Mark Twain

PRINSEN og TIGGERDRENGEN

Mark Twain

Prinsen og tiggerdrengen

En fortælling for unge i alle aldre

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Mark Twain: *Prinsen og tiggerdrengen* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Mark Twain: *Prinsen og tiggerdrengen* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Dedikation

Til

Mine velopdragne og lydige børn

Susie og Clara Clemens

dedikeres denne bog fra

deres kærlige fader.

Indledning

Det er min hensigt på disse blade at nedskrive en fortælling, som en gang i mine drengeår blev mig meddelt af en mand, der havde hørt den af sin fader, der ligeledes havde fået den overleveret af *sin* fader – og som således kunne spores videre tilbage i tiden gennem tre århundreder og var blevet bevaret ved mundtlig overlevering fra slægt til slægt. Muligvis ligger der et historisk faktum til grund for den, muligvis er det kun et sagn. Hvorledes dette nu end forholder sig, så er det i hvert tilfælde vist, at den meget vel *kunne* have foregået i virkeligheden. Om den i fortiden har mødt tiltro hos de studerede og lærde hoveder, formår jeg ikke at afgøre; troligt nok har det kun været almuen, der har næret tillid til dens ægthed og haft interesse for den.

> Barmhjertighedens væsen er ej tvang;
> den drypper som den milde regn fra himlen
> på jorden ned; tofold er den velsignet;
> velsigner den, der får, og den, der giver.
> Hos magten er den mægtigst, og den smykker
> monarken på hans trone mer end kronen.

(Shakespeare: Købmanden i Venedig.)

1. Fyrstens og tiggerens fødsel

I den gamle by London hændte det en efterårsdag i midten af det sekstende århundrede, at et drengebarn fødtes til verden i en fattig familie ved navn Canty, hvoraf intet medlem i nogen synderlig høj grad satte pris på dets ankomst. Samme dag kom et andet barn til verden i en såre rig familie ved navn Tudor, hvor man i særdeles høj grad satte pris på dets ankomst. Ja, hele Englands rige glædede sig endog ved det. Hele Englands folk havde både længtes efter det, håbet på, at det ville komme og bedt så meget til Gud om det, at det nu – da det endelig viste sig – var nær ved at blive tosset af bare henrykkelse. Selv folk, der kun ganske flygtigt kendte hinanden, omfavnedes, kyssedes og græd sammen af glæde. Alle tog sig en fridag, og både høje og lave, rige og fattige højtideligholdt dagen, dansede, jublede og viste alle tegn på dyb rørelse i flere dage og nætter i træk. Set ved dagens lys lignede London næsten ikke mere sig selv; spraglede bannere vajede fra hver altan, hvert tag, og pragtfuldt klædte skarer opfyldte gaderne. Om natten var byen lige så forvandlet; store fyrværkerier blev brændt af på gadehjørnerne og lystige svirebrødre spredte munterheden til alle sider. Ingen talte om andet end om det nysankomne barn, Edward Tudor, prins af Wales, som lå svøbt i silke og atlask, uden ringeste anelse om al den hurlumhej, han havde fremkaldt ved sin indtrædelse i livet, uden mindste forstand på al den højhed og fornemhed, der omgav ham og vågede over ham – og heller ikke synderlig opfyldt af erkendtlighed for det. Derimod var der ikke megen snak i anledning af det andet barn, Tom Canty, der lå svøbt i sine usle pjalter; det skulle da kun have været mellem

selve medlemmerne af den betlerfamilie, i hvis midte han så ubelejligt var faldet ned.

2. Toms barndomsliv

Lad os springe de første par år over.

London var den gang femten hundrede år gammel og en stor by efter de tiders forhold. Den havde vel hundrede tusinde indbyggere i det mindste, ja, somme påstår endog dobbelt så mange. Gaderne var meget smalle, krogede og snavsede, navnlig i den del af staden, hvori Tom Canty boede, dvs. i nærheden af London Bridge. Husene var bygget af træ, anden etage sprang frem, ud over første, og tredje igen ud over anden. Jo højere bygningerne blev, desto bredere blev de samtidig. Deres materiale bestod først af et bindingsværksskelet af stærke bjælker, udfyldt på kryds og tværs med massive plankeforbindelser imellem åbningerne, og over det hele et tykt lag puds. Bjælkeenderne, som stak frem af dem, var malet enten røde, blå eller sorte, alt efter ejerens egen smag, hvorved husene fik et meget malerisk ydre. Vinduerne var kun små, med bittesmå ruder, og kunne lukkes eller åbnes ved hængsler, medens de nu til dags altid i England indrettes til at skyde op og ned.

Toms hjem var beliggende i en smudsig lille baggyde ved navn Offal Court – Affaldsgyden – som mundede ud i Pudding Lane. Stedet var lille, forfaldent, ja næsten faldefærdigt, men alligevel stuvet fuldt af elendige, fattige familier. Cantys beboede et værelse på anden sal, hvor forældrene havde noget, der lignede et sengested, i det ene hjørne, hvorimod Tom, hans bedstemoder og søstrene Nan og Bet ikke var bundet til nogen bestemt soveplads – hele gulvet var til deres disposition, ganske efter deres eget frie valg. Der fandtes nogle rester af tæpper

samt nogle dynger gammel, muggen halm, hvad der dog ikke rigtig kunne kaldes sengesteder, såsom de aldeles ikke var ordnet og organiserede; om morgenen sparkede man dem sammen i en fælles bunke, om aftenen tog enhver efter behag, eller hvad man kunne få fat på.

Bet og Nan var femten år, – tvillinger. Det var et par godmodige pigebørn, snavsede, pjaltede og forfærdeligt uvidende; moderen lignede dem på en prik.

Derimod var faderen og bedstemoderen nogle sande djævle, som drak sig fulde, når som helst der var lejlighed til det, og derefter sloges enten indbyrdes eller med hvem som helst, de kunne få fat på eller som kom dem i vejen; hvad enten de var ædru eller ikke, så bandede de værre end et par fiskerkællinger; i øvrigt var John Canty tyv af profession, moderen tiggerkvinde. Til sidstnævnte ædle kald blev nu også børnene opdraget, eftersom det uheldigvis var slået fejl at få dem til at stjæle. Midt iblandt alt dette menneskeudskud, der fandtes i huset, men uberørt af dets laster, befandt sig også en hæderlig gammel præst, som kongen ved en lejlighed havde jaget fra gård og kald med en ussel pension; han tog sig for i al hemmelighed nu og da at trække børnene fra deres vante levned og i stedet for oplære dem en kende i dyd og kristendom. Denne mand, fader Andreas, lærte Tom en smule latin, foruden almindelig læsning og skrivning, og ville gerne have gjort det samme for pigebørnene, hvis han kunne have overvundet deres frygt for at blive ugleset af legekammeraterne, der ikke ret gerne ville finde sig i, at nogle af deres ligemænd hævede sig over deres eget standpunkt; som det var, mislykkedes det derfor fuldstændigt.

Hele resten af Offal Courts befolkning var i øvrigt ganske af samme slags som familien Canty. Drukkenskab, svirelag og kævlerier hørte både til dagens og nattens orden. Brådne pander var lige så almindelige som sult i kvarteret. Og dog følte lille Tom sig egentlig ikke ulykkelig. Sandt nok, at han ofte havde det drøjt, men han kendte jo heller ikke til, at man kunne have det anderledes; i livsvilkår delte han skæbne med alle andre drenge i Offal Court, og derfor antog han ganske naturligt, at livet nu en gang måtte være således, og at det var dette, man forstod ved at have det hyggeligt. Når han om aftenen kom tomhændet hjem, så vidste han, at faderen først ville skælde ham huden fuld og derefter prygle ham, og at den samme ceremoni derefter måtte gennemgås hos bedstemoderen, rimeligvis i en lidt forbedret skikkelse, samt at hans forsultne stakkels moder senere i nattens løb ville liste sig til at stikke en smule føde til ham, som hun selv havde nægtet sig for hans skyld, og det på trods af, at hun ofte – når forræderiet blev opdaget – fik hug for det af sin værdige ægteherre. Det var alt sammen noget, der fulgte af sig selv.

Nej, Toms liv gik såmænd ganske fornøjeligt i det hele taget og navnlig om sommeren. Han tiggede da kun sammen, hvad der var strengt nødvendigt for at undgå de hjemlige ubehageligheder – for lovene mod betleri var yderst strenge og straffene hårde – og anvendte da størsteparten af den øvrige tid til at lytte efter fader Andreas' mageløse historier og eventyr om kæmper og feer, dværge og genier, fortryllede borge og pragtfulde konger og prinser. Hans hoved blev til sidst ganske fuldt af alle disse vidundere, så at han mangen en nat, medens han lå på sit usle halmknippe, træt, forsulten og øm efter de

overståede revselser, kunne lade sin fantasi tage flugt, forglemme sine smerter og selv trylle sig ind i en verden, hvor han optrådte som en forgudet prins i et kongeligt palads. På den måde opelskede han efterhånden i sin sjæl et ønske, der kom igen både om dagen og om natten og til sidst ganske bemægtigede sig ham: det nemlig, med egne øjne at få en virkelig prins at se. Én eneste gang talte han om det til sine kammerater i Offal Court, men de gjorde så ubarmhjertigt nar ad ham for det, at han for fremtiden kun var alt for glad ved at kunne beholde sine drømme og forhåbninger for sig selv.

Ofte læste han i præstens forslidte bøger og fik sin gamle ven til at forklare sig indholdet. Disse studeringer, i forbindelse med hans fantasier, bevirkede efterhånden visse forandringer i de tilvante tilbøjeligheder. Alle de personer, der optrådte i drømmene, var så fine, at han inderligt beklagede den skrigende modsætning, hans egen klædedragt stod i, og hans ønsker gik derfor snart i retning af at blive bedre klædt og ren på sit legeme. Af den grund fortsatte han også sine lege i floddyndet med liv og lyst; men i stedet for – som de andre drenge – at plaske omkring i Themsen blot for løjers skyld, så benyttede han en sådan lejlighed til grundige renselser og yndede dem kun så meget desto mere af den grund.

Der var næsten altid et eller andet at se for Tom ved majpælen i Cheapside (et torv i London) og på markedspladserne; nu og da kunne han også sammen med det øvrige London slumpe til at se et militært optog, når en eller anden falden storhed blev ført som fange til Tower enten til lands eller ad floden. Ja, en sommerdag opnåede han endog at se stakkels Anna Askew og tre mænd blive levende brændt på

Smithfield Torv og hørte ved samme lejlighed en forhenværende biskop holde en prædiken til dem, som for resten ikke interesserede ham synderligt. Jo – det var virkelig slet ikke nogen kedelig tilværelse, Tom førte.

Efterhånden frembragte imidlertid hans læsning og drømmen om fyrsteliv den virkning på drengen, at han – sig selv ubevidst – begyndte at antage manerer og væsen som en prins. Hans tale og adfærd blev forunderlig ceremoniel og høflig, til alle hans omgivelsers højeste beundring og morskab. Men Toms indflydelse iblandt sine jævnaldrende forøgedes imidlertid derved fra dag til dag, og til sidst blev han ligefrem betragtet af dem alle med en slags ærefrygt, parret med forbavselse, som om han var et overnaturligt væsen. De syntes alle, han var så umådelig belæst. Og alle de forunderlige ting, han kunne gøre eller fortælle om! Men frem for alt, hvor var han dog dybsindig og viis! Toms bemærkninger om et eller andet, alt det, Tom kunne udføre, blev af børnene fortalt videre til deres forældre, så at disse til sidst også begyndte at snakke sammen om fænomenet Tom Canty, og at betragte ham som en usædvanlig begavet og højst mærkværdig skabning. Fuldvoksne mænd og kvinder kom til ham og søgte råd i deres forlegenheder, og vendte ofte hjem fulde af forundring over hans klogskab og dømmekraft. Ja, han var ligefrem nået op til at blive helten i hele kvarteret – undtagen for hans egen slægt; kun denne kunne intet overordentligt se ved purken.

Ganske hemmeligt lykkedes det ham nu lidt efter lidt at få organiseret et helt kongeligt hof iblandt sine legekammerater. Selv var han naturligvis prinsen, hans nærmeste venner var livvagt, kammerherrer, staldmestre, opvartende kavalerer og

medlemmer af den kongelige familie. Hver dag blev legeprinsen modtaget under iagttagelse af alle former, som Tom selv havde skrabet sammen under sine studier; dagligt blev rigets anliggender drøftet i hans statsråd, og dagligt udstedte Hans Majestæt i legen dekreter og befalinger til indbildte armeer, flåder og vicekonger.

Når så legen var omme, drev Tom ud i sine pjalter, tiggede sig nogle få skillinger sammen, fortærede sin brødskorpe, tog sine prygl og skænd, strakte sig derefter på sit mugne halmknippe og genoptog der sin tidligere storhed i lyksalige drømme.

Under alt dette voksede stadig ønsket om at få en rigtig prins af kød og blod at se engang; dag for dag, uge efter uge steg det, indtil håbet om engang at få det opfyldt blev den eneste tanke, han rummede, hans eneste altopslugende lidenskab.

En dag i januar måned traskede han forknyt henad sin vanlige tiggerrute op og ned ad Mincing Lane og Little East Cheap, barbenet, forkommen og forsulten, mens han kiggede ind ad spækhøkervinduerne, længselsfuldt stirrende efter de uhyre svinepostejer og underlige menneske-opfindelser, der fandtes inden for ruderne – i hans tanker passende retter at indbyde engle på – dvs. det sluttede han sig da til ud fra lugten, for selv at eje eller smage noget af den slags, det gjorde han naturligvis aldrig. Der faldt en iskold støvregn, luften var tung og usigtbar, ret en væmmelig, melankolsk dag. Ud på aftenen nåede han endelig hjem, så våd, træt og forsulten, at selv hans fader og bedstemoder blev slået af hans forsømte, ynkelige udseende og rørtes over det – på deres måde naturligvis –, hvorfor de straks opfriskede ham med et par forsvarlige ørefigener og derefter sendte ham på hovedet til køjs. I lang tid

lå han uden at kunne sove for alle de spektakler og skænderier, banden og slagsmål, som hele huset genlød af; men så flød efterhånden hans tanker bort, langt bort til et fjernt, romantisk land, og han slumrede ind, omgivet af juvelbesatte, guldglinsende prinser, der boede i mægtige slotte, og på hvis mindste vink skarer af tjenere bukkede ærbødigt og derpå fløj afsted for at udføre deres herrers befalinger. Og så gik det til sidst som sædvanligt, at han endte med at drømme sig selv ind i prinsens rolle.

Hele natten igennem strålede al denne kongelige pragt for hans omtågede bevidsthed; han bevægede sig blandt lorder og ladyer i et blændende lysskær, indåndede de herligste blomsterdufte, indsugede den lifligste musik, besvarede det pragtfulde følges ærbødige hyldest, alt efter som det passerede revue for ham, enten med et smil eller ved at bøje sit fyrstelige hoved.

Og da han så vågnede om morgenen og betragtede al den elendighed, der i virkeligheden omgav ham, så virkede også drømmen tilbage som den plejede – den havde gjort ham omgivelserne tusindfold bitrere at være iblandt, og fortvivlelse og tårer var da høsten af nattens udsæd.

3. Toms møde med prinsen

Med en tom mave stod vor helt op og drev ud på gaden, endnu opfyldt af alle nattens herligheder. På må og så vandrede han omkring i byen, vidste næppe selv, hvorhen hans fødder bar ham, eller hvad der foregik omkring ham. Folk skubbede til ham, nogle tiltalte ham endog hårdt; men det var alt sammen spildt på den dybt hensunkne dreng. Efter en stunds forløb opdagede han, at han befandt sig i nærheden af Temple Bar [Note 1)]: det længste, han endnu nogen sinde havde været. Efter et øjebliks betænkning faldt fyren imidlertid tilbage til sine vante drømmerier og fulgte folkestrømmen uden for byens daværende grænser. Den nuværende Strand havde allerede den gang ophørt at være en slet og ret landevej og betragtedes halvvejs som gade, men der var dog store, tomme huller i husrækkerne, navnlig på den ene side, hvor kun enkelte rige adelsmænds paladser lå omgivet af haver og parkanlæg, – anlæg, der nu alle for længst er forsvundet under de mægtige murstenskolosser, der har rejst sig over dem.

Lidt efter nåede Tom landsbyen Charing, hvor han hvilede sig tæt ved det smukke kors, som en for længst afdød konge havde ladet opføre [Note 2)] der; så slentrede han videre gennem en rolig, skyggefuld alle, forbi det store kardinalpalads, hen imod et endnu mægtigere og pragtfuldere slot – Westminster. I glad henrykkelse stirrede drengen op ad den kolossale bygning med dens langtrækkende fløje, skumle bastioner og tårne, vældige indgangsportaler med forgyldte gitre og den prægtige række granitløver, der tillige med flere prydelser var symbolet på den kongelige magt i England. Skulle nu endelig hans sjæls

inderligste ønske gå i opfyldelse? Her havde han da i al fald en virkelig konges virkelige palads! Turde han nu også håbe at få en prins at se – en prins af kød og blod; ak, ville dog ikke Himlen hjælpe ham en eneste gang!

På hver side af det forgyldte portgitter stod en levende statue – det vil sige en rank og statelig krigsmand, ubevægelig som en stenfigur, klædt fra isse til hæl i skinnende stålrustning. I ærbødig afstand fra indgangen stod en klynge folk fra land og by og ventede på at opfange et lille glimt af de kongelige. Pragtfulde køretøjer med rigtklædte herrer og damer og spraglede tjenere udenpå kørte til og fra gennem nogle andre smukke portåbninger i borgmuren.

Stakkels lille Tom i sine pjalter drog sig så tæt ind til gitteret som muligt; frygtsomt, med bankende hjerte og vågnende håb, trippede han forbi skildvagterne, da han med ét inde i gården fik øje på et syn, og vejret gik næsten fra ham af bare henrykkelse. Derinde gik en smuk dreng med et tiltalende ansigt, brunet og garvet i huden ved ihærdig motion og legemsøvelser i fri luft, klædt i lutter silke og atlask, skinnende af juveler og ædelsten; ved bæltet hang et lille diamantbesat sværd og en daggert, nydelige kravestøvler med røde hæle havde han på fødderne og på hovedet sad en flot, karmoisinrød lille baret, hvis nedhængende fjerbusk var fæstet med en stor funklende agraffe. Omkring ham befandt sig flere pragtfuldt klædte herrer – uden tvivl hans tjenere. O! ja, her var rigtignok en prins – en levende prins, en rigtig, ægte prins, det kunne der jo fornuftigvis ikke være tvivl om, og tiggerdrengens brændende ønske blev da nu endelig opfyldt.

Tom stod og gispede af begejstring, øjnene voksede i hans hoved af forbavselse og henrykkelse. Alting inden i ham ønskede nu kun et eneste: at komme rigtig tæt hen til ham og rigtig lade hans udseende brænde sig fast ind i erindringen. Førend han ret vidste, hvad han havde for, stod han med næsen imod gitteret; i næste øjeblik greb en af skildvagterne ham ved armen og slyngede ham hårdt af vejen, så at han hvirvlede rundt imellem den gabende menneskemasse, Soldaten sagde:

"Tag dig i agt, din tiggerunge!"

Mængden råbte og lo; men den unge prins fo'r hen imod porten med harmglødende kinder og råbte:

"Hvor tør da understå dig i at mishandle den stakkels dreng således! Hvor tør du behandle selv min faders ringeste undersåt således! Luk porten op og lad dem komme ind!"

I et nu fløj alles hatte af hovedet og hele skaren af tilskuere udråbte et begejstret: "Længe leve prinsen af Wales!"

Soldaterne skuldrede deres hellebarder, åbnede porten og skuldrede atter, idet den unge tiggerprins passerede ind i sine flagrende pjalter for at trykke hånden på prinsen af rigdom og magt.

Edward Tudor sagde da:

"Du ser ud, som om du både var træt og sulten, og du er oven i købet blevet mishandlet. Følg med mig."

En fem-seks kavalerer sprang frem for at – ja, Gud ved hvorfor, sandsynligvis for at afbryde samtalen. Men med en sand kongelig, værdig håndbevægelse vinkede prinsen dem til side, så at de blev stående som forstenede. Edward førte derefter Tom til et rigt udstyret gemak i palæet, som han benævnte som sit eget kabinet. På hans befaling blev et måltid

bragt derop, med retter, som Tom i sine levedage aldrig havde truffet andre steder end i bøger. Med ægte fyrstelig takt sendte hans vært tjenerne bort, at ikke hans beskedne gæst skulle føle sig generet ved deres mønstrende blikke; derefter satte han sig ved hans side og spurgte ud, alt imens Tom spiste.

"Hvad hedder du, min knøs?"

"Tom Canty – om De behager, sir."

"Det var da et løjerligt navn. Og hvor bor du?"

"I City, sir. Offal Court ved Pudding Lane."

"Offal Court! Det var endnu løjerligere. Har du forældre?"

"Jo, forældre har jeg, sir, og en bedstemor også, skønt det just ikke gavner mig meget, Vorherre tilgive mig ellers mine syndige ord – og tvillingsøstre med: Nan og Bet."

"Så forstår jeg vel ret, at den bedstemoder nok ikke er alt for god imod dig?"

"Nej, hverken ved mig eller nogen anden, om Deres Velbårenhed ellers tillader! Hun har et rigtig slet hjerte, og har aldrig gjort andet end ondt."

"Mishandler hun dig?"

"Ja, der kan jo naturligvis komme tider, hvor hænderne sidder ledige på hende, som for eksempel når hun sover eller er overstadigt fuld; men ellers, så længe hun er ved sine sanser, så holder hun det rigtignok også jævnt gående med at prygle mig."

Et vredeslyn skød fra den lille prins' øjne og han udbrød:

"Hvorledes! Prygl!"

"Ja, det ved Gud, Deres Velbårenhed, bare prygl."

"Prygl – til dig, der er så spinkel og lille. Hør nu, – førend natten bryder frem, skal hun begive sig til Tower. Kongen, min fader –"

"Nej tilgiv, sir! De forglemmer sikkert hendes ringe stilling. Tower er kun for fornemme folk."

"Det er sandt. Det tænkte jeg ikke på. Jeg skal nærmere overveje, hvilken straf hun så får. Er din fader venlig imod dig?"

"Ikke mere end gram'ma Canty, sir."

"Fædre ligner vist alle hinanden. Min er just heller ikke for blid. Han tugter med en tung hånd, skønt den ikke falder på mine skuldre; men med tungen sparer han mig ikke, desværre. Hvorledes er din moder mod dig?"

"Hun er så god og venlig, sir, og gør mig hverken sorg eller mén. Og med Nan og Bet er det ligedan."

"Hvor gamle er de to vel?"

"Femten, om De tillader, sir."

"Lady Elisabeth, min søster, er fjorten og mit søskendebarn, lady Jane Grey er på min egen alder, og dertil så tækkelig og yndig i alle måder; men min søster Maria, med sine mørke miner og –. Hør du, forbyder dine søstre deres tjenestefolk at smile, for at synden ikke skal bemægtige sig deres sjæle?"

"De? Ak, De tror da vel ikke, sir, at sådanne nogle holder tjenestefolk?"

Den lille prins betragtede alvorligt den lille tiggerdreng i nogle øjeblikke og spurgte så:

"Og sig mig – hvorfor ikke? Hvem hjælper dem ellers med afklædningen om aftenen? Og hvem klæder dem vel på om morgenen?"

"Ingen, sir. Ville De da have, at de skulle tage deres klædningsstykke af og sove nøgne – ligesom vilde dyr?"

"Stykke – siger du? Har de da kun ét hver?"

"Ak Gud, ædle herre, hvad skulle de vel med flere? De har jo dog kun ét legeme hver at dække."

"I sandhed, dette forbavser mig! Tilgiv mig, det var ikke min hensigt at fornærme dig med min latter. Men dine gode søstre skulle nu herefter få klædninger og tjenere nok og det snart; min kassemester skal sørge for det. Nej – tak mig ikke, det er jo intet. Du svarer godt for dig, dine ord falder let og naturligt. Lært noget?"

"Jeg ved sandelig ikke, om jeg kan kaldes lærd eller ikke. Kun den gode fader Andreas har undervist mig for Guds barmhjertigheds skyld og ladet mig læse i sine bøger."

"Har du lært latin?"

"Jeg frygter, kun alt for lidt, sir."

"Lær det, min knøs, det er kun i begyndelsen, at det falder vanskeligt. Græsken er sværere, men dog tror jeg, hverken det eller noget som helst andet tungemål falder vanskeligt for lady Elisabeth at lære eller for min kusine. Du skulle blot høre disse jomfruer, når de taler det. Men fortæl mig noget om Offal Court. Har du det muntert der?"

"Jo, der er virkelig ret morsomt, med Deres Højheds tilladelse, undtagen når man er alt for sulten. Der kommer Mester Jakel-teatre og abekatte – sådanne pudsige skabninger! Og så mageløst udklædte! Og der kommer også andre skuespil, hvori de spillende råber og fægter, til de alle ligger døde, – ak, det er så morsomt at se den slags ting, og så koster det kun en farthing [Note 3)], – skønt det for resten tit kan knibe hårdt nok at få den, Deres Velbårenhed."

"Fortæl mig mere."

"Vi drenge i Offal Court plejer også undertiden at holde tvekampe med knortekæppe, ligesom læredrengene bruger her i London."

Prinsens øjne lynede og han udbrød:

"Ej – der kunne jeg nok have lyst til at være med. Fortæl videre."

"Så morer vi os også sommetider med at holde væddeløb, for at se, hvem der er rappest på fødderne."

"Det ville jeg også nok være med til. Videre."

"Om sommeren vader vi omkring og svømmer i kanalerne og i floden, og så gælder det at kunne dykke sin sidemand og plaske ham rigtigt over med vand – ja, der tumler vi os ret af hjertens lyst og –"

"O – det kunne være værd min faders kongerige at prøve det for en gangs skyld. Bliv ved – jeg beder dig!"

"Vi danser og synger også omkring majstangen i Cheapside, leger i sandet og begraver hinanden i det; til andre tider laver vi postejer af mudder og dynd – ok, det rare, prægtige dynd! Der er ikke mage til det i hele verden; det ruller vi os undertiden omkring i, så det er en fornøjelse, – med Deres Højheds tilladelse."

"O! sig ikke mere, det må være herligt! Gud give, jeg dog blot for én gangs skyld kunne klæde mig i en dragt som din, gå barbenet og tumle mig i dyndet ret af hjertens lyst uden nogen til at skænde på mig eller forbyde det. – Jeg synes, jeg måtte kunne forglemme selve kronens glans."

"Og gid det da kunne times mig blot for én gangs skyld, nådige herre, at være klædt i en dragt som eders – blot én eneste gang –!"

"Oho – ville det fornøje dig? Så skal du også få dit ønske opfyldt. Træk af dig dine pjalter og ifør dig denne klædning, min gut! Det bliver en kortvarig glæde desværre, men vi vil ikke være mere ilde stedt bagefter af den grund. Lad os more os med det, mens vi kan, og bytte om igen, inden nogen kommer og gør os fortræd."

Et par minutter derefter stod den unge prins af Wales iført Toms flagrende laser, medens den lille betlerprins havde smykket sig med al den kongelige pragt, han havde til sin rådighed. Begge gik sammen hen og stillede sig foran et stort spejl og da! – Se, tilsyneladende var der jo slet ingen forandring sket! De stirrede og stirrede på hinanden, og atter ind i spejlet og så på hinanden igen. Endelig spurgte den forbavsede prins:

"Nå – hvad synes du nu selv?"

"Ak, Deres Højhed, forlang ikke, at jeg skal svare. Det passer sig kun ilde for en af min stilling at udtale noget her."

"Så vil jeg sige det. Du har samme hår, samme slags øjne, samme stemme og manerer, samme skikkelse og ansigtstræk som jeg. Stod vi begge nøgne, ville ingen kunne afgøre, hvem af os der var prinsen og hvem der kom fra Offal Court. Og nu, da jeg er klædt, som du var det før, synes det mig, at jeg mere levende kan føle den tort, som den rå skildvagt lod dig vederfares. – Hør – sig mig – er dette ikke et frisk sår på din hånd?"

"Jo vist; men det er jo intet at tale om, og Eders Højhed ved jo desuden nok, at de stakkels soldater –"

"Tys! Det var skammeligt handlet af ham, grusomt," råbte den lille kongesøn, idet han stampede med sine bare fødder i

gulvet. "Hvis kongen – men nok! Bliv her, til jeg kommer igen; rør dig ikke af pletten! – Det er en befaling jeg giver dig."

I et nu havde han snappet en genstand af skæbnesvanger vigtighed fra bordet og skjult den i et gemme, og dermed var han ude ad døren som en stormvind. I næste øjeblik stod han nede i borggården, iført sine pjalter og med glødende kinder og øjne. Så snart han havde nået den store indgangsport, greb han fat i gitterstængerne, prøvede at ruske i dem og råbte:

"Luk op. Luk porten op!"

Soldaten, som havde taget så hårdt fat på Tom, adlød hurtigt, og lige som prinsen styrtede frem gennem åbningen, halvt tilintetgjort af harme, langede han ham en forsvarlig ørefigen, som lod offeret trille hen ad landevejen, mens fyren højt bemærkede:

"Tag du det, din tiggerpode, til gengæld for den overhaling, du skaffede mig hos Hans Højhed!"

Folkeskaren lo himmelhøjt. Prinsen rejste sig op af dyndet og ville rasende styrte sig mod skildvagten, idet han skreg:

"Jeg er prinsen af Wales, min person er hellig; og du skal komme til at dingle for at have lagt hånd på mig!"

Soldaten præsenterede sin hellebard og sagde spottende:

"Jeg hilser Deres kongelige Højhed."

Og derefter føjede han til i en vred tone:

"Skrub nu af, din lasede unge."

Den lystige mængde sluttede sig nu sammen om offeret og skubbede og puffede ham et godt stykke ned ad vejen, råbende og hujende:

"Plads for Hans kongelige Højhed! Plads for prinsen af Wales!"

4. Prinsens modgang begynder

Efter at have været genstand for en ihærdig forfølgelse og forhånelse i flere timer, blev prinsen langt om længe fri for sit påhæng og overladt til sig selv. Så længe han havde kunnet rase imod sine forfølgere og true dem med kongens vrede samt udstede sine kongelige befalinger, der var uhyre morsomme for modparten at høre på, fandt man, at det hele var gode løjer; men da trætheden endelig tvang ham til at holde op og til at tie stille, så var han heller ikke længere nogen underholdning for sine plageånder, og de søgte derfor andet steds hen. Han fik nu tid til at se sig om; men kunne ikke genkende stedet. At det måtte være et eller andet sted inde i City, – det var alt, hvad han formåede at finde ud af. Uden noget bestemt mål drev han videre; lidt efter blev husrækkerne tyndere og de forbigående sjældnere. Sine blødende tindinger badede han i en bæk, der flød forbi, der, hvor nu Farringdon Street ligger; her hvilede han sig et par minutter, gik så atter videre og befandt sig kort efter på en stor åben plads, med kun få spredte bygninger og en mægtig kirke. Denne genkendte han. Rundt omkring stod stilladser, en mængde arbejdsfolk gik til og fra og kirken var åbenbart under ombygning. Prinsens mod begyndte at vende tilbage – han følte, at sorgerne nu var til ende. "Her," sagde han til sig selv, "har vi jo Gråbrødre-kirken, som kongen, min fader, har frataget munkene og skænket til forældreløse børns opdragelse samt omdøbt til Christ's Hospital. Med glæde vil de naturligvis tjene sønnen af den mand, der har handlet så ædelmodigt imod dem, så meget mere, som denne søn jo nu er

lige så fattig og ussel, som de, der finder ly under asylets tag, eller nogen sinde vil komme under det."

Snart efter befandt han sig da også midt i en klynge drenge, der løb legende, hoppende og springende omkring under stort spektakel og munterhed. De var alle ens klædt efter den på de tider herskende regel for tjenere og læredrenge: En sort, flad hat, af form som en underkop, dækkede issen, skønt hverken på nogen klædelig eller praktisk måde, da den var alt for lille til at kunne skærme mod solen; neden under den vældede håret uordentligt frem over panden og var dér skåret brat af; et gejstligt bind rundt om halsen, en blå kappe, der nåede omtrent til knæene og sluttede tæt om kroppen, lange ærmer, et rødt læderbælte, lysegule strømper med gamacher over og lave sko med store metalspænder – således var uniformen for alle disse børn, og den var såmænd ikke så lidt uklædelig.

Ved synet af den fremmede standsede legen og prinsen sagde med sin medfødte værdighed:

"Gode drenge, sig til eders herre, at Edward, prins af Wales, ønsker at samtale med ham."

Et højt vræl fulgte på disse ord og en rå stemme spurgte:

"Nåda! – Er du kanske prinsens sendebud, tiggerunge?"

Prinsens ansigt blussede af harme, hans rappe hånd fo'r til hoften, men der var ikke længere noget sværd at finde. Et nyt latterudbrud påfulgte og en af drengene sagde:

"Så I det? Han troede nok, han havde et sværd. Det er måske prinsen selv, når vi ser os rigtigt for."

Denne vittighed fremkaldte på ny skarens munterhed. Stakkels Edward trak sig stolt tilbage og sagde:

"Jeg er prinsen selv; og ilde sømmer det sig for eder at behandle mig på den måde, I som lever af min faders, kongens nåde og barmhjertighed."

Denne tale blev befundet at være umådelig morsom, hvilket latteren tydeligt tilkendegav. Den yngling, som først havde taget ordet, greb det nu igen:

"Halløj, I svin, slaver, der æder nådsensbrødet fra Hans Nådes fyrstelige fader, hvordan er det, I bærer jer ad? Ned med jer på jeres grædende knæ, alle sammen, og vis jeres ærbødighed for hans kongelige holdning og fyrstelige pjalter!"

Med støjende munterhed faldt hele skaren på knæ og hyldede spottende deres offer. Den fornærmede prins sparkede til den af børnene, der lå ham nærmest, og råbte:

"Tag du det, din slyngel, indtil jeg i morgen kan få dig bygget en galge!"

Ak – dette kunne ikke længere henregnes til den tilladelige spøg, det var over grænsen. Latteren standsede og veg pladsen for raseri. En halv snes af dem råbte:

"Træk ham frem! Til hestedammen med ham! Hvor er hundene? Halløj – her Lion, her Fangs, puds ham, puds ham!"

Og nu påfulgte en scene, som England aldrig nogen sinde havde set magen til: – dets tronarvings hellige person blev grovelig knubset af plebejiske hænder og hidset af hunde.

Da natten endelig ret brød frem over denne dag, befandt den ulykkelige kongesøn sig dybt inde i en tætbygget del af City. Hans legeme var ømt, hænderne blødte, hans elendige klæder helt oversmurte med dynd. Fremad vandrede han bestandig, skønt det løb mere og mere rundt for ham og han var så træt, at fødderne næsten ikke mægtede at flytte sig. Han havde ganske

ophørt at spørge, siden dette kun indbragte forhånelser i stedet for oplysning; men endnu mumlede han bestandig for sig selv: "Offal Court, således var det jo, han kaldte stedet; kan jeg blot finde det; førend mine kræfter svigter og jeg segner om, så er jeg frelst, – for folkene vil da føre mig til paladset og bevise, at jeg ikke hører dem til, men at jeg er den rigtige prins, og jeg vil da få det godt igen." Nu og da kom han også tilbage til den grusomme behandling, drengene i Christ's Hospital havde givet ham. "Når jeg en gang bliver konge," sagde han til sig selv "skal de ikke alene få brød og nattely, men de skal ordentligt undervises af lærebøger; for en fyldt mave er kun til liden gavn, når sjælen og hjertet er hungrende. Dette må jeg flittigt drage mig til minde, at ikke det, jeg i dag har lært og oplevet, skal være spildt og mit folk derved komme til at lide; for lærdom gør hjertet blidere og i dens fodspor vokser mildhed og barmhjertighed."

Lysene begyndte at blinke, skyerne trak sammen og udsendte regn og rå, bidende bind, alt eftersom natten brød mere frem. Den husvilde prins, den hjemløse arving til Englands trone slæbte sig videre frem, mere og mere vildfarende inde i mylderet af trange gyder, hvor armodens og elendighedens talrige flokke var stuvet sammen.

Pludselig greb en robust, drukken, røveragtig karl ham i skulderen, idet han råbte:

"Igen ude på denne tid af natten, og ikke en eneste farthing i lommen, tør jeg vædde på! Men er det så, og jeg da ikke skal mase hvert eneste ben i din syndige krop, så er mit navn heller ikke John Canty, men noget ganske andet."

Kongesønnen vred sig løs af taget, børstede uden selv at vide det sin besmittede skulder af med hånden og udbrød ivrigt:

"O! er du virkelig hans fader? Give Gud i Himlen, at det må være tilfældet! – Så vil du også følge mig hjem og bringe din søn med tilbage, ikke sandt?"

"*Hans* fader! Jeg forstår ikke et muk af, hvad du siger. Men det ved jeg, at jeg er *din* fader, dit æsel, og det skal du snart få at føle."

"O, spøg ikke, nar mig ikke, spild ikke tiden! – Jeg er udaset, såret, jeg kan ikke holde mere ud. Bring mig tilbage til kongen, min fader; han vil skænke dig rigdomme, større end du har drømt om i dine vildeste drømme. Tro mig – mand, stol på mit ord. Det, jeg fortæller dig, er ingen usandhed! – Giv mig din hånd og frels mig! Jeg er i ramme alvor prinsen af Wales!"

Manden stirrede forbavset næsten målløs ned på drengen, rystede så på hovedet og mumlede:

"Rav-splitter-pine forrykt – så godt som noget galehuslem!" og idet han derefter tog ham i kraven på ny, føjede han til med en kort latter og en ed: "Men gal eller ikke gal, gram'ma Canty og jeg skal snart finde ud af, hvor de blødeste steder i hans knokler er beliggende, eller også er jeg ikke længer den, jeg var!"

Med disse ord slæbte han den rædselsslagne, sprællende dreng bort og forsvandt i en gård, fulgt af en leende og støjende sværm af Londons værste udskud.

5. Tom som patricier

Tom Canty, der blev ene tilbage i prinsens kabinet, brugte imidlertid lejligheden så godt, han formåede. Han vendte og drejede sig foran det store spejl og beundrede al sin stads, promenerede derefter op og ned, idet han efterlignede kongesønnens stolte holdning, mens han dog stadig iagttog i spejlet, hvorledes forsøget faldt ud. Derpå trak han det smukke sværd ud, bøjede sig, kyssede bladet og trykkede det mod sit bryst, som han havde set, at de højbårne riddersmænd bar sig ad, den gang de hilste på lord chancellor'en i Tower for fem eller seks uger siden, da de kom anstigende til ham med de to mægtige lorder af Norfolk og Surrey, for at de kunne blive sat i statsfængsel. Så legede Tom med den juvelbesatte daggert, der dinglede ved hans læg, beså nøje alle de kostbare og udmærket smukt forarbejdede prydelser i værelset, prøvede hver især af de prægtige stole og tænkte på, hvor vigtig han ville føle sig, hvis nu hele slænget fra Offal Court kunne kigge ind og se ham i al hans storhed. Nu ville de vel næppe tro ham, når han kom hjem og fortalte om sine vidunderlige hændelser; sandsynligvis ville de blot ryste på hovedet og erklære, at hans overlæssede hjerne nu endelig var løbet rent løbsk med forstanden.

Efter at en halv times tid var hengået på denne måde, slog det med et som et lyn gennem vor lille vens tanke, at det dog var mærkværdigt, så længe prinsen blev borte; straks efter følte han sig så forunderligt ensom og lyttede med længsel efter enhver støj, der kunne bebude kongesønnens tilbagekomst. Efter en kort stunds forløb steg længslen endog til urolighed, angst og fortvivlelse. Tænk nu blot, om en eller anden kom anstigende og

fandt ham stående der i prinsens klæder, og så var prinsen selv ikke engang til stede for at forklare, hvorledes det hele var gået til. Mon de ikke ville falde på at hænge ham straks og så undersøge sagen nærmere bagefter? Man havde før oplevet eksempler på, at de store ikke var synderligt nøjeregnende i småting. Angsten steg mere og mere; skælvende åbnede han forsigtigt døren til forværelset, opsat på at flygte, om muligt finde prinsen og gennem hans bistand beskyttelse og frihed til at gå hjem igen. Seks pragtfuldt påklædte kavalerer og to pager af høj byrd, strålende som et par sommerfugle, fløj straks op fra deres stole og bukkede sig ærbødigt til jorden. Hurtigt trak han sig atter tilbage og smækkede døren til, idet han udbrød:

"Ak, de spotter mig i min afmagt! Nu går de vel hen og angiver mig! Ak, i hvilken usalig stund kom jeg dog herind, blot for at forspilde mit usle liv!"

Fortvivlet gik han op og ned ad gulvet, opfyldt af en navnløs skræk, lyttende efter enhver ubetydelig støj, der kunne antyde, at den skæbnesvangre afgørelse skulle komme. Få øjeblikke varede dog kun dette; så fløj dørene op med larm og en silkeklædt page forkyndte:

"Lady Jane Grey!"

Atter slog dørene til og en yndig ung pige, rigt klædt, styrtede frem imod ham; men standsede pludselig forskrækket, idet hun udbrød:

"Af, hvad er der dog på færde, mylord?"

Tom var lige ved at miste vejret; endelig lykkedes det ham dog ved en kraftanstrengelse at få ordene frem:

"Ak, vær nådig, hvem du så end er! Sandelig, jeg er ingen lord, men kun stakkels Tom Canty fra Offal Court i City. Lad

mig blot se prinsen igen, det beder jeg så mindeligt om, han vil da af barmhjertighed give mig mine pjalter tilbage og lade mig drage uskadt herfra. Ak, hav dog medlidenhed med mig og frels mig!"

Med disse ord faldt drengen på knæ og strakte sine bønfaldende blikke og sammenpressede hænder frem imod den skønne skikkelse. Pigen syntes aldeles forstenet af skræk. Hun udbrød:

"Min Gud, mylord, på knæ – og for mig!"

Dermed flygtede hun forfærdet bort igen, medens Tom i den dybeste elendighed sank om på gulvet, klagende:

"Ak, der er hverken hjælp eller håb for mig. Nu kommer de naturligvis straks og griber mig!"

Medens han lå således lamslået, spredtes som en løbeild forfærdelige rygter rundt om i slottet. Det blev naturligvis kun hvisket, løb fra den ene tjener til den anden, fra lorderne til ladyerne, langs ned ad de lange korridorer, fra etage til etage, fra det ene gemak til det andet: "Prinsen er blevet gal! Prinsen er blevet gal!" I et nu samledes i alle værelserne grupper af herrer og damer eller mindre højtstående personer, alle dog mere eller mindre pragtfulde, og alle talte de hviskende sammen med bedrøvede eller forstyrrede miner. Dette varede dog kun kort, for snart efter kom en fornem udsending marcherende gennem salene og udstedte følgende befaling:

> "I kongens navn!
> Under livsstraf forbydes det enhver i slottet at lytte til de tåbelige, usande rygter, der er blevet sat i omløb; ej heller må der tales derom eller bringes efterretning derom uden for paladset.

I kongens navn!"

De hviskende samtaler standsede med et, lige så pludseligt som om de samtalende var blevet lammet på mælet.

Straks efter var man på ny på færde i gangene ved råbet: "Prinsen! Se! Prinsen kommer."

Den ulykkelige Tom kom langsomt vandrende forbi de bukkende rækker, mens han forgæves prøvede at besvare deres hyldest; ydmygt vandrede hans forvirrede, bønfaldende øjne rundt på de uvante omgivelser. Rigets største dignitarier dannede en klynge uden om ham og understøttede hans vaklende skridt. Bagefter fulgte nogle læger og tjenere.

Toget ankom endelig til et udmærket smukt og kostbart udstyret værelse i det store palads, og en dør hørtes at lukke sig. Rundt om den bedrøvelige helt stod nu hans ledsagere. Foran ham, i ganske kort afstand, lå en meget høj og fø'r mand på et leje; ansigtet var bredt og oppustet, udtrykket meget strengt. Det mægtige hoved var dækket af ganske hvide hår, kindskægget, der sluttede helt om ansigtet, var ligeledes bleget. Klædedragten var af de kostbareste stoffer, men gammel og på sine steder luvslidt. Omkring det ene af skikkelsens ben, som var opsvulmede havde man stablet puder og lagt bandager. Fuldstændig tavshed herskede, alle havde indtaget en ærbødigt bukkende stilling, undtagen denne ene mand. Den alvorsfulde patient var Henrik den 8., Englands frygtede konge. Han brød selv tavsheden – og hans træk mildnedes kendeligt, alt imens han talte:

"Nå, lord Edward, min prins. Har du slet ikke tænkt på at komme herhen og pleje mig lidt, mig, din fader, den gode

konge, som dog elsker dig så højt, om end jeg også i al venlighed belærer dig med en godmodig spøg?"

Stakkels Tom lyttede til ordene, alt efter som de kom frem, så vidt hans forvirrede sanser tillod det; men da han hørte manden sige: "Mig, din fader, den gode konge", så blegnede han og styrtede på knæ som ramt af lynet. Med opløftede hænder råbte han:

"Du – kongen! Ak, så er min skæbne afgjort!" Dette udråb syntes at gå regenten i høj grad til hjertet. Hans blik søgte vandrende den ene efter den anden, indtil det atter standsede på den tilintetgjorte dreng. Derefter sagde han på ny med en påfaldende forknyt stemme:

"Ak, jeg havde dog troet, at rygtet overdrev sandheden; men nu frygter jeg, at det dog ikke er så." Tungt åndende føjede han derefter til: "Kom hen til din fader, barn, du er ikke rask."

Tom blev hjulpet op og nærmede sig landets monark, ydmygt og skælvende. Kongen fattede det skrækslagne ansigt mellem sine hænder, stirrede alvorligt og kærligt en stund på det, ligesom for at finde det håbede tegn på den tilbagevendende forstand, trykkede derefter det lokkede hoved til sit bryst og kærtegnede det ømt. Så sagde han:

"Kender du da ikke din fader mere, barn? Knus ikke mit gamle hjerte, men sig, at du kender mig. Ikke sandt, du ved jo, hvem jeg er?"

"Ja-a. Du er den strenge herre, kongen, som Gud beskytte og bevare!"

"Javist – rigtigt – det er jo godt alt sammen – vær uden frygt, skælv ikke sådan; her er jo ingen, der vil gøre dig fortræd; vi elsker dig alle, vi som er her til stede. Du har det også bedre nu

– ikke sandt; din onde drøm begynder at vige bort. Og du kender jo nu også dig selv. – Du vil ikke oftere give dig selv forkerte, urimelige navne, således som du før gjorde, efter hvad man fortalte mig, – vel?"

"Ak, hør mig, strenge herre, det var den bogstavelige sandhed, jeg før sagde; jeg er den usleste af alle dine undersåtter, født til tiggerbarn, og ikkun kommet her af ren tilfældighed og misforståelse, og dog er jeg aldeles uskyldig i det. Men ak – jeg er så ung til at dø endnu, og du kan frelse mig ved kun at udtale et eneste lille ord. O! sig det, herre!"

"Dø? Tal dog ikke således, kære prins! – Berolig blot dit stakkels, skræmte sind. Nej sandelig, du skal ikke dø!"

Henrykt af glæde faldt Tom atter på knæ:

"Gud gengælde dig den nåde, herre konge, og lade dig leve længe til velsignelse for dit land!" Idet han derpå sprang op igen, vendte han sit strålende ansigt imod de opvartende lorder og sagde: "I har hørt det! Jeg skal ikke dø: kongen har sagt det." Ingen svarede noget til dette, men alle bøjede i dyb ærbødighed hovederne. Lidt frygtsom ved denne tavshed vendte han sig derefter om mod majestæten på ny og spurgte: "Tillader du nu, at jeg går?"

"Går? Ja tilvisse, såfremt du ønsker det. Men hvorfor ikke vente et øjeblik? Og hvorhen ville du gå?"

Tom sænkede blikket mod jorden og svarede ydmygt:

"Så tog jeg vel fejl. Men jeg troede mig atter frank og fri, og ville da have søgt tilbage til det hul, hvor jeg i fattigdom er blevet født og opdraget, men hvor imidlertid min moder og mine søstre har deres hjemsted, og som derfor også er mit eget. Hvorimod al denne pragt og herlighed, som jeg slet ikke er vant

– tillad mig, nådige herre, – tillad mig at begive mig bort herfra igen!"

Kongen sad tavs og tankefuld en stund; hans ansigt forrådte, at sorgen og bekymringen stedse gnavede sig dybere ind i hans hjerte. Lidt efter sagde han dog med et skær af håb i stemmen:

"Muligt er det stakkels barn dog kun blevet lammet i en enkelt gren af sin fornuft og har ellers dens fulde brug. Gud give mig den husvalelse, at det må være så! Vi vil nu forsøge."

Han rettede derefter til Tom et spørgsmål på latin, som blev besvaret, om end med frygtsom stemme. Kongen blev meget glad over dette og lagde ikke skjul på det. Alle lorderne og lægerne ytrede også deres fryd. Videre talte kongen:

"Nå, dette var vel mindre korrekt, end man kunne have ventet efter hans skole og duelighed; men det viser i alt fald, at sindet kun er blevet svækket, men ikke uigenkaldeligt lammet, hvad er eders mening, hr. doktor?"

Den adspurgte bukkede dybt og svarede:

"Det passer aldeles med min egen anskuelse, sire. I har truffet sømmet på hovedet."

Kongen så glad overrasket i vejret ved denne opmuntring, navnlig da den fremkom fra en så udmærket autoritet, og fortsatte livligt:

"Læg nu alle nøje mærke til, hvorledes det går; vi vil prøve ham en gang endnu."

Derefter rettede han et spørgsmål til Tom på fransk. Tom stod lidt forvirret en stund, urolig ved følelsen af de mange forskende blikke, der rettedes på ham; derpå svarede han frygtsomt:

"Dette tungemål forstår jeg slet ikke, med Deres Majestæts nådige tilladelse."

Henrik faldt tilbage på sit leje. De omstående fo'r frem for at hjælpe ham, men han skød dem til side med ordene:

"Plag mig ikke; – det er kun en forbigående svaghed. Dog, – hæv mig op! Således, – det er nok. Kom her hen, barn; hvil dit stakkels, forvirrede hoved ved din faders hjerte, og hvil det roligt der. Du bliver nok snart rask på ny; det kan umuligt vare længe. Frygt kun ikke, det giver sig alt sammen snart." Derpå vendte han sit ansigt om mod tilhørerne; det blide udtryk svandt, og onde glimt begyndte at lure i øjnene. Så udbrød han:

"Lyt nu alle opmærksomt til, hvad jeg siger! Denne min søn er forstyrret, men ikke for bestandigt. Overanstrengelse ved studier har bevirket det tillige med for megen indespærring. Nu bort med bøger og lærere! Sørger for det! Liv ham op med legemlig beskæftigelse; led ham ind på styrkende tidsfordriv, at hans sundhed snart kan vende tilbage." Og idet han hævede sig højere i vejret, føjede han til med eftertryk: "Han er vel forstyrret; men han er ikke desto mindre min søn og Englands arving, og, forstyrret eller ej – lige meget – regeringen skal han komme til at føre! Og hør nu videre, ja lad det blive offentliggjort: Enhver, der vover blot at hentyde til hans sjælstilstand, han skal anses som arbejdende mod rigets velfærd og føres til galgen. ... Giv mig noget at drikke – jeg brænder indvendig; – denne sorg tærer på mine kræfter. – Understøt mig. Så, det er godt. Gal, er han? Var han end tusinde gange galere, lige fuldt er han prins af Wales, og jeg, kongen, skal få det slået fast. Den dag i morgen skal han blive indsat og salvet i sin fyrstelige værdighed efter alle gode gamle

og nedarvede regler. Sørg øjeblikkelig for, at dette bliver forberedt, lord Hertford."

En af de tilstedeværende adelsmænd knælede ned ved det kongelige leje og sagde:

"Kongelig Majestæt behager at mindes, at Englands arvelige stor-marskal ligger fanget i Tower. Jeg vover at formene, at det ikke ville være passende, at man prøvede –"

"Ti! Fornærm ikke mine øren med dette forhadte navn. Skal da den mand leve til evige tider? Skal jeg lade min vilje standse? Skal måske prinsen forblive usalvet af den usle årsag, at riget fattes en jarl-marskal fri for højforræderisk plet på sit navn, til at indsætte ham? Nu, – ved Guds almagt! Sig mit parlament, at det bringer mig Norfolks dom, førend solen stiger på himlen endnu en gang, eller det skal komme til at stå mig hårdt til regnskab!"

Lord Hertford svarede:

"Kongens vilje er vor lov!" rejste sig og gik tilbage til sin plads.

Efterhånden forvandt atter det glubende udtryk i den aldrende monarks træk og han sagde igen:

"Kys mig, prins. Så, ... hvad frygter du for? Er jeg ikke din kærlige fader?"

"Du er god mod mig, som er aldeles uværdig dertil. O, mægtige og nådige herre, det vidner jeg i sandhed! Kun, – kun gør det mig så bitterligt ondt at tænke på ham, der skal dø og –"

"Ak, det ligner dig – så ganske! Jeg ser, dit hjerte er fremdeles uforandret, om end din sjæl er hårdt angrebet, for atter har du været blød og mild. Men denne hertug står mellem tronen og dig; en anden skal træde i hans sted, som ikke vil plette sit høje

kald. Berolig dig, min stakkels søn, og tænk ikke mere på denne sag."

"Men det bliver dog alligevel mig, som fremskynder hans endeligt, nådige herre. Hvor længe kunne han ikke have levet, om jeg ikke havde været til."

"Bryd dig ikke om det, prins; han er ikke din forbøn værdig. Kys mig endnu en gang og gå så til dine egne småsager og fornøjelser; for min sygdom piner mig. Jeg er træt nu og vil hvile mig. Følg din onkel, lord Hertford, og dine kavalerer og kom igen, når du atter føler dig vel til mode."

Med et tungt sind forlod Tom kongens værelse, for det sidste ord var dødsstødet til det håb, han havde næret: at kunne drage hjem igen. Atter hørte han det summe om ørene på sig: "Prinsen, prinsen kommer!"

Modet sank endnu dybere, efter som han bevægede sig mellem de bukkende hoffolks glimrende rækker, for nu indså han nok, at han måtte betragte sig som fanget for lang tid og let for bestandig kunne få lov til at blive indespærret i sit forgyldte bur som en stakkels venneløs prins, hvis ikke Gud selv i sin miskundhed ville ynkes over ham og gengive ham friheden.

Og hvorhen han lod sit blik glide, bestandig syntes han at se den mægtige hertug af Norfolks afhuggede hoved svæve i luften med øjnene bebrejdende rettet på sig.

Hans gamle yndlingsdrøm havde været så glimrende. Virkeligheden, som nu fulgte derpå, ak, den var sørgelig og glædeløs!

6. Tom modtager undervisning

Tom blev af et pragtfuldt følge ledsaget til de prinselige gemakker og bragt til sæde, noget, han væmmedes over, al den stund der var ældre mænd til stede, og det folk af høj rang. Han bad dem indtrængende om dog ligeledes at tage plads; men de bukkede kun, takkede og vedblev at stå op. Han ville have gentaget sin anmodning; men – hans onkel, jarlen af Hertford, hviskede ham i øret:

"Jeg beder eder, vedbliv ikke med dette, min lord; lidet ville det kun sømme sig for dem at sidde ned i eders nærværelse."

Lord St. John blev meldt, og efter at have aflagt sin underdanige hilsen sagde han:

"Jeg kommer i følge kongens befaling, angående en sag, der kun kan forhandles i enrum. Vil Eders kongelige Højhed behage at tillade, at følget bliver bortsendt med undtagelse af jarlen af Hertford?"

Da Hertford imidlertid hurtigt opdagede, at Tom øjensynlig var uvis med hensyn til, hvorledes han skulle forholde sig, hviskede han til ham, at give et tegn med hånden og ikke plage sig med at tale, når han ikke selv fandt for godt. Da de opvartende herrer derefter var gået, sagde lord St. John:

"Hans Majestæt byder af vægtige statshensyn, at Hans Nåde prinsen skal søge at skjule sin tilstand på enhver vis, der står til hans rådighed, indtil alt er overstået og sygdommen hævet. Desårsag må han ikke benægte for nogen, at han jo er prins, den virkelige prins, arving til Englands trone og dens storhed; at han af yderste magt skal opretholde sin fyrstelige værdighed og hverken med ord eller miner modsætte sig, at der bliver vist

ham den ærbødighed og det hensyn, der i følge gammel sæd og skik med rette tilkommer ham; at han ganske skal undlade at tale til nogen om den lave fødsel og samfundsstilling, som kun er et foster af hans syge hjerne, et overanstrengt sinds fordærvelige indfald; at han med yderste flid og agtpågivenhed skal stræbe at genkalde i sin erindring de personer, han har været vant til at færdes iblandt og se om sig, – og hvor dette slår fejl, skal han hellere tie stille, uden at forråde sin overraskelse eller andre tegn på, at hukommelsen har svigtet; fremdeles at han ved højtidelige lejligheder, i fald et eller andet måtte forvirre ham, med hensyn til handlinger, han skulle udføre, eller ord, han skulle fremsige, da ikke må forråde denne sin usikkerhed over for nysgerrige, der betragter ham, men blot lade sig råde af lord Hertford eller min egen ringhed, hvisårsag vi begge af kongen er befalede at være til hans tjeneste og altid nær ved hånden, så længe indtil befalingen atter bliver taget tilbage. Således byder Hans Majestæt, idet han sender eder sin kongelige hilsen og beder Gud, at han i sin barmhjertighed snarest vil helbrede eder og derefter fremdeles tage eder i sin nådige varetægt."

Lord St. John bukkede herefter atter dybt og trådte til siden. Tom svarede ydmygt:

"Kongen har sagt det. Ingen har lov at vige fra hans bud eller lempe det efter egen personlig magelighed, hvor det kunne friste til udflugter. Kongen skal derfor blive adlydt."

Lord Hertford tilføjede:

"Hvad angår kongens befaling om bøger og lignende alvorlige, kedsommelige sager, så ville det måske behage Eders Højhed hellere at fordrive tiden med muntrere tidkort, for ikke

at møde overanstrengt ved banketten og derved pådrage eder skade?"

Toms ansigt udviste den dybeste overraskelse og mangel på forståelse, og han blev blussende rød, da han så lord St. Johns blik hvile bekymret på sig. Lorden sagde da:

"Eders hukommelse vil endnu bestandig ikke komme tilbage, deraf denne forbavselse; – men lad det ikke være eder til pine, for ulykken vil vende sig fra eder igen. Lord Hertford taler om banketten i City, hvortil Hans Nåde kongen for omtrent to måneder siden har tilsagt, at I ville være til stede. Erindrer I det nu ikke?"

"Det smerter mig i sandhed at måtte tilstå, at jeg virkelig ikke mindedes det," svarede Tom nølende og blussede på ny.

I dette øjeblik blev lady Elisabeth og lady Jane Grey, kongens døtre, meldt. Begge damerne udvekslede et talende blik og Hertford nærmede sig hurtigt døren. Idet de tvende unge piger gik forbi ham, hviskede han:

"Jeg beder eder, frøkener, lad eder ikke mærke med, at I kan mærke prinsens forandrede væsen eller at hans hukommelse glipper, – skønt det jo sikkert vil bedrøve eder at bemærke, hvorlunde denne mangel viser sig i hver en ubetydelig omstændighed."

Samtidig sagde St. John i Toms øre:

"Behag nu nådigst at mindes kongens ønske. Husk alt, hvad der er muligt – eller lad blot, som om I husker det. Lad dem ikke få lejlighed til at mærke nogen forandring, I ved jo vel, hvor inderligt eders to gamle legesøstre elsker eder og hvor dybt det ville bedrøve dem. Er det Eders Højheds ønske, at jeg og eders onkel skal blive her til stede så længe?"

Tom nikkede bifaldende og mumlede et par ord mere; han havde allerede begyndt at lade sig belære; og med sin ligefremme karakter havde han øjeblikkelig besluttet at udføre kongens befaling, så godt det overhovedet var muligt.

Til trods for alle de trufne forsigtighedsregler blev alligevel samtalen mellem de unge temmelig pinefuld. Flere gange var Tom lige på nippet til at synke sammen og erklære sig ude af stand til at fortsætte den forfærdelig vanskelige rolle, han havde fået tildelt, men prinsesse Elisabeths takt frelste da atter situationen, eller knuden blev løst ved et ord, der ligesom tilfældigt blev kastet ind fra en af de to årvågne hofmænd. En gang vendte den lille lady Jane sig om mod Tom og satte ham i fortvivlelse ved spørgsmålet:

"Har I gjort Hendes Majestæt dronningen eders opvartning i dag, mylord?"

Tom tøvede med svaret, så fortvivlet ud og ville just til at fremstamme et eller andet på lykke og fromme, da lord St. John tog ordet og hjalp ham med den utvungne lethed, som en hofmand let erhverver sig ved at bevæge sig under vanskelige forhold:

"Det har Hans Nåde, mylady, og besøget var ham til megen trøst nu under Hans Majestæts sygdom. Ikke sandt, min prins?"

Tom mumlede atter noget ubestemt, der kunne tages for en bekræftelse, men følte på samme tid levende, at han var i færd med at betræde en højst usikker grund. Lidt efter blev det i samtalens løb omtalt, at Tom foreløbig ikke skulle studere videre, hvortil den lille vævre lady bemærkede:

"Ak, hvilken skade! Hvor det egentlig er synd! I gjorde dog så gode fremskridt. Men vent kun utålmodigt en stund, ret længe

vil det ikke vare. I vil dog nok en gang ende som en såre lærd mand, lige som eders fader, og forstå at tale mange fremmede tungemål, min kære prins."

"Min fader," udbrød Tom, idet han tabte besindelsen et øjeblik, "han, – der næppe mægter at tale sit eget modersmål sådan, at andre end svinet, der roder i stierne, kan forstå meningen; hvad hans lærdom angår af nogen som helst slags –"

Han så i vejret og mødte det alvorligt advarende blik, som lord St. John sendte ham.

Blussende rød og forvirret standsede han brat, og fortsatte så med lav, bedrøvet stemme: "Ak, min sygdom forfølger mig atter, og mit sind vandrer ud på de forbudte stier. Jeg mente i sandhed ikke noget uærbødigt om kongen."

"Det er vi alle overbeviste om," svarede Elisabeth, idet han tog hans hånd mellem begge sine og trykkede den ærbødigt og kærligt; "vær ubekymret i så henseende. Fejlen er jo ikke eders, men den onde ånd, der har bemægtiget sig eder."

"I er mig en blid trøstens engel," sagde Tom taknemmeligt, "og mit hjerte røres dybt over eders godhed, trods al min tilsyneladende slethed."

Ved en anden lejlighed affyrede den snakkesalige lille lady Jane en meget let sætning i det græske sprog af imod Tom. Prinsesse Elisabeths hurtige blik opdagede imidlertid straks, at skuddet var prellet fuldstændigt af, og sendte derfor øjeblikkelig og uden at lade sig bringe ud af fatning en hel ladning i samme sprog tilbage imod angriberen og gik så roligt over til at tale om andre ting.

Tiden forløb dog i det hele taget ret tåleligt og uden alt for store vanskeligheder. Grunde og skær blev stadig sjældnere og

sjældnere for vor helt, der følgelig også fandt sig bedre og bedre til rette, alt efter som det gik mere op for ham, med hvilken rørende elskværdighed de enten søgte at hjælpe ham eller at overse hans fejltagelser. Da det så endelig kom frem, at begge de unge damer skulle ledsage ham ved lordmayor-banketten i City, så hoppede hjertet formelig af glæde og lettelse, for nu vidste han, at han dér ikke ville være venneløs mellem alle de mange fremmede, hvorimod han en time tidligere kun havde kunnet tænke på festen med en næsten uovervindelig rædsel.

Toms to skytsengle, lorderne, følte sig dog mindre opbyggede af denne sammenkomst end de øvrige deltagere. De var til mode, just som om de skulle lodse et stort, dybtgående skib igennem en farlig rende, og måtte stadig være på færde, så at deres nye bestilling sandelig ikke faldt dem let. Af den grund følte de også, at deres myndling var blevet tilstrækkeligt prøvet og at de selv ej heller var synderligt oplagt til at påtage sig hele ansvaret en gang endnu, da – hen imod slutningen af damernes besøg, lord Guilford Dudleys besøg blev anmeldt prinsen, og de rådede derfor ærbødigt Tom til at undskylde sig, noget, han kun var alt for glad ved at turde gøre, skønt han nok lagde mærke til en let sky på lady Janes pande, da beslutningen blev taget og hun altså blev skuffet i at træffe sammen med denne for sin elegance så berømte modejunker.

Samtalen var nu gået i stå og en trykkende tavshed herskede, noget, Tom selv ikke ret kunne forstå. Han stirrede på lord Hertford, der også gav ham et tegn, – men heller ikke dette formåede han at tyde. Den rådsnare Elisabeth kom ham imidlertid også her til hjælp på den mest ligefremme måde, idet hun spurgte:

"Vil Hans Nåde prinsen, min broder, tillade, at vi nu trækker os tilbage?"

Hertil svarede Tom:

"I sandhed, I kan stedse være overbeviste om min tilladelse til alt, hvad I selv måtte ønske, og som det står i min ringe magt at opfylde; dog ville jeg langt hellere give min tilladelse til alt andet end netop dette, som med det samme berøver mig glæden af eders nærværelse. Gå da med fred og Gud være med eder." Indvendig smilede han og tænkte: "Ikke så lidt gavner det mig nu, at jeg i mine drømme har opholdt mig så meget blandt fyrstelige personer; nu har jeg dog lært min tunge nogle af de småfif, de forstår at udstyre og forskønne deres smukke tale med."

Da de to senere så berømte pigebørn var gået, vendte Tom sig dødtræt om til sine vogtere og sagde:

"I herrer lorder giver mig nu tilladelse til, at jeg opsøger mig en eller anden krog, hvor jeg kan hvile mig lidt."

Lord Hertford svarede:

"Som Eders Højhed ønsker, det er eders sag at befale og vor at adlyde. At I ønsker at tage nogen hvile, kan i øvrigt være såre heldigt, al den stund timen nærmer sig, da I må begive eder til City."

Derefter ringede han på en klokke; en page viste sig og fik straks befaling til at kalde på sir William Herbert. Denne herre kom også et øjeblik derefter og ledsagede Tom til et indre værelse, hvor hans første indskydelse var at række hånden ud efter et glas vand, hvilket han dog blev hindret i af en silke- og fløjlsklædt tjener, der hurtigt snappede glasset, bøjede knæ og bød ham det på en guldbakke.

Den udmattede fange satte sig ned og ville netop til at tage sine støvler af, idet hans blik frygtsomt syntes at bede om forlov, men en anden lakaj kom ham her også i forkøbet, og udførte arbejdet for ham. To eller tre gange til prøvede han endnu at hjælpe sig selv til rette, men da det hver gang mislykkedes, opgav han forsøget med et resigneret suk og mumlede: "Gid pokker havde dem, mon de til sidst ikke også vil trække vejret for mig?" Betøflet og hyllet i en pragtfuld kåbe lagde han sig endelig ned, dog ikke for at sove, for hovedet var alt for myldrende fuldt af tanker, lige som værelset af folk. De første kunne han ikke afskedige, selv med sin bedste vilje, følgelig blev de; de sidste vidste han ikke, hvorledes han skulle blive kvit, følgelig blev de også til hans store ærgrelse – og deres egen med.

Toms bortgang havde ladet hans to ædle patroner alene. De tav begge en stund, opfyldte af forunderlige betragtninger, rystede på hovederne og gik op og ned ad gulvet, indtil endelig lord St. John brød tavsheden:

"Sig mig ærligt, hvad er eders mening?"

"Nuvel, ligefrem dette: kongen er nær sit endeligt; min søstersøn er vanvittig, – vanviddet vil bestige tronen og komme til at regere landet. Gud bevare gamle England, det vil have Hans bistand nødig."

"Ja, i sandhed, – I spår kun alt for sandsynligt. Men ... sig mig ... har I slet ingen tvivl angående ... angående ..."

Den talende ville åbenbart gerne frem med noget, han dog ikke vovede at udtale; til sidst gik han så rent i stå. Det var en kilden sag at berøre. Lord Hertford standsede sine skridt lige ud for ham, så ham frejdigt ind i øjnene og sagde:

"Nuvel, tal dog, mand, her er jo ingen anden end mig, der kan høre eder. – Angående hvilket?"

"Jeg væmmes næsten ved at skulle udtale det ord, det tynger på mit sind, navnlig over for eder, min lord, der står ham så nær i slægtskabet. Men tilgiv mig, hvis jeg fornærmer eder. Synes I dog alligevel ikke, at det er underligt, at vanvid i den grad skulle kunne forandre hans adfærd og holdning? – Ikke mener jeg, at hans adfærd jo ikke stadig er fyrstelig; men dog er der en forskel – der navnlig viser sig i småting – på det nuværende og tidligere. Synes det eder ikke også forunderligt, at vanviddet skulle kunne udviske af hans hukommelse selve faderens træk, alle hans daglige og tilvante skikke og beskæftigelser, og efterlade ham erindringen om det latinske sprog, samtidig med at det franske og græske er som bortblæst? Mylord, vredes ikke; men søg meget mere at befri mit sind for dette tryk og denne uro og modtag da derfor min mest dybfølte tak. Det vedbliver at forfølge mig, dette hans eget udsagn, at han ikke er prinsen, og derfor –"

"Tys, tys, lord, det er jo højforræderiske ord, I udtaler! Har I da glemt kongens befaling? Drag eder til minde, at I gør mig til eders medskyldige ved at lade mig høre på det."

St. John blegnede og skyndte sig at tilføje:

"Ja, jeg har uret og erkender det. Forråd mig ikke; vis mig denne godhed, ridderlige lord; jeg lover da, at jeg aldrig oftere skal hverken tænke på det eller tale om det. Handler I hjerteløst med mig her, da er jeg en ødelagt mand."

"Giv eder tilfreds, St. John; men husk vel på, at I ikke oftere, hverken for mig eller andre, gentager disse ord, så vil jeg betragte dem som usagte. Her er i øvrigt heller ingen grund til

tvivl, han *er* min søstersøn. Er ikke stemmen, trækkene, skikkelsen, alt velbekendt for mig lige fra vuggen af? Galskab kan bevirke enhver som helst forunderlig handling, I ser hos ham, ja selv værre ting endnu. Mindes I for eksempel ikke den gamle baron Marley, som, da han var blevet vanvittig, troede, at hans eget ansigt tilhørte en anden person, ja endog senere påstod, at han selv var en søn af Maria Magdalene og at hans hoved var af spansk glas, hvorfor han – løjerlig ihukommelse – aldrig tillod nogen at røre ved sig, for at ikke en eller anden tankeløs person af ligegyldighed skulle knuse det? Berolig eder kun, min gode herre. Dette er prinsen, – jeg indestår for ham – som snart vil blive konge; tro mig, det vil være eder til stor gavn at mindes dette vel, og at tænke mere på det end andre."

Efter nogen videre talen om samme genstand, i hvilken lord St. John, så godt det lod sig gøre, søgte at dække over sin fejl ved gentagne gange at forsikre, at han nu havde et ganske andet syn på sagen og aldrig tiere ville kunne komme tilbage til sit første tossede indfald, lod lord Hertford sin kollega gå bort og satte sig ned for at holde vagt alene. Snart var han dybt hensunken i tavshed, og jo længere han spekulerede, desto ærgerligere blev han. Til sidst vandrede han op og ned ad gulvet og mumlede halvhøjt for sig selv:

"Snak; det *må* jo være prinsen! Ville vel nogen i hele landet blot påstå den mulighed, at der kunne findes to mennesker af forskelligt blod og fødsel, som i den grad kunne ligne hinanden? Og selv om så var, ville det ikke næsten være et mirakel, om disse to netop skulle komme til at krydse hinandens veje? Nej – vist ikke, det er lutter dårskab at tænke på, – lutter dårskab."

Lidt efter tilføjede han:

"Og selv om han nu var en bedrager og kun uretfærdigt kaldte sig prins, så ville det jo dog kun være både menneskeligt og naturligt. Men har noget menneske nogen sinde hørt tale om bedragere, der, – når selve kongen har anerkendt ham som sin søn, – både kongen og hele hoffet, – selv ville benægte rigtigheden af det, give afkald på sin værdighed og selv søge at få de rette forhold opklaret? Nej – og atter nej! Ved Swithiods ånd, det er utænkeligt! Det må og skal være den rette prins, som er blevet vanvittig."

7. Toms første kongelige middag

Noget efter klokken 1 samme eftermiddag måtte Tom atter resignere og hengive sig tålmodigt i sin skæbne at blive klædt på til middag. Ved enden af denne ceremoni befandt han sig lige så fint påklædt som før, men denne gang i helt andre stykker og stoffer fra inderst til yderst. Kort efter førtes han med megen pomp til et rummeligt og smagfuldt udstyret værelse, hvor et opdækket bord allerede ventede på ham. Bohavet var helt og holdent af massivt guld, indlagt med mesterværker af malerier fra Benvenutos hånd; rummet var dertil omtrent halvt fuldt af tjenere og edelknaber. En huskapellan læste bordbønnen og vor helt ville derefter helst have begyndt at hugge i sig uden videre formaliteter, for sulten havde alt længe plaget ham, men han blev heri forhindret af jarlen af Berkeley, der fæstede en hagesmæk eller serviet om hans hals, for den vigtige stilling som prinsen af Wales' Lord Servietholder var arvelig i denne adelsslægt og sattes højt i ære. Toms mundskænk var også nærværende og afskar ham ethvert forsøg på at komme til at drikke uden hjælp. Hans Højheds madsmager havde ligeledes givet møde, parat til at smage på hver en mistænkelig ret, når som helst det måtte blive forlangt; hans nærværelse var nærmest at betragte som en forsigtighedsforanstaltning imod at blive forgivet. På dette tidspunkt af historien var embedet dog mere at anse som en ærestitel, og kun yderst sjældent blev det forlangt af ham at gøre virkelig tjeneste; men tidligere – for ikke mange slægtled siden – havde posten været temmelig farefuld og blev derfor ikke så grumme ivrigt eftertragtet. Hvorfor embedet ikke i

stedet for blev overdraget til en hund er just heller ikke let at indse, men dertil kan kun siges, at alle kongelige skikke og begreber jo er mere eller mindre uforklarlige for almindelige dødelige. Lord d'Arcy, første opvartende kammerherre, var også nærværende, Himlen må vide til hvilken nytte; men nærværende var han nu imidlertid, – det må så være tilstrækkeligt. Overkøgemesteren stod der, bag ved Toms stol, overskuende hele højtideligheden, der ledes og dirigeredes af de tvende herrer Lord Overhusholderen og Lord Mundkokken, der befandt sig ikke langt fra ham. Tom havde i alt til sin disposition ikke færre end tre hundrede og fire og firsindstyve tjenere foruden de her nævnte; men de var naturligvis langt fra alle til stede ved denne lejlighed, næppe fjerdedelen af dem var måske i spisesalen, og om de andre tre fjerdedeles tilværelse svævede vor helt derfor endnu i lykkelig uvidenhed.

Alle de nærværende var blevet vel instruerede i at tage imod prinsens midlertidige besynderligheder uden at vise hverken overraskelse eller at le ad denne hans glemsomhed; og deres kunst blev nu snart sat på en alvorlig prøve, for efter kort tids forløb var merbemeldte glemsomheder iøjnefaldende for enhver af dem; dog – de bevægedes kun til sorg ved at bemærke dem og ikke til latter eller munterhed. Sorgen var uhyre, da de opdagede, i hvilken grad deres elskede prins kunne forglemme sig selv og de simpleste leveregler.

Stakkels Tom fortærede størsteparten af måltidet med hjælp af sine fingre; men ingen smilede ad det eller syntes at lægge mærke til det. Med stor opmærksomhed undersøgte han sin serviet, for den var meget nydeligt broderet og af smukt stof, og endte da med at sige:

"Jeg beder eder, tag denne tingest bort igen, at jeg ikke skal komme til at smudse den til af vanvare."

Den arvelige Lord Servietholder løste den igen med stor ærbødighed og uden at gøre mindste forsøg på at protestere eller forklare.

Derefter hengav den formentlige prins sig til en vidtgående undersøgelse af de grøntsager, der fandtes, som for eksempel roer og salater, og endte med at spørge om, hvad det var, og om det kunne spises; for det var endnu et temmelig nyt fremskridt at dyrke sådanne sager i England, i stedet for at indføre dem fra Holland, og de blev betragtet som luksusartikler. Spørgsmålene besvaredes med største alvorlighed og ingen lod til at forbavse sig over deres fremkomst. Da desserten var spist, fyldte han sine lommer med nødder; men heller ikke dette syntes at volde hverken overraskelse eller moro. Dog følte han selv i næste øjeblik en vis uro ved det, hvilket også kom til syne i hans miner, for dette var den eneste selvstændige handling, hans hænder havde fået lov til at udføre under hele måltidet, og han tvivlede nu ikke om, at han havde gjort sig skyldig i en fejltagelse af den aller beklageligste art. I samme øjeblik begyndte det at kløe i hans næse, så at til sidst tippen dirrede ved det. Det blev værre og værre og Tom gav alle tegn på sit tiltagende ildebefindende. Bønfaldende så han fra den ene til den anden af de tilstedeværende lorder og tårerne stod ham i øjnene. Fortvivlede sprang disse frem og bad ham at udtale, hvad der lå ham på sinde, hvortil vor helt med sin sjæls fulde oprigtighed svarede:

"Jeg beder om eders overbærenhed: min næse klør så forfærdeligt. Hvad byder skik og brug i sådan et tilfælde? Men

skynd eder at belære mig, for jeg formår snart ikke længere at udholde pinen."

Ingen smilede, men alle stod forvirrede og så på hinanden, forgæves ledende efter råd og svar i denne forlegenhed. For se! her var en uoverstigelig mur, og intet præcedens i den engelske historie kunne hjælpe dem ud af klemmen. Overceremonimesteren var ikke til stede, og ingen følte sig så sikker i sadlen på dette vildsomme felt, at han turde vove at løse et spørgsmål af denne vigtighed. Ak! der fandtes ingen arvelig Lord Næsekradser. Imidlertid var tårerne flydt over bredderne og trillede ned ad den ulykkeliges kinder. Den dirrende næse ligesom bønfaldt om pleje endnu mere indtrængende end før. Til sidst brød den tvingende nødvendighed og naturen med alle hensyn til etiketten. Med en indvendig bøn om tilgivelse, hvis det var noget galt, han foretog sig, bragte Tom lindring og trøst både til sig selv og hele sin hofstat ved allernådigst at kradse sin næse med højstegen hånd.

Aldrig så snart var måltidet til ende, førend en lord kom frem og holdt et bredt, fladt guldfad, fyldt med duftende rosenvand, til at rense mund og fingre i, hen for Tom, medens mylord servietholderen stillede sig hos for at være parat til at tørre hans hænder. Tom stirrede et lille øjeblik forvildet på fadet, hævede det så op til sine læber og tog i dybeste alvor en slurk af det. Derefter rakte han det til den opvartende lord på ny og bemærkede:

"Ja, jeg tilstår, at det ikke rigtig smager mig, lugten er behagelig nok, men det kunne uden skade være en kende stærkere."

Denne nye ytring af prinsens sygelige sind bragte alle de tilstedeværendes hjerter til at bløde; men ingen fandt mindste smule latterligt deri.

Hans næste ufrivillige fejl var at stå fra bordet, just som kapellanen havde indtaget sin plads bag ved stolen og med opløftede, foldede hænder skulle til at lyse velsignelse over måltidet. Dog lod det ikke til fra tjenerskabets ubevægelige ansigter at dømme, at der var sket noget brud på det sædvanlige.

Efter eget forlangende blev vor lille ven derpå ført til sit private kabinet og der ladet alene med sig selv. Rundt om på stuens egetræspanel fandt han der hængende de forskellige stykker, som hørte til en fuldstændig, skinnende blank stålrustning, kunstfærdigt indlagt med guld. Denne krigerske udstyring tilhørte den virkelige prins og var en ham nylig tilsendt gave fra dronningen Catherine Parr. Tom iførte sig benskinnerne, panserhandskerne, den befjerede hjelm og så meget andet, som han kunne overkomme uden at søge fremmed hjælp, og var endog et øjeblik betænkt på at ringe for at få denne til resten; men han kom da til at huske på nødderne, han havde knebet fra taflet, og hvilken fryd det ville være at spise dem uden vidner og navnlig uden al den forhadte bistand af alle arvelige stor-hjælpere. Så hængte han rustningen tilbage på sin plads og var snart ivrigt i færd med at knække nødder, for første gang rigtig naturlig og lykkelig til mode, siden Gud, formedelst hans synders skyld, havde gjort ham til prins.

Da nødderne alle sammen var fortæret, faldt hans øjne tilfældigt på nogle indbydende bøger i et skab, og iblandt dem var en, som handlede om etiketten ved det engelske hof. Det var

i sandhed en god fangst! Han strakte sig på en pragtfuld sofa og gav sig med al sin flid til at søge belæring. Og der vil vi da efterlade ham for en kort tid.

8. Spørgsmålet om det store segl

Omtrent klokken fem vågnede Henrik den 8. fra sin urolige søvn og mumlede for sig selv: "De besværlige drømme! Mine dage er nu snart omme: det fortæller alle disse varsler mig, og min hendøende puls bekræfter det." Umiddelbart derefter skød et ondt lyn fra hans blik og han fortsatte: "Dog, dø vil jeg ikke, uden at *han* i det mindste går foran."

Hans tjenere, som nu opdagede, at han ikke længere sov, udbad sig majestætens befaling angående lordkansleren, der ventede udenfor.

"Lad ham komme ind, straks," udbrød Henrik utålmodigt. Lordkansleren trådte altså ind, og sagde, idet han knælede ved kongens leje:

"Jeg har overbragt befalingen fra Eders Majestæt, og rigets pairer, iført deres kjortler, står nu i dette øjeblik samlet for skranken i Parlamentet, hvor de – efter at have stadfæstet hertugen af Norfolks dødsdom – ærbødigt udbeder sig kongens videre ønsker i den nævnte sag."

Henriks ansigt klarede op med et udtryk af vild glæde. Hurtigt svarede han:

"Løft mig op! I højstegen person vil jeg træde frem for mit parlament og med min egen hånd vil jeg sætte seglet på det dokument, som frier mig fra –"

Stemmen svigtede ham, et askegråt skær drog sig hen over kinderne, hans tjenere sænkede ham forsigtigt ned på puderne igen og skyndte sig at række ham nogle oplivende midler. Lidt efter fortsatte han da:

"Ak, hvor jeg dog længtes efter denne søde stund, men desværre, alt for sent kommer den til mig, og nu bliver glæden ved dens udførelse revet mig bort. Men skynd eder! Il! Lad andre lægge den sidste hånd på værket, siden det ikke forundes mig. Jeg giver mit store segl i hænderne på en af eder; vælg selv, hvem der skal udføre hvervet, og lad det så blive besørget. Men hurtigt, mænd! Førend solen atter står på himlen og er gået ned på ny, skal I bringe mig hans hoved, at jeg selv kan mætte mine øjne med synet af det."

"Kongens vilje skal ske. Vil det da nådigst behage Eders Majestæt at give befaling til, at seglet bliver mig overdraget, for at jeg kan fremskynde sagen så meget som muligt?"

"Seglet? Hvem gemmer vel seglet, om ikke I selv?"

"Eders Nåde behager at mindes, at I tog det fra mig for to dage siden, idet I sagde, at det ikke mere skulle bruges, førend eders egen kongelige hånd kunne trykke det på hertugen af Norfolks dødsdom."

"Ja, i sandhed, det gjorde jeg, nu erindrer jeg det også ... Men hvad har jeg gjort med det siden? ... Jeg bliver så svag ... Så ofte har min hukommelse spillet mig slemme puds i disse seneste dage; ... forunderligt, forunderligt –"

Kongen henfaldt i en utydelig mumlen, rystende sit grå hoved frem og tilbage som en olding, idet han forgæves søgte at komme i tanker om, hvor han dog havde gemt seglet. Endelig vovede lord Hertford sig frem med en oplysning i den forønskede retning:

"Sire," sagde han, "om jeg må være så dristig at tale, så ville jeg kun tillade mig at bemærke, at vi er flere her til stede, der kan mindes, at I gav det store segl i hænderne på Hans Højhed

prinsen af Wales, og overdrog ham at opbevare det, indtil dagen at –"

"Ja, sandt! Det gjorde jeg virkelig," afbrød ham kongen, "skynd dig, hent det! Tiden flyver!"

Lord Hertford fo'r afsted til Tom, men vendte kort efter tilbage forvirret og tomhændet. Han forklarede da sin sendelses udfald med disse ord:

"Det bedrøver mig oprigtigt, min herre og konge, at skulle bringe eder så sørgelig og uvelkommen en efterretning; men det synes at være endnu fremdeles Guds vilje, at prinsens sygdom skal knuge hans forstand. Han er ikke i stand til at drage sig i minde, at have modtaget det omtalte segl. Derfor ilede jeg det snareste tilbage, tænkende, at det kun ville være tidsspilde og uden nytte at gennemsøge den lange række af gemakker og sale, der står til Hans Højheds –"

Et lydeligt suk fra kongen afbrød mylord på dette punkt i hans beretning. Efter nogle øjeblikkes forløb svarede Henrik i en bedrøvet, nedbøjet tone:

"Plag ham ikke længere med det, stakkels barn. Guds hånd hviler tungt og i vrede over hans hoved, og mit hjerte vånder sig ved tanken om, at jeg ikke kan bære hans trængsels byrde på mine egne hårdtbelæssede skuldre og derved give ham fred."

Med lukkede øjne faldt han atter tilbage og tav. Lidt efter åbnede han dem på ny og stirrede tankeløst omkring, indtil hans blik faldt på den stadigt knælende lordkansler; i samme nu fo'r vreden op i hans kinder:

"Hvorledes, du her endnu! Ved den levende Gud, pakker du dig ikke herfra og får rede på den forræders sag, så skal din

mitra få en hviledag i morgen af mangel på et hoved til at sidde på!"

Den skrækslagne kansler skyndte sig at svare:

"For Gud, Eders Majestæt, anråber jeg om nåde! Jeg ventede kun på seglet!"

"Mand, er du da gået fra vid og sans? Det lille segl, som jeg tidligere plejede at tage med mig udenlands, ligger jo i mit skatkammer endnu. Og siden det store segl er forsvundet så pludseligt, så kan det vel være godt nok? Har du da intet omløb i hovedet længere! Forsvind! Og drag dig vel til minde: – Du viser dig ikke oftere for mit åsyn, førend du kan bringe det hoved med."

Den stakkels kansler var ikke sen til at fjerne sig fra kongens farlige nærhed; ej heller spildte kommissionen tiden, men stadfæstede det slaviske parlaments værk og bestemte morgendagen til at halshugge Englands første pair, den ulykkelige hertug af Norfolk.

9. Festoptoget på floden

Klokken ni om aftenen samme dag lå hele Themsens mægtige flade udenfor Westminster Palace belyst som af et hav af flammer. Selve floden, så langt øjet kunne nå, var oversået af færgebåde og lystgondoler, behængte med farvede lamper, der blidt vuggedes af de sagte bølger, hvorved den fik udseendet af en uhyre blomsterhave, hvor planterne viftes frem og tilbage af en let sommerbrise. Den store haveterrasse, med sine stenafsatser, der førte ned til vandet, så rummelige, at et tysk fyrstendømmes samlede hærstyrke med lethed kunne holde marchøvelser på det, så ud som et levende maleri med sine rækker af kongelige hellebardister i skinnende rustninger og sine skarer af kostbart klædte tjenere, der ilede op og ned, frem og tilbage, ivrigt beskæftigede med at træffe alle fornødne forberedelser.

En befaling lød, og umiddelbart derefter forsvandt hver levende skabning fra trappetrinene. Luften var nu ligesom opfyldt af forventning og spænding. Så langt man kunne øjne, så man myriader af folk stå oprejst i bådene, skyggende frem for sig for at se igennem lygternes og faklernes glans og ivrigt spejdende hen imod paladset.

En række på fyrre eller halvtreds festgondoler lagde nu til ved trappen. De var alle rigt forgyldte og forsynet med højt opstående stævne og kunstfærdigt udskårne agterspejle. Nogle var desuden smykket med bannere og vimpler, enten af guldbrokade og tapeter med baldyrede våbenskjolde, eller af farvet silke, hvortil var fæstet talløse små sølvklokker, der udsendte en lystelig klingren, hver gang et vindpust foldede

dem ud. Atter andre var endnu smagfuldere udstyret, idet de tilhørte adelsmændene af prinsens nærmeste omgang; disses fartøjer var malerisk beklædte på siderne med skjolde, på hvilke våbnene glimrede i alle regnbuens farver. Hver festgondol blev bugseret af en tender, som foruden rorkarlene rummede en større eller mindre klynge våbendragere med blanke hjelme og brystplader, foruden et musikkorps.

Fortravet af den forventede procession viste sig nu i porten og dannedes af et kompagni hellebardister. De var klædt i sorte og gulbrune, stribede benklæder, der sluttede stramt om benene og kaldtes hoser, fløjlshuer med hvide silkeroser på siderne, køllerter af blåt og mørkerødt klæde, broderede foran og bagpå med prinsens våbenmærke i guld: de tre fjer. Hellebardstavene var beklædt med karmoisinrødt fløjl og beslået med forgyldte nagler samt prydet med svære guldkvaster. Denne skare delte sig til højre og venstre, så at de dannede to rækker lige fra porten til vandet. Et tykt, stribet tæppe blev derefter udfoldet og af prinsens tjenerskab, i guldindvirkede, purpurfarvede livreer, bredt over trappernes trin. Derpå lød inde fra slotsgården en trompetfanfare. Et livligt præludium fra musikkorpsene i bådene påfulgte og tvende ordensmarskaller i hvide gevandter skred med langsomme og statelige skridt frem fra indgangen, efterfulgte af en officer, som bar den borgerlige mace [Note 4)], medens en anden bar staden Londons paradesværd; så fulgte forskellige embedsmænd af City-garden med deres fulde middelalderlige udstyrelse (der endnu benyttes den dag i dag) og med plader på kjortelærmerne; derefter kom Hosebåndsordenens ordensmarskal i sin våbenkjortel, en del riddere af Bath-

ordenen, hver med en hvid frynse om ærmer, squirerne, dommerne i deres skarlagenrøde rober og huer, lord over-kansleren i åbenstående purpurkåbe, bræmmet med hermelin, efter hvem fulgte en deputation af stadens oldermænd i deres røde kapper, og dernæst overhovederne for de forskellige borgerlige lav og gildelag, alle sammen i deres stadsdragter. Så viste sig tolv franske herrer pragtfuldt smykkede med hvide guldfrynsede damaskes trøjer, korte karmoisinrøde fløjlskapper, bræmmede med violet taffetas, og kødfarvede knæbenklæder, og begav sig ned imod stranden. De hørte alle til den franske ambassadørs følge, og efterfulgtes af tolv kavalerer af den spanske gesandts suite, klædt i sort fløjl uden nogen anden prydelse. I følge med disse kom også en del engelske adelsmænd med deres ledsagere.

En ny fanfare lød inde fra borgen, og prinsens onkel, den senere så mægtige hertug af Somerset, trådte ud af porten, iført en frakke af sort guldbrokade, en kappe af atlask, kantet med guldfrynser og besat med et helt net af sølvbroderi. Han vendte sig om, aftog sin befjerede baret, bukkede dybt til jorden og begyndte baglæns at nærme sig trappens fod, bøjende sig for hvert trin. Atter fulgte en forstærket trompetfanfare og derefter lød det højt og lydeligt: "Plads for den høje og mægtige lord Edward, prins af Wales!" Oppe i luften fra slottets murtinder brøde ildflammer frem, efterfulgt af en bedøvende kanonsalve, den tæt sammenpakkede vrimmel på floden brød ud i en højlydt velkomsthilsen og Tom Canty, optogets helt, trådte ud med en let bøjning af sit fyrstelige hoved.

Han var pragtfuldt klædt i en hvid atlaskes køllert med et indlæg af purpurvirket sølvmor, rigt besat med diamanter og

kantet med hermelin. Over denne bar han en kappe af hvidt guldbrokade, broderet med den trefjerede krone, bræmmet med blåt atlask, hvori talrige perler og ædelstene funklede og som blev holdt sammen over brystet af en vældig diamantagraf. Om halsen bar han insignierne af Hosebåndsordenen og flere andre fyrstelige udmærkelsestegn, og hvor som helst lyset faldt over ham, funklede diamanterne med en næsten skærende glans. O, Tom Canty, født i en ussel rønne, opdraget i Londons rendestene, vant til pjalter, smuds og elendighed af al slags, hvilken forandring er der dog foregået med dig!

10. Prinsens sorger

Vi forlod John Canty, medens han trak den rette prins efter sig ned i Offal Court, fulgt af en støjende og hujende hob. Der fandtes kun en eneste person der iblandt, som vovede sig frem med et bønfaldende ord for fangen, og til hans røst tog ingen det mindste hensyn; man hørte endog knapt på ham, så voldsom var larmen. Edward søgte bestandig at gøre sig fri og rasede imod den ilde behandling, der blev ham til del, indtil John Canty tabte den smule tålmodighed, han besad, og hævede sin egetræs knortekæp for i et anfald af raseri at lade den falde på sit offers hoved. Den enestående ven, prinsen havde i hele flokken, sprang i det samme frem for at standse umenneskets arm og opfangede derved slaget med sit eget håndled. Canty brølede:

"Så du blander dig i mine anliggender! Tag da din velfortjente løn!"

Knortekæppen faldt knusende ned på den ulykkeliges hoved, man hørte en undertrykt stønnen, en utydelig masse sank sammen på jorden foran fødderne af mængden og lå i næste øjeblik alene i mørket. Skaren pressede videre på uden at lade sig anfægte eller standse i sin munterhed ved denne tildragelse.

Lidt efter befandt prinsen sig i John Cantys bolig med døren aflåset for den forfølgende hob. Ved det sparsomme skær, der udsendtes fra en tælleprås, plantet i en flaske, kunne han omtrentligt orientere sig i den væmmelige hule, han var kommet i, og ligeledes omtrentligt skelne ansigterne på de tilstedeværende. To skidne pigebørn og en midaldrende kone sad frygtsomt sammenkrøbne i en krog op mod muren,

ængsteligt ventende på, hvad der nu ville komme fra de dyriske bofæller, af hvis hånd de kun var vant til alle slags mishandlinger. Fra en anden krog viste sig en vissen, udlevet gammel heks med strittende grå lokker og ondskabsfulde øjne. Til denne sagde John Canty:

"Halløj der! Her er løjer på færde! Plag ham nu ikke, førend du har set hans kunster, så kan du for mig muntre ham bagefter, så meget du lyster. Kom frem, dreng. Nå, – sig så det sludder en gang til, hvis du da ikke allerede har svedt det ud. Hvem et det så, du er?"

Denne fornærmelige tiltale bragte atter blodet op i den lille prins' kinder; han løftede sine øjne i vejret og fæstede dem med et harmfuldt blik på manden, idet han svarede:

"Det er kun lidet sømmeligt af dig, på den måde at byde mig at tale. Dog siger jeg dig nu igen, hvad jeg allerede en gang har fortalt dig: jeg er Edward, prins af Wales, og ingen anden."

Dette lige så djærve som uventede svar havde til følge, at kællingen blev stående midt på gulvet som forstenet, ja næsten åndeløs. Hun stirrede og stirrede på prinsen med et udtryk af idiotisk forbavselse, hvilket morede hendes røveragtige søn i den grad, at han brød ud i en brølende latter. Derimod var virkningen på Toms moder og søstre en ganske anden. Deres frygt for legemlig overlast veg pludselig for sorg; med bekymrede miner løb de hen imod ham og udbrød:

"O! Tom – Tom, stakkels dreng!"

Moderen faldt på knæ for prinsen, lagde sine hænder på hans skuldre og stirrede inderligt og gennem tårer på ham; hun næsten skreg:

"Ak, mit stakkels, stakkels barn! Har endelig den tossede læsning udøvet sin bedrøvelige virkning på dig og taget din forstand fra dig! Ak, hvorfor har du også hængt i de tossede bøger, da jeg dog så indstændigt bad dig om at lade dem fare! Nu knuser du din arme moders hjerte."

Den tiltalte så konen ind i ansigtet og svarede blidt:

"Din søn befinder sig vel og har ingenlunde mistet sin forstand, gode kone. Berolig dig; før mig hellere atter til paladset, hvor han er. Kongen, min fader, vil da straks give ham tilbage til jer."

"Kongen, din fader! O, mit barn! Sig ikke sådanne ord, der vil volde din død og ødelæggelse for alle os andre, der holder af dig. Ryst disse forfærdelige drømme af dig. Kald dine slumrende erindringer tilbage. Se på mig en gang endnu. Er jeg da ikke din moder, der har båret dig under mit hjerte og bestandig elsker dig?"

Prinsen rystede på hovedet og sagde ligesom modstræbende:

"Gud er mit vidne, at det gør mig inderligt ondt at måtte bedrøve dig; men i sandhed, aldrig før har jeg set dit ansigt for mine øjne."

Moderen sank sammen på gulvet, dækkede ansigtet med hænderne og brast i en hjerteskærende hulken og klagen.

"Lad os bare spille videre på den komedie!" råbte Canty, "nå, Nan – nåda, Bet, I uvorne tøse! Står I endnu op i prinsens nærværelse? På knæ med jer, siger jeg, I ravneunger, og gør ham jeres ydmyge opvartning."

Disse ord ledsagedes af et nyt råt latterudbrud.

Pigerne begyndte frygtsomt at gå i forbøn for deres broder og Nan sagde:

"Lad ham blot få lov til at gå til sengs, fader. Hvile og ro vil da snart bringe hans forstand tilbage. Vil du ikke nok det?"

"Ak ja," faldt Bet ind. "Fader, han er mere træt, end han plejer at være. I morgen er han jo nok blevet sig selv igen og vil ikke vende tomhændet hjem."

Denne bemærkning bragte atter faderens tanker tilbage i et mere praktisk spor. Vredt vendte han sig mod prinsen og udbrød:

"I morgen skal vi betale to pence til ejeren af dette hul; to pence, mærk dig vel dette – alle disse penge for et halvt års leje, ellers bliver vi smidt ud. Lad mig nu se, hvor meget du har fået samlet med dit dovne tiggeri?"

Hertil svarede prinsen:

"Fornærm mig ikke med sådanne lapperier. Jeg gentager endnu en gang for dig: jeg er kongens søn."

Et rungende slag fra John Cantys brede, flade hånd sendte ham ravende i armene på konen, der knugede ham til sit bryst og skærmede ham imod den hagl af stød og knubs, der regnede ned over begge. De forskrækkede søstre retirerede op i en krog, medens bedstemoderen ivrigt stavrede frem for at hjælpe sønnen. Edward viklede sig ud af konens arme og rettede sig op, idet han råbte:

"I skal ikke lide for min skyld, gode kone. Lad kun disse dyr handle med mig alene, som de vil."

Ordene havde naturligvis kun den virkning, at dyrene nu blev fuldstændig som rasende og gav sig til at bearbejde dem af alle kræfter. Da drengen havde fået, hvad de fandt passende, kom raden til de andre tre, som ligeledes fik deres overhaling, fordi de havde ytret deres medlidenhed.

"Så," sagde Canty, "nu til sengs med jer alle sammen, nu er jeg blevet træt af den leg."

Lyset var blevet slukket og familien havde begivet sig til ro. Så snart husherrens og hans moders snorken viste, at de sov fast, krøb de unge piger forsigtigt hen til prinsens leje og dækkede ham omhyggeligt til med, hvad de kunne få fat i af halm og klude. Moderen havde også fundet ham og sad nu og kærtegnede sin formentlige søn, stille grædende og hviskende afbrudte medfølelsesord til ham. Hun havde som sædvanligt gemt et stykke brød til sin dreng, men de udståede lidelser havde taget appetitten rent fra ham – i det mindste havde han ingen lyst til sorte, tørre brødskorper. Han var rørt over hendes modige og selvfornægtende udholdenhed i at ville forsvare ham mod de andres brutalitet og over hendes medfølelse, og ytrede sin tak i smukke, velvalgte ord, hvorefter han bad hende om nu at søge hvile for sig selv og derved finde glemsel for sine sorger. Og han tilføjede, at kongen, hans fader, nok ville sørge for, at hendes trofaste omsorg for ham ikke blev ubelønnet. Denne tilbagevenden til hans "galskab" bragte på ny den gode kone til fortvivlelse; atter måtte hun trykke ham til sit bryst, inden hun endelig bekvemmede sig til at søge tilbage til sit sørgelige leje.

Medens hun lå her, opfyldt af smerte og allehånde tanker, begyndte den opfattelse dog at dæmre hos hende, at der alligevel var noget uforklarligt ved denne dreng, som ikke ret passede sammen med hendes Tom, lige meget om han var klog eller gal for resten. Hvori det stak, formåede hun ikke at sige sig selv, så lidt som hun kunne finde noget bevis for anelsens rigtighed; men ikke desto mindre havde det skarpe, klartseende moder-instinkt her fundet noget uforklarligt. Hvad om nu

drengen alligevel ikke var hendes søn, når alt kom til alt? Å! det var jo kun tossede indfald, og hun måtte næsten smile ad dem, til trods for hendes sorg og bekymringer. Men imidlertid – tanken var nu en gang blevet henledet på dette punkt, og den kunne ikke jages tilbage derfra eller forhindres i at plage hende. Tværtimod, den forfulgte, pinte, bed sig fast hos hende og vægrede sig hårdnakket ved at gå igen. Endelig stod det hende da klart, at der ikke kunne være tale om nogen fred eller ro for hendes sind, førend hun på en eller anden måde havde fået fuldgyldigt vidnesbyrd, om drengen virkelig var hendes søn eller ikke. Dette var ubestrideligt den eneste rette vej, men nu gjaldt det blot om at finde måden, beviset kunne føres på. Dog, dette var lettere sagt end gjort. Møjsommeligt gennemgik hun punkt for punkt, lagde den ene plan efter den anden, men kom efter en stunds forløb til det resultat, at de atter måtte opgives, – der var ingen absolut sikkerhed at vinde ved nogen af dem. Under alle disse overvejelser hørte hun da pludselig barnets regelmæssige åndedrag, og vidste deraf, at det var faldet i søvn. Og medens hun lyttede videre, opdagede hun også, at regelmæssigheden undertiden blev afbrudt ved et lille undertrykt skrig eller kny, sådanne som man ytrer i urolige drømme. Pludselig fik hun derved en idé, der lovede det bedste resultat. Med feberagtig iver gav moderen sig i færd med arbejdet og fik lyset tændt, medens hun for sig selv mumlede: "Havde jeg blot set ham *den gang*, så skulle jeg snart have vidst besked! Siden den dag i hans tidligste barndom, da krudtet eksploderede i ansigtet på ham, er han aldrig blevet pludselig forfærdet, enten ved nat eller dag, uden at han jo altid har grebet med hænderne for øjnene, ligesom ved den lejlighed, og

det ikke som andre folk ville gøre det, med fladen indad, men bestandig omvendt; – det har jeg jo set de hundrede gange og det er aldrig en eneste gang slået fejl. Ja, nu skal jeg snart få klarhed i den sag."

Under denne enetale var hun forsigtigt krøbet hen til den slumrende dreng, idet hun skyggede for lyset med hånden. Spejdende bøjede hun sig over ham, næppe åndende på grund af den voldsomme spænding; pludselig lod hun lysskæret slå lige i ansigtet på den sovende, samtidig med at hun bankede med knoerne i gulvet tæt ved hans øre. Drengens øjne åbnede sig med et forskrækket udtryk – men hans hænder forblev ganske rolige og ubevægelige.

Den stakkels kvinde var næsten ude af sig selv af forbavselse og sorg; men hun betvang dog sine følelser for at dysse ham i søvn igen. Derefter krøb hun tilbage, grundende over årsagen til det mislykkede forsøg. Først prøvede hun at bilde sig ind, at Toms galskab tillige havde bandlyst denne hans vante bevægelse, men det lykkedes hende dog ikke at overbevise sig selv om dette: "Nej," sagde hun, "umuligt! Hans hænder kan dog ikke være blevet vanvittige; på så kort tid ville han umuligt kunne glemme så gammel og indgroet en vane. Ak, det er og bliver dog en sorgens dag for mig i dag!"

Og dog var håbet nu lige så utilbøjeligt til at vige, som tvivlen før havde været; hun kunne ikke bekvemme sig til at anerkende den dom, hendes forsøg havde fældet, eksperimentet måtte gøres om igen – det forkerte udfald kunne jo muligvis bero på en ren tilfældighed; derfor blev da også den sovende dreng bande to og tre gange igen vækket, men med samme resultat som første gang: – ingen håndbevægelser. Sørgmodig lagde den

brave kone sig da til at sove, stadigt gentagende: "Jeg kan dog alligevel ikke opgive ham; – nej, jeg *kan* ikke, – det må være min dreng!"

Da afbrydelserne nu var forbi og prinsens smerter efterhånden havde fortaget sig lidt, bevirkede snart hans usædvanlige træthed, at øjnene faldt sammen til en sund og fast søvn. Time efter time gled således bort; fremdeles sov kongesønnen trygt og roligt. På den måde forløb fire eller fem timer, matheden begyndte da at svinde; kort efter befandt han sig i denne bekendte tilstand, hvori man hverken sover eller er vågen, og han mumlede:

"Sir William!"

Et øjeblik efter:

"Halløj der! Sir William Herbert! Kom, skynd eder og lyt til den forunderligste drøm, jeg endnu ... Sir William ... Hører I ikke? Mand, tænk dig, jeg bildte mig ind at være blevet forvandlet til en tiggerdreng og ... Halløj der! Vagt! Sir William! Hvorledes! er her ingen opvartende kammerherre til stede? Nå, det er ellers hårdt, når ..."

"Hvad fejler du?" spurgte en hviskende stemme nær ved ham. "Hvem er det, du kalder på?"

"Sir William Herbert. Hvem er du?"

"Jeg? Hvem skulle jeg vel være uden din søster Nan? O Tom! jeg havde rent glemt det! Du er jo ikke ved din forstand. – Du stakkels dreng; er det galt med dig endnu? Så gid jeg hellere aldrig var vågnet mere, end at jeg atter skulle erfare det. Men ti nu blot stille, om du kan, ellers flår de os vist alle sammen ihjel."

Den forbavsede prins rejste sig halvt op; men den stivhed, hans nyligt modtagne sår og skrammer havde efterladt sig,

bragte ham snart i helt vågen tilstand, og han sank på ny tilbage på sit leje af råddent halm; med et suk udbrød han:

"Ak, så var det altså dog ingen drøm!"

I samme øjeblik faldt alle de sorger og al den elendighed, som søvnen havde bandlyst fra hans erindring, ind over ham igen med deres fulde vægt; det gik på ny op for ham, at han ikke længere var en forgudet prins i et palads, ved hvis person hele nationens øje hang med stolthed; men en tigger, en elendig, klædt i pjalter, fange i en hule, der egnede sig bedre til at huse dyr end mennesker, og stuvet sammen med betlere og tyve.

Midt i genkaldelsen af alle disse bitre kendsgerninger, begyndte han at opfange lyden af støjende råb og skænden, kun et hus eller to borte fra hans eget opholdssted. I næste øjeblik lød et par raske slag på døren. John Canty holdt op med at snorke og råbte:

"Hvem banker? Hvad vil I?"

En stemme svarede:

"Er det dig bekendt, hvem det var, du slog til jorden i aftes?"

"Nej – og det er mig også lige kært!"

"Da vil du snart komme på andre tanker. Har du endnu lyst til at frelse din hals fra strikken, så flygt, mens det endnu er tid. Manden er lige nu i færd med at opgive ånden. Det er præsten, fader Andrew!"

"Guds død!" udbrød John. Dermed vækkede han familien og befalede med hæs stemme: "Op med jer alle og afsted – eller bliv her, om I vil være døden sikre!"

Næppe fem minutter senere befandt hele Canty-familien sig på gaden og i fuld flugt. John havde grebet prinsen ved

håndleddet og trak ham afsted med sig gennem et mørkt stræde, idet han mumlede følgende advarsel:

"Pas vel på din tunge, dit gale spektakel, og røb ikke dit navn, siger jeg. Jeg selv antager et andet uden tøven for at lede sporhundene bort fra mig. Tag dig nu i vare."

Til familiens øvrige medlemmer brummede han:

"Skulle det hænde, at vi bliver skilt ad, så søg ned til London Bridge; den, der først når den nærmeste manufakturhandlerbod, bliver stående der, til vi andre kommer; så flygter vi derefter samlet ind i Southwark."

I samme øjeblik var de netop nået til baggydens udgang og kom atter ud i lyset, men tillige midt i en flok, der sang og dansede, tæt sammenstuvede ved flodbredden. En lang række fyrværkerier strakte sig langs denne til begge sider; selve London Bridge var illumineret, Southwark Bridge ligeledes, hele strømmen glødede og lyste af kulørte lamper, og eksploderende ildkugler svævede skinnende oppe under skyerne, hvorfra de udsendte myriader af funklende gnister, der gjorde natten lige så lys som dagen; alle vegne myldrede det af lystige mennesker og hele byen syntes at være på benene.

John Canty lettede sit hjerte ved en frygtelig ed og kommanderede til retræte; men det var for sent. Både han og de, der fulgte ham, blev opslugt af sværmen og håbløst skilt fra hinanden i samme nu; læseren erindrer jo nok, at prinsen befandt sig i denne hædersmands følge. Canty holdt ham endnu fast ved armen; men hjertet hoppede i livet på den unge fyr ved udsigten til frelse. En firskåren færgemand, der allerede syntes ved drik at være kommet i en vis stemning, følte sig ublidt skubbet af vejen ved Cantys anstrengelser for at bane sig

vej fremad; han lagde sin mægtige næve på røverens skulder og sagde:

"Nåda, – hvor hen så hastig, lille ven? Går du her og prøver på onde ting, når hver en ærlig og honnet karl holder festdag?"

"Mine sager rager ikke dig," svarede Canty barsk, "tag din hånd til dig og lad mig komme videre."

"Ja, når du er sådan til sinds, go'e karl, så skal du netop slet ikke få lov til at komme videre, førend du har drukket prinsen af Wales' skål, kan jeg ellers fortælle dig," sagde færgemanden, idet han resolut spærrede vejen med sit kæmpelegeme.

"Giv mig da kruset i Guds navn; men spild ikke tiden, mand."

Flere svirebrødre var imidlertid kommet til og syntes at være yderst interesserede i, hvad der foregik. En af dem råbte nu:

"Fostbroder-bægeret, fostbroder-bægeret skat han tømme. Lad den tvære fyr kun tømme det, eller vi vil give ham til føde for fiskene."

Der blev altså bragt et uhyre krus; færgemanden greb det ved den ene hank med én hånd og lod, som han med den anden holdt en tænkt serviet ved fligen, i hvilken stilling han med megen høflighed bød det til Canty, således som man altid plejede at bære sig ad ved denne gamle overleverede skiks fuldbyrdelse. John måtte gribe i den anden hank og tillige aftage låget for ligeledes at blive i rollen. Dette befriede prinsen nogle øjeblikke for hans tag. Uden at spilde tiden dukkede han sig ned imellem vrimlen af fodgængere og var i næste sekund forsvundet fra sin plageånd. Det ville derefter have været så godt som umuligt at finde ham igen, lige så umuligt som at opdage en synkende skilling mellem alle Atlanterhavets larmende bølger.

Meget hurtigt kom han også selv til denne overbevisning, hvorfor han uden ophold gav sig i færd med sine egne sager, uden at ofre Canty-slægten en eneste tanke mere. Tillige kom han hurtigt til et andet resultat, det nemlig, at en falsk prins i dette øjeblik måtte være genstand for hyldest i City. Derfra var det ikke svært at regne ud, at Tom Canty med roligt overlæg havde draget fordel af den så uventet gunstige lejlighed og usurperet hans plads.

Der var følgelig kun ét at gøre for Edward: finde vejen til Guildhall, give sig til kende og blotte bedrageren. Endelig tog han desuden den fornuftige beslutning, at der skulle tilstås Tom en passende tidsfrist til at forberede sin sjæl i, og at han så straks skulle halshugges, parteres og stejles, alt sammen i medfør af loven og tidens skik og brug over for sådanne tilfælde af højforræderi.

11. I Guildhall

Den kongelige gondol, ledsaget af sit pragtfulde følge, begav sig ned ad Themsen gennem vrimlen af illuminerede både. Luften var opfyldt af musik, flodens bredder strålede af glædesblus, den fjerne City lå badet i et blidt lysskær fra de talrige fyrværkeriflammer; over den hævede sig mangt et smækkert spir, hvorfra ligeledes lys flød til vejrs, og som derfor, fjernt fra betragtet, mindede om juvelbesatte lanser, der rejstes i vejret. Alt efter som toget drog frem, hilstes det fra flodbredderne af vedvarende mægtige hurraråb, blandet med artilleriets lyn og knalden.

For Tom Canty, der lå halvt begravet i silkehynder, var denne lyd og dette syn et vidunder, uudsigelig dejligt og overvældende; for hans to små veninder, Elisabeth og Jane Grey, der sad ved hans side, var det kun en dagligdags begivenhed.

Da toget var kommen til Dowgate, blev det bugseret op ad den lille strøm Walbrook (hvis vandløb nu i to hundrede år har ligget begravet under overbyggede hvælvinger) til Bucklersbury, forbi huse og under broer, glimrende oplyste og myldrende af lystige mennesker, og standsede endelig i et bassin, hvor nu Barge Yard er beliggende, i centret af Londons City. Tom steg ud af fartøjet; med sit pragtfulde følge passerede han Cheapside, marcherede det korte stykke vej over Old Jewry og Basinghall Street og standsede ved Guildhall [Note 5)].

Hædersgæsten og hans to små ledsagersker blev modtaget efter alle ceremoniens forskrifter af lord mayoren og byens fædre med deres guldkæder over brystet og skarlagenrøde stadskåber, og ført til en pragtfuld forhøjning øverst i den store

sal; processionen derhen anførtes af herolder, som proklamerede, og af stadens *mace* og sværd. De lorder og ladyer, som skulle opvarte prinsen og begge prinsesserne, indtog dernæst deres pladser bag ved de kongelige stole.

Ved et lavere bord tog de fornemste hoffolk og andre adelige gæster plads tillige med byens æresborgere, mens alle de lavere i rangen bænkedes om en mængde andre borde midt i hallen. Fra deres høje platform skuede byens ældgamle skytspatroner, kæmperne Gog og Magog, ned på sceneriet, der foregik for deres fødder, med øjne, der gennem mange, mange slægtled var blevet vant til synet. Så lød der en fanfare, en proklamation blev oplæst, og en fed, trivelig køkkenmester viste sig på en anden forhøjning til venstre, fulgt af tjenere, som med stor højtidelighed frembar en dampende, stegt kæmpeokse, lige færdig til at skæres for.

Efter bordbønnen rejste Tom sig (efter at have fået besked desangående) sammen med alle de andre tilstedeværende og drak af en pragtfuld guld-fostbroder-pokal med prinsesse Elisabeth, fra hende gik den til lady Jane og derefter videre hele selskabet rundt. Dermed var festen indledet.

Ved midnatstid var gildet på sit højdepunkt. Ved dette tidspunkt opførtes et af de så meget yndede skuespil, som den gang vakte så megen beundring. En beskrivelse af dem findes endnu i datidens løjerlige sprog fra en historieskriver, som personligt overværede det:

"Da pladsen var blevet ryddet, indtrådte en baron og en jarl, udklædt efter de tyrkiske moder i lange brokades kaftaner, pudrede med guld, karmoisinrøde fløjls hatte på hovederne

samt omgjordede med tvende sværd, kaldet scimitarer, der dinglede i lange, gyldne snore.

Efter dette par indtrådte et andet, ligeledes en baron og en jarl, i lange gule atlaskes kåber, afstribede med hvidt atlask og i hver fold en sløjfe af rødt silke, alt efter de russiske moder; de bar gråværks huer på hovederne, økser på skuldrene og pyke-sko (hvilket vil sige sko med lange, spidse, opadvendte snabler). Dernæst fremtren lord-rigens-admiral med fem adelsmænd i sit følge, alle iført røde fløjlskøllerter, udringede foran og bagtil så langt som til kravebenet og broderede foran med sølvlidser; over disse bar de korte kapper af rød silke samt på hovederne befjerede dansemester-hatte (dvs. baretter). Denne klædedragt var efter tysk mønster. Fakkelbærerne, hvis tal nåede op til hundrede, var klædt i rødt og grønt og havde – lige som morerne – sorte ansigter. Derpå kom et udklædt spøgelse; så fulgte menestrel-sangerne, som ligeledes var udklædte, og de dansede; og lorderne som også ladyerne dansede ligervis vildelig, så at det var stor moro at beskue dem."

Og medens Tom fra sit høje sæde stirrede på denne vilde dans, fortabt i beskuelsen af de blændende dragter, hvis farver blandedes som i et kalejdoskop, og de spraglede skikkelsers hvirvlende bevægelser, stod den lille pjaltede, men rigtige prins og forfægtede sine rettigheder, mens han anklagede bedrageren og kæmpende som en løve for at få adgang til Guildhall! Mængden udenfor, der fandt hele denne scene uhyre grinagtig, pressede sig sammen med skulder ved skulder for at se dette lille galehusbarn. Munterheden gik dog snart videre; man spottede og drillede, rimeligvis nærmest for at drive hans underholdende raseri højere og højere i vejret, afmægtig vrede

tvang hans tårer frem, men standhaftig holdt han alligevel sin plads og trodsede hoben med sand kongelig værdighed. Flere drillerier påfulgte, forøget spot æggede ham endnu mere og han råbte:

"Jeg siger jer atter og atter, foragtelige pak, I er: jeg er prinsen af Wales! Står jeg end ene og venneløs på denne plet, uden nogen til at gå i borgen for mig eller hjælpe mig i min nød, så lader jeg mig dog ikke jage herfra, men vil hævde min plads, til jeg segner om!"

"Hvad enten du er prins eller ikke prins, mig er det lige fedt, så siger jeg, at du er en flink og modig gut, og derfor skal du min sandten ej heller være venneløs. Her stiller jeg mig ved din side for at bekræfte mine ord, og mærk dig vel dette, at du let kunne have fundet den karl til ven, der var ringere end Miles Hendon, og det uden at gå synderlig langt. Ti nu stille, barn, lad hvile falde på dit lille snakketøj; jeg taler disse lumpne rendestens-rotters mål så godt, som om jeg var født iblandt dem."

Den sålunde talende var en slags Don Cesar de Bazan at se til og høre på: Høj, firskåren og kraftigt bygget. Hans køllert og benklæder var af kostbart stof, men falmede og luvslidte, og dragtens guldfrynse-besætning viste sig næsten over alt i en sørgelig grad medtaget. Hans halskrave var krøllet og laset; fjerbusken i hans lurvede hat var knækket og havde i det hele taget et disreputérligt udseende; ved hoften hang en lang slirekårde i en rusten jernskede; hans brovtende holdning betegnede ham lige straks som det, han var: en omstrejfende krigsmand. Denne fantastiske skikkelses tale blev øjeblikkelig modtaget med latter og bifaldssalver. Nogle råbte: "Det er vist

også en forklædt prins!" Andre skreg: "Tag jer nu bare i agt, gode venner, han er nok farlig!" Eller: "Nej, betragt dog en gang, hvor grinagtig han ser ud – sikke no'ne øjne! Pluk drengen fra ham, – lad os få dem begge dyppet en kende i hestedammen, begge to!"

En hånd havde allerede fået fat i prinsen for at udføre det sidste, fortræffelige forslag, da den fremmedes lange sværd i samme nu fløj fra skeden og sendte angriberen næsegrus til jorden med et slag af fladen. I næste øjeblik hørtes en stemme: "Slå den hund ihjel! Ihjel med ham!" og mængden sluttede sig endnu tættere sammen om de to, der dog fik tid til at retirere så langt, at de fik ryggen op mod muren, hvor nu manden satte sig i forsvarsstilling og begyndte at slå om sig som et vanvittigt menneske.

Hans ofre sprællede i alle retninger, men menneskestrømmen væltede videre fremad over deres legemer og stormede med rasende iver imod den uforfærdede kæmper. Han syntes uundgåeligt at måtte være døden vis, da man pludselig blev afbrudt ved lyden af et horn og en lydelig stemme, som råbte: "Plads for kongens mænd!" Samtidigt sås en skare ryttere i fuld galop komme styrtende frem mod pøbelhoben, der så hurtigt som lynet søgte at frelse arme og ben ved den ilsomste flugt. Den tapre fremmede benyttede dette øjeblik, greb prinsen i sine arme og var snart forsvundet og uden for fare.

Lad os imidlertid vende tilbage til Guildhall. Pludseligt, – højt og klangfuldt gennem den larmende munterhed og gildelagets øredøvende spektakel brød på en gang lyden af et signalhorn frem. I samme nu holdt alle inde, en dyb tavshed

påfulgte – yderst i salen lød trin, en enlig stemme begyndte pibende at oplæse en proklamation, som alle syntes at lytte til med spændt opmærksomhed.

Slutningsordene, som rungede gennem salen, lød således:

"Kongen er død!"

Den talrige forsamling bøjede som på et givet tegn hovederne dybt og forblev således i nogle øjeblikke; derpå sank alle på en gang på knæ, rakte hænderne frem mod Tom, og i et mægtigt kor brød det frem, så at bygningen dirrede ved det:

"Længe leve kongen."

Stakkels Toms blændede øjne vandrede frygtsomt over denne overraskende scene og fæstede sig endelig drømmende på de knælende prinsesser ved hans side, og derpå – et øjeblik efter – på lord Hertford. Et pludseligt glimt fo'r over hans ansigt. Med lav stemme sagde han til lorden:

"Svar mig nu sandfærdigt på tro og love og ved dit æresord! Hvis jeg i dette øjeblik udtalte en befaling, som ingen uden kongen havde myndighed eller ret til at give, ville da en sådan befaling blive adlydt og det uden indsigelse?"

"Ja, min herre og drot, ingen i alle disse riger og lande ville vove at kny ad det. I eders person ligger nu Englands herskermagt. I er kongen: – eders vilje er lov!"

Da rettede Tom sig op, og med funklende blikke sagde han højt og alvorligt:

"Så skal og kongens lov være en nådens og fredens lov fra denne dag af og aldrig mere en blodig, grusom lov! Op. mænd, fra gulvet og bort herfra! Il til Tower og sig, at kongen befaler, at hertugen af Norfolk ikke skal dø! Note 6)"

Hans ord blev opfanget og ivrigt bragt fra læbe til læbe vidt og bredt over den rummelige hal; og da Hertford med ilsomme fjed forlod stedet, brød begejstringen frem i et nyt glædesråb:

"Blodherredømmet er forbi! Længe leve Edward, konge af England!"

12. Prinsen og hans redningsmand

Så snart Miles Hendon og hans kostbare byrde var kommet i sikkerhed for folkemassen, gik de ind gennem nogle snævre stræder og gyder, der førte dem til floden. Vejen blev dem ikke spærret, førend de nåede hen imod London Bridge; men her nødtes de atter til at trænge sig ind i stimlen, Hendon stadig med et fast greb om prinsens – nej, kongens, skulle vi nu sige – arm. Den overraskende nyhed havde allerede spredt sig som en løbeild, og drengen erfarede snart fra talløse læber: "Kongen er død!" Efterretningen bevægede heftigt den ulykkelige flygtning og bragte ham til at ryste over hele legemet. Han udmålte straks, hvilket tab han havde lidt, og opfyldtes af den bitreste smerte; for den grumme tyran, der bestandig havde været en rædsel for alle andre, havde altid været mild og overbærende mod ham. Tårerne stod ham i øjnene og blændede ganske hans syn. I et kort øjeblik følte han sig som den elendigste, mest forladte og hjælpeløse af alle Guds skabninger; – men da så et andet råb bølgede gennem luften og rungede som tordenslag fjernt og nær: "Længe leve kong Edward den Sjette!" så funklede blikket atter og en følelse rislede gennem hans person fra isse til fodsål: "Så er jeg altså nu selv konge, hvor sælsomt og forunderligt!"

Vore venner trykkede sig langsomt fremad gennem trængslen på broen. Denne, som på de dage allerede havde stået sine seks hundrede år og hele tiden været passage for en støjende, talrig folkestimmel, var en underlig tingest at se, på begge sider begrænset af en række tæt sammenpakkede boder med familiebeboelser oven over, der nåede lige fra den ene

flodbred til den anden. Broen var på en måde en by for sig selv; den havde sit værtshus, sine ølstuer, sine bagerbutikker, sine kramvarelagre, sit viktualietorv, sine manufakturier, ja endda sin egen kirke. Den så ud over begge de to nabobyer, som den jo selv sammenkædede – London og Southwark –, som på et par ret ordentlige forstæder, – men ellers ikke synderligt vigtige. Dens beboere dannede så at sige et lag eller samfund for sig selv, en sammenpakket, snæver by var det, bestående af en eneste gade, en femtedel mil lang; indbyggerne bestod naturligvis kun af lutter småfolk, hvor enhver kendte de andre og havde kendt deres forældre længe før dem – samt alle deres små familiebegivenheder oven i købet. I en vis forstand havde den også sit aristokrati: – de stolte gamle slagterfamilier og bagerfamilier og Himlen ved hvilke andre, som her havde levet og forplantet sig i fem eller seks århundreder, og som kendte broens hele historie lige fra dens allerførste begyndelse, med alle de gamle sagn, der knyttede sig til den, som stadig talte brotale, tænkte brotanker og løj i en guddommelig lige fortsættelse, så langt som en bro. – Her var netop det rette sæde for en befolkning af snæverhjertede, uvidende og snydagtige personer. Børn fødtes til verden, voksede op på broen, blev gamle og døde der, uden nogen sinde at have sat foden uden for London Bridge. Sådanne mennesker kom naturligvis i tidens løb til den overbevisning, at den ustandselige, mægtige strøm, der dagen igennem vedblev at ile gennem dens gade, med sin forvirrede summen og råben, med sine gøende, vrinskende og bragende bilyde, med sin dæmpede larm og fodtrin, egentlig var det eneste rigtige og væsentlige i verden, hvortil de selv på en måde følte sig som ejermænd. Og det var de da for den sags

skyld også – eller kunne i det mindste fra deres vinduer vise sig således og gjorde det da også – kan jeg tro, – når som helst en hjemvendende konge eller helt en kort stund kastede sin glans over stedet; for ingen plet egnede sig som denne til at udfolde et optogs hele længde og pragt med de marcherende kolonner i en lige linje.

Folk, fødte og opdragne på broen, endte i reglen med at finde livet uden for denne utålelig kedeligt og dødt. Historien beretter om en mand, der forlod London Bridge i sit to og halvfjerdsindstyvende år og trak sig tilbage på landet. Men han lå hver nat og pintes og kastede sig i sengen uden at kunne falde i søvn; denne uvante, dybe stilhed var alt for højtidelig og trykkende. Da han var blevet ganske ødelagt ved det uvante liv, flygtede han endelig tilbage igen til sit udgangspunkt; han var nu et magert, udtæret spøgelse at se til, men faldt fredeligt i slummerens og søde drømmes arme, da han på ny blev lullet af de skvulpende bølgers og livets bragen, raslen og dundren på London Bridge.

På de tider, vi her skriver om, afgav broen desuden en art illustration til landets personalhistorie for børn og andre videbegærlige, nemlig de afblegede og henrådnende hoveder af Englands berømte mænd, der som bekendt under Henrik den 8.s regering gerne endte deres dage på skafottet, hvorefter deres hoveder blev stukket på jernstager og anbragt over porten. Men vi kommer efterhånden for langt bort fra fortællingen.

Hendons bolig lå i det lille gæstgiversted på broen. Idet han nærmede sig døren sammen med sin unge ven, hørte han en rå stemme udbryde:

"Nå, kommer du endelig! Nu skulle det gå løjerligt til, om du skulle rende fra mig igen, tror jeg nok i alt fald, for så vidt det kan gøre det, at jeg laver dine ben om til en buddingdej. Lad os så se, om du finder på at lade os vente på dig igen!" og John Canty strakte allerede hånden ud for at gribe drengen. Miles Hendon trådte koldblodigt imellem og sagde: "Ikke så hastig, gode ven. Du er overflødigt grov, synes mig. Hvad kommer den dreng dig ved?"

"Hvis det ellers er din sag at blande dig i andre folks sager, så vid, at han er min søn."

"Det er løgn!" udråbte den lille konge opbragt.

"Godt svaret, og jeg tror dit ord, hvad enten så dit smule hoved er ret eller ej, min brave gut. Men enten nu denne infame røver der er din fader eller ikke, så er det for resten lige meget; han skal ikke få dig udleveret til aftampning og mishandling, sådan som han truer med, hvis du da foretrækker at blive hos mig."

"Ja, ja – for Guds skyld! Jeg kender ham ikke. Jeg hader ham, og ville før dø, end jeg fulgte ham!"

"Ja, så er den sag altså afgjort, og vi behøver ikke at spilde flere ord på den."

"Det skal vi snart få at se," svarede John Canty, idet han søgte at komme forbi Hendon for at gribe drengen. "Med vold og magt skal jeg –"

"Hvis du blot så meget som rører ham, du levendegjorte affaldsdynge, så skal jeg spidde dig som en gås!" sagde Hendon, og spærrede atter vejen, samtidig med, at han lagde sin hånd på sit sværdfæste. Canty fo'r tilbage. "Mærk nu vel, hvad jeg siger," fortsatte Hendon. "Jeg tog denne purk her under min

beskyttelse, da en sværm af din slags ville have mishandlet ham, ja måske dræbt ham; tror du da, at jeg agter at forlade ham nu, da han trues af en endnu værre skæbne end før, for hvad enten du så er hans fader eller ikke – og sandt at sige, tror jeg næsten også, at det er løgn med det faderskab – så ville en anstændig død være fyren her mere tjenlig end livet sammen med sådan et dyr, som du ser mig ud til at være. Gå derfor din vej og det lidt hurtigt, for alt for mange ord gider jeg ikke spilde på den sag, og min tålmodighed kan også snart få en ende."

John Canty fjernede sig, mumlende trusler og eder i skægget, og de to tabte ham snart af syne i trængslen. Hendon steg tre etager til vejrs til sit værelse, sammen med sin nys erhvervede myndling, efter at have givet befaling til, at man skulle bringe et måltid derop. Stuen var kun dårlig nok, med en temmelig forfalden seng og nogle gamle brudstykker af sammenskrabede møbler; belysningen bestod af et par sygelige pråse. Den lille konge slæbte sig hen til sengestedet og lagde sig der, næsten ganske udmattet af sult og anstrengelse. Han havde jo været på benene størsteparten af dagen og natten med; for klokken var nu blevet to eller tre om morgenen, og føde havde han jo næsten ikke smagt hele tiden. Med svag stemme kunne han netop fremføre:

"Vær så god at vække mig, når bordet er dækket," og sank derpå øjeblikkelig hen i en dyb søvn.

Et smil blinkede i Hendons øje, idet han mumlede for sig selv:

"Ved den hellige messe, den lille tiggerunge installerer sig i ens bopæl og seng med en så naturlig og uforstilt flothed, som om det var hans egen lovlige ejendom – uden så meget som at

sige: med forlov eller om forladelse. I hans forstyrrede fantasier kaldte han sig prins af Wales, og den rolle lader han til at ville gennemføre nok så tappert. Stakkels, venneløse lille rotte, formodentlig er han blevet ør i hovedet af hård behandling. Vel! så vil jeg være hans ven. Det, at jeg har frelst hans liv, synes mig næsten at drage mig til ham; det raptungede lille æsel har jo allerede vundet mit hjerte. Hvor uforfærdet trodsede han ikke alt det pak der henne, som regnede han det ikke for mere end det snavs, han trådte på! Og hvilket tækkeligt, sødt og mildt træk han dog har, nu da søvnen har jaget sorgerne og bekymringerne bort. Jeg vil oplære ham, helbrede ham, ja – jeg vil være for ham som en ældre broder og tage mig af hans sag; kommer der da nogen og vil gøre ham fortræd, så lad dem lige så godt bestille deres ligkister med det samme, for om jeg så skal brænde levende op, så skal jeg sørge for, at de skulle få brug for dem."

Under denne lange enetale bøjede Hendon sig ned over drengen, betragtede ham med kærlig deltagelse, klappede den unge kind og strøg de tykke krøller tilbage med sin brunede hånd. Det lille legeme rystedes af en let gysen. Hendon mumlede:

"Se nu! Hvor det ligner mig tankeløse menneske at lade ham ligge således utildækket og fange gigt i kroppen. Men hvad skal jeg på den anden side gøre? Det ville jo blot purre ham ud, om jeg nu løftede ham op og stak ham rigtigt ned i sengen, og nu trænger han jo netop til søvn, efter hvad jeg kan se."

Der var ingen ekstratæpper at opdage i værelset; den brave mand trak derfor sin køllert af og stoppede den godt ind om den sovende, idet han fortsatte sin monolog:

"Jeg er jo selv vant nok til kold blæst og tynde klæder, så nu kan kulden ikke gøre stor fortræd;" – så gik han sig en tur op og ned ad gulvet for at holde varmen i blodet, medens han fortsatte:

"Hans plagede hjerne får ham til at indbilde sig, at han er prinsen af Wales; det ville ellers være kuriøst nok, om vi virkelig havde en prins af Wales – han, der var det indtil i dag, er jo nu konge; – men dette prinseri er nu *hans* fikse idé, og ham falder det vist ikke ind at kalde sig konge ... Hvis min fader endnu er iblandt de levendes tal efter disse syv lange år, hvor ingen nyheder hjemme fra har nået mig i mit fjerne fangehul, så vil han nok tage vel imod purken og medlidende give ham husly for min skyld; og det samme tror jeg, min gode ældste broder Arthur vil; men den anden – Hugh? – Ja, men før knækker jeg pandeskallen på ham, førend han skal få lov til at blande sig i det, den listige, ondskabsfulde slyngel! – Ja – nok; der hen vil vi drage og det uden at spilde tiden."

En opvarter trådte ind med et dampende måltid, stillede det på fyrretræsbordet og forsvandt atter, idet han tænkte som så, at den slags beskedne gæster nok måtte kunne opvarte sig selv. Døren smældede i efter ham, og støjen vækkede drengen, der i en fart rejste sig op og kastede et forvirret blik rundt; dog, det afløstes straks af et sørgmodigt udtryk, og han mumlede derefter med et dybt suk: "Ak, det var altså ingen drøm, jeg ulykkelige!" I næste øjeblik fik han øje på Miles Hendons frakke – stirrede fra den igen til Hendon selv, forstod offeret, denne havde bragt ham, og udbrød blidt:

"I er såre god imod mig, i sandhed meget god. Men tag nu denne på igen, – jeg behøver den ikke mere."

Dermed stod han op og gik hen til et vaskebord i en krog, hvor han indtog en ventende stilling. Hendon sagde opmuntrende:

"Nå, nu skal vi rigtig til at tage os en god bid; alt er så dampende og lækkert varmt; både det og den lille lur skal snart gøre dig til en hel karl på ny; stol du kun på det."

Drengen svarede ikke, men fikserede den høje kæmpe med et blik, der på en gang viste den højeste forbavselse og en smule utålmodighed. Hendon fattede åbenbart ikke fyrens tanker og spurgte:

"Hvad er der i vejen?"

"Gode sir, jeg kunne ønske at vaske mig."

"Å, er det det hele! Bed dog bare ikke om forlov af Miles Hendon for, hvad du trænger til i den retning. Værs'go', gener dig endelig ikke i nogen som helst henseende."

Dog, drengen blev stående uden at bevæge andet end foden, der angav den vågnende utålmodighed. Hendon var helt vild på det. Han sagde:

"Men hvad er der nu i vejen, i Guds navn?"

"Ak, så skænk dog vandet i vandfadet og spild ikke så mange ord!"

Hans ældre stuekammerat havde møje med at undertrykke sin latter, idet han tænkte: "Ved alle helgener, dette er udmærket!" Dermed trådte han geskæftig frem, lystrede den lille uforskammedes befaling og blev stående målløs, indtil den næste ordre: "Kom – håndklædet!" pludselig vakte ham til live igen. Derefter forfriskede han også sit eget ansigt med en dukkert, og medens dette stod på, satte det nye adoptivbarn sig til bords og belavede sig til at falde an. Hurtigt endte Hendon

sit toilette, trak så en anden stol frem og ville just også til at sætte sig, da drengen harmfuldt udbrød:

"Men, hvorledes! Agter I at sætte eder i kongens nærværelse?"

Dette slag bragte Hendon rent fra koncepterne. "Nåda," tænkte han, "det lille galehuslem følger ellers godt med tiden; den fikse idé har nok skiftet samtidigt med regeringen, nu bilder vi os altså ind at være kongen selv. Nå, i Guds velsignede navn! – vi må vel se at bære det med tålmodighed og gå ind på spøgen, – andet er der jo ikke for, – ellers finder han vel på at beordre mig bragt til Tower!"

Og fornøjet med legen trak den godmodige mand atter sin stol tilbage, tog plads bag kongen og gav sig til at opvarte ham med al den ærbødighed, han formåede at lægge for dagen.

Alt efter som majestæten spiste, begyndte den kongelige værdighed at svinde lidt og med det tiltagende velbefindende indfandt sig lysten til at passiare. Han udbrød da: "Jeg synes, I kaldte eder Miles Hendon – er det så?"

"Ja, Eders Majestæt," svarede Miles, og ræsonnerede indvendigt: "Skal jeg gå ind på knøsens ideer, så må jeg jo også titulere ham majestæt. Enten alt eller intet, og har jeg besluttet at spille rollen, så lad mig også gennemføre den, ellers ender det blot ilde og avler blot ondt, hvad jeg dog nødigt ville have."

Kongen livede sig op med et nyt glas vin og fortsatte: "Jeg kunne ønske at kende eder noget nærmere – fortæl mig eders livshistorie. I lader til at være en dannet mand. Adelsmand måske endog; – er I af ædel byrd?"

"Vi hører sådan til halen af adelskabet, Eders Majestæt. Min fader er baronet [Note 7)], – en af de ringere lorder i ridderskabet,

– sir Richard Hendon af Hendon Hall, ved Monksholm i grevskabet Kent."

"Eders navn er gået mig af glemme; jeg mindes ikke at have hørt det. Men bliv ved, – fortæl mig eders historie."

"Der er ikke meget at fortælle om, Eders Majestæt, men muligvis kan det dog fordrive en halv times tid i mangel af bedre beskæftigelse. Min fader, sir Richard, er meget rig, og en meget ædelmodig karakter. Min moder døde, medens jeg endnu var barn. Jeg har to brødre: den ældste, Arthur, som ligner min fader i sindelag, og Hugh, der er yngre end mig, en snæverhjertet, krysteragtig, listig, ondskabsfuld og troløs karl – ret et afskum. Således var han fra fødslen af, således var han for ti år siden, da jeg sidst så ham; en fuldmoden slyngel på nitten år, jeg selv var den gang tyve og Arthur to og tyve. Der findes foruden os ingen af denne slægt med undtagelse af lady Edith, min kusine – hun var den gang seksten år – og god, smuk, mild, datter af en jarl, den sidste i hendes familie, arving til en stor formue og et hendøende navn. Min fader var hendes formynder. Vi elskede begge hinanden; men hun var trolovet med Arthur fra vuggen og sir Richard ville ikke høre tale om at forandre den trufne beslutning. Arthur elskede imidlertid selv en anden pige og bad os om kun at være ved godt mod og sætte vor lid til, at tiden og heldige omstændigheder nok ved lejlighed ville skaffe vore ønsker en heldig udgang. Hugh var meget indtaget i lady Ediths formue, skønt han rigtignok påstod, at det var personen og ikke pengene, han så på; – men det var der nu intet usædvanligt i, at han sagde ét og mente et andet. Men overfor denne pige var alle hans kunster spildte; min fader formåede han vel at narre, men ingen anden. Fader satte ham

højest af os alle, og troede blindt hen på ham, blot fordi han var den yngste; alle andre hadede ham. – Måske netop dette var årsagen til faders yndest. Dertil havde han også en glat, smidig tunge og forstod at lyve som en mester; – disse egenskaber vil altid mægtigt bidrage til, at en blind kærlighed kan komme på vildspor. Jeg var meget vild af natur, – ja, sandt at sige, alt for vild, skønt der ikke var nogen ondskab i det, og det aldrig gik ud over nogen, idet jeg hverken gjorde andre skade eller skam, eller vakte fortrydelse, lige så lidt som jeg derved nogen sinde foretog mig noget, der ikke sømmede sig min hæderlige stilling.

Ikke desto mindre forstod min broder Hugh meget snedigt at udlægge min vildskab til sin egen fordel; – han var allerede på det rene med, at Arthurs helbred ikke var den bedste, – og håbede derigennem, hvis det værste skulle ske med arvingen, at få mig fejet bort – men dette er egentlig en alt for lang indledning, høje herre, og kun lidet interessant. Kort og godt da, denne slette broder magede det så, at mine småsynder blev opfattet som forbrydelser, satte endelig kronen på værket ved at finde en silkestige i mit værelse, – hvilken han selv havde fået praktiseret derind, – overtydede derigennem og ved hjælp af falske lejede vidner fader om, at jeg havde til hensigt at løbe bort med Edith og gifte mig med hende imod hans vilje.

Tre års forvisning fra hjemmet og England, mente fader, ville være nok til at lære mig at blive en dygtig soldat og en mand samt at forskaffe mig en passende lærdom. Jeg kæmpede mig frem denne lange forbedringstid i fastlandets krige, i rigeligt mål døjende både knubs, afsavn og eventyr; men i mit sidste slag blev jeg taget til fange, og de syv lange år, jeg siden den tid

har stridt i fremmede fangehuller, er sandelig ikke gået sporløst hen over mig. Med list og mod slap jeg langt om længe ud igen og flygtede da sporenstregs hertil, hvor jeg for nylig er ankommet, lige medtagen på pungen og i klæder, men endnu fattigere dog i henseende til efterretninger om, hvorledes disse syv år er henrundne over Hendon Hall og dem, den huser. Her har I altså hele min ringe livshistorie."

"Hvor skammeligt man dog har mishandlet eder!" udbrød den lille konge med lynende øjne; "men jeg skal skaffe eder oprejsning, – ved Guds kors, det skal jeg! Kongen har sagt det!"

Opildnet af historien om Miles' forurettelser fik han nu tungen på gled og fortalte vidtløftigt om sine egne seneste ulykker til sin forbavsede kammerat. Da beretningen omsider var forbi, sagde denne for sig selv:

"Nåda! Hvilken indbildningskraft han har! I sandhed, dette er mere end almindelige anlæg, hvad enten så hjernen er sund eller forrykt, ellers ville den ikke kunne væve sådan en lang, slet ikke usandsynlig fortælling sammen af det pure ingenting. Det stakkels lille, forstyrrede hoved skal imidlertid ikke savne en trofast ven og beskytter, så længe jeg er til. Han skal aldrig blive forladt af mig, men være min yndling, min lille kammerat. Og jeg skal få ham helbredet igen! – ja, hvem ved, måske sund og frisk som en fisk; – så vil han i sin tid nok selv sørge for at skaffe sit navn berømmelse, og med stolthed vil jeg da kunne sige: Se, det er mit værk; – jeg tog ham til mig som en hjemløs landstryger, men så, hvad der boede i ham og stolede på hans fremtid. – Betragt ham nu, – iagttag ham, – har jeg ikke haft ret?"

Kongen fortsatte imidlertid; – tankefuld og afmålt sagde han:

"Du har frelst mig fra mishandling og skam, ja måske endog mit liv har du reddet og derved altså min krone. En sådan tjeneste er stor belønning værd. Sig mig, hvad du ønsker, og – såfremt det da står inden for min kongelige magts rækkeevne, så skal det vorde opfyldt."

Dette urimelige indfald vakte pludselig Hendon af sine drømme. Han ville just i almindelighed ytre sin tak og så forlade temaet med den bemærkning, at, såsom han kun havde gjort sin simple pligt, så forlangte han heller ikke nogen belønning, da en lysere idé med et faldt ham ind, hvorfor han nu udbad sig et øjebliks frist til at overveje kongens ædelmodige tilbud, – noget denne med stor alvor tilstod ham, idet han bemærkede, at det naturligvis var bedst ikke at forhaste sig med afgørelsen af et så vigtigt og skæbnesvangert spørgsmål.

I nogle øjeblikke overvejede Miles nu sine ord, idet han tænkte: "Ja, det er rigtigt, – her er den eneste lejlighed til at få den sag afgjort, og vist er det samtidigt, at denne ene times erfaring har lært, at det i længden vil være forfærdeligt trættende at fortsætte. Jeg vil gøre ham det forslag. Et udmærket indfald var det virkelig, som ikke bør lades ubenyttet." Dermed bøjede han knæ og talede sålunde:

"Min ringe tjeneste er ikke mere, end hvad enhver simpel undersåt bør betragte som ligefrem pligt, og den har altså egentlig ingen særegen fortjeneste; men siden Eders Majestæt vil værdiges at belønne den alligevel, så vil jeg også tage mod til mig og udbede mig følgende, som nu vil fremgå af mine ord. Omtrent for fire hundrede år siden herskede der, som Eders

Majestæt selv ved, et spændt forhold mellem kong John af England og den franske konge, og det blev da besluttet, at to riddere skulle kæmpe sammen inden for skranken og derved få striden afgjort ved – hvad man den gang kaldte – en Guds dom. Begge kongerne tillige med den spanske kom da sammen for at være vidne til kampens udfald og dømme om det. Den franske udsending trådte frem. Men så mægtigt et ry havde denne drabelige ridder på sig, at alle vore engelske riddere rent ud afslog at prøve en dyst med ham. Sagen, der i øvrigt var af temmelig betydelig vigtighed, var således lige ved at gå den engelske monark imod af den grund. Nu var det imidlertid så, at lord de Courcy, den drabeligste af landets stridsmænd, på den tid sad fanget i Tower, berøvet alle sine værdigheder og besiddelser og hentæret af et langvarigt fængselsliv. Man henvendte sig da til ham, fik ham til at gå ind på forslaget og bragte ham ud til kamppladsen; men aldrig så snart fik franskmanden øje på hans mægtige skikkelse og erfarede, hvilken berømt mand hans modstander var, førend han flygtede bort og derved tabte sagen for Frankrigs konge. Kong John tilbagegav da de Courcy fine titler og besiddelser og sagde: "Nævn mig dit ønske og du skal få det opfyldt, var det end halvparten af mit rige," hvorpå de Courcy knælede – ligesom jeg i dette øjeblik – og svarede: "Så beder jeg om, min høje herre, at jeg og mine efterfølgere må vorde forlenede med den ret, altid at måtte beholde hovedbedækningen på lige over for landets regenter, fra nu af og så længe tronen står [Note 8)]." Bønnen blev tilstået ridderen, hvad Eders Majestæt også ved, og siden hin dag, for flere hundrede år siden, har slægten aldrig savnet en arving, hvoraf atter følger, at dette gamle hus' overhoved endnu

den dag i dag bærer sin hjelm eller hat på hovedet i kongens nærværelse, uden straf eller hindring, noget, ingen anden tør vove sig til. Idet jeg påkalder dette eksempel til understøttelse for mit andragende, vover jeg nu at bønfalde Eders Majestæt om for mit eget og fremtidige arvingers vedkommende at tilstå mig et eneste privilegium, – hvilket vil være mere end belønning nok, – et privilegium, som ingen anden må eje, det nemlig: at måtte *sidde* ned i den engelske monarks nærværelse!"

"Rejs eder, sir Miles Hendon, ridder," sagde kongen højtideligt, – idet han gav ridderflaget med Hendons eget sværd. "Rejs eder og tag sæde. Eders anmodning er eder tilstået. Så længe England er til og kronen bæres i riget, skal eders privilegium stande ved magt."

Hans Majestæt gik i dybe tanker hen til værelsets anden ende, og Hendon lod sig falde ned på en stol ved bordet, idet han bemærkede for sig selv: "Det var virkelig fiffigt udtænkt, og har skaffet mig en mægtig lettelse, hvilket mine stakkels trætte ben i dette øjeblik dybt må anerkende. Var det nu ikke så lige faldet mig ind, så måtte jeg altså have stolpret omkring – Gud ved hvor mange uger, til min stakkels dreng var kommet til sig selv igen." Lidt efter fortsatte han: "Nå, så er jeg da blevet ridder i drømmenes og skyggernes rige! En højst mærkværdig stilling, må jeg sige, for et så prosaisk menneske som mig. Le ad det, vil jeg ikke – Gud forbyde det, al den stund det, der er så ganske betydningsløst for mig, for ham jo er den skinbarlige virkelighed. Men heller ikke for mig er det for resten så aldeles betydningsløst, for så vidt det dog giver mig et tydeligt bevis på hans milde og ædelmodige sindelag. – – – Ak, om jeg nu også i virkeligheden kunne vise mig for verden med denne stolte

ærestitel! Der ville ellers være en aparte forskel på min indre hæder og det ydre menneske! Men, lige meget. Lad ham kalde mig, hvad han lyster: Jeg skal være tilfreds i ethvert tilfælde."

13. Prinsen forsvinder atter

Efter nogen tids forløb blev de to stuekammerater betaget af en tung døsighed. Kongen sagde:

"Skil mig af med disse laser," og pegede på sine klæder.

Uden indvending eller bemærkninger afklædte Hendon drengen, tørnede ham til køjs, så sig derefter om i værelset og sagde sørgmodigt: "Nu har han taget min seng igen; – hvad mon jeg så skal hitte på?" Den lille konge bemærkede forlegenheden og afgjorde den med et eneste ord; søvnigt sagde han:

"I kan sove tværs for døren og derved vogte indgangen."

Et minut senere var hans bekymringer forsvundet, tryllet bort af den barmhjertige søvn.

"Den kære sjæl, han burde have været født til konge!" mumlede Hendon beundrende; "hvor udmærket han dog spiller sin rolle."

Dermed strakte han sig selv på gulvet indenfor døren og trøstede sig med at sige:

"Jeg har haft det endnu ubekvemmere i disse syv sidste år; så ville det sandelig også sømme sig ilde at gå i rette med ham for denne ubetydeligheds skyld."

Gabende faldt han med disse ord også i søvn, netop samtidig med, at daggryet begyndte at vise sig.

Henimod middag vågnede han atter, blottede forsigtigt sin myndlings legeme – én del ad gangen – og tog mål af ham med en snor. Kongen vågnede ganske vist ved det, lige som værket var fuldbragt, beklagede sig lidt over kulden og spurgte om, hvad han havde for.

"Det er forbi nu, herre," svarede Hendon, "jeg har nu en lille forretning at afgøre udenfor, men kommer straks igen; sov kun I videre – det kan I have behov. Så – lad mig også kun dække hovedet til, – desto før bliver I varm på ny."

Kongen var allerede faldet tilbage i drømmenes land, førend talen var endt. Miles trippede forsigtigt ud og kom tilbage igen lige så forsigtigt en god halv time efter, medbringende et brugt, men komplet sæt drengeklæder af billigt stof og med tydelige spor af slid, men anstændigt og passende til årstiden. Han tog plads på en stol og begyndte at overhale sit købmandskab, som sædvanligt mumlende:

"En større pung ville vel have strakt til et bedre stof; men har man nu engang ikke den større, så må man se at finde sig tilfreds med det, en mindre kan forslå til.

Der var en kvinde en gang i vor by,
    – i vor by, –
og hun var så dejlig, som blid og bly ...

Nå, der rørte han sig nok, synes jeg – jeg kommer da til at stemme tonen lidt ned; det ville være ilde at forstyrre søvnen på en småfyr, med den lange rejse, han har for sig, og som er i den grad overanstrengt ... Dette klædningsstykke, ja det kan nu være godt nok, – med et lille sting hist og her skal vi snart få det i orden. Denne hersens tingest er bedre, skønt også den kan have godt af en lille stopning. Disse er virkelig gode og forsvarlige, de vil holde hans små fødder bravt varme og tørre, – noget, han sikkert vil synes underligt om, al den stund han vel har været mest vant til at gå barbenet både om sommeren og vinteren. Bare den tråd var lidt bredere, siden den er så billig, at man for en eneste farthing kan få nok til et helt års forbrug og sådan en

dejlig stor synål oven i købet som tilgift. Nu vil det knibe hårdt for mig arme djævel at få den trædet."

Og deri havde han ret. Som mandfolk altid bærer sig ad og sandsynligvis fremdeles vil vedblive at bære sig ad til verdens ende, således gjorde også han: han holdt nålen stille og forsøgte at ramme trådenden gennem nåleøjet, hvilket er det modsatte af, hvad fruentimmer gør. Den ene gang efter den anden gik det også galt; snart lagde han til på den ene side af nålen, snart kilede han klos forbi den anden, snart atter tørnede han op mod nålen, men tålmodig, som han var, opgav han ikke spillet, som han jo var vant til fra sit soldaterliv. Endelig lykkedes det; så tog han da de længselsfuldt ventende klædningsstykker på skødet og gav sig i kast med dem.

"Værelset er betalt – iberegnet frokosten, der kommer, – så er der endda i alt nok tilbage til at købe et var æsler for og klare de småudgifter, vi kunne møde i løbet af de to eller tre dages rejse, vi vil have herfra og til kødgryderne, der venter os på Hendon Hall.

> Hun havde sin hus –

Av, for pokker! Der stak jeg nålen op under neglen! ... Nå – lige meget – det er da ikke noget nyt for den sags skyld, skønt just heller ikke noget behageligt ... Vi skal nok få det fornøjeligt der, lille ven, tro du mig. Dine bekymringer vil forsvinde af sig selv og det dårlige humør med;

> Hun havde sin husbond så kær som sit liv,
> men en anden elsked' –

Hvilke dejlige lange sting!" – Beundrende holdt han benklæderne op i vejret, – "de pynter rigtignok anderledes i

landskabet end det plebejiske småpilleri, en skrædder i reglen laver;

> Hun havde sin husbond så kær som sit liv,
> men en anden elsked' den væne viv –

Hurra! Færdig – brillant arbejde og ekspedit besørget. Nu skal han vækkes, klædes på, hældes vand for, bespises, og så ville vi skynde os ned til kroen på Southwark-torvet og – værdiges at vågne op, herre! – han svarer ikke – hvorledes, hør, herre! – Nå, jeg kommer nok til at besmitte hans hellige og ukrænkelige person med et lille puf, siden han ligger og snuer som en sten. Hvad!!"

Tæppet fløj af – drengen var forsvundet!

En stund stirrede Hendon målløs ud i luften, og opdagede da først tillige, at drengens pjalter ejheller fandtes i værelset; så begyndte han at rase og tage på veje og brøle efter værten. Netop nu trådte en opvarter ind med den forventede morgenmad.

"Forklar, du djævleunge, eller din sidste time er kommet!" tordnede krigeren, idet han med et vildt spring fo'r løs på den forbavsede tjener, der ikke kunne finde mælet for lutter angst og overraskelse. "Hvor er drengen – spørger jeg!"

I afbrudte sætninger og skælvende gav manden den ønskede forklaring.

"I havde næppe forladt huset, Eders Velbårenhed, førend en yngling som løbende med den besked, at drengen skulle komme til eder ved Southwark-enden af broen. Jeg bragte ham herind, og da han vækkede drengen og sagde sit ærinde, blev den små lidt ærgerlig over at være blevet vækket "så tidligt", som han kaldte det; men alligevel stak han straks i pjalterne og

fulgte buddet, mumlende noget om, at det dog havde passet sig bedre, om Eders Velbårenhed var kommet selv i stedet for at sende en anden – og så –"

"Og så er du et fæ! Et ubegribeligt fæ – gid pokker havde hele dit kuld! Muligvis er der dog ingen ulykke sket. Det kan jo være, at intet ondt er vederfaret drengen. Jeg får måske straks fat i ham på ny. Gør bordet i stand. Dog – stop! Tæpperne var trukket sammen, som om der endnu lå en inden under dem – mon det er sket tilfældigt?"

"Jeg ved virkelig ikke, gode, strenge herre. Jeg lagde jo nok mærke til, at drengen puslede noget ved dem, ham, der kom med ærindet."

"Tusind gange død og pinsler! Det er blevet lagt til rette for at narre mig – det er jo soleklart; det er blot for at vinde tid. Hør du, var den dreng alene?"

"Ganske alene, Eders Velbårenhed."

"Er det sikkert?"

"Ganske sikkert, Eders Velbårenhed."

"Saml dine forstyrrede tanker – tænk dig om – pas vel på, hvad du siger, mand!"

Efter en stunds nølen rykkede opvarteren ud med sproget:

"Da han kom, var han ganske alene; men nu mindes jeg for resten, at lige som de begge kom ind i trængslen på broen, kom en røveragtig karl styrtende frem fra et sted i nærheden, og just som han nåede dem –"

"Nå – hvad så – ud med det!" tordnede den utålmodige Hendon, idet han afbrød sit offer.

"Just da slugte vrimlen dem, så at de forsvandt for mig, så meget mere, som jeg blev kaldt på af herren, der var så lynende

vred, fordi vi havde forglemt at bringe en kølle ind til en mægler, der sad og ventede, og det skønt jeg så tage alle helgener til vidne på, at det var lige så uretfærdigt at give mig skyld for det, som at anklage det ufødte barn for de synder – som –"

"Forsvind fra mine øjne, idiot! Dit sludder gør mig til sidst vanvittig! Halløj – hvor går du hen? Kan du ikke blive her, siger jeg? Tog de vejen ad Southwark til?"

"Ja netop, Eders Velbårenhed – for, som jeg sagde før angående denne hersens usalige kølle, det barn, som ligger endnu i moders liv, er ikke mere uskyldigt i –"

"Står du der og væver endnu! Har du din hals kær, så rap dig af vejen." Opvarteren forsvandt. Hendon fulgte efter, løb forbi ham og styrtede ned ad trapperne med to trin for hvert skridt, idet han mumlede: "Det er den lurvede røver, der påstod at være hans fader. Tabt dig har jeg, stakkels lille, forstyrrede herre – det skærer mig i hjertet – og jeg havde nu allerede fået dig så kær! Nej ved alt, hvad helligt er, ikke tabt! ikke tabt, – for jeg skal støve gennem hele landet, indtil jeg atter finder dig. Stakkels barn – deroppe står endnu din morgenmad urørt – og min med, for den sags skyld; men sult føler jeg nu ikke spor af, – så for mig kan rotterne gerne have den. Afsted, afsted! Det er ordet!"

Da han drejede og vendte sig gennem den myldrende folkestimmel på broen, gentog han endnu flere gange, ligesom for deri at søge en trøst:

"Han blev lidt ærgerlig – siger opvarteren – ja, men han gik dog, han fulgte dog buddet, fordi han troede, at det kom fra

Miles Hendon – det lille kære skind – for ingen andens skyld ville han have gjort det, det er jeg overbevist om."

14. "Le roi est mort, vive le roi!"

Henimod daggry samme morgen vaktes Tom Canty af sin tunge søvn og åbnede øjnene i det endnu mørke værelse. I nogle øjeblikke lå han stille hen, mens han prøvede på at klare de forvirrede tanker og indtryk og få nogen mening ud af dem; så brød han pludselig ud i et henrykt, men dæmpet råb:

"Nu forstår jeg det hele; nu er jeg med igen! Gud være lovet, at jeg dog til sidst atter vågnede! Kom nu glæde! Bort med sorg og ærgrelser! Halløj Bet, Nan! Spark jeres strå af jer og kom gesvindt herhen til min side, så skal jeg fylde jeres vantro øren med den vildeste posefuld drømme, som alle nattens hemmelige ånder nogen sinde har lavet sammen til forbavselse for menneskeheden. Hører I ikke – Nan – siger jeg – Bet!"

En utydelig skikkelse viste sig ved hans side og en ukendt stemme hørtes at sige:

"Behag nådigst at give eders befalinger, herre!"

"Befalinger? – Ak ve mig, nu genkender jeg din stemme. Tal da – hvem er jeg?"

"For sanden; i går var I prins af Wales, i dag min nådige og mægtige herre Edward, konge af England."

Tom begravede ansigtet i puderne og udbrød klagende:

"Ak, så var det dog ingen drøm! Gå til hvile igen, gode sir, og overlad mig til mine sørgelige betragtninger."

Atter sov vor helt hen og kort efter drømte han på ny sødeligt. Denne gang forekom det ham at være en varm sommerdag, og han befandt sig ganske alene, legende på en prægtig eng ved navn Goodmans Fields, da med ét en dværg, kun en eneste fod høj, med langt, rødt skæg og en pukkel på ryggen, viste sig for

ham og sagde: "Grav ved denne stente." Han adlød befalingen og fandt tolv flunkende nye pennystykker – utrolige rigdom! Og dog var dette ikke engang det allerbedste, for dværgen forklarede:

"Jeg ved, hvem du er. Du er en god dreng og fortjener lykken. Dine sorger skal nu være til ende; fra denne dag vil du få din belønning. Grav her hver syvende dag, så skal du bestandig finde en lignende skat: tolv splinternye pennystykker. Røb det ikke for nogen – bevar hemmeligheden."

Dermed forsvandt dværgen igen, og Tom fløj til Offal Court med sit bytte, mens han ræsonnerede for sig selv som følger:

"Hver aften vil jeg give fader en penny; han vil tro, at jeg har tigget den; det vil glæde hans hjerte og så giver han mig ikke flere hug. En penny hver uge skal den gode præst have, fordi han underviser mig, moder, Nan og Bet de andre fire. Nu behøver vi altså ikke mere at sulte eller gå i alt for usle pjalter, nu er det forbi med tårer, angst og dårlig behandling."

I drømme nåede han atter sit uhyggelige gamle hjem så hurtigt, benene kunne bære ham, men med strålende øjne og et taknemmeligt sind, og idet han trådte frem for moderen, kastede han fire pence i hendes skød med udråbet:

"De er til dig, til dig alene! – allesammen, hver eneste en – til dig og Nan og Bet! – og ærligt fortjente er de, hverken stjålet eller tigget!"

Den lykkelige og forbavsede moder trykkede ham til sit bryst og svarede:

"Solen stiger højt på himlen; – behager det ikke Eders Majestæt at stå op?"

Af! Dette var ikke de ord, han havde ventet at høre. Drømmen var revet midt over, – han var atter vågen.

Vidt åbnede han øjnene og opdagede da den jourhavende lord-kammerherre knælende ved hans leje. Glæden over den bortflygtede drøm svandt som dug for solen, – den arme dreng måtte med græmmelse genkalde sig, at han endnu fremdeles var fange og konge. Værelset var fuldt af hoffolk, iført purpurkåber – datidens sørgefarve – og af kongens ædelbårne tjenere. Siddende oprejst i sengen betragtede Tom fra det svære silkeforhæng hele det fine selskab.

Påklædningens vidtløftige forretning tog sin begyndelse; den ene hofmand efter den anden knælede ned, gjorde sin opvartning og frembar sin deltagelse i anledning af det tunge slag, skæbnen havde tilskikket monarken, alt imens toilettet gik sin gang. Først blev en skjorte taget frem af den jourhavende overstaldmester, som rakte den til den første lord-overjægermester, der atter rakte den til den anden opvartende kammerherre, der lod den gå videre til overførsteren i Windsor park, som fremdeles lod den gå videre til den tredje lord af stolaen, fra hvem den gik over til den kongelige kansler for hertugdømmet Lancaster, fra hvis hånd den passerede over til lord-garderobe-inspektøren, som på ny overleverede den til Norroy, overherolden, fra hvem den langedes til konnetablen af Tower, som rakte den videre til den arvelige over-servietholder, som atter lod den passere til lord-over-admiralen for hele den engelske flåde, hvorfra den vandrede til ærkebiskoppen af Canterbury, fra hvis hånd den blev taget af første opvartende kammerherre, der iførte Tom den smule, der endnu var igen af merbemeldte skjorte. For det stakkels lille offer havde denne

metode en hel del lighed med en vandlangning ved en ildebrand.

Hvert klædningsstykke måtte, når dets tur kom, gennemgå denne langsomme og højtidelige proces; følgen deraf var den, at Tom blev meget træt af ceremonien, så træt, at han formelig kunne mærke glæden risle gennem sig, da han langt om længe så sine benklæder begynde deres vidtløftige opsejling nede på linjen og nu vidste, at enden snart var nær. Men denne glæde var forhastet. Den første lord-kammerherre modtog stykket og skulle lige til allerunderdanigst at stikke Toms ben i det, da han pludselig sås at blive blodrød og ilsomt famlede det tilbage i hænderne på ærkebispen af Canterbury, idet han med et rædselsslagent blik hviskede: "Se dog, mylord!" og pegede på noget, der sandsynligvis stod i forbindelse med benklæderne. Ærkebiskoppen blegnede, rødmede derefter ligeledes, rakte så genstanden til admiralen med et undertrykt: "Se dog blot, mylord!" Admiralen lod benklæderne gå videre til den arvelige med servietten og formåede næppe at fremstamme et sønderknust: "Nej, se dog bare, mylord!" De uselige bukser vandrede således hele den møjsommelige vej tilbage igen igennem over-hof-marskallen, konnetablen af Tower, overherolden, garderobe-inspektøren, den kgl. kansler for hertugdømmet Lancaster, tredje lord af stolaen, overførsteren for Windsor, anden jourhavende kammerherre, lord-overjægermesteren, på hvert stadium ledsaget af et forfærdet: "Nej, se dog, mylord!" indtil de endelig langt om længe nåede til udgangspunktet over-staldmesteren, som med et sandt dødningeansigt stirrede en stund på genstanden for denne landesorg og derefter med hæs røst udbrød: "Du min Gud og

skaber! Snørelidsen på rygspændet itu! – til Tower med den slyngel af en over-buksemester!" hvorpå han lænede sig mod lord overjægermesteren for at genvinde sine kræfter, medens nye benklæder, uden højforræderiske mangler ved spænderne blev skaffet til veje.

Dog, alt må en gang få en ende, følgelig blev Tom også til sidst færdig og bragt i stand til at stå op af sengen. Den dertil beskikkede embedsmand hældte da vand i vandfadet; den, hvis hverv det var, manøvrerede vaskningen færdig; en anden funktionær stod hos med håndklædet og på den måde lykkedes det nu også at komme så vidt, at renselsesakten kunne betragtes som et tilbagelagt standpunkt og Tom var nu parat til at tage imod den kongelige hoffrisør. Da denne derefter kunne aflevere ham færdig for så vidt, var han såre yndig at skue og så fin som en lille jomfru i sin kåbe og sine pludderhoser af purpurfarvet atlask og sin befjerede baret. Så begav han sig i højtideligt optog til morgenmadsgemakket, gennem mylderet af de forsamlede hofbetjente, der, – alt efter som han skred frem, – veg tilbage for at gøre plads og faldt på knæ.

Efter morgenmaden førtes han i samme højtidelige optog, denne gang dog ledsaget af sine stor-officerer og sin livvagt, bestående af halvtredsindstyve adelige drabanter med forgyldte stridsøkser, til tronsalen, hvor man nu skulle til at forhandle statssager. Hans "onkel", lord Hertford, tog plads bag ved tronstolen for at være den kongelige hukommelse behjælpelig, hvis det skulle glippe for den.

Hele skaren af berømte mænd, som den afdøde monark havde indsat som exekutores i sit testamente, trådte nu først frem for at udbede sig Toms sanktion af visse beslutninger, de

havde taget, – ganske vist i hovedsagen kun formaliteter, men dog ikke udelukkende dette, al den stund der jo endnu ikke var udnævnt nogen rigsforstander under kongens mindreårighed. Ærkebiskoppen af Canterbury aflagde beretning om et dekret, eksekutorerne havde udstedt, angående den højsalig hensovede majestæts højtidelige bisættelse, og endte med at opremse navnene på disse eksekutorer: ærkebiskoppen af Canterbury; Englands lordkansler; William lord St. John; lord John Russell; Edward, jarl af Hertford; John viscount Lisle; Cuthbert, biskop af Durham.

Tom hørte slet ikke efter længere – optaget, som han var, af en tidligere oplæst sætning i dokumentet. Ved dette punkt af forhandlingerne vendte han sig om og hviskede til lord Hertford:

"På hvilken dag var det, bisættelsen skulle foregå?"

"Den 16. i næstkommende måned, høje herre."

"Det er såre uklogt. Mon han kan holde sig så længe?"

Stakkels fyr! Han var endnu alt for grøn til at kende kongelig skik; men desto mere vant til at se den derfra særdeles forskellige hurtighed, hvormed man i Offal Court plejede at ekspedere de afdøde af vejen. I den retning blev hans sind dog snart beroliget af den forstandige onkel.

En statssekretær præsenterede ham dernæst en befaling fra rådet, hvori tiden den påfølgende dag klokken elleve blev berammet til modtagelse af de udenlandske magters ambassadører, og udbad sig majestætens bifald til dens offentliggørelse.

Tom vendte et spørgende blik mod lord Hertford, som skyndte sig at hviske:

"Eders Majestæt vil værdiges at bifalde beslutningen. De kommer for at forebringe deres høje herrers deltagelse i den sørgelige ulykke, der har ramt Eders Majestæt og kongeriget."

Tom adlød, som man forlangte. En anden sekretær begyndte oplæsningen af en oversigt, vedrørende udgifterne til den afdøde konges hofholdning, der beløb sig til 28.000 pund sterling for det sidst forløbne halve år, – en sum så uhyre, at Tom var nær ved at miste vejret, da han hørte tallet nævne; ikke mindre forfærdet blev han ved at erfare, at de 20.000 af dette beløb endnu var ubetalt, og da det fremdeles oplystes, hvorledes man havde fundet det kongelige skatkammer næsten tomt, samt at hans tolv hundrede tjenere og hofbetjente var meget længselsfulde efter deres tilgodehavende lønninger. Med ivrig ængstelse tog han ordet:

"Vi går jo lige lukt i hundene på den måde, det er soleklart. Det er da kun passende og sømmeligt, at vi indretter os efter en mindre målestok og afskediger størsteparten af alle disse tjenestefolk, så meget mere som de på ingen måde er os til nogen væsentlig nytte, men kun skaber omsvøb og plager os med tjenester, der piner sjælen ud af et menneske og bringer det til at skamme sig samt er uværdige for alle andre end dukker, der hverken har forstand eller lemmer til at hjælpe sig selv med. Jeg kommer netop nu i tanker om et passende lille hus, der ligger lige foran på Fisketorvet, tæt ved Billingsgate –"

Et føleligt tryk på hans arm standsede pludselig den frislupne tunge og bragte rødmen op i kinderne, men heldigvis lod det dog ikke til, at denne besynderlige talestrøm var blevet mærket eller havde vakt opsigt, at skønne fra de tilstedeværendes uforandrede miner og træk.

En tredje sekretær aflagde nu en rapport, som gik ud fra, at den afdøde konge allerede i levende live havde haft i sinde at tildele jarlen af Hertford den hertugelige rang, hæve hans broder sir Thomas Seymour til pairstanden, samt forunde sønnen et jarledømme, foruden at skænke lignende forfremmelse til andre betroede tjenere af kronen; til den ende havde rådet besluttet at holde et møde den 16. februar for at udfærdige og indhændige de omtalte æresbevisninger til de pågældende. I mellemtiden – og da den højsalige majestæt endnu ikke skriftligt havde fastslået nogen uddeling af passende godser til opretholdelse af de nævnte værdigheder, men da det ikke desto mindre var rådet bekendt, at den højsaliges ønsker havde gået ud på det, ville rådet finde det passende at tilstå Seymour "500 pund land", Hertfords søn 800 pund land samt 300 pund af de første bispegodser, der måtte blive inddraget – alt sammen under forudsætning af Hans Majestæt, den nuværende konges samtykke og billigelse.

Tom var lige på nippet til at forsludre sig angående det passende i at betale den afdøde konges gæld først, forinden man bortødslede alle disse summer; men en betimelig mindelse på armen fra den betænksomme Hertford frelste ham heldigvis fra at forløbe sig denne gang, og han gav derfor sit suveræne samtykke uden videre lydelige bemærkninger, skønt han indvendig følte sig alt andet end overbevist om nødvendigheden af de trufne foranstaltninger. Medens han et øjeblik sad dvælende ved disse betragtninger og tænkte over den lethed, hvormed han udførte sådanne forunderlige og glimrende mirakler, skød en lykkelig tanke gennem hans hjerne: Hvorfor nu ikke også udnævne han moder til

hertuginde af Offal Court og forære hende et gods? Men sørgmodigt måtte han opgive den igen: han var jo kun konge af navn; disse alvorlige veteraner og stormænd var i virkeligheden hans herrer og mestre; for dem var hans moder kun et foster af et forstyrret sind; de ville simpelthen lytte til hans forslag med vantro øren og derefter sende bud efter en læge til ham.

Dette kedelige arbejde sled sig langsomt frem. Ansøgninger oplæstes, proklamationer, patenter og alle mulige slags ordrige, vidtløftige og trættende dokumenter angående offentlige foranstaltninger diskuteredes. Til sidst sukkede Tom dybt ved det og sagde til sig selv: "I hvad har jeg dog forsyndet mig så hårdt mod Vorherre, at han har revet mig bort fra markerne, den friske luft og solskinnet for at indelukke mig her som en stakkels konge, der må sidde så sørgmodig som en fugl i sit bur?" Derved nikkede det længe overanstrengte hoved frem og tilbage, indtil det endelig faldt ned mod bordpladen, hvorved hele forretningen med statsstyrelsen lige så pludseligt som uventet gik i baglæns af mangel på den uundværlige faktor: en bekræftende myndighed. Tavsheden herskede rundt om det slumrende barn og landets vise hørte op med deres rådslagninger.

Længere op ad formiddagen oplevede Tom endelig en fornøjelig time, som han med sine fangevogtere Hertfords og St. Johns tilladelse fordrev i selskab med lady Elisabeth og den lille lady Jane Grey, skønt jo også prinsessernes humør var stærkt påvirket af det tunge slag, der havde ramt det kongelige hus; da dette besøg var omme, måtte han lade sig gennemisne i en sammenkomst med sin ældre "søster" – den senere så bekendte "Bloody Mary" – en sammenkomst, der med al sin

højtidelighed kun havde en eneste god side: dens korthed. Han nød derefter i nogle øjeblikke ensomhedens salighed, der dog snart blev afbrudt ved indtrædelsen af en tynd dreng på henved tolv år, hvis dragt med undtagelse af den snehvide pibekrave og manchetterne var helt sort fra ende til anden. Det eneste sørgetegn, han bar, var en rød snor på skuldrene. Denne yngling trådte tøvende frem med bøjet hoved og faldt på knæ foran Tom, der sad ganske stille og betragtede ham opmærksomt nogle minutter. Endelig brød han selv tavsheden:

"Rejs dig, min ven. Hvem er du og hvad ønsker du?"

Drengen rejste sig op og stod foran Tom i en utvungen, yndefuld stilling, men med et udtryk, som om der dog var noget, han var urolig eller ængstelig for. Han svarede:

"Sikkert vil I genkende mig, herre. Jeg er eders prygledreng."

"Min prygledreng?"

"Ja netop, Eders Nåde. Jeg er Humphrey – Humphrey Marlow."

Tom indså tydeligt, at her forelå noget, som hans vogtere i tide burde have underrettet ham om. Situationen var ikke uden vanskelighed. Hvad skulle han egentlig gøre? – lade, som om han kendte fyren, for dernæst at forråde sin uvidenhed i hver sætning og bevise, at han aldrig havde hørt ham omtale? Nej, det gik tilvisse ingenlunde an. En indskydelse kom ham til hjælp. Lignende tilfælde ville sandsynligvis nu indtræffe temmelig hyppigt, nu da påtrængende forretninger jo uden tvivl ofte ville kalde Hertford og St. John bort fra hans side, al den stund de var beskæftiget som medlemmer af eksekutiv-komiteen; derfor ville det være klogt at lægge en regelmæssig plan, hvorefter lignende forlegenheder kunne afpareres. Ja, det

var naturligvis det eneste rigtige, og nu kunne systemet jo passende forsøges på denne yngling for at komme til erkendelse om, med hvilket held det lod sig udføre. Følgelig strøg han sig nogle gange over panden med et åndsfraværende blik og sagde derefter:

"Ja – vist, nu synes det mig også bestemt, at jeg skulle genkende dig; men min hukommelse er desværre endnu noget sløvet af den store sorg, jeg nylig –"

"Ak, min stakkels herre!" udbrød prygledrengen med åbenbar deltagelse, idet han for sig selv tilføjede: "De havde dog virkelig ret, desværre, da de sagde, at han er blevet forstyrret, den stakkels sjæl! Men pokker stå i det, hvorledes kan jeg dog glemme, det jo udtrykkeligt er blevet påbudt, at man ikke må lade sig mærke med at have opdaget hans tilstand."

"Det er i sandhed højst forunderligt, i hvilken grad min hukommelse glipper for mig i disse dage," gentog Tom, "men bryd dig ikke om det – det kommer nok i orden igen – et lille stikord er som oftest tilstrækkeligt for at tilbagekalde i min erindring sager og navne, som jeg således har forglemt. (Og ikke dem alene, men tillige overmåde meget, jeg aldrig før i mine levedage har hørt nævne, som denne knøs min sandten også snart skal få at mærke). Kom kun frem med, hvad I har på hjerte."

"Det er kun en genstand af ringe betydning, min nådige herre; men dog vil jeg med eders tilladelse omtale den med et par ord. For to dage siden, da det behagede Eders Majestæt at gøre tre fejl i den græske lektie – i formiddags-timen – erindrer I det ikke?"

"Jo-o, jeg synes, jeg skulle mindes det. (Deri er der i hvert tilfælde ikke megen usandhed; – havde jeg virkelig givet mig af med det græske, så havde jeg rimeligvis ikke indskrænket mig til tre fejl, men snarere begået fyrre.) Jo, nu står det mig atter klart. Videre."

"Læreren, som blev opbragt over, hvad han kaldte sådant et dovent og skødesløst arbejde, lovede da, at han skulle prygle mig ordentligt for det, og –"

"Prygle *dig*!" råbte Tom, i den grad forbavset, at han rent faldt ud af den påtagne rolle; "men i Himlens navn, hvorfor ville han dog prygle dig, fordi jeg tog fejl?"

"Eders Nåde glemmer atter. Han slår jo altid mig, når I begår en fejltagelse."

"Sandt – sandt – jeg forglemte mig. Du underviser mig privat – og når jeg da er skødesløs, ræsonnerer han som så, at du kun dårligt har røgtet dit hverv, og –"

"Ak, herre dog, hvad er det, I siger? Jeg! – den ringeste af alle eders tjenere, skulle fordriste mig til at undervise eder!"

"Men hvorfor ikke? Hvad er det dog for en gåde, denne? Er jeg da virkelig blevet rent forrykt, eller er det dig, der er det? Forklar – tal ud."

"Men, Eders Majestæt, her er jo intet, der trænger til forklaring, det er jo ganske ligefremt alt sammen. Ingen må naturligvis berøre prinsen af Wales' hellige og ukrænkelige person med hug eller slag, følgelig, når han gør noget, som er forkert, så er det mig, det tager straffen, hvilket jo er overmåde naturligt, da det er min bestilling og mit levebrød."

Tom stirrede på drengen, der roligt stod og gav denne forklaring, og bemærkede ved sig selv: "Nåda – dette er dog

virkelig det stiveste, jeg endnu har oplevet, – i sandhed, en højst forunderlig og ubegribelig forretningsgang; det undrer mig blot, at man ikke også har lejet en dreng til at lade sig vaske og rede for mig – Gud give, man ville! Ville man endda føje mig i dét, så ville jeg på den anden side være særdeles villig til at tage mine hug selv, og endda være Vorherre taknemmelig for byttet." Derpå svarede han højt:

"Og nu har du måske fået huggene, stakkels fyr, i følge det givne løfte?"

"Nej, ædle konge, straffen blev fastsat til at skulle foregå i dag, men muligvis kan den nu stryges som upassende formedelst hofsorgen, vi har anlagt; det ved jeg dog ingen besked om, men netop derfor har jeg taget mig den dristighed at komme til eder for at minde om det ædelmodige løfte, I gav mig, at ville gå i forbøn for mig."

"Hos læreren? For at fri dig fra pryglene?"

"Ah – I erindrer det altså!"

"Min hukommelse bedrer sig, ser du nok. Berolig dig, lille ven, din ryg skal ingen overlast ske – det skal jeg nok sørge for."

"O, tak, gode herre!" råbte drengen, idet han atter faldt på knæ. "Muligvis har jeg nu vovet mig langt nok frem, og dog –"

Tom bemærkede master Humphreys tøven, og opmuntrede ham til at fortsætte, idet han sagde, at han just nu var velvillig stemt og gerne ville bevise nogen en tjeneste.

"Så vil jeg også lette mit hjerte uforbeholdent, for der er virkelig noget, som ligger mig stærkt på sinde. Da I jo nu ikke længere er prins af Wales, men konge, så kan I jo også ordne sagerne, som I selv måtte finde for godt, uden at frygte indvendinger fra nogen kant; det forekommer mig derfor også

såre rimeligt, om I ikke længere gad plage eders hjerne med disse kedelige studier, men hellere ville brænde alle bøgerne og fordrive tiden med mere fornøjelige beskæftigelser. I så fald er jeg da ødelagt og min forældreløse søster med mig."

"Ødelagt, – hvorledes det?"

"Min ryg er jo mit levebrød, nådige hersker! Hvis jeg kommer til at gå ledig, må jeg jo dø af sult. I det øjeblik, I hører op med at studere, er også mit embede overflødigt, I behøver da nemlig ikke længere nogen prygledreng. Jag mig da ikke bort, herre!"

Tom var rørt over ynglingens oprigtige sorg. Med et ægte kongeligt udbrud af ædelmodighed sagde han:

"Vær ikke bekymret længere, min brave dreng. Det embede skal herefter var uafbrudt og være arveligt i din slægt til evige tider." Derpå berørte han med et let slag af fladen af sin hånd drengens skulder og udbrød:

"Rejs dig, Humphrey Marlow, arvelig over-prygledreng for Englands kongehus! Ingen sorger mere! – Jeg vil tage fat på bøgerne igen og studere så dårligt, at man må se sig tvunget til at gøre din løn tredobbelt, i den grad skal dine embedsforretninger blive forøgede."

Den taknemmelige Humphrey svarede glædestrålende:

"Modtag min tak, nådige og ædle herre; denne fyrstelige gavmildhed overgår i sandhed mine vildeste drømme. Nu vil jeg føle mig lykkelig for fremtiden, og alle efterkommerne af huset Marlow med mig."

Tom havde forstand nok til at indse, at her var en knøs, som kunne blive ham til megen nytte fremover. Han opmuntrede Humphrey til at snakke, hvad denne var yderst villig til. Det var ham en sand fryd at kunne bidrage til Toms "helbredelse", for

det viste sig, at hver gang han havde genkaldt i Toms erindring et eller andet af de talrige småeventyr eller hændelser fra den prinselige skolestue eller andre steder i paladset, så endte han bestandig med at opdage, at kongen "nu også erindrede tildragelsen meget tydeligt". Efter en times samtale fandt vor helt, at han foreløbig var blevet stuvet tilstrækkeligt fuld af underretninger angående personer og hændelser ved hove, derfor besluttede han også for fremtiden at tage en lignende dosis hver dag, og gav til den ende befaling til, at Humphrey skulle indlades i det kongelige kabinet, når som helst han fremstillede sig, naturligvis dog kun, når kongen ikke var beskæftiget med andre personer. Humphrey var imidlertid næppe kommet vel ud af døren, førend lord Hertford på ny viste sig for Tom med endnu flere plagerier.

Han forklarede, at lorderne i rådet, som frygtede for, at muligvis en eller anden overdreven beretning om majestætens syge sindstilstand kunne være sivet ud iblandt befolkningen og have vundet udbredelse, havde anset det for klogest, at Hans Majestæt allerede om en dags tid eller to skulle begynde at dinere offentligt. – Hans sunde farve og kraftige gang, i forbindelse med en omhyggelig behersket opførsel samt passende nedladenhed, ville da sikkert bedre end nogen anden metode, man havde kunnet udtænke, tjene til at berolige publikum igen. – Dette dog kun under den forudsætning, at sådanne onde rygter virkelig var i omløb. –

Derefter fortsatte jarlen – yderst delikat og forsigtigt naturligvis – med at belære Tom om, hvad han ville have at iagttage ved sådanne højtidelige lejligheder, alt under den temmelig let gennemskuelige form af at "minde" ham om

forholdsregler, der antoges allerede bekendte for ham; men til jarlens grænseløse beroligelse viste det sig snart, at Tom virkelig kun behøvede såre lidt hjælp i denne henseende; han havde nemlig taget nytte af Humphrey, der netop havde talt om, hvorlunde man ventede snart at se kongen ved de offentlige tafler, efter hvad det hurtigt løbende rygte iblandt hoffolkene havde sagt. Denne kilde holdt Tom dog klogelig skjult.

Jarlen, som til sin forbavselse således opdagede, i hvilken grad den kongelige hukommelse havde forbedret sig, vovede sig nu til at anstille nogle små yderligere forsøg med den, for ved tilsyneladende ligegyldige spørgsmål at ransage dens pålidelighed. Udfaldet var imidlertid over al forventning godt, hist og her gaves der jo rigtignok døde pletter, – pletter som Humphreys fortællinger havde ladet ligge uopdyrket – men i det hele taget måtte dog mylord indrømme for sig selv, at det var gået godt. Derved opmuntredes han uvilkårligt til at fortsætte, og så fortsatte han virkelig også og sagde endelig i en meget forhåbningsfuld tone:

"Nu føler jeg mig også forvisset om, at hvis Eders Majestæt blot ville anstrenge eders hukommelse en lille smule mere, så ville I endog være i stand til at løse den store gåde med det tidligere omtalte store segl – et tab, som endnu i går var af største betydning, om det end ikke har nogen vigtighed i dag, da dets tjenestetid jo et udløbet med vor højsalig hensovede konges liv. Ville I da værdiges, herre, at gøre et forsøg?"

Tom var hermed atter henflyttet på det vildene hav. – Det store segl var noget, han følte sig fuldstændig ubekendt. Efter et øjebliks nølen, så han troskyldigt jarlen ind i øjnene og spurgte:

"Hvordan så det ud, mylord?"

Hertford studsede uvilkårligt og mumlede for sig selv:

"Ak, nu står hans forstand atter stille! – Det var vist meget uforsigtigt af mig at anstrenge den så meget." – Dermed drejede han snildt talen hen på andre temaer, i den hensigt at bringe seglet helt i forglemmelse på ny, – et mål, han kun alt for let opnåede.

15. Tom optræder som konge

Den følgende dag kom ambassadørerne med deres pragtfulde følge og blev modtaget af Tom, der havde taget plads i tronsædet. Optogets festlighed og glans fængslede ham vel i begyndelsen, men audiensen trak i langdrag og blev kedelig, de fremsagte taler lige så – så at, hvad det var begyndt morsomt og lovende, endte med træthed og længsel efter friheden. Tom fremsagde de ord, Hertford lagde ham i munden fra tid til anden, og gjorde i det hele taget sit bedste for at komme godt fra det; men han var naturligvis alt for ny i tøjet til sådanne scener og mere forlegen, end han egentlig måtte være, så at resultatet kun blev jævnt godt. Vel så han ud som en konge i rent ydre forstand, men desto mere kneb det at føle sig som konge over for disse højtstående personer. Ingen var mere hjertelig glad end han, da ceremonien endelig var forbi.

Største delen af dagen måtte derefter "spildes" – som han i sine egne tanker betegnede det – med besværlige forretninger, der på en eller anden måde stod i forbindelse med kongeværdigheden. Ja selv de to timer, som ifølge programmet skulle helliges til fyrstelig adspredelse og hvile, forekom ham snarere besværlige end underholdende, så bundet var han af hensyn, formaliteter og etikette på alle leder og kanter. Heldigvis opnåede han dog en times selskab med sin prygledreng, hvilken han regnede sig til indtægt, siden den både indbragte ham moro og nyttige kundskaber.

Tredjedagen af Toms kongedømme kom og gik temmelig nøje på samme måde som de to foregående, men dog syntes det, som om skyerne begyndte at fordele sig en kende i en vis

forstand, idet han nemlig nu allerede var blevet lidt mere vant til forholdene og sine omgivelser; lænkerne gnavede ganske vist endnu, men dog ikke så tungt eller bestandigt som tidligere. Selv de opvartende stormænds nærværelse og ærbødighed var ham til mindre plage og ængstelse for hver time, der randt hen over hans hoved.

Havde ikke vor helt været pint af én stor, stedse nagende frygt, ville han kunne have set fjerdedagen i møde med nogenlunde sindsligevægt, men på denne dag – o rædsel – skulle han begynde at dinere offentligt. Der fandtes dog tillige andre vigtige begivenheder i programmet; således skulle han også præsidere i et statsråd, hvori han skulle udvikle sine anskuelser om og give befaling til den politik, der ville være at følge overfor visse udenlandske magter, spredt vidt og bredt over hele jordens overflade. Dernæst skulle Hertford formelt vælges til det vigtige rigsforstander-embede og desforuden var der endnu flere betydningsfulde sager for hånden at afgøre på samme fjerde dag; men for Tom var det alt sammen uvæsentlige småting i sammenligning med det forfærdelige, at skulle spise alene, med en hel folkestimmel som tilskuere, der ville tilhviske hinanden deres bemærkninger om hans adfærd – og om hans fejltagelser, hvis han skulle være så ulykkelig at begå nogle.

Og dog formåede intet at standse eller udsætte denne forfærdelige dag, og den oprandt følgelig. Den fandt Tom forknyt og adspredt, og, hvad værre var, forsagtheden kunne ikke afrystes, om det så gjaldt aldrig så meget. De sædvanlige morgen- og formiddagspligter sneglede sig afsted og trættede

ham allerede betydeligt. Atter følte han sit fangenskabs åg hvile tungt på skuldrene.

Sent på formiddagen befandt han sig i et stort audiensgemak, i samtale med jarlen af Hertford og sløvt afventende klokkeslættet, som var blevet fastsat til modtagelse af et betydeligt antal højtstående embedsmænd og hoffolk.

Efter en lille stunds forløb blev vor helt, som havde kigget ud ad et vindue, pludseligt optaget af et usædvanligt liv og røre, der foregik på landevejen uden for paladsporten – og det ikke sådan ganske i almindelighed optaget, men inderligt længselsfuld efter at kunne tage personlig del i den bevægelse, der fandt sted derude i det frie; allerede så han forløberne for en hujende og måbende mængde: mænd, koner og børn af den laveste og fattigste slags, som trængte sig frem forbi slottet.

"Jeg kunne ønske at vide, hvad her går for sig!" udbrød han med hele sin drengenaturs ivrighed og lyst til delagtighed i slige scener.

"I er jo konge," svarede jarlen alvorligt med en dyb bøjning. "Tillader da Eders Nåde, at jeg handler på eders vegne?"

"Ja, med største fornøjelse og glæde!" svarede Tom oprømt, idet han med et ualmindelig veltilfreds udtryk for sig selv tilføjede: "I sandhed – det er dog ikke udelukkende kedeligt at agere konge; der kommer øjeblikke, hvori man får sin oprejsning, lader det til."

Jarlen tilkaldte en page og sendte ham til anføreren for vagten med den befaling:

"Lad mængden blive standset og undersøgelse blive anstillet om årsagen til dens bevægelse. Kongen befaler det."

Et minut senere sås en lang række kongelige drabanter, i skinnende stålrustninger, trække ud gennem porten og danne en mur tværs over vejen lige over for sværmen. En budbringer vendte tilbage og berettede, at opløbet var foranlediget ved, at en mand, en kvinde og en ung pige førtes til retterstedet for forbrydelser imod landets fred og orden.

Døden – og det en voldsom død – for disse ulykkelige! Tanken bragte Toms hjerte til at vride sig. Medlidenheden overvældede ham og bortryddede alle hensyn af anden natur, så at han rent glemte de krænkede love eller den sorg og ulykke, de tre dømte måske havde afstedkommet blandt sine ofre; intet formåede han at tænke på undtagen skafottet og den rædselsfulde skæbne, som hang over hovedet på de tre, man slæbte af med. Denne betragtning lod ham endog et øjeblik glemme, at han jo i virkeligheden kun var en skygge af en konge og ikke selve denne, så at han – førend han endnu ret havde samlet sig – fremstammede befalingen:

"Før dem frem for mig her!"

Umiddelbart derefter blussede han som en bonderose og en slags undskyldning for sin dumhed svævede ham allerede på læberne, men da han til sin forbavselse så, at ordren ikke lod til at have fremkaldt overraskelse hverken hos jarlen eller pagen, så undertrykte han atter ordene og afventede, hvad der ville følge. Pagen gjorde – på den mest forretningsmæssige måde – en ny bøjning og trak sig baglæns ud ad døren for at udføre befalingen. Tom følte nu ligefrem en slags stolthed og måtte på ny ved sig selv erkende de fordele, som hans kongelige stilling her gav ham til vederlag for de mange bånd, han måtte pålægge sig. Til sig selv sagde han:

"Dette ligner på en prik de følelser, jeg plejede at nære, når jeg læste i den gode præsts bøger og indbildte mig at være prins, at give love eller byde folk at gøre dit eller dat, uden at nogen turde vove at modsætte sig min vilje."

Straks efter fløj dørene op; den ene højtklingende titel efter den anden lød for hans øren, idet deres ejermænd blev indladt, og rummet fyldtes snart halvvejs af adelsmænd og andre fornemheder. Men Tom lagde næppe mærke til deres ankomst, så ivrigt var hans tanker beskæftiget med dette ene og så interesseret var han i, hvad udfaldet af hans ordre ville blive. Tankeløs satte han sig i sin tronstol og vendte blikket mod døren, med alle tegn på spænding og levende forventning, hvilket havde til følge, at de tilstedeværende ikke vovede at forstyrre ham, men i stedet for gav sig til at snakke indbyrdes om allehånde forretningsanliggender og hofrygter.

Et øjeblik senere hørtes de taktfaste skridt af en soldatertrop og de tre dødsdømte førtes ind under bevogtning af en undersherif og en deling drabanter. Den civile øvrighedsperson knælede ned foran Tom og trådte derpå til side, de tre knælede ligeledes, men blev liggende, mens drabanterne stillede sig op bag tronstolen. Tom kastede et prøvende blik på synderne. Et eller andet i klædedragten eller ved trækkene hos manden vakte hos ham en ubestemt erindring. "Jeg må sikkert have set dette ansigt en gang før, men hvor og når, det er det mig i øjeblikket umuligt at mindes," således var hans tanker. Just i det samme så manden hurtigt op fra gulvet, men sænkede straks blikket igen, ude af stand til at udholde herskerens prøvende øje, men dette ene tydelige blik, Tom havde fået, var også tilstrækkeligt. Han sagde ved sig selv: "Nu står sagen mig klar; dette er den

fremmede, som fiskede Giles Witt op af Themsen og reddede hans liv, den blæsende kolde første januar – en brav, tapper dåd – skade, at han senere har foretaget sig så meget slettere handlinger og nu er kommet så vidt; – ingenlunde har jeg glemt hverken dagen eller hvornår det skete, og det af den simple grund, at jeg præcis en time derefter, på slaget elleve, fik sådan et livfuld hug af gram'ma Canty, så grundigt og eftertrykkeligt, at alt foregående og efterfølgende af samme slags kun var at regne for rene kærtegn i sammenligning."

Han befalede nu, at de to andre for en kort tid skulle fjernes en kende, og henvendte sig derefter til underdommeren med følgende spørgsmål:

"Gode sir, hvori består denne mands forbrydelse?"

Den adspurgte knælede og svarede:

"Med Eders Majestæts tilladelse erklærer jeg, at han har berøvet en af eders undersåtter livet ved gift."

Toms medfølelse for fangen og hans beundring for ham som den uforfærdede redningsmand af den druknende dreng fik ved disse ord et rystende slag.

"Forbrydelsen er vel blevet klart bevist?" spurgte han.

"Aldeles klart, sire."

Tom sukkede og sagde:

"Før ham bort, hans død er velfortjent. Det gør mig ondt – for han var dog en modig mand – æ – æ – jeg ville sige, han ser ud til at være det."

Med et pludseligt udbrud af energi slog den domfældte hænderne sammen, vred dem fortvivlet og henvendte samtidig ordet til "kongen" i afbrudte og rædselsslagne sætninger:

"O, min herre og konge, såfremt eders hjerte kan føle medlidenhed med den fortabte, så skænk mig en dråbe af den! Uskyldig er jeg, – heller ikke er den forbrydelse, jeg er anklaget for, blevet mere end ganske ufuldstændigt bevist, – dog taler jeg ikke om det; dommen er jo gået mig imod og lader sig da vel ikke forandre, men dog vover jeg i min nød at anråbe om en nåde, for min skæbne er i sandhed hårdere end jeg kan udholde. Nåde, nåde, herre konge! For eders barmhjertigheds skyld, skænk mig én nåde – giv befaling til, at jeg skal hænges!"

Tom var målløs af forbavselse. Dette var rigtignok ikke den udgang, han havde ventet sig.

"Så sandt jeg lever, en forunderlig nådesbevisning at tilstå nogen! Var dette da ikke den skæbne, der ventede dig?"

"O, nej, høje herre, langtfra! Jeg er dømt til at skulle koges levende."

Den afsky og overraskelse, disse ord frembragte, bevirkede næsten, at Tom hoppede i vejret fra sit sæde. Så snart han nogenlunde kunne tale igen, udbrød han:

"Dit ønske ske, stakkels forvildede sjæl! Havde du end forgivet hundrede mennesker, så skulle du dog ikke af den grund lide så forsmædelig en død."

Fangen bøjede sit ansigt helt ned til gulvet og der påfulgte et lidenskabeligt taknemmelighedsudbrud, som endte med:

"Om nogen sinde I skulle stedes i nogen ulykke – hvilket Gud almægtigste forbyde! – så gid eders nåde og barmhjertighed på denne dag må blive erindret og belønnet."

Tom vendte sig mod jarlen af Hertford og spurgte:

"Mylord, forholder det sig virkelig så, at der har været berettigelse til at ikende manden en så barbarisk straf?"

"Således byder loven, herre, for giftmordere. I Tyskland bliver falskmøntnere kogt til døde i sydende olie, dog ikke således, at de kastes lige deri, men de sænkes ved et reb langsomt i fadet, først fødderne, så benene, dernæst –"

"O, for Guds skyld! Sig ikke mere, mylord, jeg kan ikke holde ud at høre tale om det," råbte Tom, idet han dækkede ansigtet med hænderne for ligesom at lukke billedet ude. "Jeg pålægger eder indstændigt, ædle lord, sørg for, at denne lov bliver forandret – lad os ikke for fremtiden nedkalde sådanne pinsler over vore medskabningers hoveder."

Jarlens ansigt udviste den øjensynligste tilfredshed, for han var i sit hjerte af et mildt og menneskekærligt sindelag, egenskaber, det i hin barske tid ikke just var almindelige at finde i hans stand. Han sagde:

"Disse nådige ord fra Eders Majestæts læber har afgjort sagen. Historien vil med erkendtlighed erindre sig denne handling og nedskrive den som en af de ædleste, eders slægt kan opvise."

Underdommeren ville netop nu lade fangen bortføre; men Tom standsede ham og sagde:

"Gode sir, jeg kunne have lyst til at undersøge denne sag lidt nøjere. Manden har sagt, at beviset kun var yderst ufuldstændigt ført. Fortæl mig, hvad I selv ved."

"Siden Eders Nåde befaler det, så må jeg da sige, at det under forhøret er blevet bevist, at denne forbryder har betrådt et hus i landsbyen Islington, i hvilket en mand lå syg; – tre vidner erklærer, at det skete klokken ti om formiddagen, medens to påstår, at det foregik nogle minutter senere. – Den syge var på den tid alene og sov; – kort efter forlod domfældte atter huset

og gik bort. Den syge døde en time efter af krampe og i forfærdelige trækninger."

"Har noget øjenvidne set giften blive givet?"

"Ih! Nej, Eders Majestæt."

"Hvorledes ved man da, at der overhovedet er blevet indgivet nogen gift?"

"Nådige herre, lægerne erklærer, at ingen dør på denne måde, uden som en følge af gift."

I sandhed, dette var et vægtigt bevis i hine uvidende tider. Tom indså også straks til fulde dets betydning og sagde:

"Lægerne må jo naturligvis vide besked, – de har vel altså ret. Sagen ser virkelig ilde ud for den stakkels mand."

"Og dog er dette endda ikke alt, Eders Majestæt; der er flere og endnu værre beviser. Mange har godtgjort, at en heks, som senere har forladt landsbyen, uden at nogen ved, hvor hun nu opholder sig, har forudsagt, at denne syge netop ville komme til at dø af gift; spådommen er endnu i alles munde. – Tilmed har hun erklæret, at en fremmed ville indgive ham giften, en fremmed med brunt hår og iført luvslidte, pjaltede klæder, en beskrivelse, som passer fuldkommen med det foreliggende. Eders Majestæt vil værdiges at anerkende dette udsagns betydning, navnlig når henses til, at det er bleven spået for en rum tid siden."

Dette var virkelig også et argument af næsten overbevisende styrke på den tid, da overtroen florerede. Tom følte ligeledes, at sagen måtte betragtes som næsten uigenkaldeligt tabt, såfremt man da overhovedet skulle tage hensyn til vidner og foreliggende beviser. Ikke desto mindre undte han dog endnu fangen en chance og sagde derfor:

"Har du noget at fremføre til dit forsvar, så kom frem med det."

"Intet, der vil kunne nytte mig, Eders Majestæt. Jeg er uskyldig, men formår ikke at bevise det. Venner har jeg ingen af, ellers ville det være mig en let sag at dokumentere, at jeg slet ikke har været i Islington den omtalte dag, ja at jeg var mere end en mil fra stedet på den nævnte tid, idet jeg nemlig befandt mig ved Wapping gamle trappe [Note 9)], ja endog, at jeg lige i modsætning til at berøve nogen livet, just da var i færd med at frelse et menneske fra døden. En dreng, der var ved at drukne –"

"Stands, underdommer, hvilken dag og time blev misgerningen begået?"

"Klokken ti om morgenen eller nogle få minutter senere, første dag i det nye år, stormægtige –"

"Lad fangen få sin frihed – kongen befaler det!"

En ny rødme fulgte på dette ukongelige udbrud; straks derefter forsøgte han dog at dække over sin upassende opførsel så godt, det var muligt, ved at tilføje:

"Det oprører mig, at nogen skal miste livet på så usle, urimelige indicier."

En højrøstet bifaldsmumlen lød over hele forsamlingen. Tilfredsheden skrev sig ingenlunde fra Toms afgørende dom, for om det sømmelige eller rigtige i at frigive en overbevist giftblander ville ingen have ytret hverken bifald eller mishag. – Derimod var alle enige om at beundre den fornuft og skarpsindighed, Tom havde lagt for dagen. Nogle af de fremkomne bemærkninger lød således:

"Dette tyder sandelig ikke på nogen gal konge – hans dømmekraft er så skarp og sund som vel muligt."

"Hvor forstandigt fremsatte han dog ikke sine spørgsmål – hvor var det dog lig ham selv fra tidligere dage, denne hurtige og bestemte afgørelse af sagen!"

"Gud være lovet, hans forvirrede sind er nu da atter i orden! Dette var ikke nogen handling af en svag, forstyrret person, men fuldstændig kongelig. Han har opført sig aldeles som sin salig fader."

Da luften var så fuld af bifaldsytringer, måtte Toms øre uundgåeligt opfange en del af dem. Den virkning, de havde, var navnlig, at han på ny følte sig fri og utvungen, samtidig med at han opfyldtes af glæde over sit held.

Imidlertid vaktes Toms ungdommelige nysgerrighed snart igen og besejrede de velbehagelige tanker; han længtes nu også efter at erfare, i hvilken slags afskyeligheder (eftersom der jo var ikendt livsstraf), konen og den lille pige havde gjort sig skyldige; følgelig blev efter hans befaling disse forskrækkede, hulkende skabninger nu også ført frem for tronen.

"Hvilken forseelse har disse begået?" spurgte han sheriffen.

"Eders Majestæt, det er en frygtelig forbrydelse, de har været anklaget for, og som de er blevet overbeviste om, i hvilken anledning dommerne også har dekreteret – overensstemmende med loven – at de skal hænges. De har solgt sig til Djævelen – dette er deres forbrydelse."

Tom gyste. Han havde altid hørt sige, at man måtte afsky mennesker, der kunne begå en sådan ugudelig handling. Men alligevel ville han dog nødig af den grund nægte sig den

fornøjelse at tilfredsstille sin nysgerrighed fuldt ud; derfor spurgte han også videre:

"Hvor foregik det – og hvornår?"

"En midnatsstund i december – i en kirkeruin, min høje herre –"

Atter følte Tom, at det løb ham koldt ned ad ryggen.

"Hvem var nærværende, medens det stod på?"

"Kun de pågældende, Eders Nåde – og så ham – den anden part i handelen."

"Har de tilstået?"

"Nej, tværtimod, Eders Majestæt, de benægter det vedblivende."

"Lad mig da en gang høre, hvorledes det er blevet bevist."

"Øjenvidner har set dem begive sig dertil, herre konge; dette gav mistanken næring. Senere har sørgelige begivenheder bekræftet og bestyrket den yderligere. Navnlig findes der en omstændighed, som man særlig har bemærket, nemlig at de ved de mørke kunster, de har erhvervet sig, har påkaldt og frembragt en storm, som ødelagde alt, hvad der fandtes i deres omegn. Over fyrre vidner har bevist, at uvejret fandt sted, og vi kunne for den sags skyld godt have fået tusinde i stedet for fyrre, al den stund alle egnens beboere kun har alt for god grund til at mindes den ved det, som de har lidt derunder."

"Tilvisse, dette er en alvorlig sag." Tom overvejede en stund denne skumle nederdrægtighed for sig selv, betragtede den fra forskellige sider og endte til sidst med at spørge videre:

"Har kvinden selv også lidt noget ved dette uvejr?"

Adskillige erfarne hoveder i forsamlingen nikkede uvilkårligt bifaldende i erkendelsen af det forstandige i dette spørgsmål.

Sheriffen derimod så ikke faldgruben, det åbnede, og svarede derfor med naiv ligefremhed:

"Ja, tilvisse led hun skade, Eders Majestæt, og det endog i en betydelig grad, ligesom alle de øvrige. Hendes bolig blev blæst overende, så at både hun selv og hendes barn intet ly ejede mere."

"Jeg holder da for, at evnen til at bringe en sådan ulykke over sig selv var temmelig dyrt købt. Havde hun blot betalt en eneste farthing for det, så ville det endda kunne siges, at hun var blevet snydt; da hun nu imidlertid både har solgt sin egen sjæl og sit barns med, så beviser det kun, at hun må være gal; men er hun gal, da ved hun jo heller ikke, hvad hun foretager sig, og begår følgelig heller ikke nogen synd."

Atter sås de vise hoveder at nikke bifaldende over Toms klare slutninger og en enkelt vovede sig endog til at mumle: "Forholder det sig, som man jo siger, at kongen skal være gal selv, så er det i alt fald en form af galskab, der kunne virke meget forbedrende på klogskaben hos visse personer, jeg kender, såfremt de blot ved den kære Guds bistand kunne bringes til samme standpunkt."

"Hvor gammel er barnet?" spurgte Tom videre.

"Ni år, med Eders Nådes tilladelse."

"Er det tilladt efter engelsk lov, at et barn indgår kontrakter og sælger sig selv, mylord?" spurgte Tom, idet han henvendte sig til en tilstedeværende lærd dommer.

"Lovene tillader ingenlunde et barn at foretage sig noget alvorligt, betydningsfuldt, som kan binde det for fremtiden, min nådige herre, idet den fastholder, at barnets ringe grad af fornuft må anses for ude af stand til at tage det op med ældre

modparters modnere forstand og onde anslag. Djævelen kan ganske vist købe en barnesjæl, hvis han har lyst til det og det selv indvilliger, men en engelsk undersåt derimod ikke – i sidste tilfælde ville kontrakten blive kasseret som betydningsløs."

"Da synes det mig virkelig både ubegribeligt, ukristeligt og dumt, at Englands love nægter privilegier til undersåtter for at give dem til Djævelen!" råbte Tom med oprigtig harme.

Denne uventede, ny måde at betragte sagen på fremkaldte mangt et smil og blev gemt i mangen hjerne for atter ved lejlighed at komme frem ved hoffet som tegn på Toms originalitet og fremskridt henimod fuldstændig åndelig sundhed.

Den ældste af de kvindelige forbrydere havde hørt op med at hulke; hun formelig klyngede sig nu til Toms ord med spændt opmærksomhed og et vågnende håb. Vor helt bemærkede helt vel dette, og det tjente kun til yderligere at forøge hans medfølelse for hende. Lidt efter sagde han:

"Hvorledes har de båret sig ad for at fremkalde den omtalte storm?"

"Ved at trække deres strømper af, sire."

Dette svar forbavsede Tom over al beskrivelse, men opildnede end mere hans nysgerrighed. Ivrigt udbrød han:

"Det er højst forunderligt. Mon det altid har den skæbnesvangre virkning?"

"Altid, nådige herre, – i det mindste hvis det er den pågældende kvindes ønske og hun i den hensigt enten fremsiger de rette trylleord eller i alt fald tænker dem for sig selv."

Med utålmodig ivrighed vendte Tom sig mod konen og sagde:

"Kvinde, udøv din magt – jeg ønsker at se stormen."

Blandt den overtroiske forsamling så man pludselig mangen kind blegne og mærkede tillige et uvilkårligt, almindeligt ønske om at komme af vejen, hvilket dog forblev spildt på Tom, som sad ligegyldig for alt undtagen den forventede udladning. Da han imidlertid til sin forundring opdagede et uroligt og ængsteligt udtryk i konens ansigt, tilføjede han endnu ivrigere:

"Frygt intet! – Ingen skal krumme et hår på dit hoved af den årsag. Endnu mere: – Du skal blive helt fri for straf – fuldstændig frank og fri, hører du. Lad os få se prøver på din kunst."

"Ak, ædle herre konge, jeg har ingen sådan magt – det er jo alt sammen falsk anklage."

"Din frygt holder dig tilbage. Men berolig dig, der skal så sandt intet ondt vederfares dig. Fremkald en storm – lige meget hvor lille den end er – jeg forlanger ikke noget storartet eller ødelæggende – tværtimod ville jeg snarere foretrække det modsatte. – Gør dette og du vinder dit liv; fri skal du vandre herfra sammen med dit barn og tillige med kongens nåde, der vil beskytte dig for alskens fare og fortræd over hele riget."

Kvinden kastede sig for Toms fødder og svor under hede tårer, at det var hende rent umuligt at udføre det forlangte mirakel, i modsat tilfælde ville hun, blot for at frelse datteren, selv om også hendes eget liv skulle ofres, ved lydighed mod kongens befaling kun alt for gerne erhverve en sådan storartet nåde.

Tom vedblev stedse mere og mere forhippet – konen gentog bestandig sine forsikringer. Endelig sagde han:

"Jeg antager næsten, at kvinden taler sandhed. Om min egen moder havde været i hendes sted og været i besiddelse af den omtalte djævelske magt, så tror jeg forvist, at hun ikke ville have betænkt sig et eneste minut på at fremkalde alverdens uvejr, om end hele landet derved var blevet lagt øde, hvis hun for den pris havde kunnet frelse mit liv fra døden. Derfor siger jeg: – Du er fri, kvinde – både du og dit barn – for jeg anser dig for uskyldig. Og nu, da jeg har sagt det, ved du, at du intet har at frygte, siden tilgivelse under alle omstændigheder er dig vis; – træk nu dine strømper af – og formår du da alligevel at fremkalde stormen, så skal du tilmed blive rig."

Den befriede skabning strømmede over af lydelige taknemmelighedsudbrud og gav sig øjeblikkelig i færd med at efterkomme befalingen, medens Tom sad og så til med spændt opmærksomhed, der dog var en lille smule blandet med frygt. Samtidig lagde hele det øvrige hoffølge intet skjul på den mest afgjorte uro og beklemthed. Konen blottede både sine fødder og sit barns og anstrengte sig øjensynlig det bedste, hun formåede, for at gengælde kongens ædelmodighed med et jordskælv, men lige meget hjalp det, der kom ingen verdens ting ud af det. Tom sukkede resigneret og sagde:

"Ja, ja, gode kone, bryd dig så ikke mere om det. Dine kunster må åbenbart være forgået dig. Gak da bort med fred; men skulle de tilfældigt en gang vende tilbage, så glem mig ikke, men som herhen igen og skaf mig en storm."

16. Gallataflet

Middagsstunden nærmede sig – og alligevel, mærkeligt nok, bragte tanken slet ingen ubehagelige fornemmelser for Tom, næppe nok frygt. Formiddagens hændelser havde forøget hans selvtillid i en mærkværdig grad; dette stakkels lille skumpelskud var allerede efter nogle dages erfaring mere vant til sine nye, sære omgivelser, end en langt modnere person ville have været efter en hel måneds forløb. I det hele taget er den lethed, hvormed børn vænner sig til nye forhold, aldrig blevet mere slående illustreret end her.

Vi vil nu sammen med de andre særligt begunstigede ile forud til den store banketsal og se os lidt om der, medens Tom bliver gjort færdig til den højtidelige handling. Den er meget rummelig, med forgyldte søjler og pilastre samt med dekorerede vægge og loft. Ved dørene står høje drabanter, så stive som marmorstatuer, iført deres rige og maleriske uniformer og med hellebarder i hænderne. Højt oppe på galleriet, som løber rundt om hele salen, findes et musikkorps og en tæt sammenstuvet mængde borgere med deres damer, alle ligeledes i deres bedste puds. Midt på gulvet, på en ophøjet platform, står Toms spisebord. Vi vil herefter lade den gamle krønikeskriver fortsætte: [Note 10)]

"En høj herre træder nu ind i salen, bærende en stav; efter ham følger en anden med en borddug, som de – efter først at have knælet tre gange med den dybeste ærbødighed – lægger på bordet; derefter knæler de atter og trækker sig baglæns tilbage. Efter disse indtræder to andre, den ene med stav som den foregående, den anden med et saltkar, en tallerken og et brød;

når de har knælet som de første, og derefter henlagt sagerne på bordet, trækker de sig atter tilbage med samme ceremonier. Endelig kommer to adelsmænd, rigt klædte; den ene bærer en pennekniv i hånden. Efter tre dybe reverenser, som de udfører med den største sirlighed, nærmer de sig bordet og gnider det over med brød og salt, lige så ærbødigt, som om kongen selv havde været til stede."

Hermed endte den højtidelige indledning. Nu høres fjernt borte i de gjaldende gange et horn at lyde og råbet: "Plads for kongen! Plads for kongens stormægtige majestæt!" Disse lyde gentages flere gange – de kommer nærmere og nærmere – til sidst skingrer trompeterne næsten lige op i ens ansigt og råbet runger gennem hallen: "Plads for kongen!" I samme øjeblik viser det pragtfulde optog sig og træder ind gennem døren med afmålte skridt. Lad os her atter høre den gamle berette:

"Først kommer herrer, baroner, jarler og hosebåndsriddere, alle såre rigt klædte, men barhovedede; derefter kansleren, der går mellem to andre, hvoraf den ene bærer det kongelige scepter, den anden statens sværd i en rød skede, broderet med gyldne liljer (*Fleurs de lis*) og med spidsen opad, så endelig kommer kongen selv, – ved hvis ankomst tolv trompetere og en mængde trommer istemmer en honnørmelodi, medens alle de tilstedeværende oppe på gallerierne rejser sig fra deres sæder og råber: "Gud bevare kongen!" Efter ham følger nogle af de adelsmænd, der hører til hans nærmeste betjening, og på begge sider marcherer æresvagten: hans halvthundrede gentlemen-pensionærer med forgyldte stridsøkser."

Dette var alt sammen såre smukt og morsomt at tage del i. Toms puls slog højt og hans øjne strålede. Hans holdning var

korrekt og yndefuld, desto mere fordi han netop ikke gik og tænkte på den, med sindet optaget, som det var, af de smukke scener og musikken, der summede om hans øren fra alle sider. – Desuden er det jo klart, at ingen kan være synderlig uheldig i velsiddende, smukke klæder, når han blot er blevet en smule vant til at bære dem – og navnlig, når han ikke er opfyldt af vigtighed over dem. Tom erindrede sig vel sine instruktioner og besvarede folkets hyldest med en lille bevægelse af sin befjerede baret og et høfligt, belevent: "Jeg takker eder, godtfolk."

Derpå tog han plads ved bordet uden at tage hatten af, og udførte denne dåd uden det fjerneste spor af forlegenhed. For at spise med hatten på hovedet, dette var nok den eneste kongelige stik, hvori Canty- og Tudor-familierne mødtes og hvori den ene part intet forspring havde frem for den anden i retning af øvelse. Følget opløste sig nu og grupperede sig malerisk omkring ham, alle barhovedede.

Nu fremtrådte til muntre melodiers lyd drabant-jægerne, "de højeste og sværeste mænd, der fandtes i hele England, og folk, som særligt var blevet udvalgt til posterne" – men her vil det måske være bedst at låne den tidligere omtalte pen:

"Drabant-jægerne trådte frem, med blottede hoveder, klædte i skarlagenrøde dragter og med guldindvirkede roser broderet på ryggen; de kom og gik, hver gang med et nyt hold retter, serveret på sølvfade. Disse retter modtoges i samme rækkefølge, hvori de blev indbragt, og stilledes på bordet, medens mad-smageren gav hver drabant en mundfuld at spise af det, han havde serveret, alt sammen af frygt for gift."

Tom spiste en fortrinlig middag, til trods for den omstændighed, at hundreder af blikke fulgte hver bid, han tog,

og vogtede på den ringeste af hans bevægelser med en spænding, der ikke kunne have været højere, om det havde været de farligst mulige eksplosionsstoffer, han fortærede, og man havde ventet ham sprængt i luften hvert sekund. Han passede nøje på ikke at forhaste sig og var ligeledes omhyggelig med hensyn til ikke at udføre det ringeste arbejde selv, men ventede tålmodigt til den rette, dertil betroede embedsmand knælede ned for ham og udførte det for ham. Kort sagt, han gennemgik hele programmet uden at fejle en eneste gang – en storartet, glimrende triumf.

Da måltidet langt om længe var forbi og han atter marcherede bort i det strålende optog, med lyden af de mange fornøjede stemmer summende om sig og under trompeters klang, trommers buldren og lydelige bifaldssalver, følte han, at hvis han nu havde stået overfor det værste, der kunne bydes ham i retning af offentlige spisninger, så var det dog en plage, han ville påtage sig at bære adskillige gange om dagen, såfremt han dermed havde kunnet frikøbe sig for nogle af de værre forlangender, man stillede til ham som indehaver af kongeværdigheden.

17. Kong Nar den Første

Miles Hendon ilede afsted hen imod Southwark-enden af London Bridge, mens han kiggede ivrigt omkring efter de personer, han søgte, og stadig håbende at kunne indhente dem. Heri blev han dog skuffet. Ved at spørge sig for, lykkedes det ham vel at forfølge sporet et stykke gennem Southwark, men pludselig hørte det atter op, og han vidste da hverken ud eller ind mere, med hensyn til hvad han nu skulle foretage sig. Men lige utrætteligt fortsatte han alligevel sine efterforskninger det bedste, han formåede, hele resten af dagen. Den frembrydende nat fandt ham udmattet, halvdød af sult og lige så langt fra målet som nogen sinde; så bestemte han sig da endelig for at gå tilbage til gæstgiverstedet, hvor han spiste til aften og gik til sengs, fast bestemt på at stå op med solen den næste morgen og gennemstøve byen rigtig grundigt. Som han imidlertid bedst lå og spekulerede, fik hans tanker følgende retning: Drengen vil naturligvis stikke af på ny fra denne røver, der påstår at være hans fader, hvis det da på nogen måde er ham muligt; men vil han da gå tilbage til London, for måske atter at træffe sine tidligere plageånder? Nej – bestemt ikke; han vil tværtimod søge at undgå dem så meget som muligt. Hvad vil han da gøre? Da han sandsynligvis aldrig tidligere har kendt til at have venner eller beskyttere, førend tilfældet bragte ham sammen med Miles Hendon, så ville det naturligste jo være, at han prøvede på at finde denne igen, især hvis det samtidigt kunne undgås at løbe til London og lige lukt i faderens arme igen. Følgelig ville drengen gå lige løs på Hendon Hall; dette måtte ubetinget anses for det rimeligste, så meget mere, som han jo

vidste, at Hendon selv var på hjemvejen, og at han altså kunne vente at træffe sammen med sin ven der. Ja, den sag var tydelig nok for Hendon – det var derfor til ingen nytte at spilde tiden i Southwark; meget mere måtte han snarest muligt se at komme gennem Kent til Monksholm, mens han undervejs holdt skarpt udkig i skovene og på vejene.

Lad os herefter atter vende tilbage til den forsvundne konge selv.

Røveren, som opvarteren i gæstgiverstedet opdagede i færd med at "slutte sig til" ynglingen og kongen, gav sig dog ikke straks til kende, men passede dem op og fulgte dernæst bagefter i kort afstand. Han ytrede ikke et eneste ord. Den venstre arm bar han i bind, desuden havde han et stort grønt plaster over det venstre øje; han haltede desuden også en smule og brugte en egetræsstav til hjælp for gangen. Ynglingen førte kongen gennem Southwark ad en meget uregelmæssig vej, ud og ind gennem gader og stræder, og kom endelig frem på landevejen uden for byens område. Da de var nået så vidt, blev kongen imidlertid ærgerlig, tabte tålmodigheden og sagde, at nu gad han ikke fortsætte længere – så måtte det blive Hendons sag at komme til ham resten af vejen og ikke omvendt. En sådan uforskammet opførsel af en undersåt ville han ikke finde sig i længere; ikke et skridt videre gik han. Hans ledsager svarede:

"Nå, så I har til hensigt at stoppe her, mens eders ven ligger såret hist ovre i skoven? Ja, ja da, så bliver det vel ved det?"

Edwards adfærd forandredes pludseligt. Bestyrtet råbte han:

"Såret? Og hvem har vovet at angribe ham? Men mere om det siden. Videre! Fremad! Hurtigere, min gode! Du trækker jo på

benene, som om du havde bly under sålerne. Såret, siger du han er! Nu vel, om så gerningsmanden end har en hertug til fader, så skal han komme til at angre den dåd!"

Der var endnu et stykke vej til skovbrynet, men det blev hurtigt tilbagelagt. Ynglingen så sig dernæst lidt omkring, indtil han fandt en kvist i jorden, hvortil der var bundet en lille klud; gik så atter videre ind i skoven, idet han spejdede efter og fra tid til anden fandt flere lignende kendemærker, der øjensynlig ledede dem til målet. På denne måde kom de snart til en åben plæne, hvorpå der endnu fandtes nogle spredte levninger af en tidligere hytte og hvor en gammel ladebygning stod og faldt sammen af sig selv. Her var intet, der røbede menneskers tilstedeværelse, og den fuldstændigste stilhed omgav dem til alle sider. Vejviseren trådte ind i laden med kongen lige i hælene. Ingen! Et forbavset og mistænksomt blik ramte ynglingen, idet Edward udbrød:

"Hvor er han?"

En spottende latter var alt det svar, han fik. I samme nu blev han klar over situationen; rasende greb han en trækølle, der lå i nærheden, og ville lige til at lade den falde knusende på bedragerens hoved, da et nyt, endnu mere spottende latterudbrud lød ved hans side. Det kom fra den halte vagabond, der troligt havde fulgt deres spor. Kongen vendte sig om og udbrød med lynende øjne:

"Hvem er I? Og hvad tager I jer for her?"

"Lad os nu være fri for de narrestreger," svarede manden, "og se til, du kommer til ro. Min forklædning kan dog vel næppe være så god, at du ikke skulle kunne genkende din fader igennem den."

"I er ikke min fader. Jeg kender jer ikke. Jeg er kongen. Har I skjult min tjener, så find ham til mig igen, eller I vil, inden døgnet er til ende, komme til at fortryde det."

John Canty svarede i en alvorlig og afmålt tone:

"Det er klart, at du er aldeles forrykt; jeg er træt af at straffe dig mere; men hvis du tirrer mig, så gør jeg det alligevel. Dit vrøvl gør jo for så vidt ingen skade herude, hvor intet øre opfanger det, men alligevel vil det være rådeligst, at du ser til at vænne din tunge af med det, så den ingen skade skal volde os i vort nye kvarter. Jeg har udført et mord, og kunne ikke længere blive, hvor jeg var, – lige så lidt skal du blive der, da jeg har brug for din tjeneste her. Mit navn har jeg forandret af gode grunde, det er nu Hobbs – John Hobbs; du selv hedder Jack – bid vel mærke i det. Og luk nu munden op. Hvor er din moder og hvor er dine søstre? De mødte ikke der, hvor jeg havde sat dem stævne; – har du noget begreb om, hvilken vej og hvorhen de er draget?"

Ærgerlig svarede Edward:

"Plag mig ikke længere med denne gådefulde tale. Min moder er forlængst død, mine søstre befinder sig i paladset."

Den unge fyr, som havde narret kongen i fælden, brast i en skoggerlatter, som nær havde foranlediget et angreb fra modparten, hvis ikke Canty – alias Hobbs – havde forebygget det med ordene:

"Stille, Hugh, dril ham ikke; hans hjerne er ikke i lave og dine manerer tirrer ham blot. Sæt dig ned, Jack, og prøv at berolige dig; du skal få et stykke brød at spise snart."

Hobbs og Hugh faldt i en hviskende samtale, mens kongen flyttede sig bort, så langt han kunne komme fra deres

ubehagelige selskab. I den fjerneste krog af laden, hvor der var halvt mørkt, fandt han et lag halm bredt over gulvet i en halv meters højde; her lagde han sig ned, trak halmen over sig i mangel af tæpper og var snart fordybet i sine egne tanker. Mange sorger havde han samlet sig sammen i den senere tid, men alle de ringere af disse svandt snart bort i forglemmelse, sammenlignet med den ene store: tabet af hans fader. For hele den øvrige verden var Henrik den 8.s navn kun noget, der bragte folk til at gyse; man kom derved kun til at tænke på et uhyre, hvis næsebor udspyede ødelæggelse og fra hvis hånd man kun modtog barbariske straffe eller død. Men for denne ene dreng bragte navnet kun blide minder frem; det ansigt, det fremmanede, var for ham idel mildhed og kærlighed. Mange rørende erindringer, scener mellem dem begge, kunne han med ublandet glæde dvæle ved, og hans ærlige tårer bevidnede nu, hvor dyb og sand sorgen var. Eftermiddagen sneg sig langsomt hen, mens den lille purk, træt af sine sørgmodige tanker, efterhånden sank hen i en vederkvægende søvn.

Efter at lang tid var forløbet på denne måde – hvor mange timer formåede han ikke at afgøre – vågnede han atter op til en slags halvt uklar bevidsthed og lå da stille, med lukkede øjne, i en dunkel ubevidsthed om, hvor han befandt sig og hvad der foregik omkring ham; en larmende støj lød i hans øren tillige med regnens dumpe slag mod toget. En hyggelig følelse af velvære stjal sig gennem vor helt, en følelse, der dog brat blev afbrudt i næste nu, ved et skrigende, larmende kor, efterfulgt af en rå latter. Denne jog, som sagt, snart al hygge på flugt; hurtigt rejste han hovedet op for at se, hvad der gik for sig. Et hæsligt og ubehageligt syn mødte hans første blik. En klar ild brændte

midt på gulvet i den anden ende af laden; rundt om denne, oplyst af dens luende skær, væltede sig det mest brogede selskab af lurvede røvere og menneskeudskud af begge køn, han nogensinde havde set eller blot drømt om. Kraftige, stålhærdede mænd, vejrbidte, brune og langhårede, klædt i fantastiske laser; halvvoksne knøse med rå, forfaldne træf og i lignende dragter; blinde tiggere med forbundne og beplastrede øjne; krøblinge med træben og krykker; elendige skikkelser med rindende sår, som deres snavsede klude kun ufuldstændigt dækkede over; kæltringeagtige bissekræmmere med deres bylter; en skærsliber, en kedelflikker, en kvaksalver, alle med deres professionelle redskaber. Nogle af kvinderne var pigebørn, næppe ude over barnealderen; andre var allerede vidt fremskredne, atter andre rynkede, gamle kællinger, men alle lige højrøstede, forhærdede og uhøviske, alle lige snavsede og sjuskede; der fandtes endog tre skurvede pattebørn og endelig et par forhungrede køtere med strikker om halsen; deres bestilling var at lede de blinde.

Natten var imidlertid brudt frem, banden havde netop endt sit måltid og et svirelag var begyndt; drikkekruset gik fra mund til mund. Et enstemmigt råb lød da:

"En sang! en sang af Fuglefænger-Dick og Dat med Bentøjet!"

En af de såkaldte blinde rejste sig og gjorde sig klar ved at bortkaste såvel de plastre, der dækkede over hans i øvrigt fortræffelige øjne, som den plakat, hvorpå hele hans sørgelige lidelseshistorie var optegnet til underretning og opbyggelse for barmhjertige medborgere. Dat med Bentøjet sparkede sit træben væk og indtog på sunde og velskabte lemmer sin plads ved siden af den anden kæltring, og disse to hædersmænd

brølede derefter en lystig, overstadig drikkevise, medens hele selskabet af alle kræfter istemmede omkvædet. Da sidste vers omtrent var omme, havde drukkenskaben og begejstringen nået et sådant højdepunkt, at enhver sang med af fuld hals, nogle endog forfra, hvorved der fremkom en sand helvedeslarm, der næsten fik bygningens tag til at ryste.

En højrøstet samtale fulgte nu oven på, ikke i tyvenes dialekt, for denne ble kun brugt på steder, hvor andre øren kunne høre dem eller udspionere. I samtalens løb kom det herved frem, at "John Hobbs" ikke var så aldeles ny-indrulleret, men tværtimod havde været deltager i banden i tidligere dage. Man forlangte at høre hans seneste hændelser, og da han ved beretningen om disse kom til at nævne, at han "tilfældigvis" var kommet til at slå et menneske ihjel, så brød en almindelig anerkendelse frem; da han så dertil føjede, at den pågældende havde været præst, steg bifaldet kendeligt og han måtte drikke med hvert eneste medlem i laget. Tidligere bekendte bød ham velkommen i overstrømmende ord, de yngre, nyere i tøjet, følte sig beærede ved at trykke hans hånd. Man spurgte blandt andet også, hvorfor han havde været fraværende i så mange måneder, hvortil John svarede:

"London er dog bedre end landet, og sikrere i de senere år, nu da lovene er blevet så strenge og overholdes så bandsat nøje. Havde jeg endda ikke haft dette kedelige tilfælde derinde, så var jeg vist også blevet, hvor jeg var. Jeg havde besluttet aldrig tiere at vove mig ud på landevejene; – men nu har skæbnen jo villet det anderledes."

På hans spørgsmål om, hvor talrig banden for tiden var, svarede anføreren:

"Fem og tyve kraftige næver, rede til indbrud, småt rapseri, bedrageri og almindeligt tiggeri, foruden unger, tøse og det andet kvindfolk. Størsteparten er her, resten går øst på. Vi følger bag efter i morgen tidlig."

"Jeg synes ikke, jeg ser Wenn imellem de gode venner her omkring. Hvor opholder han sig mon?"

"Stakkels fyr, han ligger nu og æder svovl, – alt for svær en kost for hans sygelige mave. De slog ham ellers ihjel i et klammeri en gang i fjor ved midsommertid."

"Herregud, det gør mig ondt at høre. En dygtig karl var Wenn og modig oven i købet."

"Ja, det har du ret i. Sorte Biss, hans tøs, er hos os endnu, men borte for tiden, øster på; en bandsat tækkelig pige er hun, med nette manerer og adstadighed; ingen skal kunne sige om hende, at hun har været fuld mere end fire gange om ugen."

"Jeg husker hende godt; – hun var ganske rigtig ualmindelig fin i sit væsen og al ære værd. Hendes moder havde mere frie manerer og var ikke så nøjeregnende; rent ud sagt noget besværlig og dertil nederdrægtig ondskabsfuld var hun, men med mere forstand end de fleste."

"Da var det just den, der gjorde det af med hende. Hendes talent for at spå og læse folks fremtid, skaffede hende til sidst stort ry som heks. Lovtrækkerne fik hende så fat og ristede hende over en sagte ild. Det var ellers ganske rørende at se den nydelige måde, hun tog sin skæbne på: – bandede og skældte hele tilskuerslænget huden fuld, mens de stod og gabede på hende, og det endnu mens flammerne slikkede op imod hendes ansigt og fangede lokkerne på hendes værdige, gamle hoved. Bande, kaldte jeg det nok! Nåda! Om du så levede i tusinde år,

ville du aldrig få mage til krafteder at høre. – Ak! hendes kunst uddøde med hende. En og anden stymper kan der jo nok findes, der prøver på at fuske efter hende, men ingen helvedeskvind af hendes kaliber."

Anføreren sukkede; tilhørerne lettede også deres beklemte sind i et lydeligt suk. En almindelig sørgmodighed greb hele selskabet et øjeblik, for selv hos forhærdede forbrydere som disse, er følelsen dog ikke aldeles udslukt; selv sådanne skabninger kan flygtigt fatte sorgen og størrelsen af et tab i enkelte stunder og under særlige forhold – som for eksempel i tilfælde af denne natur, hvor talent og lykkelige gaver forlader kredsen uden at efterlade sig nogen arvtager. Imidlertid hjalp dog en ny omgang drikkevarer snart munterheden på fode igen i sørgeskaren.

"Er der andre, der har haft nogen særlig hård medfart?" spurgte Hobbs.

"Nogle – å, jo. Navnlig de nye; – sådanne folk som små husmænd, der er blevet kastet fra ejendommen for at skaffe plads til fårehold. De har jo som regel begyndt med at tigge, er så blevet pisket på rakkersluffen, nøgne ovenfor bæltestedet, indtil blodet har flydt dem ned over ryggen, og derefter stillet i gabestokken; så har de tigget en gang til, har fået sig nok en omgang pisk og mistet et øre; de har tigget tredje gang – stakkels djævle, hvad skulle de vel tage sig til andet, og er blevet brændemærket på kinden med et rødglødende jern og derefter solgt som slaver. Så er de stukket af, fanget igen og hængt. Det er en kort forklaring, der snart er givet. Andre er derimod sluppet lempeligere. Kom herhen, Yoket, Burns og Hodge – vis os jeres prydelser."

De således benævnte rejste sig, trak nogle af pjalterne til side og blottede derved deres rygge, hvor endnu de læderagtige tykke ar fra svøbens slag lå som et net af reb på kryds og tværs i huden. Den ene drejede hovedet nedad og pegede på stedet, hvor hans venstre øre en gang havde siddet, en anden kunne fremvise en brandplet på skulderen – et indbrændt V – foruden et sønderflænget øre; den tredje forklarede:

"Jeg er Yoket, en gang en lykkelig landmand med en brav hustru og unger i reden. – Nu er jeg lidt anderledes stillet, konen og rollingerne er væk, muligvis oppe i Himlen – muligvis i – – ja, nok sagt, muligvis et andet sted; i hvert fald takker jeg Gud, at de ikke længere er levende her i England! Min brave, ærlige gamle moder sled hårdt for at tjene sit brød som sygeplejerske; så hændte det, at en af de syge døde, doktoren vidste ikke af hvad, og fandt så på at brænde hende som heks, mens mine børn måtte stå og se på det med sorg og angst. Jo – den engelske lov – op med bægrene alle sammen – nu drikker vi alle på én gang og give den et hurra – længe leve den nådige, engelske lov, der befriede hende, stakkel, for at leve i det engelske helvede! Tak, kammerater, tak, alle sammen! Jeg tiggede fra dør til dør – jeg og konen – alt imens vi slæbte omkring med de sultne unger; men Gud bevare's! Det var jo en forbrydelse at være sulten i England – og så fik vi jo også vor overhaling i tre forskellige byer. Nok et bæger for den velsignede engelske lov! Deres svøbe drak sig for fuld i min Marys blod, så at hun endda hurtigt blev færdig hernede; hun ligger nu på pottemagerens mark og er sikker nok for flere efterstræbelser. Nå – og børnene – ja, mens den samme lov piskede mig fra by til by, så døde de rigtignok af sult. Drik en

gang endnu, gutter, bare en lille tår, en lille tår for de stakkels småpuslinger, der aldrig gjorde nogen kat fortræd. Atter tiggede jeg – blot om en brødskorpe, kom så i gabestokken og mistede et øre; her kan I jo se, her sidder stumpen endnu. Jeg tiggede igen og – her er resten af det andet, til at minde mig om det. Alligevel tiggede jeg en gang endnu; så blev jeg solgt som slave. Her på min kind under denne plet, hvis jeg vaskede den af, ville I kunne se det røde S, som brændejernet har efterladt sig! Slave! Forstår I også ret dette ord? En engelsk slave! – det er sådan én, som her står for jer. Jeg er rendt fra min herre; men hvis jeg bliver fundet – gid Himlens tungeste forbandelser må falde over det land, hvis lov har påbudt det – så skal jeg hænges for det!"

En gennemtrængende stemme lød ud fra mørket:

"Nej – du skal blive fri! – og den dag i dag skal se hin lovs sidste time!"

Alle vendte sig om og så den lille konges fantastiske skikkelse hurtigt ile hen imod banden; idet han trådte frem i lyset og tegnede sig skarpt for dem, brød den almindelige overraskelse og nysgerrighed ud i en forvirret mængde spørgsmål:

"Hvem er det? Hvad er dette? Hvem er du, lille purk?"

"Jeg er Edward, konge af England."

En vild skoggerlatter påfulgte, dels spottende og dels ligefrem af munterhed over den formodede spøg. Kongen følte sig krænket i sit inderste. Med skarp betoning fortsatte han:

"I usømmelige vagabonder, synes I, at dette er en passende måde at takke mig på for den nåde, jeg skænker jer?"

Endnu flere ord udtalte han med vred og ophidset stemme, men det gik alt sammen tabt i en sand helvedeslarm af latter og

spottende udbrud. John Hobbs gjorde forgæves flere forsøg på at overdøve de andre og komme til orde, og endelig lykkedes det ham da også:

"Kammerater," sagde han, "det er min søn, en sværmer, en nar, splittergal – bryd jer ikke om, hvad han siger – han bilder sig nu ind at være konge."

"Jeg bilder mig ikke ind at være, men jeg *er* konge," svarede Edward, idet han vendte sig om imod ham, "og du skal tids nok erfare sandheden af mine ord til din egen skade. Du har selv erkendt at have begået et mord: – hænges skal du for det, stol på det!"

"Så du agter at forråde mig? – Du! Ja, lad mig nu blot få fingre i dig på ny, så –"

"Så sagte," sagde anføreren, som trådte imellem, netop tids nok til at frelse drengen, og læggende et stærkere eftertryk på sin anmodning ved med et næveslag at kaste Hobbs til jorden. "Har du måske hverken respekt for konger eller kaptajner – hvad? Prøv ikke på at gå ind i mine rettigheder en anden gang, kammerat, ellers skal jeg besørge dig hængt – og det på stedet." Derpå vendte han sig imod majestæten: "Og du – prøv ikke på at komme med trusler mod mine fæller her, knøs, og vogt ligeledes din tunge for at tale ondt om dem andre steder. Vær konge for mig, så meget du lyster, men ikke af den skadelige slags. Tilbagekald den betegnelse, du gav os, det er højforræderi mod vore love; vi er vel ikke fri for fejl i somme, mindre væsentlige henseender, men ingen af os er dog så ussel og foragtelig en karl, at han skulle kunne betegnes som forræder mod sin retmæssige konge, som vi agter og elsker af et godt hjerte. Og se nu selv, om jeg ikke i den retning taler sandhed.

Op alle sammen og stem i med mig: Længe leve Edward, konge af England!"

"Længe leve Edward, konge af England!"

Svaret rungede fra den brogede skare med en kraft, som bragte den skrøbelige bygning til at ryste i sin grundvold. Den unge monarks træk oplivedes af et fornøjet udtryk, han bøjede hovedet med anstand og sagde med alvorsfuld ligefremhed:

"Jeg takker eder, godtfolk!"

Dette uventede udfald vakte atter skarens munterhed til nye lattersalver. Da roen noget nær atter var tilvejebragt, udbrød røveranføreren bestemt, men dog med et velvilligt udtryk:

"Lad det fare, dreng, hold op med den rolle, det er hverken klogt af dig eller godt for os andre; skal det endelig være, så find på noget tosseri, men vælg en anden titel."

Kedelflikkeren foreslog højrøstet:

"Kong Nar den Første, hersker over alle tossehoveder!"

Titlen slog an øjeblikkelig, fra hver strube genlød den og et brølende kor råbte:

"Længe leve kong Nar den Første, hersker over alle tossehoveder!" og derpå fulgte hujen, mjaven og skogren.

"Træk ham frem og giv ham en krone på!"

"Og kongekåben!"

"Og sceptret!"

"Op med ham på en trone!"

Disse og tyve andre råb lød på en gang, og næsten førend deres lille offer kunne få tid til at besinde sig, blev han kronet med et tinkrus, iført et langt, falmet tæppe og stablet op på en gammel tønde, medens kedelflikkerens loddekolbe blev stukket ham i hånden som scepter. Dernæst kastede hele selskabet sig

på knæ og brød ud i en ironisk jamren og beden, mens man tørrede øjnene med snavsede, pjaltede ærmer og forklæder:

"Ak, vær os nådig, dyrebare konge!"

"Træd ikke dine bønfaldende slaver i støvet, ædle monark!"

"Hav medlidenhed med dine undersåtter og beær dem med et nådigt spark af din kongelige fod!"

"Glæd os, opvarm vore hjerter med strålerne fra dit blik! O, flammende kongemagts sol!"

"Lad jorden helliges af din fod, at vi kunne æde skarnet og blive adlede derved!"

"Værdiges at spytte os i ansigterne, o høje hersker, at vore efterkommere kunne fortælle om din fyrstelige nedladenhed og glæde sig derover til evige tider!"

Men den humoristiske kedelflikker nåede dog allerhøjest og blev derved aftenens helt. Knælende lod han, som om han ville kysse kongens fod, men blev harmfuldt sparket til side af Edward, hvorpå han gik omkring fra den ene til den anden, mens han tiggede om en lap til at lægge over stedet, hvor majestætens fod havde rørt ved ham, og forklarede, at det naturligvis måtte skærmes mod berøring med den simple luft, og at han nu ville gøre sin lykke ved at gå om på landevejene og vise pletten frem mod en betaling af hundrede shillings for hver beskuer. Han var i den grad uimodståelig vittig over dette tema, at hele den øvrige samling af dette pak og menneskeudskud var nær ved at kvæles af pure misundelse og beundring.

Forbitrelsens og skammens tårer trådte frem i den lille fyrstes øjne, mens han i sit hjerte tænkte som så: "Havde jeg forurettet dem på det dybeste, så kunne de ikke have behandlet mig grusommere end nu – og dog har jeg ikke haft anden

hensigt end at bevise dem en stor nåde og venlighed, – således lønner de mig altså for det."

18. Prinsen i landstrygernes bande

Ved daggry den følgende morgen brød banden op og begav sig på vej. Himlen oven over dem var overtrukken, føret sjasket, luften vinterligt kold. Al munterhed var nu bortdunstet, de fleste var gnavne og tavse, nogle trættekære og uomgængelige, ingen fornøjede, alle tørstige.

Anføreren stillede "Jack" under Hughs opsyn og gav nogle korte instruktioner med hensyn til hans behandling, samt befalede John Canty at holde sig borte fra sønnen og lade ham være i fred; ligeledes pålagde han Hugh ikke at være for hård imod knøsen.

Efter nogen tids forløb blev vejret lidt mildere, skyerne spredte sig. Selskabet hørte op med at skutte sig af kulde og humøret livedes kendeligt op. Tilfredsheden tiltog stadig op ad dagen, man begyndte så småt at skændes og drille hinanden og at forulempe forbigående på landevejen. Navnlig dette sidste tegn antydede klart, at man på ny begyndte at få smag for livet og de glæder, det formåede at yde. Den frygt, man betragtede folk af deres slags med, viste sig snart ved, at alle beredvilligt veg til side for dem og med tålmod tog imod deres gemene skældsord uden at vove at svare på dem. Linnedstykker, der hang til tørring, blev snappet fra hækkene, undertiden lige for næsen af ejermændene, der ikke fremkom med nogen som helst protest, men oven i købet syntes glade over, at hækkene selv fik lov til at blive stående.

Efter nogen tids forløb faldt skaren ind i en lille bondegård og gjorde sig det hyggeligt derinde, som den kunne bedst, medens den skælvende bonde selv stod og fejede

spisekammeret tomt for at skaffe tilstrækkeligt til frokost for dette påtvungne selskab. Man kneb og kildede konen og døtrene under hagen, mens de bragte maden omkring, udsatte dem for bemærkninger af den groveste art, som skulle være spøgefulde, og ledsagede disse bemærkninger med fornærmelige øgenavne og rå latterudbrud. Knokler og affald blev kastet i hovedet på bonden og hans sønner, der måtte stå som skydeskiver hele tiden; hver gang en havde truffet rigtigt godt, brød bifaldet ud i høje råb. Som en passende slutning på løjerne blev den ene af døtrene indsmurt i hovedet, til straf, fordi hun havde vovet at vise nogle nærgående tilbage. Da skaren langt om længe drog bort, truede den med at komme tilbage og brænde huset af over familiens hoveder, hvis man dristede sig til at angive hærværket for øvrigheden.

Hen imod middagstid, efter en lang, trættende vandring, gjorde banden holdt bag ved et hegn, i udkanten af en temmelig anselig landsby. En time blev tilstået til rast; derefter spredte medlemmerne sig rundt omkring, for ad forskellige veje at søge ind i byen og der drive hver sin næringsvej. "Jack" blev sendt afsted med Hugh. De vandrede om i alle retninger en rum tid, Hugh opmærksomt spejdende efter en lejlighed til at gøre en lille forretning, men uden at opdage nogen. Endelig sagde han:

"Jeg finder intet her at stjæle; det er et usselt sted. Lad os derfor tigge."

"Vi! Det manglede blot. Følg du din tilbøjelighed – den passer sig bedst for dig. Men jeg tigger aldrig."

"Så du vil ikke tigge?" udbrød Hugh, idet han betragtede kongen med forbavselse. "Og tør man spørge, siden hvornår har du lagt det på hylden?"

"Hvad mener du med det?"

"Mener? Har du måske ikke betlet dig frem på Londons gader hele dit liv?"

"Jeg? Du idiot!"

"Spar dine artigheder – desto længere vil de vare. Din fader siger selv, at du aldrig har bestilt andet end at tigge. Men så er det vel løgn, hvad han der har sagt. Ja, når vi ser rigtigt efter, så er du måske ikke bange for selv at erklære det for løgn, hvad?" spottede Hugh.

"Er det *ham*, du kalder min fader? Ja, han taler usandhed."

"Hør nu en gang, driv ikke den leg med at være gal alt for vidt, kammerat; brug den til adspredelse eller fornøjelse, men gå ikke hen og gør dig selv skade med den. Hvis jeg nu for eksempel fortalte ham, hvad du der har sagt, så ville han dog varme dine rygstykker ordentligt for det."

"Du kan spare dig ulejligheden. Jeg skal selv sige ham det."

"Jeg kan egentlig ganske godt lide den ligefremhed, du er i besiddelse af, men din dømmekraft har jeg ikke megen respekt for. Brådne pander og hug kan man dog ellers få nok af i dette liv, uden at man just behøver at gå omveje for at erhverve sig flere. Men lige meget med alt dette, jeg tror nu alligevel din fader. Ikke tvivler jeg om, at han nok kan lyve, når det stikker ham, hvem af os ville vel ikke gøre det; men jeg ser slet ingen anledning for ham til at gøre det ved denne lejlighed. En klog mand gør sig dog ikke den ulejlighed at lyve, uden at han får noget for sin møje. Men kom nu; siden du heller ikke gider betle, hvad skal vi da fordrive tiden med? Skal vi give os til at stjæle kyllinger?"

Utålmodigt svarede kongen:

"Lad mig nu være fri for dine indfald – du trætter mig."

Men Hugh, hvis tålmodighed nu også begyndte at få en ende, svarede:

"Hør nu en gang, kammerat! Du vil ikke tigge og heller ikke stjæle; nu vel, så lader vi det fare. Men nu skal jeg da sige dig, hvad du *skal* gøre: Du skal være lokkedue, mens jeg tigger. Og lad mig nu en gang se, om du tør understå dig i at sige nej."

Kongen ville just atter give et utålmodigt svar, da Hugh i det samme afbrød ham.

"Tys!" sagde han, "her kommer en mand med et venligt ansigt. Nu falder jeg om og får krampe. Når han da løber hen til mig, giv dig så til at jamre dig, fald på knæ og lad, som om du græder, og hyl da, som om alle elendighedens djævle sad i maven på dig og sig: Ak, gode herre, det er min stakkels, ulykkelige broder, vi står begge så ene i verden; for Guds barmhjertigheds skyld, kast eders nådige øjne én eneste gang medlidende på denne stakkels, lidende sjæl – den elendigste af Guds skabninger, skænk en eneste ussel lille skilling af alle eders rigdomme til denne skabning, som Vorherre har straffet så hårdt og som står på gravens rand! – eller sådan noget lignende; men husk vel på, at du bliver ved med at tage på veje, lige til han rykker ud med sin penny, ellers kan du stole på, at du skal få med mig at bestille."

Øjeblikkelig efter denne belæring begyndte Hugh at klage sig og stønne, rulle med øjnene, vakle og dingle, og da den fremmede var lige tæt ved, lod han sig sprællende falde omkuld med et skrig og begyndte at vride og krympe sig omkring i snavset i synlig dødskrampe.

"Af, Gud dog!" råbte den velvillige fremmede, "den stakkels, ulykkelige sjæl, hvor han dog må lide forfærdeligt! Herregud dog, lad mig hjælpe ham lidt."

"Af, ædle herre, tilgiv mig, og Gud lønne eder for eders gode hjerte – men smerten er alt for forfærdelig, når jeg bliver løftet op på den måde, I tager mig på. Min broder der vil kunne forklare eder, hvor rædsomt jeg lider, når disse anfald komme over mig. En penny, kære herre, giv mig en penny til at købe lidt mad for, og overlad mig kun så til min elendighed, den I dog ikke formår at stille."

"En penny! Du skal få hele tre, du arme, ulykkelige skabning" – og han famlede ivrigt i lommerne for at finde dem. "Der, du stakkels dreng, og gid de må skaffe dig lidt lindring. Kom nu her, du lille fyr, og hjælp mig at bringe din broder til eders hjem, eller hvor –"

"Jeg er ikke hans broder!" afbrød kongen ham.

"Hvad! Ikke hans broder!"

"Ak, hør ikke, hvad han siger," stønnede Hugh, idet han i al hemmelighed bed tænderne sammen af indædt harme mod sin medspillende. "Han fornægter sin egen kødelige broder – der oven i købet står med det ene ben i graven!"

"Dreng, du må i sandhed besidde et hårdt sind, hvis dette er din broder. Skam dig dog! – han mægter jo næppe at røre hverken hånd eller fod. Hvis han ikke er din broder, hvem er han da?"

"En tigger og en tyv! Han har narret pengene fra eder og samtidig plyndret eders lommer. Vil I udøve en velgerning mod ham, så giv ham et ordentligt, forsvarligt slag af eders stok over ryggen, så skal I snart se, at Forsynet vil gøre resten."

Men Hugh afventede ikke miraklet. Som et lyn var han oppe og afsted, fulgt af manden, der råbte og skreg for at få ham standset. Kongen følte åget lettet fra sine skuldre og udåndede sin dybt følte taknemmelighed mod den befriende skæbne, løb derefter, alt hvad remmer og tøj kunne holde, bort i den modsatte retning, og standsede ikke, førend han følte sig nogenlunde sikker. Den første vej, der tilbød sig, slog han ind på, og snart havde han lagt byen langt bag ved sig. Således gik det videre frem i flere timer, idet han stadig så sig over skuldrene, om der skulle vise sig nogle forfølgere; men til sidst følte han sig dog sikker og opfyldtes først da af en grænseløs taknemmelig og lykkelig følelse. Samtidig gik det dog op for ham, at han egentlig var skrupsulten og ligeledes forfærdelig træt. Derfor standsede han også ud for en bondegård; men så snart han var begyndt at sige noget til beboerne, blev han kort afbrudt og vist bort. Hans klæder var imod ham.

Med blødende fødder og krænket i hjertet gik han videre, fast bestemt på ikke oftere at udsætte sig for en lignende behandling. Dog – sulten er stolthedens behersker, og da aftenen nærmede sig, vovede han atter et forsøg i en anden bondegård, men udfaldet var her endnu værre end forrige gang, thi foruden at blive skældt ud, truede man ham med at ville lade ham arrestere som landstryger, hvis han ikke hurtigt skrubbede af.

Natten brød frem, kold og overtrukken, men stadig slæbte den dødtrætte monark sig fremad på sine forpinte fødder. Ja, han var ligefrem nødt til at holde sig i stadig bevægelse, for hver gang han forsøgte at sætte sig til hvile, isnede kulden gennem marv og ben. Det var for ham ganske nye følelser at gøre

bekendtskab med og erfaringer at indhøste, således at vandre alene frem gennem nattens øde, endeløse mørke. Fra tid til anden hørte han stemmer; de kom nærmere, de talende passerede ham og forsvandt på ny i det fjerne, og da han kun så skikkelserne som utydelige, forbiilende tågemasser, så var der noget forfærdeligt spøgelsesagtigt og uhyggeligt ved det, der hver gang bragte en gysen over hele hans legeme. En gang imellem opfangede øjet også et lysglimt – altid langt borte, så vidt han kunne skelne, ja næsten så fjernt, som om det kom fra en helt anden verden; hørte han nu og da en kobjælde, så lød den også ubestemt, fjern og utydelig; de dumpe, undertrykte lyde fra hjorde ude på markerne flød over til ham, båret af nattevinden som flygtende, svindende klagetoner; så brød en gang imellem en hunds melankolske tuden gennem tavsheden som henfarende over uendelige strækninger af skove og marker; alt var så uendelig langt borte, og for den stakkels lille konge var det, som om selve livet med al dets travlhed var flygtet bort og han selv stod alene, hjælpeløs midt i verdens uudmålelige øde.

Imidlertid stavrede han afsted så godt, han formåede, trods alle disse uhyggelige gøglerier, han her for første gang oplevede, fo'r undertiden sammen, når det tørre løv raslede alt for stærkt, så at det antog karakter af hviskende menneskestemmer, og kom så lige med et til at stå overfor skæret af en staldlygte, så at det slog ham lige i ansigtet. Hurtigt trådte han tilbage i skyggen og ventede på, hvad der ville komme. Lygten viste sig at stå i en åben ladedør. Kongen nølede en stund; men intet hørtes og intet viste sig. Den lune lade så så fristende, så indbydende ud, at han til sidst besluttede sig til at risikere alt muligt og gå

derind. Hurtigt og sagte udførte han beslutningen, men just som dørens tærskel var nået, hørtes stemmer lige bag ved den. Som et lyn fo'r vor helt om bag ved en kasse inde i laden og gemte sig der. To landmænd trådte ind, medbringende endnu en lygte, og begyndte at arbejde, alt imens de sludrede sammen. Mens de under arbejdet bevægede sig frem og tilbage med lygterne, brugte Edward sine øjne, så godt han formåede, og tog navnlig sigte på noget, der så ud som en rummelig bås oppe i bygningens fjerneste ende, i den hensigt at famle sig der hen, så snart han blev alene. Ligeledes bed han mærke i en bunke hestedækkener, der lå midt i laden, fast bestemt på at lægge beslag på dem for én nat til fordel for den engelske krone.

Efter en tids forløb havde omsider mændene endt deres arbejde og gik bort, idet de låste døren efter sig og tog lygterne med sig. Den af kulde gysende konge satte sig straks i bevægelse efter dækkenerne, så hurtigt omstændighederne tillod det, samlede dem op og famlede sig derefter videre, indtil han i god behold nåede båsen. Af det ene dækken dannede han da et leje, de to andre traf han over sig. Til trods for, at dækkenerne var både gamle og tyndslidte og derfor næppe i stand til at holde ham rigtigt varm, og til trods for den stærke hestelugt, de udsendte og som næsten tog vejret fra ham, følte han sig dog nu som en temmelig lykkelig fyrste i det hele taget.

Skønt han både var sulten og forkommen, var dog trætheden og søvnigheden så påtrængende og overvældende, at den meget snart fik overtaget og inden ret lang tid henflyttede vor helt til grænsen mellem søvn og vågen tilstand. Men lige i samme øjeblik, han var ved at falde helt hen, følte han tydeligt, at noget eller nogen rørte ved ham! I et nu var han atter lysvågen,

gispende for at få vejret. Den isnende skræk ved denne hemmelighedsfulde berøring i det ravnesorte mørke bragte næsten hjertet til at stå stille i den ulykkelige drengs bryst. Uden at røre et lem lå han og lyttede, mens han næppe vovede at ånde. I lang tid – som det selv forekom ham – vedblev han således at lytte, men intet rørte sig og ingen lyd hørtes mere. Så faldt han da endelig atter hen i en salig slummer; men lige med et gentog den samme berøring sig. Dette var ikke til at holde ud; der var noget mystisk ved en sådan let berøring af et stilfærdigt, usynligt væsen, og den ulykkelige dreng fik næsten ondt af frygt for spøgelser. Hvad skulle han dog gribe til? Spørgsmålet var let nok at stille, men ulige vanskeligere at besvare. Skulle han virkelig atter forlade disse tåleligt hyggelige omgivelser og fly fra den ukendte årsag til hans rædsel? Men flygte – hvorhen mon? Ud af laden kunne han ikke tomme, og den tanke atter at tumle om på må og få i mørket inden for murenes fængsel, med dette spøgelse svævende efter sig og nu og da, måske for hver vending, mærke den væmmelige, kolde beføling på kind eller skulder, det var jo ikke til at holde ud. Men på den anden side, blive her hele natten i denne levende begravelse, var det da bedre? Nej, bestemt ikke. Men hvad var der da tilbage, fandtes der nogen tredje udvej? Ja, der var jo rigtignok en sådan, han kendte den godt – han måtte strække hånden ud og undersøge det hemmelighedsfulde!

Det var ikke vanskeligt at indse dette, men desto sværere at mande sig op til handling. Tre gange stak han tøvende hånden lidt uden for dækkenet, men trak den atter til sig med forfærdelse – ikke fordi han havde mødt noget, men fordi han ved sig selv følte, at han var lige ved det. Men fjerde gang vovede

han sig en kende længere frem og fornemmede da, hvorledes hånden let gled hen over noget varmt og blødt. Dette var nær ved at forstene ham; – hans sind befandt sig i en sådan tilstand, at han omtrent ikke formåede at tænke sig andet, end at det måtte være et lig, en nylig død og endnu varm. Det forekom ham lettere at ofre sit liv end at røre ved det igen. Men det var en falsk tanke, som ikke havde taget den menneskelige nysgerrighed med i beregning. Inden ret lang tids forløb var den skælvende hånd atter på færde – stik imod hans bedre vidende og aldeles uden hans egentlige samtykke – men alligevel stadig ravende sig frem. Det første, den fik fat i, var en dusk lange hår; gysende fulgte han deres fortsættelse og traf på noget, der syntes at være et langt varmt reb, fulgte rebet videre og fandt så til sidst – en uskyldig kalv! – Rebet var simpelt hen kalvens hale.

Skamfuld over al beskrivelse ved denne utidige frygt og elendighed, i anledning af en bagatel som en sovende kalv, følte vor helt sig til visse; men han havde egentlig ikke haft den skam nødig, da det – ret betænkt – jo ikke så meget var selve kalven, han havde været bange for, som mere dette ubestemte rædselsfulde, kalven her havde spillet rollen for; sikkert ville enhver anden dreng i hine stærkt overtroiske tider have båret sig ad og følt ganske det samme som kongen ved denne lejlighed.

Edward var nu ikke alene glad over at den mystiske skabning var faldet ud til at være en stakkels kalv, men ligeledes glad over selve dyrets selskab, for han havde virkelig følt sig så ensom og venneløs, at kammeratskabet og selskabet af et så simpelt kreatur endog ligefrem var ham velkomment. Og han var

desuden blevet så ubarmhjertigt forstødt, så hårdt behandlet af sine egne medskabninger, at det var en sand trøst endelig her at befinde sig sammen med et væsen, der dog i hvert fald ikke havde noget udeltagende hjerte, men tværtimod var føjeligt, hvad det så end kunne mangle i andre henseender og i højere åndsretning. Alt vel overvejet besluttede han sig derfor til at lade hensynet til etiketten fare og gøre sig gode venner med kalven.

Medens han strøg dens magre, varme ryg – for den lå ganske tæt ved ham og kunne let nås – faldt det ham ind, at dyret kunne gøres nyttigt på flere måder. Derpå redte han sit leje om igen, lige klos på siden af kalven, kilede sig derefter tæt op ad dens ryg, trak dækkenerne godt sammen over dem begge og følte sig allerede et minut efter så varm og vel til mode, som han nogen sinde havde været på sit edderdunsleje i det kongelige residensslot ved Westminster.

Behagelige tanker faldt nu over sindet; selve livet forekom ham lysere at se i møde. Fri var han jo for åget og forbrydelsens selskab, fri for de rå og slette røvere, lunt og godt havde han det, tag over hovedet, kort sagt: han følte sig lykkelig. Nattevinden tiltog; den susede forbi i svære pust, der bragte laden til at ryste og bæve; så løjede den en stund atter af og peb klagende omkring hjørnerne, – men det var alt sammen musik for kongen, nu da han var blevet så hyggeligt installeret; for ham kunne det blæse og storme, smælde og tude, hyle og klage, jo mere desto bedre, han ænsede det ikke. Kun desto tættere trykkede han sig op til sin sovekammerat, svælgende i lun tilfredshed, og gled på den måde roligt ud af bevidsthedens regioner over i den dybe, drømmeløse søvns fredelige arme. I

det fjerne hylede hundene, den melankolske ko faldt i med sit tungsindige brøl og vindene susede videre, medens skylregnen slog voldsomt mod taget; men Englands kronede hoved slumrede fremdeles uforstyrret og kalven ligeledes, al den stund den var sådan et udannet bæst, der hverken lod sig anfægte af uvejr eller kongens høje nærværelse.

19. Prinsen blandt bønderne

Da Edward tidligt den næste morgen vågnede op, opdagede han, at en våd, men praktisk rotte var krøbet op på ham i nattens løb og havde gjort sig det hyggeligt inden for hans skjorte. Da den nu imidlertid blev forstyrret i sin nattero, smuttede den bort igen. Drengen smilede ad den og sagde: "Stakkels tåbe, hvorfor så angst? Jeg er jo selv lige så forladt som du. Skammeligt ville det være af mig, om jeg havde nænnet at tilføje dig ondt i din hjælpeløshed, da jeg selv er lige så hjælpeløs. Meget mere skylder jeg dig ligefrem tak for et godt varsel, for når en konge er faldet så dybt, at selv rotterne søger sig et leje på ham, så må det sikkert betyde, at hans lykkes hjul er ved at skulle gå op ad på ny, for det er da klart, at lavere kan det umuligt komme."

Han rejste sig og trådte ud af båsen, og i samme nu opfangede hans øre nogle barnestemmer. Ladedøren gik op og et par småpiger kom ind. Så snart de opdagede ham, hørte deres snak og latter op; de stod nu ganske stille og gloede på ham, øjensynlig meget nysgerrige. Derefter hviskede de sammen, kom så nærmere og standsede atter for at stirre og hviske. Efterhånden blev de dog en smule modigere og begyndte at diskutere ham højrøstet. Den ene sagde:

"Han ser virkelig rar ud."

Den anden tilføjede:

"Se, hvilket smukt hår."

"Men hvilke væmmelige klæder."

"Og hvor han ser forsulten ud."

Stadig nærmere vovede de to småpuslinger sig; sky sneg de sig rundt om ham og underkastede ham en skarp eksamination med øjnene fra alle ender og kanter, som om han var et helt nyt, fremmed dyr, men dog stadig med en vis forsigtighed, som om de ikke følte sig ganske sikre på, om det ikke kunne være en slags dyr, der ville bide, hvis lejligheden tilbød sig. Endelig standsede de lige foran drengen, og med hinanden i hånden gloede de sig nu med deres troskyldige øjne ret mætte på fænomenet, indtil de langt om længe samlede alt deres mod og med naiv ligefremhed spurgte:

"Hvad er du for en dreng?"

"Jeg er kongen," lød det alvorsfulde svar.

Børnene studsede, med øjnene vidt opspilede stod de målløse i et halvt minut. Så sejrede atter nysgerrigheden:

"Kongen? Hvilken konge?"

"Kongen af England."

På ny betragtede ungerne hinanden – stirrede så atter på fænomenet – så igen på hinanden – øjensynlig helt konfuse; endelig sagde den ene:

"Hørte du, hvad han sagde, Margery? Han sagde, at han var kongen? Monstro det kan være sandt?"

"Hvordan skulle det kunne være andet end sandt, Prissy? Lyve ville han dog vel ikke. Og ser du, Prissy, hvis det ikke var sandt, så måtte han jo have løjet. Det er jo klart, synes du ikke også? Alt hvad der ikke er sandhed, det må jo være løgn – andet kan jeg da ikke få ud af det."

Dette var et uimodsigeligt argument, der ikke frembød den aller bitterste svaghed, og heller ikke efterlod Prissys tvivl det

mindste støttepunkt. Hun grundede et øjeblik, og appellerede derefter til majestætens ære med den ligefremme bemærkning:

"Hvis det virkelig er sandt, at du er konge, så vil jeg også tro dig."

"Jeg er virkelig kongen."

Hermed var sagen afgjort. Hans Majestæts kongelige værdighed blev anerkendt uden videre forhandling og begge pigebørnene gik nu straks over til at spørge om, hvorledes han var kommet i denne situation, hvoraf det kom sig, at han var så ustandsmæssigt klædt, hvorhen han agtede sig, og alt muligt andet hans sag vedrørende. Det var en stor lettelse for den stakkels fyr her at kunne udøse sit hjerte og lette det for alle sine sorger uden frygt for at blive mistroet eller spottet; derfor talte han også rigtigt ud fra leveren, så at han endog rent glemte sin sult, og hans ord blev modtaget med den ømmeste, mest uforstilte medfølelse af de to små. Men da han endelig nåede til at omtale sine allerseneste hændelser, og de derved blev kloge på, hvor længe han havde måttet undvære mad og drikke, så afbrød de kort fortællingens tråd og skyndte sig tilbage til bondegården for at hente noget mad til ham.

Kongen følte sig nu helt glad og vel til mode, og sagde til sig selv: "Når jeg en gang kommer tilbage til mit eget, så vil jeg drage mig til minde at være god mod småbørn og erindre mig, hvorledes disse to troede på mig og fæstede lid til mit udsagn i ulykkens dage, medens de, der var ældre og selv anså sig for klogere, hånede mig og holdt mig for at være en bedrager."

Børnenes moder modtog kongen med venlighed og var fuld af medynk, da hun erfarede hans forladte tilstand og, som hun antog, forrykte begreber, der rørte hendes kvindelige hjerte.

Hun var enke og temmelig fattig, følgelig havde hun tidligere truffet nok af ulykker i livet til at kunne føle varmt for dem, skæbnen havde været hård imod. Hun troede som så, at drengen formodentlig var løbet bort fra sine venner eller vogtere, og prøvede derfor at finde ud af, hvorfra han skrev sig, i den hensigt senere at træffe passende forholdsregler og se at få ham bragt tilbage til rette vedkommende; men alle hentydninger til nærliggende byer og landsbyer og alle spørgsmål af den art, prellede fuldstændigt af – drengens ansigt, så vel som hans svar, udviste tydeligt, at sagen, hun talte om, var ham fuldstændig fremmed. Hun kunne gøre rede for ethvert som helst hofanliggende på den fornuftigste og tydeligste måde, man kunne ønske sig, og viste umiskendelige tegn på sorg og fortvivlelse, så snart talen kom til at dreje sig om hans fader, den afdøde monark, men så snart man drejede den hen på andre emner, tabte han interessen og blev tavs som en mur.

Den gode kone var rent i vildrede med, hvad hun skulle tænke, men opgav dog endnu ikke sagen. Alt efter som hun fortsatte sit køkkenarbejde, snakkede hun videre og passede på at lægge snarer i sine spørgsmål for at overraske drengen og bringe ham til at forråde sin sande herkomst og livsstilling. Hun talte således om kvæg, – men det lod ikke til at interessere ham den mindste smule, derefter om får – samme resultat. Følgen deraf var, at hun måtte opgive den tanke, hun først havde haft, nemlig, at han muligvis kunne være vogterdreng. Så drejede hun samtalen hen på møller, på vævere, kedelflikkere, smede, handel og handelsfolk af alle slags, om sindssygehospitaler, fængsler, milde stiftelser; men lige meget

hjalp det, i alle retninger blev hun slået tilbage. Dog ikke aldeles slået: i det mindste indbildte hun sig at være kommet sandheden så nær, at fyren måtte have været beskæftiget i en eller anden husholdning. Dette formentlige spor fulgte hun derfor videre. Men udfaldet var ikke lovende. Den idræt at feje stuer forekom ham yderst trættende, at tænde ild op var noget, han lod til slet ikke at føle begejstring for, skuren og skrubben satte ham på ingen måde i fyr og flamme.

Endelig berørte den brave kone – med svindende håb og egentlig mere for en forms skyld – også den ædle kogekunst. Til hendes ubeskrivelige forbavselse og ikke ringere glæde lysnede kongens ansigt derved straks op! Nå, endelig havde hun fået fat i ham, mente hun da; og glad var hun over den vidt svævende fiffighed og sikre takt, hvorved hun var nået til målet.

Den trætte tunge havde nu endelig fået lejlighed til at hvile sig, for kongen, ansporet af en gnavende hunger og de lokkende dufte, der opsendtes fra de brasende pander og potter, lod nu sin egen frit løb, og hengav sig til en sådan flydende talestrøm om visse raffinerede retter, at kvinden inden tre minutters forløb bemærkede for sig selv: "Nå, det er da soleklart, at jeg har ret – han har gået til hånde i et køkken!" Og medens han på sin side blev mere og mere veltalende i sin beskrivelse af diverse spisesedler og indlod sig på sagen med stedse stigende begejstring og liv, fortsatte hun på sin side: "Du fredsens! Hvor mange retter han dog kender, og så fine! Det kan han da kun have lært i et herskabeligt, fornemt hus. Javist, nu forstår jeg det. Så pjaltet og ussel han end er for tiden, så har han naturligvis, inden forstanden gik fløjten, tjent i paladset, ja i

selve det kongelige køkken må det have været! Nu skal jeg dog sætte ham på en prøve."

Fuld af iver for at få sine gisninger bekræftet, befalede hun kongen at se efter maden et øjeblik – idet hun tilføjede, at han for hendes vedkommende gerne kunne få lov til at lave en ret eller to mere på egen hånd, om han ønskede, og gik så ud af køkkenet, medtagende begge småpigerne. Edward mumlede:

"En anden engelsk konge har i tidligere dage haft et lignende hverv før mig – følgelig kan det ikke være under min værdighed at påtage mig et arbejde, som den store kong Alfred også har udrettet. Men jeg vil gøre mig umage for at komme bedre fra mit ansvar, end han gjorde, for han lod jo kagen blive brændt i ovnen."

Meningen var god nok, men evnen stod ikke ret i forhold til den, for det gik denne konge akkurat som den ovennævnte; snart var han dybt hensunken i tanker angående sine højtflyvende planer, og det samme uheld ramte ham da også – maden blev sveden. Akkurat tids nok til at redde frokosten fra fuldstændig ødelæggelse vendte konen tilbage, og hun bragte da i en fart kongen ud af sine drømmerier med en grundig og velment overhaling. Men da hun så, hvor ulykkelig han blev over det, så blev hun straks på øjeblikket blød igen og var lutter venlighed og godhed imod ham.

Drengen nød af himlens lyst det styrkende måltid, og følte sig mægtigt oplivet og vederkvæget derved. Det var et måltid, der udmærkede sig ved kuriositet i flere henseender, idet al fordring på rang blev opgivet på begge sider, men uden at nogen af de begunstigede parter anede det bragte offer. Enken havde haft til hensigt at bespise landstrygeren med rester og

affald i en krog, ligesom enhver anden vagabond eller som en hund, men hun følte nu et sådant samvittighedsnag over den posefuld skænd, hun havde tildelt knøsen, at hun besluttede sig til at gøre afbigt ved at lade ham tage plads ved bordet og spise sammen med sine overmænd, på fuldstændig lige fod med disse; kongen på sin side var så angerfuld over at have svigtet hendes tillid, navnlig efter at han var blevet så venligt modtaget, at han som straf besluttede sig til at nedlade sig til deres eget standpunkt, i stedet for at forlange, at konen og børnene skulle blive stående og opvarte ham, medens han selv lagde beslag på deres bord i ensom højhed, således som det egentlig tilkom ham ifølge hans rang og værdighed. Det er imidlertid til bedste for os alle, at vi undertiden stiger en smule nedad. Den brave kvinde følte sig hele dagen tilfreds og lykkelig ved det bifald, hvormed hun selv betragtede sin storartede nedladenhed mod en simpel landstryger, medens kongen havde en ganske tilsvarende følelse over den usædvanlige nåde, han havde vist dette ringe bondefruentimmer.

Da frokosten var forbi, befalede konen ham at vaske bordtøjet op. Ordren kom ganske vist overraskende og havde nær afstedkommet rebellion, men Edward sagde sig selv: "Når Alfred den Store kunne finde sig i at bage brød, så ville han uden tvivl også have vasket tallerkener – følgelig vil jeg også forsøge det."

Det gik dog kun dårligt, skønt det egentlig forbavsede ham selv, da han dog måtte indrømme, at det at rense nogle træskeer og baljer i og for sig var en temmelig simpel sag. Men det var et kedeligt og trættende arbejde, skønt han dog omsider fik bugt med det. Han begyndte nu at blive lidt utålmodig efter

at komme afsted igen og fortsætte rejsen, men det viste sig snart, at han ikke så let skulle blive denne driftige kvinde kvit. Så jævnt forsynede hun ham snart med et, snart med et andet stykke tilfældigt arbejde, hvilket han dog alt sammen så nogenlunde tåleligt slap igennem. Derefter satte hun ham og begge pigerne til at skrælle nogle vinteræbler, men det bar han sig så kejtet ad med, at han snart blev afskediget i unåde og i stedet for fik en køkkenkniv at hvæsse. Siden hen måtte han karte uld, og det så længe, at han til sidst begyndte at tænke, at han nu snart havde stillet den gode kong Alfred tilstrækkeligt i skygge i retning af at udføre simple og dagligdags heltebedrifter, der kunne tage sig godt ud i fortællinger og historiebøger, og at det nu kunne være på tide at holde inde. Og da så enken efter middagsmåltidet gav ham en kurvfuld kattekillinger at drukne, så holdt han inde. I det mindste ville han lige til det – for han følte nu tydeligt, at ét sted måtte grænsen dog trækkes, og at trække den her ved kattekillingedrukning kunne være et særdeles passende sted – da der pludseligt viste sig et uventet syn: ingen anden end John Canty med en bissekræmmerbylt på ryggen og i selskab med Hugh!

Kongen opdagede disse to slyngler, idet de nærmede sig indgangsdøren, førend de endnu havde fået øje på ham; følgelig opgav han den påtænkte forklaring om bemeldte grænse, men tog sin kurv og listede sig ud ad bagdøren uden at ytre et kny. Her efterlod han killingerne i et skur og løb sin vej så hurtigt, han formåede, ned ad den snævre gyde bag om huset.

20. Prinsen og eremitten

Det høje hegn sikrede ham mod at blive iagttaget fra huset og derfor strakte han ud, alt hvad remmer og tøj kunne holde, hen imod en fjernt liggende skov, ansporet af den dødeligste angst. Ikke et blik kastede han bag ud, førend han nåede træernes skærmende ly; så vendte han sig først om, og kunne da skelne to skikkelser langt borte. Dette var nok; uden at tøve, indtil han havde fået klart rede på, hvem de kunne være, ilede han videre og sagtnede ikke løbet, førend han var nået dybt ind i skoven. Så først standsede han, idet han nu atter følte sig så nogenlunde i sikkerhed. Han lyttede opmærksomt, men stilheden var dyb, højtidelig – ja næsten betagende for sindet. Med lange mellemrum kunne øret vel skelne enkelte lyde; men de var så fjerne, så unaturlige, så hemmelighedsfulde, at de knapt syntes at komme fra denne verden, men snarere lød som henfarne ånders klagende stønnen. Og disse afbrydelser i stilheden blev da næsten endnu mere trykkende end stilheden selv.

Det var først hans bestemmelse at blive, hvor han var, resten af dagen, men kulden tog snart fat i ham, så at han blev nødsaget til at sætte sig i bevægelse på ny, blot for at holde sig varm. Så satte han kursen lige tværs gennem skoven i det håb derved snart at komme til en vej, men heri skuffedes han også. Imidlertid blev han ved at gå frem, men jo længere han kom ind i skovens tykning, desto mere uigennemtrængelig blev denne. Mørket faldt på efterhånden, til sidst måtte han erkende for sig selv, at det atter var blevet nat. Uhyggeligt var det at skulle tilbringe den på et sådant skummelt sted; derfor ansporede han

sig selv, men uden derved at opnå større fart, for snart var det allerede blevet så mørkt, at han ikke længere kunne skelne genstande foran sig og rette sine skridt derefter, men hvert minut snublede over trærødder eller blev hængende i slyngplanter og buske.

Hvor lykkelig følte han sig derfor ikke, da han pludselig opdagede skæret af et lys! Med noget besvær nåede han hen imod det, standsende nu og da for at spejde. Glimtet viste sig at komme fra en tom vinduesåbning i en ussel, lille hytte. Han kunne også høre en stemme og følte allerede derved en stærk lyst til at løbe bort igen og skjule sig, men denne idé blev dog atter straks opgivet, da han kunne skønne, at stemmens ejer var fordybet i bøn. Derfor vovede han sig hen til den ene vinduesåbning, strakte sig på tæerne og kastede et stjålent blik indenfor. Værelset var lille, gulvet bestod af den naturlige moderjord, der efterhånden var trampet fast sammen; i et hjørne fandtes et leje af siv, dækket med et pjaltet tæppe eller to; tæt ved stod noget simpelt husgeråd, deri indbefattet en kort lille bænk og en trebenet stol; på ildstedet ulmede endnu de hendøende rester af et bål; foran et helgenbillede, oplyst af et eneste lys, knælede en gammel mand og på en trækasse i nærheden lå en åben bog samt en hjerneskal af et menneske. Mandens skikkelse var høj og knoglet, hår og skæg snehvidt og meget langt; han var klædt i en lang fåreskindskofte, der nåede fra halsen til fødderne.

"En hellig eremit," tænkte kongen for sig selv, "nå, det kalder jeg i sandhed et held!"

Eneboeren rejste sig fra sin knælende stilling. Kongen bankede på og en dyb stemme svarede indvendig fra:

"Træd indenfor, hvem du end er; men lad synden blive tilbage, for den jord, du betræder, er hellig."

Edward trådte ind og standsede. Eremitten rettede sine funklende, urolige øjne imod ham og sagde:

"Hvem er I?"

"Jeg er kongen," lød det ligefremme svar.

"Velkommen, konge!" råbte eremitten begejstret, idet han geskæftigt gav sig til at pusle med en masse forskellige ting, alt imens han fortsatte: "Velkommen, velkommen!" Så stillede han lidt om på bænken, bragte kongen til sæde tæt ved ildstedet, kastede noget kvas på bålet og gav sig så endelig til at gå op og ned ad gulvet med urolige skridt.

"Velkommen! Mange har søgt helligdommen her, men de var den ikke værdige og blev derfor vist bort. Men en konge, som bortkaster sin krone og foragter sin stillings forfængelige pragt, som klæder sig i pjalter for at ofre livet til hellige handlinger og kødets spægelse – han er værdig, han er mig oprigtig velkommen! – Her skal han kunne have lov til at bygge og bo alle sine dage, indtil døden kommer."

Edward skyndte sig på dette standpunkt af talestrømmen at afbryde manden og berigtige eller nærmere forklare, men den hellige mand skænkede slet ikke hans ord nogen opmærksomhed, ja hørte ham endog ikke, så vidt det kunne skønnes, men fortsatte uforstyrret sin tale med hævet stemme og forøget iver. "Og her skal du dvæle i fred. Ingen skal udspejde dit tilflugtssted og forstyrre dig med anmodning om at vende tilbage til det tomme og tåbelige levned, som Gud har tilskyndet dig til at forlade. Du skal bede her, læse i Bøgernes Bog, grunde over denne verdens dårskaber og forfængelighed

og det tilkommendes salighed; du skal leve af brødskorper og grøntsager og tvinge dit genstridige kød dagligt med slag af svøben, på det at sjælen kan blive lutret. Du skal vorde iført en hårskjorte på den bare krop, ikkun drikke det klare vand og leve i fred for denne verdens anfægtelser, og hver den, der kommer at søge dig, skal komme til at gå hjem igen med uforrettet sag, han skal ikke finde dig og intet ondt tilføje dig."

Den gamle vedblev at måle rummet med sine skridt, men ophørte nu med at tale højt og faldt hen i en utydelig mumlen. Kongen benyttede denne gunstige lejlighed til at forklare sin stilling, og han gjorde det med en veltalenhed, der var inspireret af vågnende uro og frygt. Men eremitten vedblev at snakke med sig selv og gav ingen agt på drengens ord. Bestandig mumlende nærmede han sig sin gæst og sagde med eftertryk:

"Jeg vil betro dig en hemmelighed!"

Dermed bøjede han sig ned for at meddele den, men standsede igen og indtog en lyttende stilling. Efter et øjebliks pause gik han på tåspidserne til vinduesåbningen, stak hovedet frem og kiggede ud i mørket, kom så tilbage på samme listende måde, bøjede ansigtet ind til kongens og hviskede:

"Jeg er ærke-englen!"

Kongen fo'r forskrækket i vejret og tænkte: "Gud give jeg dog atter var ude blandt røverne; nu er det altså kommet så vidt med mig, at jeg er blevet fange hos en vanvittig!" Hans frygt steg og malede sig tydeligt i hans træk. Med sagte, eksalteret stemme vedblev den gamle:

"Jeg ser, du fatter, hvilken luft det er, du indånder. Dit ansigt udviser, at du føler dig betaget. Ingen dødelig kan færdes

herinde, uden at det har denne virkning på ham, for luften her inde er selve Himlen. Did hen begiver jeg mig og vender tilbage her til, hurtigere end lynet. Jeg blev ophøjet til ærkeengel på denne samme plet for fem år siden af engle, nedsendt fra Himlen for at forlene mig med værdigheden. Deres nærværelse fyldte rummet med en uudsigelig klarhed. Og de knælede for mig, for *mig*, hører du, konge, for jeg var større end de. Jeg har vandret om i de himmelske boliger og samtalet med patriarkerne. Rør ved min hånd – frygt ikke – berør den kun. Så – nu har du altså rørt ved den hånd, der har trykket Abrahams, Isaks og Jakobs! For – som jeg siger dig – jeg har vandret omkring i de himmelske boliger og stået ansigt til ansigt med guddommen!" Han standsede for at give sine ord forøget virkning, så skiftede udtrykket pludseligt; med vildt raseri fo'r han atter i vejret og råbte forbitret:

"Ja, jeg er ærkeenglen! En simpel ærkeengel! – Jeg, der kunne have været pave! Dette er virkelig sandhed. I en drøm blev det mig forkyndt fra Himlen for tyve år siden, at jeg skulle ende som pave. – Og jeg burde have været det, for det var så Guds vilje! – Men kongen fandt for godt at opløse det gudelige samfund, hvortil jeg hørte, og jeg stakkels, ukendte, venneløse munk blev stødt hjemløs ud i verden, berøvet udsigten til at nå den storhed, jeg var udset til!"

Her begyndte han på ny at mumle og slå sig med den knyttede hånd for panden i afmægtigt raseri, nu og da udstødende en afskyelig forbandelse og til andre tider gentagende ordene: "Ak, hvorfor er jeg ikkun ærkeengel, jeg, der skulle have været pave!"

Således fortsatte han en hel time væk, medens den ulykkelige lille konge sad og led alle angstens kvaler. Så med et forlod den fikse idé den gamle mand og han blev på ny idel mildhed. Stemmen blev blidere, han steg atter ned til virkelighedens regioner og sad nu og snakkede så ligefremt naturligt og viste tillige så menneskekærligt et sindelag, at han snart fuldstændig havde vundet den lille konges hjerte. Han flyttede drengen nærmere hen mod ilden, gjorde det så hyggeligt for ham, som omstændighederne tillod, behandlede hans skrammer og sår med en øvet, let hånd, og gav sig dernæst i færd med at tilberede aftensmåltidet – sladrende muntert hele tiden og af og til klappende sin gæsts kind eller hoved så velvilligt, at al frygten og afskyen, som ærkeenglen havde indgydt, forandredes til ærbødighed og hengivenhed for den gamle mand.

Denne sagernes lykkelige tilstand varede ved, medens begge nød aftensmåltidet. Efter dette og efter at de havde holdt bøn sammen foran krucifikset, førte eremitten drengen til ro i et tilstødende lille værelse, hvor han kælede for ham ret som en moder for sit barn, hvorefter han forlod ham og på ny tog plads ved ildstedet, hvori han begyndte at rode omkring, med tankerne langt borte. Lidt efter standsede han, bankede med fingrene på panden, ligesom for at tilbagekalde et eller andet, der var undsluppet hukommelsen, men øjensynlig uden resultat. Med et fo'r han hurtigt i vejret, gik lige ind til sin gæst og spurgte:

"Du er jo konge?"

"Ja," var det søvnige svar.

"Konge – hvor?"

"I England."

"I England! Så er Henrik altså død?"

"Ja, desværre, således forholder det sig. Jeg er hans søn!"

En mørk, ildevarslende skygge lagde sig over eneboerens åsyn, idet han med hævntørstige blikke knyttede sine magre hænder. Således stod han nogle få øjeblikke med heftigt åndedræt som ville han synke noget, han havde ondt ved at få ned, og ytrede endelig med tykt mæle:

"Ved du, at det var ham, der kastede hjemløse og hjælpeløse ud i verden?"

Der kom intet svar. Den gamle bøjede sig ned, betragtede opmærksomt drengens fredelige træk og lyttede til hans regelmæssige åndedræt. "Han sover fast," udbrød han, og det skumle udtryk veg pladsen for en ond glæde i hans åsyn. Et smil – i drømme – jog flygtigt hen over den sovendes træk. Eremitten mumlede: "Nå – han føler sig altså lykkelig," og dermed vendte han sig om igen. Ved lydløst at rumstere omkring en stund, nu og da standsende for at lytte eller for at kaste et prøvende blik på den sovende og fra tid til anden mumlende og gryntende for sig selv, fandt han til sidst, hvad han søgte – en rusten, gammel forskærerkniv og en hvæssesten. Derefter sneg han sig tilbage til arnestedet, satte sig til rette og begyndte sagte at slibe kniven under fortsat enetale. Blæsten sukkede uden for det ensomme hus; nattens mystiske lyde lød trindtom, kommende fra det ubestemte fjerne; dristige mus og rotter kom løbende frem og kastede fra kroge og skjul deres skinnende øjne på den gamle mand; men uforstyrret fortsatte han sit arbejde, henfalden i dybe tanker og uanfægtet af alt andet.

Med lange mellemrum prøvede han tommelfingeren mod knivens æg og nikkede tilfreds derved. "Nu bliver den skarpere," hvislede han, "ja – nu er den snart færdig."

Timerne forløb på denne måde, uden at han lagde synderligt mærke til det; ufortrødent vedblev han at slibe og hvæsse, og kun de afbrudte sætninger, der af og til undslap læberne, vidnede om, hvor ufortrødent også tankerne arbejdede og gærede.

"Hans fader gjorde os skammelig uret, ødelagde alt for os – og er nu gået til Helvedes evige ild! Ja, til den evige ild! Vel er han undsluppet vor arm – men det var altså således Guds vilje – ja, Guds vilje, og vi må følgelig ikke beklage os over det. Men Helvede er han ikke undsluppet. Den evige, ubarmhjertige, håbløse, martrende ild er han ikke undsluppet – og den skal vare, til verden forgår!"

En stund derefter fortsatte han på ny den afbrudte tanketråd:

"Det var faderen, der gjorde alt dette. Jeg er nu kun ærkeengel – men havde han ikke været til, så kunne jeg have været pave!"

Kongen derinde rørte sig i sengen. Hurtigt og lydløst sprang eremitten op, fo'r ind til ham, lod sig falde ned på knæ og bøjede sig med kniven løftet i vejret over den hvilende skikkelse. Atter rørte kongen sig i søvne; øjnene åbnede sig at kort øjeblik, men der var intet tegn på vågnende liv i dem; de så intet, og i næste minut viste hans rolige åndedræt, at han atter var faldet hen i en dyb søvn.

En tid lang stod oldingen og passede på uden at røre sig, ja han vovede næppe at ånde selv; endelig sænkede han langsomt armen igen, og sneg sig atter bort, mumlende:

"Midnat er for længst forbi; – det er ikke værd, at han skriger op, hvis en eller anden tilfældigt skulle være i nærheden og høre ham."

Dermed listede han sig igen ud af rummet, samlede pjalter og tøjstrimler sammen alle vegne fra, vendte så tilbage og nåede da langt om længe, ved at gå frem med største forsigtighed, at få offerets fødder bundet fast, uden at drengen mærkede noget til det eller vågnede. Dernæst kom turen til håndleddene; det blev forsøgt flere gange at få dem lagt over kors, men den sovende trak stadig den ene hånd bort fra den anden, ligesom bindet skulle lægges fast, så at det blev et temmelig besværligt arbejde. Endelig, da ærkeenglens tålmodighed var lige ved at briste, gjorde drengen i søvne en bevægelse, hvorved hænderne kom til at ligge rigtigt, og i næste øjeblik var han forsvarligt surret. Derpå blev et bånd også ført under hans hage op over hovedet og bundet fast – alt sammen ganske stilfærdigt; så jævnt og lempeligt blev alle knuderne trukket sammen, at drengen vedblev at sove trygt og uden at røre sig.

21. Hendon kommer til hjælp i yderste øjeblik

Den gamle sneg sig nu atter bort så stille som en kat og vendte tilbage med den lave bænk. På denne tog han plads således, at halvparten af hans legeme kom til at hvile i skyggen og den anden halvpart var belyst af det ustadigt flagrende skær fra ildstedet; der sad han så med sine stirrende øjne fæstede på det slumrende barn og holdt tålmodigt sin vigilie, uden at tænke på den fremadilende tid og stadig hvæssende sin kniv, mumlende og gryntende, ganske lig en væmmelig, modbydelig edderkop, der ruger over et ulykkeligt insekt, som fanget og fortabt vrider sig i maskerne af dens væv.

Der forløb atter en rum tid; den gamle mand stirrede vel frem for sig, men uden egentlig at se, for hans tanker var atter på lange rejser, – da han med et opdagede, at drengens øjne var vidt opspilede! Lysvågne stirrede de – stirrede med stivnende rædsel på kniven. Over mandens ansigt fløj et smil, omtrent som hvis en taknemmelig djævel havde smilet, og uden at forandre stilling eller ophøre med sin beskæftigelse udbrød han:

"Søn af Henrik den Ottende, har du bedet til Gud?"

Afmægtigt vred den ulykkelige dreng sig i sine surringer, idet han samtidig fremtvang et undertrykt råb gennem de tillukkede kæber, hvilken lyd eremitten valgte at udtyde som et bekræftende svar på spørgsmålet.

"Så bed igen. Bed bønnen for den døende!"

En gysen fo'r gennem drengens legeme, hans ansigt blev ligblegt. Atter stred han for at sprænge båndene, kastede sig fra den ene side til den anden, sled konvulsivisk, men til ingen nytte i rebene, og rev fortvivlet, krampagtigt for at få dem til at briste; alt imens grinede det grånede uhyre til ham, nikkede med hovedet og fortsatte derpå at slibe offerkniven, idet han brummede: "Minutterne er kostbare og så – bed endnu en gang, mens det er tid, bønnen for den døende!"

En fortvivlet stønnen var det svar, han fik, idet drengen opgav sine håbløse forsøg på at befri sig. Tårerne trådte ham i øjnene og trillede, den ene efter den anden, ned over kinderne; men dette ynkværdige syn lod ikke til at have den mindste mildnende indvirkning på den hævntørstige, vilde olding.

Daggryet begyndte at vise sig; eremitten opdagede det og afbrød sine betragtninger med et pludseligt udbrud og frygtsomhed i stemmen:

"Det går ikke an længere at svælge i salighed! Natten er allerede omme. Det synes jo kun som et lille kort øjeblik – kun et minut; gid det havde varet et helt år. Afkom af kirkeraneren, luk da dit øje, hvis liv skal slukkes ret nu, hvis du frygter at se –"

Resten af talen flød hen i en uartikuleret mumlen; oldingen sank på knæ med kniven i hånden og bøjede sig over den stønnende dreng.

Men tys! Nu lød der en støj i nærheden af hytten. Mordvåbnet faldt ud af hans hånd; hurtigt og skælvende kastede han et fåreskind over den bundne skikkelse og fo'r i vejret. Støjen udenfor tiltog i styrke, stemmer, rå og heftige, lød ind til ham, så hørte man nogle slag, råb om hjælp, efterfulgte

af hurtigt bortilende fodtrin. Umiddelbart derefter dundrede voldsomme slag mod døren og en stemme råbte:

"Halløj, derinde! Luk op, og det lidt kvikt, i alle djævles navn!"

O! hvilken salig, velsignet musik var ikke disse ord i den lille konges øren, for stemmen genkendte han øjeblikkeligt som Miles Hendons.

Eneboeren skar tænder i afmægtigt raseri, gik hurtigt ud af sovekammeret og lukkede døren efter sig. Straks derefter hørte Edward følgende samtale fra det yderste værelse – "kapellet":

"Guds fred og velsignelse, ærværdige herre! Hvor er drengen – min dreng?"

"Hvilken dreng, gode sir?"

"Hvilken dreng, spørger I! Prøv ikke på at binde mig noget på ærmet, forstil eder ikke. Jeg er ikke i humør til at tage mod sligt for øjeblikket. Her i nærheden fik jeg fingre i de to slyngler, som jeg antager har stjålet ham fra mig, og jeg fik dem langt om længe til at bekende. De sagde, at han var løbet bort på ny og at de havde sporet ham til eders dør. Hans egne fodspor viste de mig endda også. Derfor ingen omsvøb længere, hellige mand, for viser I mig ikke, hvor han findes skjult –. Hvor er min dreng, spørger jeg atter?"

"Ak, gode sir, måske taler I om den pjaltede, prinselige landstryger, der overnattede her for nylig. Hvis sådan en herre som I virkelig føler nogen interesse for en af hans slags, så vid, at jeg har sendt ham bort i et ærinde. Han vil sandsynligvis snart være her tilbage."

"Hvor snart? Hvor længe vil det vare? Rask – spild ikke tiden – kan jeg indhente ham endnu, tror I? Hvor længe vil han være om at nå her tilbage!"

"I behøver ikke at løbe efter ham; han indfinder sig nok om en kort stund."

"Lad gå da, så vil jeg forsøge at vente. Dog stop! – var det jer, der skikkede ham bort? – jer? – I sandhed, dette er utvivlsomt noget, I vil bilde mig ind, – han ville aldrig være gået som bud for sådan én. Snarere ville han have trukket jer i skægget, hvis I havde vovet at byde ham sligt! I har simpelthen løjet, min gamle ven, det er der ingen tvivl om. Hverken for jer eller for noget andet menneske ville han have gået ærinder."

"For mennesker måske ikke – deri har I vist ret, men jeg er heller ikke noget menneske."

"Hvad for noget! Hvad i Himlens navn er I da, om jeg må være så fri at spørge?"

"Det er en hemmelighed – husk vel på ikke at røbe det for nogen. Jeg er en af ærkeenglene."

Et voldsomt udbrud, just ikke udelukkende vanhelligt, undslap Hendons læber; derefter fortsatte han:

"Ja, så forstår jeg endda fyrens føjelighed. Sikkert og vist er det da, at han aldrig indlod sig på at røre hverken hånd eller fod til opvartning for nogen dødelig, hvem det så end var; men Gud bevares, selv en konge man jo lystre, når det er ærkeenglen, der befaler! Lad mig – Hah! Hvor kom den støj fra?"

Imens dette foregik, lå den lille konge inde i sit kammer, skælvende snart af frygt og snart af håb, og alt imens anstrengte han sig til det yderste for at frembringe så tydelig en stønnen som muligt, idet han stadig håbede på, at lyden skulle nå til Hendons øre, men hver gang opdagede han, at forsøget desværre var mislykket eller at det i det mindste intet indtryk havde gjort på hans ven derude. Dette sidste spørgsmål fra den

trofaste tjener kom derfor også som et pust fra den friske natur til en døende. Atter beredte han sig til en ny kraftanstrengelse, i samme øjeblik eremitten svarede:

"Støj? Jeg hørte kun vinden pibe."

"Ja, så var det vel også den. Jeg har fornemmet den lyd svagt hele – men, der er den jo igen! Nej, det er sikkert ikke vinden! Hvor det dog lyder sælsomt. Kom, lad os se at opdage, hvor den skriver sig fra."

Edwards henrykkelse var nu nær ved at kvæle ham. Atter anstrengte han sine lunger det yderste, de formåede. – Men den tilbundne mund og fårehuden, han var dækket til med, gjorde udfaldet tvivlsomt. Så sank da staklens mod helt, da han just nu hørte sin bøddel sige:

"Ja, det kom udefra – rimeligvis fra krattet der. Følg mig, så skal jeg vise vejen."

Kongen hørte nu dem begge forlade værelset, mens de talte sammen, hørte lyden af deres fodtrin langsomt forsvinde, og atter var han overladt til den truende, uhyggelige, forfærdelige dødsstilhed.

Der forløb næsten en hel menneskealder, syntes det ham, førend han på ny hørte trin og stemmer, men så kom der denne gang desforuden hovslag. Derefter lød Hendons stemme:

"Jeg vil ikke vente længere. Jeg *kan* og *tør* ikke vente her. Han er vel faret vild i den tætte skov. I hvilken retning forlod han hytten? Hurtigt – vis mig den."

"Han –, vent lidt; jeg vil hellere selv følge eder på vej."

"Det var ret! I er dog nok, når alt kommer til alt, bedre, end I ser ud til. Gud fordømme mig, om jeg ikke alligevel tror, at der blandt alle ærkeenglene ikke findes bedre hjerte end eders. Skal

vi ride – hæ? Vil I ikke prøve æslet her, der er bestemt til min dreng? Eller foretrækker I måske at sidde overskrævs på dette nederdrægtige stykke mulæsel, jeg her har fået anskaffet til eget brug? – Snydt er jeg oven i købet blevet, hvad prisen angår, og det selv om jeg ikke havde givet mere for det, end den ågerrente, en ussel stymper af en kedelflikker uden arbejde kunne svare af en gammel kobberskilling i én måned."

"Nej, rid I kun selv på muldyret," svarede eremitten og trak æslet ved hånden; "jeg føler mig mere sikker på mine egne ben og vil derfor gå."

"Godt; så hold blot denne lille krikke for mig, mens jeg med livet i hænderne gør forsøg på at komme op på den store."

Derpå fulgte en forvirret masse lyde af hovslag, trampen, sparken og stejlen, akkompagneret af en salve tordnende, lynende krafteder og til sidst en noget ublid tiltale til muldyret, der uden tvivl må have knækket dets mod, da fjendtlighederne fra dette øjeblik af syntes at høre op.

Med den ubeskriveligste sjælekval fornemmede den lille ulykkelige, lænkebundne konge, hvordan stemmerne og skridtene efterhånden fjernede sig. Alt håb svigtede ham da en stund, og en grænseløs fortvivlelse sænkede sig over hans hjerte. "Min eneste ven er blevet narret bort herfra og –" med en krampagtig bevægelse endtes sætningen, og han begyndte atter at slide i surringerne som en rasende, så at til sidst den kvælende fårehud faldt på gulvet.

Og nu gik døren op! Lyden bragte en gysen til at fare ham igennem marv og den – allerede syntes han at kunne mærke kniven på struben. Rædslen tvang ham til at lukke øjnene,

rædslen tvang ham atter til at åbne dem – og foran ham stod John Canty og Hugh!

Havde hans kæber været fri, ville han have udbrudt: "Gud være lovet!"

Et par minutter senere var han atter befriet, og hans fangevogtere, hver med et fast tag i hans arme, satte i fuld flugt afsted gennem skoven med ham imellem sig.

22. Forræderi

På ny måtte nu "Kong Nar den Første" strejfe om med landevejsrøverne, og være skiven for deres grove spøg og plumpe vittigheder, foruden at han desuden af og til måtte finde sig i John Cantys og Hughs smålige ondskab, når anføreren ikke så det. Det var egentlig kun disse to af bandens medlemmer, der hadede ham oprigtigt. Blandt de andre havde han endog en del ligefremme velyndere, og alle syntes de godt om hans djærvhed og raske svar. I løbet af to eller tre dage fandt Hugh, i hvis hænder han var blevet betroet, på alt, hvad han i smug kunne komme afsted med, for at gøre ham livet surt, og om aftenen ved de sædvanlige svirelag underholdt denne slubbert selskabet ved at tilføje sit offer allehånde små krænkelser – altid tilsyneladende tilfældigt. To gange kom han således "tilfældigt" til at træde kongen på tæerne, og denne overså det naturligvis i sin suveræne foragt og overlegenhed og viste intet tegn på sin vrede over det, men tredje gang, den gode Hugh ville være morsom på denne måde, slog kongen ham til jorden med et eneste slag af en knortekæp, til stor moro for hele selskabet. Rasende af skam og vrede over denne behandling sprang Hugh atter op, greb en anden knortekæp og fo'r løs på sin modpart. Straks dannedes en ring uden om de to kæmper, og med iver begyndte man at indgå væddemål og hidse modstanderne på hinanden ved opmuntrende råb. Men den stakkels Hugh fandt her kun dårlige kår. Hans vilde og planløse angreb faldt ganske ynkeligt ud nu, da han kom til at stå over for en arm, der var blevet øvet og tillært af Europas bedste mestre i den idræt at føre kampstaven, i boksekunst og al slags

våbenleg. Smidig og med utvungen lethed stod den lille fyrste på sin plads, opfangede og parerede den tætte hagl af slag, der regnede ned over ham, med en præcision og duelighed, der fremkaldte en sand storm af beundring hos den brogede tilskuerskare, en storm, der flammede op til en orkan, hver gang hans øvede øje bemærkede modstanderens blottelse og lod et lynsnart rap fare ned over dennes hoved. Efter et kvarters forløb måtte Hugh, inderlig flov, trække sig ud af kampen, overdænget med slag og dertil en skive for et hjerteløst bombardement af stiklerier, mens den helskindede helt blev grebet og båret i triumf af det jublende pak og ført til hæderspladsen ved selve anførerens side, hvor han under storartede ceremonier kronedes som konge over alle kamphaner, samtidig med, at hans tidligere ringere titel højtideligt ophævedes og kasseredes og en beslutning vedtoges af bandens deltagere, at hver den, der vovede at udtale den i fremtiden, skulle drages til ansvar for det.

Alle tidligere forsøg på at gøre kongen nyttig for banden havde uden undtagelse glippet. Ja, han havde endog ligefrem hårdnakket vægret sig ved at udføre noget som helst og prøvede ustandselig på at flygte bort. Han var således en gang, den første dag efter tilbagekomsten, sendt ind i et åbentstående, tomt køkken, og vendte ikke alene tomhændet tilbage, men havde endog gjort forsøg på at vække husets beboere. Ved en anden lejlighed blev han skikket ud med en kedelflikker som hjælper, men arbejde ville han ikke, ja han havde til sidst ligefrem truet manden med hans loddekolbe, så at både kedelflikkeren og Hugh havde mere end nok at gøre med at forhindre ham fra at løbe sin vej. Mod enhver, der søgte at

indskrænke hans frihed eller tvinge ham til at bestille noget, slyngede han straks på timen sin kongelige myndigheds tordenkile. En dag derefter blev han sendt ud i selskab med Hugh, et forsultent fruentimmer og et sygeligt pattebarn for at tigge, men resultatet var ikke heller denne gang lovende: han nægtede rent ud at betle for de to svagelige ledsagere og ville aldeles ikke have noget med deres beskæftigelse at skaffe.

På den måde forløb en tid, og det kom da efterhånden så vidt med staklen, at han, som følge af den elendige, vagabonderende tilværelse, han førte, og al den simpelhed, usselhed og uredelighed, der omgav ham, til sidst begyndte at ræsonnere som så: I heldigste tilfælde bliver den redning fra eremittens kniv, som jeg den gang vurderede så højt, dog kun en temmelig kortvarig forhaling af min død.

Men om natten, i drømme, forglemtes atter alle sorgerne, så var han igen på tronen og hersker over sine undersåtter. Men naturligvis forøgedes kun derved livets elendighed så meget desto mere, så snart den ulykkelige atter vågnede – følgelig var skuffelsen hver påfølgende morgen i de dage, der forløb mellem hans tilbagekomst til slaveriet og tvekampen med Hugh, stadig mere bitter og mere og mere utålelig at bære.

Morgenen efter den omtalte kamp stod Hugh op med hjertet fuldt af de ondeste hævnplaner mod kongen. Han havde to særlige planer, som det nu blot gjaldt om at finde lejlighed til at udføre. Den første gik ud på at tilføje drengen med det stolte sind og sin "indbildte" kongeværdighed en ydmygelse, der helst skulle være så krænkende som muligt; hvis dette slog fejl, var det hans agt at få offeret påduttet en eller anden forbrydelse,

dernæst forråde ham og så få ham spillet i hænderne på lovens ubønhørlige håndhævere.

I tro overensstemmelse med sin første plan tog han nu den beslutning at anbringe et "plaster" på kongens ben, idet han meget rigtigt skønnede, at dette ville pine ham i den allerhøjeste grad; så snart plasteret da havde begyndt at virke, var det hans mening at få Canty til hjælp, tvinge Edward til at fremvise benet på landevejen og tigge om almisser. "Plaster" var det professionelle udtryk for et sår, der tilvejebragtes ad kunstig vej. For at erhverve et sådant plaster tillavedes en salve eller dej af rå lim, sæbe og jernrust, hvilket blev smurt på en strimmel læder, som dernæst blev bundet fast omkring benet. Efter kort tids forløb ætsede dette omslag da huden bort og gav kødet indenfor et hæsligt udseende. Bagefter smurte man så blod omkring såret, hvorved det kom til at se endnu sortere og modbydeligere ud. Endelig viklede man et bind af snavsede klude omkring det, men på en sådan måde, at man alligevel godt kunne se den væmmelige, byldeagtige betændelse, hvormed forbigåendes medlidenhedsfølelse kunne blive opflammet.

Hugh fik kedelflikkeren, som kongen havde truet med loddekolben, til at assistere sig; de førte drengen med sig på en udflugt, og så snart de var kommet vel uden for lejren og i skjul, kastede de ham omkuld; kedelflikkeren holdt ham nede, mens Hugh snørede salven fast omkring benet.

Kongen sled og rasede og lovede at hænge dem begge, så snart han igen var kommet til magten; men de sammensvorne holdt godt fast og havde oven i købet stor fornøjelse af hans afmægtige harme og trusler. Dette varede ved, indtil omslaget

begyndte at virke, og de ville nu sikkert inden kort tid have nået det tilsigtede mål, hvis der ikke var indtruffet en uventet afbrydelse. Denne viste sig nu imidlertid i skikkelse af "Slaven", ham, der den første aften i den gribende tale havde taget så hårdt fat på de engelske love; han kom tilfældigt forbi, gjorde hastigt en ende på løjerne og tog atter bandagen af Edwards ben.

Drengen ønskede nu kun at låne sin befriers knortekæp og varme kæltringernes rygstykker lige på stedet; men manden afslog hans begæring; det ville blot føre til videre ubehageligheder – bedre var det at gemme sagen til henimod aften, når hele banden var samlet, så risikerede man intet fra udenforståendes side. Begge parter førtes da tilbage til lejren, hvor Edwards redningsmand for anføreren aflagde beretning om det forefaldne. Denne grundede en stund over sagen og resolverede derefter, at kongen ikke længere skulle have med tiggeriet at gøre, siden det var klart, at han var bestemt til noget højere og bedre – hvorfor han på stedet forfremmede ham fra betlerrangen til tyvefaget!

Hughs glæde kendte nu ingen grænser. Han havde allerede forsøgt at få kongen til at stjæle, men uden held; nu ville den sorg imidlertid være slukket, for naturligvis ville det ikke falde drengen ind at sætte sig op imod en bestemt befaling, der var udgået direkte fra hovedkvarteret. Netop på basis af denne omstændighed udklækkede han nu samme eftermiddag en ny list, som gik ud på at få sin modstander spillet i fingrene på loven, hvilket han ville udføre selv, og det endog med en sådan fiffighed, at det skulle komme til at se ganske tilfældigt ud; for kongen over alle kamphanerne var nu efterhånden blevet

særdeles populær, så at bandens medlemmer muligvis nok kunne falde på at behandle en mindre populær kollega på en alt andet end blid måde, hvis det kom frem, at han havde gjort sig skyldig i så sort et forræderi, at udlevere en kammerat til den fælles svorne fjende, loven.

Nu vel. I god tid den følgende morgenstund drev Hugh da afsted til en nærliggende landsby i selskab med sit offer; begge slentrede langsomt op og ned ad den lille bys forskellige gader, den ene af dem holdende skarpt udkig efter en gunstig lejlighed til at udføre sin onde plan, den anden lige så ivrigt spejdende efter en ny udsigt til at kunne løbe bort og for bestandigt befri sig fra det trykkende, uværdige fangenskab.

For begge parter hændte det, at adskillige gode chancer gik ubenyttede forbi, for begge havde de fattet den beslutning denne gang at være fuldstændigt på den sikre side, og ingen ville derfor af den brændende higen, de var opfyldt af, lade sig forlokke til at forsøge noget mere eller mindre usikkert.

Hugh så først den gunstige lejlighed. Endelig kom nemlig en kone hen imod dem, slæbende på en stor bylt i en kurv. Hans øjne gnistrede i syndig glæde, mens han ved sig selv tænkte: "Død og pine, kunne jeg endda få det held at rage dig ind i dette her, så tror jeg roligt, man kunne sige: "Vorherre være med dig, kong Hanekylling." Imidlertid ventede han tilsyneladende tålmodigt, idet han nøjagtigt fulgte fruentimmerets bevægelser, men indvendig fortæredes af spænding og iver, indtil hun var kommet ham et stykke forbi og tidens fylde endelig var nået, da han bukkede sig ned og hviskede:

"Vent her lidt, indtil jeg kommer tilbage"; derpå skød han som en pil lydløst efter sit bytte.

Kongens hjerte bankede voldsomt af glæde; – nu kunne jo hans flugt iværksættes, hvis Hughs ekspedition blot ville føre ham langt nok bort.

Men skæbnen ville det dog ikke således. Hugh sneg sig efter konen, snappede bylten og kom i fuld fart løbende tilbage, i færd med at vikle den ind i et gammelt stykke tæppetøj, han havde over armen. I samme nu blev imidlertid alarmråbet rejst af den bestjålne, der straks havde mærket, at hun havde mistet noget, derved at kurven med et var bleven så forbavsende let, skønt hun rigtignok ikke havde mærket noget til tyveriet. Hugh stak pakken i hænderne på sin kammerat uden at standse og sagde:

"Stik nu bagefter mig, så hurtigt benene kan bære dig med dette her, mens jeg selv løber med det øvrige; men sørg for at lede dem ind på et forkert spor."

I næste nu var han drejet om et hjørne og fo'r ind ad en kroget baggyde; et øjeblik efter kom han atter til syne længere henne i gaden med et uskyldigt og intet anende udseende og stillede sig på udkig bag en vandpost for at se, hvad der ville ske.

Den fornærmede konge slyngede harmfuldt pakken i jorden. Just samtidigt med, at den bestjålne kvinde, efterfulgt af en anselig skare, nåede hen til ham, viklede det løst omsvøbte tæppe sig af den; hun greb kongens arm med den ene hånd, snappede sin bylt med den anden og begyndte at overøse ham med en syndflod af skældsord, mens han uden held søgte at slide sig løs af hendes tag.

Hans fjende havde imidlertid set tilstrækkeligt. – Modparten var fanget og loven ville nu nok få fingre i ham; – følgelig listede

han sig atter videre, jublende og fnisende, og tog vejen ad lejren til, mens han udspekulerede en nogenlunde sandsynlig historie om det forefaldne, som han kunne aflevere til anføreren for kompagniet.

Edward fortsatte alt imens sine anstrengelser for at flippe fri fra fruentimmerets faste greb; – nu og da udbrød han forbitret:

"Slip mig, du tossede skabning; det var jo ikke mig, der søgte at berøve dig dit usle kram!"

Mængden slog en truende kreds om kongen, alle slags hårde beskyldninger lød omkring ham, en sodet grovsmed med læder-skødskind og ærmerne smøgede op til albuerne langede allerede ud efter ham; da – lige i det samme – blinkede et langt, skinnende sværd i luften og dets flade faldt med overbevisende kraft på den fremstrakte arm, mens den løjerlige ejermand af samme glavind i en godmodig tone hørtes at udbryde:

"Halløj, godtfolk! Lad os dog bare gå lidt lempeligt til værks og hverken blive hidsige eller bruge for hårde ord. Dette er vist en sag, der angår rettens folk, og ikke nogen genstand for privat selvtægt. Slip dit tag i drengen, min gode kone."

Grovsmeden målte den kæmpemæssige soldat med et øjekast og trak sig surmulende tilbage, mens han gned sin ilde medtagne arm, fruentimmeret slap nølende sit bytte og mængden betragtede den fremmede med alt andet end velvillige blikke, men afholdt sig dog klogeligt fra videre bemærkninger. Kongen fo'r med flammende kinder og lynende øjne hen til sin befrier og råbte:

"Sørgeligt har jeg savnet eder, men nu kommer I rigtignok i den rette stund, sir Miles. Hug mig nu dette pak her til plukfisk!"

23. Prinsen i fangenskab

Med et tilbagetrængt smil bøjede Hendon sig ned og hviskede:

"Så sagte, så sagte min prins, brug eders tunge med forsigtighed – eller rettere brug den langt hellere slet ikke. Hav tillid til mig – det skal nok klare sig alt sammen til sidst." Derefter føjede han til for sig selv: "Sir Miles! Herregud! Jeg havde virkelig ganske svedt ud, at jeg var blevet slået til ridder! Hvor mærkværdigt dog, med hvilken ihærdighed hans tanker dog bider sig fast i denne løjerlige og forrykte idé! Ja, en hul og betydningsløs titel er det jo rigtignok kun, jeg har erhvervet mig; men det er dog allerede noget, virkelig at have fortjent sig den selv, så vist som det er mere fortjenstfuldt at blive anset for værdig til at føre navn af ridder i dette skygge- og drømmerige, end at være rigtig jarl i visse virkelige, korporlige kongeriger her i verden."

Skarens kreds havde imidlertid åbnet sig for at give plads for en politikonstabel, der nu nærmede sig og just skulle til at lægge sin hånd på kongens skulder, da Hendon afbrød ham:

"Så småt, gode ven; tag den hånd bort, han går nok godvilligt med, det indestår jeg for. Vis os blot vejen, så følger vi efter."

Betjenten gik da foran med konen og hendes pakke, Miles og Edward kom bagefter med hele skaren i hælene på sig. Kongen var egentlig mest oplagt til at gøre modstand, men Hendon sagde med dæmpet stemme:

"Overvej sagen, sire. – Eders love er jo eders egen kongemagts sunde og regelmæssige åndedrag; skal da deres udspring modsætte sig dem, samtidig med at den forlanger, at alle andre skal adlyde? Klart er det jo, at en af disse

lovbestemmelser må være blevet overtrådt, kan det da krænke majestætens følelse, når han atter en gang bestiger tronen, at mindes, hvordan han selv lod kongen træde i skygge for borgeren og underkastede sig lovens forskrift så længe, han selv optrådte som privat person?"

"Nej, I har ret! Sig intet mere. I skal få at se, at hvad som helst Englands hersker forlanger, at hans undersåtter skal tåle af loven, det skal han også selv vide at finde sig i, så længe han selv optræder som undersåt."

Da konen nu for rettens skranke blev opfordret til at fremføre sin anklage i fredsdommerens nærværelse, så svor hun glat væk, at den lille fange, der ligeledes stod for skranken, netop var den selv samme person, der havde begået tyveriet; der fandtes ingen vidner, der kunne påstå det modsatte, og kongen stod følgelig som overbevist forbryder. Bylten blev nu løst op, og da indholdet viste sig at være en smækfed lille gris, så dommeren temmelig bestyrtet ud, medens Hendon blev ligbleg og hele hans legeme rystede af fortvivlelse, hvorimod kongen selv, beskyttet af sit ukendskab, forholdt sig ganske rolig. Dommeren overvejede nøje sagen, der opstod en højst pinlig pause, og derpå vendte han sig så mod konen med spørgsmålet:

"Til hvor meget ville I vel anslå eders ejendeles værdi?"

Konen nejede og svarede:

"Tre shillings og otte pence, Deres Velbårenhed – ikke en skilling kunne jeg slå af, hvis jeg da sandfærdigt skulle opgive prisen."

Med et uroligt blik mod mængden så dommeren op, nikkede derefter til konstablen og sagde:

"Lad retssalen blive rømmet og luk dørene."

Befalingen blev udført. Kun de to retspersoner, anklageren, den anklagede og Miles Hendon blev tilbage. Den sidstnævnte stod ganske stiv og ligbleg, medens store klamme sveddråber samlede sig på hans pande, og trillede ned over ansigtet i små strømme. Atter vendte dommeren sig om til fruentimmeret og sagde med stærkt bevæget stemme:

"Dette er formodentlig en sølle, uvidende fyr, der muligvis oven i købet er blevet pint hårdt af hunger, for tiderne er jo strenge for de ubemidlede; læg vel mærke til, hvad jeg siger: han ser ingenlunde slet ud – men når sulten frister –. Min gode kone! Er det eder bekendt, at når nogen stjæler til en værdi af over tretten og en halv pence, så byder loven, at han skal hænges for det?"

Den lille konge fo'r i vejret med forfærdede, vidt opspilede øjne, men beherskede sig dog hurtigt og viste siden ikke videre tegn på sindsbevægelse. Men ikke således med anklagerinden. Forskrækket sprang hun op og råbte:

"O Gud i Himlen, hvad har jeg dog gjort! Nej, ved alt, hvad helligt er; om det så gjaldt hele verden, ville jeg ikke volde, at staklen blev hængt! Ak, frels mig dog ud af denne knibe, nådige herre! – Hvad skal jeg gøre, hvad kan jeg gøre?"

Dommeren bevarede sin officielle fatning og svarede blot:

"Uden tvivl er det tilladeligt at revidere værdien, siden den endnu ikke er ført til protokols."

"Så skriv i Guds navn, at grisen er otte pence værd, og jeg vil da prise den dag, der frelste min samvittighed fra denne frygtelige byrde."

Miles Hendon blev så glad, at han glemte, hvor han var og hvad der passede sig, og forbavsede kongen samt sårede hans

værdighed på det ømmeste ved at slå sine arme om hans hals og trykke ham til sit bryst. Konen tog afsked med mange taksigelser og forsvandt med grisen. Idet konstablen åbnede døren for at lade hende slippe ud, fulgte han selv med udenfor i den snævre forstue. Dommeren gav sig til at skrive i protokollen. Hendon, der hele tiden passede nøje på, tænkte, at det måske var bedst at undersøge lidt nærmere, hvad årsagen kunne være til betjentens fraværelse, og listede sig derfor sagte bagefter ud i det halvmørke forværelse, hvor han lyttede. Samtalen, der fandt sted her, lød således:

"Det er en fed gris, og den ser ud til at ville blive lækker. Jeg vil købe den af dig. Her er de otte pence."

"Otte pence. – Nåda! Nej, det går rigtignok ikke an. Den står mig selv i tre shillings og otte pence ærligt talte i landets rede mønt, splinter nye skillinger, som gamle Henrik, der ret nu er død, aldrig en gang har rørt ved. Jeg blæser dine otte pence et stykke."

"Nå så vinden blæser fra den kant? Og du stod for Biblen derinde og har altså svoret falsk ed, da du erklærede prisen at være otte pence. Gå sporenstregs tilbage med mig til Hans Nåde dommeren og svar til forbrydelsen, om du kan – så kommer drengen jo til at dingle."

"Men så ti dog stille, kære mand, sig ikke et ord mere. Jeg er tilfreds, giv mig da de otte pence og hold mund om sagen."

Konen gik grædende bort. Hendon luskede tilbage i retssalen, hvor også konstablen snart indfandt sig, efter at han havde bragt sit bytte i sikkerhed på et bekvemt sted. Dommeren fortsatte endnu en stund sit skriveri, holdt derefter en fornuftig, men velvillig straffeprædiken for kongen og dømte

ham tit at udstå et kort fangenskab i byens fængsel og derefter til at piskes offentligt. Den forfærdede konge ville lige til at åbne munden, og havde uden tvivl haft til hensigt at dømme dommeren på stedet til at miste sit hoved; men til al lykke opfangede han et advarende tegn fra Hendon, hvorved det lykkedes ham at få munden lukket på ny, førend noget uforsigtigt ord var undsluppet. Hendon tog ham derefter ved hånden, bukkede dybt for øvrighedspersonen, og begge fulgte derefter konstablen på vejen til fangehullet. I samme øjeblik de havde nået gaden, standsede den ophidsede majestæt, rev sin hånd ud af Miles' og udbrød:

"Fæhoved! Bilder du dig virkelig ind, at jeg agter levende at lade mig slæbe ind i et simpelt fængsel?"

Noget hvassere, end han ellers plejede, svarede hans staldbroder, idet han bøjede sig ned mod hans øre:

"Hvis I vil forlade eder på mig, så vær så god at tie stille nu, og prøv ikke på at forværre vor stilling ved uforsigtig tale. Guds vilje vil ske, den formår I hverken at fremskynde eller forandre; vær derfor hellere tålmodig og se tiden an; – der vil altid bagefter blive tid nok til at klage eller glædes over, hvad der er sket."

24. Flugten

Den korte vinterdag var næsten forbi. Gaderne var øde, med undtagelse af, at nogle enkelte individer skyndte sig afsted, med det udseende, som folk altid har, når de kun længes efter at ende deres forretninger så hurtigt som muligt og så ile til hjemmets hygge, der beskytter mod aftenens tiltagende blæst og mørke. De så hverken til højre eller venstre, tog ejheller mindste notits af vore to bekendte, ja syntes næppe at se dem i det hele taget. Edward den Sjette gik netop og spekulerede over, om vel nogen sinde et optog med en konge, der vandrede til fængsel, havde mødt så forbavsende ringe opmærksomhed før. Efter en stunds forløb kom de til en øde torveplads, som de skulle over. Midt på torvet lagde Hendon sin hånd på konstablens arm og udbrød med dæmpet røst:

"Tøv et øjeblik, gode herre! Her er der ingen, der kan høre os, og jeg ville netop gerne uforstyrret snakke et ord med eder."

"Min pligt forbyder mig at standse; lad mig derfor gå videre i fred; natten er snart for hånden."

"Stands alligevel; for sagen angår eder på det nøjeste. Tjen mig i at vende ryggen til et øjeblik og lad, som I ikke ser noget; kort sagt: lad fyren her få lov til at løbe sin vej."

"Og sligt vover I at byde mig, sir! Jeg arresterer –"

"Ikke for ivrig. Pas hellere på at være lidt rolig og løb eder navnlig ingen stager i livet." – Idet han derefter sænkede stemmen til en hvisken, fortsatte han ind i mandens øre: "Grisen, I købte for otte pence af konen, kunne let komme til at koste eders hals, mand!"

Betjenten, der blev taget fuldstændig ved overraskelse, var aldeles målløs i begyndelsen. Da han atter genfandt mælet, tog han på at fnyse og true, medens Hendon forholdt sig ganske tavs og rolig, indtil der ikke var mere vejr eller flere ord at finde; da sagde han:

"Jeg kan egentlig godt lide dig, ven, og det skulle gøre mig ondt, om jeg erfarede, at du var kommet i nogen forlegenhed. Men husk vel på: – Jeg hørte hvert eneste ord, der faldt imellem eder – hver en stavelse. Jeg kan let overbevise dig om det." Derpå gentog han samtalen, som betjenten og fruentimmeret havde ført sammen i retslokalets forværelse, ord til andet, og endte med at sige:

"Se nu selv – har jeg ikke gengivet det korrekt? Tror I ikke, jeg nok ved påkommende lejlighed kunne påtage mig at forklare det tydeligt for dommeren?"

Den usalige mand blev atter ganske ør i hovedet af frygt og fortvivlelse; men pludselig slog han om og svarede med påtagen livlighed:

"I laver der en svært stor elefant ud af en lille myg; jeg drillede jo kun konen for spøg og for min egen fornøjelse."

"Var det måske også for spøg, at I tog grisen?"

Temmelig spidst svarede manden:

"Ja netop, højstærede – lige akkurat for spøg."

"Jeg begynder næsten at tro eder", fortsatte Hendon med et skuffende udtryk i stemmen, der lige så godt kunne tages for anerkendelse som for spot; "men tjen mig da blot i at vente her et lille øjeblik, medens jeg løber tilbage til dommeren; det er sikkert en mand, erfaren i lovkyndighed og vist ikke mindre i at opfatte en spøg og –"

Allerede havde han fjernet sig et skridt, stadigt fortsættende sin tale, da konstablen, der begyndte at blive vaklende og urolig, endelig med en ed råbte:

"Holdt, holdt, gode herre – så vent dog en kende – dommeren, siger I! Ja det er jo netop ulykken, menneske, at dommeren ikke har så megen forstand på at forstå en spøg, som et dødt kadaver! Kom, lad os snakke ligefremt med hinanden. Pokker stå også i det! Det ser jo rigtignok ud til at kunne blive mig en lovlig dyr spøg – og andet var det jo dog ikke. Men jeg sidder med stor familie: kone og små børn. – Tag nu også I mod fornuft, Eders Velbårenhed; hvad et det da egentlig, I forlanger af mig?"

"Kun, at I lader, som om I var døvstum og ganske blind, så lang tid, som man behøver for at tælle til hundrede tusind – når man tæller langsomt, forstår sig," sagde Hendon med et tonefald som én, der forlanger en naturlig lille velvillighed af sin næste.

"Men det bliver min ødelæggelse!" svarede den fortvivlede betjent. "Vær dog en smule rimelig, gode sir, betragt også sagen fra den anden side og indrøm mig så, at enhver dog må kunne indse, at det kun var løjer af mig – det ligger så soleklart for hånden, at enhver må give mig ret. Men selv om det måtte siges ikke at være en spøg, så er det da i hvert tilfælde en forseelse, så grumme ringe, at den allerstrengeste straf, der kunne være tale om at idømme mig, dog vel aldrig kunne blive højere end en advarsel af dommeren selv."

Med en højtidelig alvor, der bragte den ulykkelige til at gispe, svarede Hendon:

"Denne såkaldte spøg af dig har i loven en bestemt betegnelse. Kender du den ikke?"

"Nej, jeg aner det ikke. Måske har jeg båret mig græsselig dumt ad. Jeg drømte ikke om, at den havde nogen betegnelse eller kendtes i loven – nej ved den søde himmel, jeg troede så vist, at den var ganske uden sidestykke."

"Men alligevel forholder det sig, som jeg siger. I loven kaldes en sådan forbrydelse: *Non compos mentis, lex talionis sic transit gloria mundi*."

"Du gode Gud!"

"Og straffen er døden."

"Vorherre se i nåde til mig arme synder!"

"Du har draget fordel af en, der selv havde syndet, som befandt sig i overhængende fare og hvis skæbne afhang af dig selv; desforuden har du sat dig i besiddelse af gods til større værdi end tretten og en halv pence, idet du selv kun har betalt en ubetydelighed for det, og dette er i lovens øjne raffineret underslæb, forræderisk svig, embedsovergreb, *ad hominem ekspurgatis in statu quo*. – Straffen er – som jeg har sagt: døden ved strikken, uden nåde, formildelse eller bistand af gejstlig trøst."

"Hold på mig, ak hold på mig, kære, dyrebare herre, mine ben ryster under mig! Vær dog barmhjertig – skån mig for denne dom; jeg skal da med glæde lukke et øje i og være blind for, hvad der sker."

"Godt; nu er du jo fornuftig og medgørlig. Og lover du da også at bringe grisen tilbage til sin rette ejer?"

"Ja, jeg vil; det ved Gud jeg vil – og aldrig røre ved nogen anden, om så end Himlen sender mig den direkte med en

ærkeengel! Gå bare – jeg ser ikke, hvor I bliver af – ingen verdens ting ser jeg! Jeg siger da bagefter, at I er brudt ind og har befriet drengen med magt. Døren er jo gammel og skrøbelig; jeg kan jo selv slå den lidt itu mellem midnat og morgenstunden."

"Ja gør I det, gode mand, og stol på, at der intet ondt vil vederfares dig af den årsag. Dommeren har selv den allerstørste medfølelse for denne stakkels knøs; fordi han slipper fri, bliver der såmænd hverken udgydt tårer eller slået ben i stykker på nogen fangevogter."

25. Hendon Hall

Aldrig så snart var de to kammerater vel ude af sigte for betjenten, førend det blev pålagt Hans Majestæt at skynde sig ud af byen til et bestemt opgivet mødested og vente der roligt, medens Hendon begav sig til sit gæstgiversted for at afgøre sin regning der. En halv time senere travede de begge nok så blideligt østerpå på Hendons søvnige gangere. Kongen havde det nu lunt og godt; han havde nemlig kastet sine pjalter og iført sig det sæt brugte klæder, Hendon havde anskaffet på London Bridge.

Denne tog nu sine forsigtigheds-foranstaltninger for ikke at overanstrenge drengen, idet han skønnede som så, at alt for forcerede dagsrejser, uregelmæssige måltider og for lidt søvn kun ville virke skadeligt på hans forstyrrede sind, hvorimod hvile, regelmæssighed og passende motion sikkert ville fremskynde helbredelsen. Han længtes efter at se den lammede forstand i normal tilstand på ny og de sygelige ideer revet ud af den overanstrengte lille hjernekiste. Derfor traf han også sine forholdsregler således, at de uden anstrengelser, men med magelighed skred fremad mod det hjemsted, hvorfra han så længe havde været bandlyst, i stedet for at adlyde utålmodighedens stemme og fremskynde rejsen ved nat og dag.

Da de var kommet omtrent ti engelske mil frem på deres rejse, nåede de en temmelig anselig landsby og tog ind der for natten i et godt gæstgiversted. De tidligere sædvaner blev på ny genoptaget. Under måltidet stod Hendon for eksempel bag ved kongens stol og opvartede ham; da Hans Majestæt ønskede at

gå til sengs, afklædte Hendon ham og lagde sig så selv, indhyllet i et tæppe, til at sove foran døren, på gulvet i sit eget værelse.

Dagen efter og den derpå følgende dag humpede de afsted på ny, samtalende om de eventyr og hændelser, hver især havde oplevet siden adskillelsen, og begge i lige høj grad interesseret i hinandens beretninger. Hendon beskrev vidtløftigt sine møjsommelige vandringer for at genfinde kongen, og hvordan ærkeenglen havde narret ham rundt i skoven på kryds og tværs, og så endelig ført ham tilbage til hytten, da han indså umuligheden af at blive af med ham. Da de var kommet hjem – fortalte Miles – gik den gamle fyr ind i soveværelset, men kom straks ud igen; vaklende på benene og med fortvivlede miner berettede han, at han havde ventet at finde drengen, som nu for længst måtte have kunnet være tilbage, liggende at sove, men han var nu forsvundet. Hendon var forblevet hele dagen i hytten; men håbet om kongens tilbagekomst måtte da til sidst opgives, og han drog da videre på en ny opdagelsesrejse.

"Og gamle *Sanctum Sanctorum* var virkelig meget forknyt over, at Eders Nåde ikke kom tilbage," sluttede Hendon sin fortælling. "Jeg kunne tydeligt læse det i hans ansigt."

"Ja, min tro, det nærer jeg ingen tvivl om," svarede kongen – som derefter fortalte, hvad han havde oplevet, hvorefter Hendon følte stor sorg over, at han ikke havde sendt den ærkeengel tilbage til Himlen.

Den sidste dag undervejs løb Hendons tanker rent løbsk. Tungen stod ikke stille på ham. Han talte om sin gamle fader, sin broder Arthur og gav mangt et træk til bedste, hvorved disse menneskers høje og ædle karakter ret kom til at stå i den rette belysning; han blev rent ellevild i glødende elskovs-dithyramber

over sin Edith og var i det hele taget så blød om hjertet, at der endog faldt nogle venlige og broderlige ord om broderen Hugh. Det tilstundende møde på Hendon Hall udmalede han sig omstændeligt, hvilken overraskelse hans ankomst ville volde blandt dem alle, og hvilket fryderåb der ville lyde fra høje og lave.

Det var et smukt landskab, de gennemrejste, oversået med huse og frugthaver; vejen slyngede sig gennem frodige agre, til alle sider vid udsigt, og bløde overgange fra bakker til dalstrøg mindede om havets lette dønninger. Ud på eftermiddagen kunne den hjemvendende, forlorne søn ikke dy sig fra at foretage idelige afstikkere fra vejen for at se, om det ikke var muligt at øjne fædrenehjemmet i det fjerne, og han besteg derfor snart en, snart en anden høj. Endelig kronedes da forsøget med held og han råbte:

"Hist ovre ligger landsbyen, min prins, og der, tæt ved, ser I slottet! Herfra vil I kunne skimte tårnene; skoven dernede, det er min faders park. Ret snart skal I nu få stads og herlighed at skue! Et hus med halvfjerdsindstyve værelser, tænk blot! – og syv og tyve tjenere! En herlig bolig for sådan et par som os to, synes I ikke? Kom, lad os skynde os videre – min længsel tåler snart ikke flere forsinkelser."

Alle kræfter blev nu anspændte, men alligevel blev klokken over tre, førend landsbyen var nået. De rejsende travede igennem den og Hendon passiarede hele tiden. "Her ligger kirken – overgroet med den selvsamme vedbend, – den er hverken blevet større eller mindre." – "Hist nede ser I kroen, den gamle *Røde Løve*, og der ovre ligger torvet." – "Her kan I se majpælen – og der står jo endnu den gamle vandpost! – Intet er

forandret, intet uden menneskene i hvert tilfælde, ti år formår nok at rydde op iblandt dem; nogle af dem synes det mig dog, jeg skulle genkende, men mig er der nok ingen, der kendes ved." Og således fremdeles. Enden af byen blev snart nået; derefter slog de ind på en bugtet, snæver vej, kantet med anselige hegn på begge sider; rask jog de gennem den, så meget som en halv fjerdingvej, kom så, gennem en pragtfuld port, ind i en rummelig blomsterhave, hvor svære stensøjler stod plantet, prangende med våbenskjolde og emblemer. Et stolt herresæde lå lige for deres øjne.

"Velkommen til Hendon Hall, min konge!" udbrød Miles. "Ak, dette er i sandhed en mærkedag for mig! Min fader, broder og lady Edith Bille bliver så overvældede af glæde, at de i begyndelsen hverken vil have øje eller tanke for andet end mig i det første gensyns glæde, derfor vil eders modtagelse muligvis nok forekomme eder lidt kølig; men bryd eder ikke om det, piben skal snart få en anden lyd, for når jeg forklarer dem, at I er min myndling, og fortæller dem, hvor uendelig meget jeg holder af eder, så vil de snart optage eder i deres hjerter for Miles Hendons skyld og byde eder et kærligt hjem og ly her for bestandigt!"

I næste øjeblik var Hendon sprunget af muldyret foran den store indgangsportal; han hjalp derefter kongen ned, greb ham ved hånden og stormede ind. Nogle få skridt førte dem til en rummelig hal; der trådte han nu ind, lod kongen tage plads med mere hast end ceremoni og løb så hen imod en yngre mand, der sad ved et skrivebord foran et mægtigt bål af favnestykker.

"Kom i mine arme, Hugh," råbte han, "og sig, at du er glad ved at se mig velbeholden tilbage! Og kald så på fader; for hjemmet er dog ikke ret hjemmet, førend jeg får trykket hans hånd, ser ham ind i øjnene og atter hører hans kære stemme!"

Men Hugh trak sig kun sky tilbage, efter at have forrådt en forbigående overraskelse, og fikserede skarpt den nysankomne med et blik, der i begyndelsen vidnede om såret stolthed, men som efterhånden gik over til et andet udtryk, ligesom et uvilkårligt svar på en eller anden indre røst, og derpå gik over til en målløs forbavselse, blandet med virkelig eller forstilt medlidenhed. Lidt efter svarede han blidt:

"Eders forstand forekommer mig noget omtåget, gode fremmede, uden tvivl en følge af hårde skuffelser og modgang i verden; eders blik og tale vidner tydeligt nok om det. Hvem antager I mig for at være?"

"Antager? Men, i Himlens navn, for hvem anden vel end for den, du er! Jeg antager dig naturligvis for Hugh Hendon," sagde Miles utålmodigt.

I samme blide tone fortsatte den anden:

"Og hvem indbilder I eder selv da at være?"

"Indbildning har intet her at skaffe. Vil du måske forsøge at få mig til at tro, at du ikke skulle genkende din egen kødelige broder Miles Hendon?"

Et udtryk af behagelig overraskelse gled flygtigt hen over Hughs træk, idet han udbrød:

"Hvorledes! Er dette ingen spøg? Kan da de døde atter opstå til livet? Gud være priset, om det forholder sig således! Skulle virkelig vor fortabte søn være blevet gengivet til vor arne efter alle disse tunge år! Nej, dette forekommer mig alt for glædeligt

til at kunne være sandhed, det er alt for stor en lykke til at kunne være virkelighed. – Jeg bønfalder eder, hav medlidenhed med mine følelser, spøg ikke alt for grusomt! Hurtigt! Herhen til lyset – lad mig betragte eder nærmere!"

Dermed greb han Miles ved armen, trak ham hen til vinduet, begyndte formelig at sluge ham med øjnene, drejede ham frem og tilbage og trippede ilfærdigt fra den ene til den anden side for ret at komme til en sikker og pålidelig erkendelse, – alt mens den hjemkomne, glødende af fryd, smilede, lo, nikkede med hovedet og sagde:

"Ja, ja, se dig kun rigtigt for, og frygt ikke, du vil hverken finde lemmer eller træk, der ikke kan stå deres prøve. Bekig og beglo mig kun, gamle, gode Hugh – jeg er og bliver dog Miles Hendon, den samme gamle Miles, din fortabte broder, ikke sandt? Ak, dette er virkelig en glædesdag – det har jeg allerede sagt flere gange! Ræk mig din hånd, lad mig kysse din kind – Gud, jeg er jo lige ved at dø af lutter glæde!"

Han ville netop til at kaste sig i sin broders arme, da denne med hånden gjorde en afværgende bevægelse, og derefter lod hovedet sørgmodigt synke ned på brystet, idet han bevæget sagde:

"Af, nådige Gud i Himlen, forund mig styrke til at bære denne grusomme skuffelse!"

Miles, aldeles ude af sig selv, kunne i det første øjeblik ikke finde mælet. Da han atter formåede at tale, råbte han:

"Hvorledes! Skuffelse? Er jeg da ikke din broder?"

Bedrøvet rystede Hugh på hovedet og svarede:

"Jeg vil bede Gud, at det må kunne bevises, at I taler sandhed, og at mit syn må oplades, så at jeg kan finde den lighed, der

endnu er skjult for mig. Men desværre frygter jeg for, at brevet kun har talt alt for sandfærdigt."

"Hvilket brev?"

"En skrivelse, der kom til os fra fastlandet for henved seks eller syv år siden. Det sagde, at min broder var faldet i et slag."

"Det var en løgn! Kald på fader – han vil snart genkende mig."

"På de døde er det forgæves, at vi kalder!"

"Død!" Miles stemme var nær ved at briste og læberne skælvede. "Min fader død! – Ak, dette er i sandhed et tungt budskab. Min halve glæde ved at være kommet hjem ligger nu visnet. Lad mig da stedes for min broder Arthur, beder jeg dig – også han vil let genkende mig, og han vil skænke mig den trøst, jeg nu så hårdt har fornøden."

"Også han er død og borte."

"Gud se i nåde til mig arme mand! Borte! Begge døde – den værdige er revet bort og den uværdige i min person er blevet tilbage her på jorden! Ak hav medynk med mig – sig ikke, at også lady Edith – –"

"Er død? Nej, hun lever endnu."

"Så være Himlen da priset derfor; nu lever min glæde atter op! Skynd dig, broder – il afsted – lad hende komme herind. Foragter også hun mig – – men nej! det er jo utænkeligt. Hun vil genkende mig, en dåre var jeg, om jeg blot et øjeblik kunne tvivle. Før hende herind – og alle vore gamle tjenere, også de vil snart se, hvem jeg er."

"Af dem findes kun fem tilbage – Peter, Halsey, David, Bernard og Margaret."

Med disse ord forlod Hugh salen. Miles stod en stund fordybet i sine tanker; så begyndte han at måle gulvet med

lange skridt, mumlende:

"De fem ærkekæltringer skulle have overlevet alle de to og tyve tro og ærlige – det lyder næsten ufatteligt."

Stadig talende med sig selv vedblev han at skride op og ned gennem værelset; kongen var nu fuldstændig ude af hans tanker. Men lidt efter sagde denne alvorligt og med et udtryk af uforfalsket deltagelse, skønt ordene selv jo nok lod sig fortolke som ironi:

"Lad ikke din ulykke gå dig for nær til hjertet. Gode mand, der findes andre her i verden, hvis rettigheder ejheller er anerkendte, og hvis fordringer man spottende afviser. Vi deler skæbne sammen."

"Ak, min konge," udbrød Hendon rødmende let, "fordøm mig ikke så hastigt; vent blot – I skal da få at se. Jeg er ingen bedrager. – Hun vil vidne for sandheden af mine ord, og I skal selv høre bekræftelsen af de yndigste læber, der findes i hele England. Jeg skulle bedrage? Hvordan kan man dog blot falde på så urimelig en tanke? Jeg kender jo denne hal, disse malerier af mine forfædre og hver en genstand her omkring os så godt, som et barn kender sit barnekammer. Her er jeg jo født og opdraget; tro mig, jeg taler sandhed! For ingen pris ville jeg narre eder; skulle end ingen anden fæste lid til mine ord, så skænk mig dog i al fald den trøst, at I stoler på mit udsagn. – Faldt også I fra min sag, det ville knuse mit hjerte."

"Jeg tvivler ikke noget øjeblik på sandheden af eders ord," svarede kongen med barnlig ligefremhed og tillid.

"O, tak, modtag min oprigtige tak!" udbrød Hendon med en inderlighed, der noksom viste, at han følte sig bevæget. Men i samme nu fortsatte kongen med sin frejdige åbenhed:

"Tvivler I da om sandfærdigheden af *min* fortælling?"

Den brødefulde forvirring stod tydeligt at læse på Hendons ansigt, og han følte sig næsten lettet, da døren i det samme åbnedes og broderen trådte ind, hvorved han undgik den nødvendighed at besvare spørgsmålet.

En smuk dame i kostbar dragt fulgte umiddelbart efter Hugh, i hendes følge kom flere livréklædte tjenestefolk. Hun skred langsomt frem med sænket hoved og blikket fæstet på gulvet. Hendes træk viste en dyb græmmelse og sønderknuselse. Miles Hendon fo'r frem og udbrød:

"O min Edith, min dyrebare –"

Men Hugh vinkede ham tilbage og sagde med alvor til damen:

"Betragt ham nu nøje. Genkender du ham?"

Ved at høre Miles' stemme havde damen studset lidt og kinderne var blevet farvede af en svag rødme; nu stod hun og skælvede over hele legemet. I nogle forventningsfulde, skæbnesvangre minutter forholdt hun sig ganske rolig, så hævede hun hovedet langsomt, stirrede ind i Hendons ansigt med et glansløst, iskoldt blik, blodet veg fra hendes kinder, dråbe for dråbe, indtil deres rødme var blevet afløst af en askegrå, dødlignende bleghed, og endelig – ligesom med en kraftanstrengelse sagde hun med hul, klangløs stemme: "Jeg kender ham ikke," vendte sig derpå om og forlod med vaklende skridt og en halvkvalt hulken atter værelset.

Miles Hendon sank om i en stol og dækkede ansigtet med sine hænder. Efter en pause sagde broderen til de tilstedeværende tjenestefolk:

"I har nu haft lejlighed til at betragte ham, genkender I denne mand som min broder?"

Alle rystede benægtende på hovedet; deres herre fortsatte da:

"End ikke disse tjenere genkender eder, sir. Jeg frygter for, at her må foreligge en fejltagelse. I har jo nu tilmed fået syn for sagn, at min hustru er af samme mening."

"Din hustru!" I samme sekund ordet undslap hans læber, følte Hugh sig presset op mod væggen med et jernhårdt tag i struben. "O du skurkagtige slavesjæl," råbte Miles, "nu forstår jeg endelig alt! Selv har du formodentlig flikket det løgnagtige brev sammen, og min stjålne viv og mit gods og guld er frugten af det. Dér – pak dig nu herfra, at jeg ikke skal nedværdige min hæderlige stand som soldat ved at tilintetgøre så foragtelig en stymper."

Med røde kinder, næsten halvt kvalt, vaklede Hugh til den nærmeste stol og befalede tjenerne at gribe og binde den morderiske fremmede. De nølede imidlertid med at efterkomme befalingen, og en af dem bemærkede:

"Han er jo bevæbnet, sir Hugh, medens vi er våbenløse."

"Bevæbnet! Nu vel, hvad angår det eder, siden I er nok i antal endda! Grib ham, siger jeg!"

Men Miles rådede dem til at se sig vel for med hvad de foretog sig, og tilføjede:

"I kender mig fra tidligere tid – jeg har ikke i nogen måde forandret mig; og kom så kun an, om I ellers har lyst."

Denne påmindelse tjente ikke just til at opflamme folkenes kamplyst, og de holdt sig fremdeles forsigtigt tilbage.

"Gå da eders vej, I elendige krystere, bevæbner eder og vogt dørene, medens jeg sender bud efter vagten," udbrød Hugh.

Derefter vendte han sig på dørtærsklen og sagde til Miles:

"I vil finde det bedst for eder selv ikke yderligere at ophidse mig ved unyttige forsøg på flugt."

"Flugt? Spar dig enhver bekymring i så henseende, om du ellers nærer nogen sådan; for Miles Hendon er herre på Hendon Hall og alt, hvad derunder hører. Han bliver på sin post og vil forsvare den – tvivl ikke på det."

26. Miskendt

Kongen sad fordybet i sine kanter en stund; derefter så han op og sagde:

"Det er dog egentlig højst besynderligt – højst besynderligt; jeg forstår det virkelig ikke."

"Nej, herre, der er intet besynderligt i det. Jeg kender ham, hans opførsel er ganske naturlig. Lige fra fødslen af har han vist sig som en kæltring."

"O, jeg tænkte ikke på ham, sir Miles."

"Ikke på ham? På hvad da, om jeg må spørge? Hvad er det da, der er få besynderligt?"

"At kongen ikke savnes."

"Hvorledes, – hvilken? Jeg frygter næsten for, at jeg ikke forstår eder rigtigt."

"Virkelig? Er det da aldrig faldet eder ind som noget uforklarligt, at landet ikke er oversvømmet med kurerer og proklamationer, som beskriver mit udseende og går ud på at finde mig? Er det måske ikke en sag, der nok kunne volde uro og bekymring, at statens overhoved er forsvundet? – at jeg således sporløst er forsvundet og tabt?"

"Jo, ganske vist, herre konge, jeg tænkte mig ikke om." Dermed sukkede Hendon og tænkte: "Stakkels forstyrrede lille hoved – altid beskæftiget med denne fikse idé."

"Men jeg har undfanget en plan, der vil klare sagen for os begge to; jeg agter nemlig at skrive et brev i tre forskellige tungemål, latin, græsk og engelsk – og med det skal I ile til London i morgen den dag. Giv det ikke til nogen anden end min onkel, lord Hertford; når han får det at se, vil han genkende min

håndskrift og erkende, hvem det er, der har skrevet det. Og da vil han sikkert sende bud efter mig."

"Ville det dog ikke være bedre, Eders Højhed, om vi ventede her, indtil jeg har bevist min identitet og fået retten til mine besiddelser sikret? Jeg ville da så meget bedre være i stand til at –"

Utålmodigt afbrød Edward den talende, idet han råbte:

"Stille! Hvad betyder eders elendige smule gods og smålige interesser i sammenligning med den sag, der berører hele nationens velfærd og tronens rette besiddelse." Derefter tilføjede han mildere, ligesom om han selv havde fortrudt sin strenghed: "Adlyd mig kun trøstigt og nær ingen frygt; jeg skal nok bringe rede i eders affærer og få dem afgjort til eders fulde tilfredshed – ja mere endda. Jeg skal huske alt og vide at gøre ret og skel."

Med disse ord tog han en pen og gav sig straks i færd med arbejdet. Hendon betragtede ham med kærlige øjne en tid og sagde til sig selv:

"Ja – var det nu for eksempel mørkt, så kunne man sandelig fristes til at tro, at det var en virkelig majestæt, der talte; det kan ikke nytte at nægte det, når humøret er over ham, kan han virkelig tordne og lyne som nogen konge – hvor han så ellers har lært den kunst fra. Se nu, hvor han der sidder nok så fornøjet, kradser sine meningsløse kragetæer op og bilder sig ind, at det er latin og græsk; med mindre jeg på en eller anden måde kan være så heldig at få et godt indfald, der kan drive hans tanker over i en anden retning, så skal man se, at jeg til sidst bliver nødt til i morgen at lade, som jeg rejser væk i dette vanvittige ærinde, han der har fået udspekuleret til mig."

I næste øjeblik var sir Miles' tanker på ny beskæftiget med den forhånden værende situation. Så dybt hensunket blev han lidt efter lidt, at da kongen nogen tid efter rakte ham skrivelsen, han havde udfærdiget, så tog han imod den og puttede den i lommen, uden at ane, hvad det var, han foretog sig. "Hvor forunderligt Hun dog optrådte," hviskede han, "dog forekom det mig, at hun kendte mig alligevel – om end jeg havde årsag til at være af den modsatte anskuelse. Der er en modsigelse til stede her, det ser jeg tydeligt nok, men bringe nogen rimelig forklaring til veje, det magter jeg ikke, lige så lidt som jeg formår at skelne, hvad der efter sandsynlighed må være det rette. Sagen stiller sig simpelthen således for min ringe forstand: Hun må jo nødvendigvis have genkendt mit ansigt, mit udseende, min stemme, hvorledes kan det tænkes anderledes? Og dog benægter hun det, og det burde egentlig være bevis nok, al den stund det er urimeligt, at hun kunne lyve. Men stop – nu synes jeg, det dages. Rimeligvis har han indvirket på hende – befalet hende – ja måske tvunget hende til at udtale en usandhed. Dette er løsningen! Hun forekom mig jo også halvdød af skræk – ja vist, hun handlede under åbenlyst tryk. Men jeg vil opsøge hende, finde, hvor hun opholder sig, nu da han er borte, og jeg skal da nok få hendes sande Jeg frem. Hun må jo dog mindes hine dage, da vi som små legekammerater tumlede os sammen, hendes hjerte vil smelte, når jeg genkalder disse minder, så at hun ikke længere vil forråde mig, men anerkende mig for den, jeg er. I hendes blod flyder ingen forræderisk dråbe – hun var altid en ærlig og sanddru natur. Hun har elsket mig oprigtigt i hine dage, dette

ved jeg for sikkert og vist, og den, man én gang har elsket, forråder man ikke siden."

Ivrigt opsat på at udføre sin hensigt nærmede han sig døren, da denne i det samme gik op og lady Edith trådte ind. Hun var endnu særdeles bleg, men gik nu med faste skridt og en holdning fuld af adel og blidhed. Men hendes træk var lige så bedrøvede nu som før.

I glad forventning sprang Hendon frem for at møde hende, men med en næppe synlig bevægelse standsede hun ham i farten, tog plads i en stol og indbød ham til at følge eksemplet; hun borttog straks på denne måde hin følelse af kammeratskab, han selv ville have anslået, og forvandlede den til et møde mellem fremmede. Overraskelsen, den forvirrede betagethed, Hendon derved blev grebet af, førte også til, at han et øjeblik måtte spørge sig selv, om han da virkelig også var vis på ikke at tage fejl af sin egen person, når alt kom til alt, og denne pause benyttede Edith sig straks af:

"Sir, jeg er kommet for at advare eder. De vanvittige kan naturligvis ikke ved ord bringes ud af deres fikse ideer, men muligvis kan de dog derved overtales til ikke at udsætte sig for åbenlyse farer. Jeg antager, at denne eders indbildning virkelig udspringer fra en oprigtig tro på, at I er husets ældste søn; for så vidt er det derfor i mine øjne ejheller formasteligt – men bliv ikke her i huset med denne indbildning, for I løber en forfærdelig fare." Med disse ord fæstede hun et roligt blik på Miles' ansigt og tilføjede derpå med liv: "Så meget større er faren for eder, som eders ydre virkelig har meget tilfælles med det, vor tabte broder ville have haft, om han havde levet endnu."

"Men ved Gud i Himlen, jeg er jo denne broder!"

"Jeg gentager mine ord om, at jeg tror, det virkelig er eders mening. Eders oprigtighed i den retning drager jeg intet øjeblik i tvivl, – men jeg advarer eder tillige endnu en gang, det er det hele. Min husbond er herre her på stedet. Hans magt kender næppe nogen grænse. Folk lever eller dør her, udelukkende efter som han befaler. Hvis I slet ingen lighed havde med den mand, I påstår at være, så kunne han muligvis lade eder gå i fred med eders tanker uden at tilføje eder noget ondt; men tro mig, jeg ved vel, hvad han vil gøre nu; han vil simpelt hen erklære, at I er en afsindig bedrager, og alle vil på stedet gentage hans ord." Atter fæstede hun her sit blik på Miles og fortsatte på ny: "Hvis I også var Miles Hendon, og han vidste det, og alle andre her omkring ligeledes vidste det – hør vel efter, hvad jeg siger, og mærk nøje mine ord, – så ville faren for eders vedkommende ingenlunde være ringere. Eders skæbne ville være lige hård og grusom endda; han ville fornægte eder, erklære eders udsagn for falsk, og ingen ville fordriste sig til at tage parti for eder."

"Gerne vil jeg tro eders ord," svarede Miles bittert; "den magt, der formår at byde en barndomsven at forråde en anden og som bliver adlydt heri, kan med god grund vente også at blive adlydt på steder, hvor det kun gælder hus og føde og hvor ingen spindelvævstråde som troskab og ære binder de pågældende til at følge sandhedens bydende røst."

En svag rødme viste sig et øjeblik på damens kinder, mens hendes blik ufrivilligt søgte gulvet; men stemmen forrådte ingen bevægelse, da hun kort efter fortsatte:

"Jeg har advaret eder for den fare, der hænger over eders hoved, og må endnu en gang gentage mit råd: flygt herfra. I modsat fald vil I bukke under for dette menneske. Han er en

tyran, der ikke kender til skånsel. Jeg, der er hans lænkede slave, må vel vide besked med det. Stakkels Miles og Arthur så vel som min elskede formynder sir Richard er nu uden for hans rækkevidde og hviler i fred – bedre ville det være for eder, om I var samme steds, end at blive her i denne voldsmands kløer. Eders fordringer står som en trussel mod hans rang og besiddelser, I har angrebet ham her i hans eget hjem – bliver I, da er den hårdeste skæbne eder vis. Flygt derfor – betænk eder ikke noget minut. Mangler I guld, så beder jeg eder tage denne pung; bestik folkene til at lade eder slippe ud. Ak, stakkels fortabte sjæl, lyt til mit velmente råd og il herfra, medens det endnu måske er tid."

Med en håndbevægelse afslog Miles den tilbudte pung, rejste sig og stod nu foran hende i sin fulde højde.

"Tilstå mig blot én bøn," sagde han. "Se mig ind i øjnene, så at jeg kan overbevise mig om, at I mener, hvad I her har sagt. Således – svar nu på mit spørgsmål: Er jeg ikke Miles Hendon?"

"Nej, jeg kender eder ikke."

"Sværg, at I taler sandhed!"

Svaret var næsten uhørligt, men dog opfangede han det:

"Jeg sværger."

"O, dette overgår alt, hvad jeg har kunnet tro!"

"Fly; hvorfor bortødsle de kostbare minutter? Fly og frels eder!"

I dette øjeblik åbnedes døren atter, en skare tjenere stormede ind og en fortvivlet kamp påfulgte; men Hendon overmandedes dog snart og blev slæbt bort. Kongen blev ligeledes fanget, begge lænkedes forsvarligt og førtes derefter til stedets fængsel.

27. I fængslet

Kalotterne var alle fulde, så at de to venner måtte puttes ind i et hul, hvor man ellers indespærrede sådanne folk, der kun havde gjort sig skyldige i småforseelser. Selskab fik de således nok af, for i rummet befandt sig allerede henved en snes fanger af begge køn og af forskellige aldre, alle med håndjern og lænker om benene, – et larmende og højst usædeligt selskab. Kongen rasede heftigt over denne uhørte krænkelse af hans fyrstelige værdighed, men Hendon var tavs og eftertænksom. Hans tanker var dog alligevel i vildt oprør. Han var kommet hjem som en jublende, fortabt søn, ventende at møde almindelig henrykkelse over sin tilbagevenden; i stedet for var han nu blevet modtaget med den mest oprørende uvenlighed og til sidst endog slæbt i fængsel. Hvad han havde tænkt sig og virkelig oplevet, adskilte sig så himmelvidt fra hinanden, at virkningen i begyndelsen næsten lammede ham; han formåede ikke en gang at afgøre, om det helst skulle betragtes fra et tragisk eller et grotesk synspunkt. Han følte sig til mode som et menneske, der i uskyldig glæde stormer ud for at nyde synet af en skøn regnbue og så træffes af lynet lige udenfor sin dør.

Efterhånden vendte dog de forvirrede og forpinte begreber tilbage i et ædrueligt spor, besindigheden kom igen; om Edith og hendes opførsel samlede sig nu alle hans tanker. Han gennemgik på ny hele hendes adfærd og betragtede den fra alle kanter, men uden at få noget tilfredsstillende resultat ud af sin overvejelse. Kendte hun ham igen – eller havde hun rent glemt ham? Dette spørgsmål var jo til at blive tosset over, i hvor lang tid han end grundede på det, men endelig kom han dog til det

resultat, at hun umuligt kunne andet end genkende ham; og at hun følgelig havde fornægtet ham af klogskabshensyn. Hans hjerte fyldtes da af bitterhed og hårde beskyldninger mod hende, som han længtes efter at kunne slynge fjende i ansigtet; men navnet havde alligevel bestandig haft en så hellig klang for ham, at han godt følte, at han umuligt ville være i stand til at få dem frem over sine læber, om han nu kom til at stå lige over for hende.

Indhyllet i dårlige, pjaltede og snavsede fangetæpper, tilbragte kongen og Hendon en forstyrret nat. Imod en bestikkelse havde fangevogterne nemlig smuglet drikkevarer ind til nogle af fangerne; følgen heraf blev naturligvis et spektakel med syngen af uanstændige viser, slagsmål, vrælen uden ende og hujen. Til sidst, da midnat var forbi, overfaldt en af de mandlige fanger et fruentimmer og havde nær taget livet af hende ved at slå hende i hovedet med sine håndjern, inden fangevogteren kunne komme hende til hjælp. Han fik da ordenen genoprettet ved at give angriberen en forsvarlig dragt prygl – så hørte spektaklet op, og enhver, der da ikke følte sig interesseret i de to såredes stønnen og klynken, kunne da få tid og lejlighed til at sove.

I den uge, der påfulgte, skiftede dag og nat med en sløvende ensformighed; der skete intet som helst af betydning. Mænd, hvis træk Hendon mere eller mindre tydeligt kunne huske fra tidligere dage, indfandt sig i dagenes løb for at beglo "bedrageren", spotte og fornærme ham; om natten fortsattes svireriet med den største regelmæssighed. Imidlertid indtraf der dog langt om længe en forandring. En dag bragte fangevogteren nemlig en gammel mand ind og sagde til ham:

"Slynglen opholder sig i dette hul – kast nu dine gamle øjne omkring og prøv, om du kan opdage, hvem det er."

Hendon så i vejret og følte for første gang, mens han havde været indespærret, en behagelig overraskelse. Straks sagde han til sig selv: "Det er jo Blake Andrews, der har tjent hele sit liv i min faders brød – en ærlig, trofast sjæl med hjerte i brystet. Sådan var det i hvert tilfælde tidligere. Men alle har jo svigtet nu til dags, alle er de jo nu løgnere. Dette menneske vil genkende mig så vist som nogen – og vil naturligvis også fornægte mig, ligesom alle de øvrige."

Oldingen stirrede rundt om, kiggede fra den ene til den anden og endte med at sige:

"Jeg finder ingen andre herinde en lutter småslyngler, landstrygere og pak. Hvem mener I?"

Fangevogteren lo.

"Her," svarede han. "Betragt mig en gang dette store dyr hist henne og sig mig din mening om ham."

Den gamle mand trådte nærmere, stirrede længe og opmærksomt på Hendon, rystede så på hovedet og udbrød:

"Nej, bevares! Dette har aldrig i sine levedage været Miles Hendon!"

"Rigtigt! Dine gamle glugger er alligevel ikke så tossede endda. Var jeg sir Hugh, så sandt, jeg skulle tage denne lurvede karl og –"

Sætningen fuldførtes ved, at den talende løftede sig på tåspidserne, som i en strikke, og samtidig frembragte en gurglende lyd i struben, der skulle betyde, at han blev kvalt. Med iver bemærkede den gamle hertil: "Ja, Gud velsigne hans milde hjerte, om han lader det blive derved. Stod det til mig at

behandle denne kæltring efter fortjeneste, så skulle jeg riste ham over en sagte ild, eller jeg er ikke nogen ærlig mand."

Med en velbehagelig hånlatter sagde vogteren:

"Lad ham kun erfare, hvorledes dine tanker om ham er beskafne, det plejer de alle at gøre. Du vil også nok finde, at det er et morsomt tidsfordriv."

Dermed slentrede han ud i vagtstuen og forsvandt. Den gamle lod sig falde ned på knæ og hviskede:

"Gud være evig takket og priset, at I er kommet tilbage, nådige herre! Jeg troede så vist, at I var død for hele syv år siden, og så finder jeg eder her atter lyslevende! Jeg kendte eder i samme øjeblik, jeg få eders ansigt, og svært kneb det for mig gamle karl, må I tro, at holde gode miner og lade, som om jeg intet andet havde bemærket end skillingsslyngler og almindelige vagabonder. Jeg er jo rigtig nok kun aflægs nu og fattig, sir Miles, men sig et eneste ord, så går jeg alligevel med glæde herfra ud og forkynder sandheden, om jeg så end skulle blive kvalt for det bag efter."

"Nej," svarede Hendon, "det skal du dog ikke. Det ville kun blive din ødelæggelse uden at forbedre min stilling det aller mindste. Men lige fuldt takker jeg dig af hjertet, for du har gengivet mig noget af min halvt tilintetgjorte tro på menneskene."

Denne gamle tjener blev efterhånden særdeles nyttig for Hendon og kongen; for han kom ikke så sjældent ned til dem, ligesom tilfældigt og kun for at spotte dem, men i virkeligheden smuglede han adskillige lækkerier til dem for at hjælpe en kende på den tarvelige fangekost. Hendon overlod alt dette til sin unge kammerat, og uden dem er det troligt nok, at Edward

ville være bukket under, for det var ham umuligt at fordøje den grove, simple føde, som tilmed i alt for ringe mål blev rakt dem af deres vogter.

Rigtignok var Andrews nødt til at indskrænke sig til meget korte besøg for at undgå mistanke, men hver gang han indfandt sig, lykkedes det ham ikke desto mindre at meddele forholdsvis meget. – Meddelelserne blev naturligvis givet i den lavest mulige tone, kun bestemt for Hendons øre, og gennemvævedes med højrøstede skældsord til almindelig opbyggelse for det øvrige selskab.

På den måde fik vore venner da lidt efter lidt hele husets historie at vide. Arthur havde været død nu i seks år. Tabet af ham i forbindelse med Hendons fraværelse nedbrød meget faderens helbred; han troede selv, at han snart skulle dø, og ønskede at se Hugh og Edith forenede, inden hans øjne lukkedes; men Edith tiggede bestandig om udsættelse, i håb om, at Miles i mellemtiden skulle vende tilbage. Endelig indtraf da brevet, hvori hendes elskedes død blev forkyndt; slaget tilintetgjorde rent sir Richard, han følte sin sidste time nærme sig og både han og Hugh trængte på for at få brylluppet bragt i stand; på ny bønfaldt Edith om henstand; hun fik da én måned, dernæst en anden, så en tredje, indtil endelig giftermålet fuldbyrdedes ved sir Richards dødsleje. Det viste sig snart, at ægteskabet var yderst ulykkeligt. Rundt omkring i krogene hviskede man om, at bruden kort efter ceremonien iblandt sin ægteherres papirer havde fundet flere koncepter til og to genparter af det skæbnesvangre brev, og at hun havde beskyldt ham for at have fremskyndet såvel brylluppet som også baronettens død ved et overlagt bedrageri. Alle slottets beboere

havde ligeledes historier at berette om de grusomheder, lady Edith måtte lide; efter faderens død havde sir Hugh i det hele taget ganske bortkastet masken og viste sig nu som en hjerteløs tyran mod enhver, hvis eksistens afhang af ham eller stod i forbindelse med hans besiddelser.

Der var navnlig en sætning af Andrews passiar, som kongen lyttede til med den mest levende interesse:

"Nu går det rygte landet rundt," sagde nemlig den gamle, "at kongen er blevet forrykt. Men for Guds skyld sig ikke til nogen, at I har hørt det af min mund, for dødsstraf venter den, der vover at omtale det, fortæller man."

Hans Majestæt gloede på tjeneren og udbrød: "Hans Majestæt kongen er *ikke* forrykt, min gode mand – og du vil finde det fordelagtigere i længden at holde dig til sager, der nærmere angår dig selv, end at føre sådan oprørsk tale."

"Hvad går der dog af fyren, hvad mener han monstro?" spurgte Andrews, overrasket ved dette djærve anfald fra en kant, hvor han mindst ventede det. Hendon gav ham imidlertid et tegn, som bragte ham fra at trænge videre på med spørgsmål, men bragte hans tanker tilbage til beretningen.

"Den højsalige konge skal begraves i Windsor om en dags tid eller to – den 16. dennes – og den nye konge bliver kronet i Westminster den 20."

"Mig synes, de skulle se at finde ham først," mumlede den lille majestæt, men tilføjede derefter hemmelighedsfuldt: "Men det vil de vel nok sørge for – og det skal jeg med."

"I Guds velsignede navn, hvem –"

Men den gamle mand som ikke længere i sit forundringsudråb; et nyt tegn fra Hendon stoppede ham på

halvvejen. Han fortsatte da sin fortælling:

"Sir Hugh tager op til kroningsfesten – og det med store forhåbninger, påstår man. Han venter nok ganske sikkert at vende tilbage som lord, for han står i høj yndest hos lord rigsforstanderen."

"Hvilken lord rigsforstander?" spurgte Edward.

"Hans Nåde hertugen af Somerset."

"Men hvilken hertug af Somerset taler du dog om, mand?"

"Herregud, der er da ikke flere af den slags, jarlen af Hertford, naturligvis."

Med heftighed udbrød kongen:

"Siden *hvornår* er han da blevet hertug og lord rigsforstander?"

"Siden den første januar, lille ven."

"Og må jeg da spørge, hvem har udnævnt ham til det?"

"Både han selv og rigsrådet – med kongens samtykke."

Hans Majestæt fo'r forfærdet tilbage. "Kongen!" udbrød han, "men hvilken konge, gode sir?"

"Hvilken konge! Nu har jeg hørt det med; – hvad pokker går der af drengen! Siden vi kun har den ene, er det ellers ikke svært at besvare: – Hans allernådigste Majestæt kong Edward den 6., hvem Gud bevare! Ja, og en rigtig allerkæreste mild og nådig lille skabning er han oven i købet, ja det ved Vorherre, han er, enten han så er forrykt eller ikke; – for resten siger man da, at han går fremad med hver dag. – Hans ros er på alles læber, alle velsigner ham og beder til Himlen, at det må forundes ham at regere længe i England, for han begyndte menneskekærligt med at frelse den gamle hertug af Norfolk fra døden og er nu

ivrigt opsat på at tilintetgøre alle de hårdeste af landets love, der har pint og plaget hans undersåtter i mange år."

Denne nyhed gjorde kongen aldeles målløs af forfærdelse og bevirkede, at han henfaldt i en sådan tilstand af drømmende elendighed og fortvivlelse, at resten af den gamles tale fuldstændig gik tabt for ham. Han spekulerede på, om den "allerkæreste lille skabning" virkelig kunne være tiggerungen, som han havde efterladt i sine fyrstelige klæder inde i paladset. Dog syntes det jo næsten utænkeligt, at dette kunne være tilfældet, al den stund hans opførsel og tale jo straks måtte forråde ham, såfremt han virkelig havde villet give sig ud for at være prinsen af Wales; – han ville jo da straks være blevet gennemskuet og kørt på porten og undersøgelse anstillet for at finde den rigtige prins igen. Kunne det da være muligt, at rådet havde indsat en eller anden ætling blandt adelen i hans sted? Nej, heller ikke dette, for han onkel ville aldrig under nogen omstændighed have givet sit minde til en sådan handling – og han var jo almægtig og ville let kunne undertrykke enhver bestræbelse af den art. Drengens grublerier førte følgelig ikke til noget resultat; jo mere han anstrengte sig for at løse denne hemmelighedsfulde gåde, desto mere forvirret blev han, desto værre blev hovedpinen og desto slettere hans søvn. Utålmodigheden efter at komme afsted til London voksede for hver time, og fangenskabet tyngede nu på hans skuldre med en næsten utålelig vægt.

Alt, hvad Hendon stillede op med kongen, glippede. – Han var ikke til at stille tilfreds, hvorimod nogle kvinder, der var blevet lænket i nærheden af ham, havde større held med sig. Under deres blide behandling og milde påvirkning genvandt

han atter sin sindsligevægt og lærte til dels også at finde sig tålmodigt i sin skæbne. Dette følte han sig også såre taknemmelig over og kom efterhånden til at holde inderligt af dem og at ynde deres kærlige, rolige væsen. Han udspurgte dem om grunden til, at de var blevet kastet i fængsel, og da de forklarede ham, at de hørte til baptisternes religionssekt, smilede han og spurgte:

"Er det da en forbrydelse at blive indespærret for i sådan et hul som dette? For resten gør det mig på en måde ondt, for jeg kommer da snart til at miste eders selskab; – for sådan en bagatel kan man da umuligt holde eder længe i fængsel."

Derpå svarede de imidlertid ikke direkte; men der var alligevel et udtryk i deres ansigter, som gjorde ham lidt urolig. Med nogen bestyrtelse fortsatte han:

"I svarer jo ikke – vær dog overbærende mod mig og sig mig: – der kan da vel ikke være tale om nogen anden straf for eder? Befri mig dog for den frygt!"

Forgæves prøvede de på at dreje samtalen hen på et andet emne; men hans angst var nu en gang blevet vakt, og han vedblev derfor:

"Er det muligt, at man vil piske eder? Nej, så grusom kan man dog vel ikke være! Sig mig, at det er utænkeligt. Ville de vel finde på noget sådant?"

Kvinderne formåede ikke længere at skjule deres forvirring og bekymring, men det var jo ikke muligt at undgå et tydeligt svar; den ene af dem sagde derfor med en stemme, der dirrede af bevægelse:

"Ak, du får jo vore hjerter til at briste, du kære, medlidende lille sjæl! Gud vil hjælpe os at bære vor –"

"I tilstår altså!" afbrød kongen hende. "Så vil de altså alligevel piske eder, de hårdhjertede uslinge! Ak, men I må ikke græde for det; jeg kan ikke holde ud at se det. Hold modet oppe; – jeg kommer nok ud og til min ret tidsnok til at frelse eder fra den rædsomme skæbne, og jeg vil redde eder, stol trygt på det!"

Da Edward vågnede næste morgen, var begge kvinderne forsvundet fra fængselscellen.

"De er frelst!" udbrød han glædestrålende, men tilføjede i det samme forknyt: "men til sorg for mig, – for de var i sandhed mine trøstens engle."

Hver af dem havde efterladt sig en strimmel tøj, der som erindringstegn var stukket fast i hans klæder med en nål. Han sagde, at disse genstande ville han i fremtiden gemme, og at han snarest muligt ville se at opspore disse kærlige, gode venner, han her havde erhvervet sig, og så ville han tage dem under sin beskyttelse.

Netop nu kom fangevogteren ind i cellen med nogle underordnede og befalede, at fangerne skulle føres ud i fængselsgården. Kongen blev henrykt – det var jo en ren velsignelse atter at få den blå himmel at se og at indånde den friske luft. Han vrissede og skældte over betjentenes langsomhed, men endelig kom da hans tur; lænkerne blev taget af ham og han fik ordre til at følge med de andre fanger ved siden af Hendon.

Den firkantede gårdsplads var brolagt og åben for oven. Fangerne trådte ud i den gennem en svær, muret buegang og opstilledes i rækker med ryggen til murene. Et reb udspændtes foran dem og desuden bevogtedes de af betjentene. Morgenluften var kølig og skarp, en let sne var faldet i nattens

løb og dækkede det store, tomme rum med et tyndt lag, hvorved stedets uhyggelighed yderligere forøgedes. Nu og da fo'r et isnende pust af vinterens blæst over gården og fik sneen til at fyge i alle retninger.

Midt på pladsen stod tvende kvinder, lænket til pæle. Et eneste blik på dem var nok for kongen til at genkende sine to trofaste veninder. Gysende sagde han til sig selv: "Ak, de er altså ikke blevet frigivet, således som jeg havde håbet. At tænke sig den mulighed, at sådanne skabninger skulle gøre bekendtskab med svøben! – og det i England! – Det er dog virkelig en skamplet på landets skjold. – Havde det endda været i hedenskabets tid – men nu i det kristeligt oplyste England! Nu vil de altså blive pisket, og jeg, som de så rørende har taget sig af, må stå her uvirksom og være vidne til denne himmelråbende uretfærdighed. Det er dog så forunderligt, at jeg næsten ikke kan fatte det, at jeg, kilden til al magt og myndighed i dette store land, er ude af stand til at beskytte dem. Men lad dem tage sig vel i agt, disse voldsmænd, for den dag vil snart oprinde, da jeg med ubønhørlig strenghed vil drage dem til regnskab for deres handlinger. Og for hvert slag, de nu lader falde på disse kvinder, skal de komme til at føle hundrede på deres egne skuldre."

En mægtig port åbnede sig på vid gab og en skare borgerfolk strømmede ind. De flokkedes om kvinderne, så at Edward ikke længere kunne få øje på disse. Han hørte nu lydelige stemmer, der talte frem og tilbage, som om nogen blev forhørt, men formåede dog ikke at opfatte meningen med, hvad der gik for sig. Så blev der pludselig såre livligt i skaren, betjentene gik til og fra gennem den del af tilskuerne, som stod hinsides

kvinderne, og medens dette varede, blev mængden efterhånden ganske tyst og stille.

På en given kommando skiltes nu masserne ad og trak sig tilbage; kongen fik derved et syn at se, der nær havde bragt blodet til at stivne i hans årer. Brændestykker lå stablet op omkring kvinderne og en knælende mand var netop i begreb med at antænde bålene!

De ulykkelige bøjede hovederne og dækkede deres ansigter med hænderne; de gule flammer begyndte at slikke op ad de knitrende stabler og blå røgsøjler steg langsomt i vejret, indtil vinden kunne få fat i dem. Den tilstedeværende gejstlige løftede sine hænder og begyndte en bøn – da just i det samme to unge piger kom ilende gennem den store port, udstødende gennemtrængende skrig, og fo'r op ad bålet i armene på de domfældte. De blev naturligvis øjeblikkelig revet bort af betjentene, der holdt den ene af dem forsvarligt fast, hvorimod det lykkedes den anden at slide sig løs på ny, idet hun råbte, at hun ville dø sammen med sin moder, og førend man atter kunne få fat på hende, stod hun igen med armene om halsen på denne. For anden gang blev hun imidlertid slæbt bort, men da havde ilden allerede taget fat i hendes kjole. To eller tre mænd holdt hende nu fast, den brændende klædning rev man af hende og kastede den til side, hvor den snart fortæredes af flammerne, alt imens hun som en vanvittig kæmpede for at befri sig og tiggede om lov til at måtte dø sammen med sin dyrebare moder, da hun ellers ville komme til at stå ganske ene og forladt i verden. Begge jomfruerne skreg bestandig og vedblev at brydes med deres vogtere, men pludselig druknede den alarm, de havde forårsaget, i lyden af hvinende skrig, der

udgik fra de af dødsangsten forpinte sjæle. – Hurtigt vendte kongen sig bort fra de fortvivlede piger og fæstede sit blik på bålet; derpå vendte han sig om mod muren, lænede sit askegrå ansigt mod den og lukkede øjnene. "O, min Gud," udbrød han, "hvad jeg her har set i dette ene minut, vil aldrig gå mig af minde, men stå med lysende skrift i min erindring så længe, jeg lever; om dagen vil jeg se det igen for mine øjne, om natten vil det vise sig i mine drømme. Give Gud, at jeg havde været blind."

Hendon iagttog nøje sin myndling. Ved sig selv tænkte han, mens hans træk udviste en synlig tilfredshed: "Hans forstyrrelse tager kendeligt af, han har allerede forandret sig betydeligt, og er blevet langt mere sagtmodig. Havde han her ved denne lejlighed fulgt sine gamle vaner, så ville han naturligvis være stormet frem mod disse uslinge, erklæret sig som kongen og befalet, at kvinderne skulle løslades uden men og harm. Forhåbentlig går disse griller ham snart helt af minde og den stakkels sjæl vil da fange fred på ny. Gid det ske snart!"

I løbet af dagen blev adskillige nye fanger bragt ind i hullet for at overnatte der midlertidigt, idet de under bevogtning var på vej til andre steder rundt om i landet, for der at modtage straffen for deres forskellige forbrydelser. Kongen indlod sig i samtale med dem; han havde nu fattet det forsæt, for fremtiden at uddanne sig til opfyldelsen af sit høje kald ved at udspørge fanger så ofte, en lejlighed tilbød sig, og deres beretninger om den hårde behandling, de havde måttet døje, bragte hans hjerte til at bæve af medfølelse. Den ene af disse fanger var en stakkels halvtosset kone, som havde stjålet et par alen tøj fra en væver; hun skulle nu hænges af den grund. En anden var anklaget for at have stjålet en hest; beviset for det var dog slet ikke blevet

ført og han troede sig da nogenlunde sikker på at skulle undgå strikken; men nej! – næppe var han kommet på fri fod, før han atter blev attraperet, denne gang beskyldt for at have skudt et dyr i den kongelige park; dette var blevet bevist, og han befandt sig nu på vej til galgen. Der var også en handelslærling, hvis sag særligt interesserede kongen; denne gik ud på, at han en aften havde fundet en tam høg, der var undveget fra sin ejermand; han havde i god tro taget den med hjem til sig og mente, at han havde lov til det. Retten havde imidlertid erklæret hans handling for tyveri og derefter dømt ham til døden.

Edward var ude af sig selv over disse umenneskeligheder og opfordrede Hendon til at hjælpe sig til at bryde ud og derefter flygte med sig til Westminster, for at han kunne komme i besiddelse af sin faders trone og udstrække sit scepter beskærmende over disse ulykkelige mennesker, så at deres liv kunne blive reddet; men hans faderlige ven sukkede kun derved og mumlede: "Stakkels barn, disse sørgelige skildringer har bragt sygdommen frem i ham på ny; – ak, havde vi dog kun ikke mødt dette ulykkelige tilfælde på vor vej, så ville han vel inden ret lang tid være kommet på den rette fod igen."

Iblandt fangerne befandt sig også en gammel advokat – en mand med et energisk og uforfærdet ansigt. For tre år siden havde han udgivet et skrift imod lord kansleren, hvori denne beskyldtes for at have vist åbenbar uretfærdighed, og var så blevet straffet med tabet af sine øren i gabestokken, afsked fra sin stilling, en bøde på 3.000 pund sterling samt livsvarigt fængsel. Nu for nylig havde han gentaget den samme handling og havde i den anledning fået en ny dom, der lød på, at han skulle miste, hvad der var til rest af ørene, betale 5.000 pund i

bøde, brændemærkes på begge kinder og forblive i fængslet resten af sit liv.

"Men disse ar er min stolthed," sagde han, idet han strøg sine grå hår tilbage og fremviste de sår, der betegnede stedet, hvor tidligere hans øren havde siddet.

Edwards øjne skød lyn af forbitrelse. Han sagde:

"Ingen tror jo på sandheden af, hvad jeg siger. – I er naturligvis i den henseende ikke anderledes end de øvrige; men lige meget. Inden en måned er forløbet, skal I være en fri mand, ja mere end det; de love, der således har skamskændet Englands navn, skal blive tilintetgjort og udslettet i statsarkiverne. Verden er nu engang underligt sammenføjet og forkert indrettet i mange måder; kongerne burde gå i skole hos deres egne lovbestemmelser fra tid til anden for at lære at blive menneskelige og overbærende."

28. Offeret

Under alt dette pinte og trykkede indespærringen imidlertid også svært Miles Hendons sind. Men omsider kom da hans forhør for til hans store tilfredshed, og han mente nu også med glæde at kunne finde sig i en hvilken som helst straf, forudsat, at den blot befriede ham for yderligere fangenskab. Dog kom han i en ren bersærkertilstand, da han fandt sig beskrevet som en "sværlemmet landstryger" og erfarede dommen, der lød på at sidde to timer i gabestokken, dels på grund af sit omstrejfende levned og dels for at have overfaldet herren på Hendon Hall. Hans krav på slægtskab med sin anklager og på arveretten til de hendonske herligheder og godser blev aldeles upåagtede som værende alt for foragtelige og latterlige til at værdiges nogen nærmere undersøgelse.

Staklen rasede og truede på sin vej til straffepladsen; men det blev ikke til hans egen fordel. Betjentene slæbte ham med sig uden videre omstændigheder og opvartede ham oven i købet med nogle velmente knubs for hans uærbødige opførsel.

Kongen formåede ikke at se gennem alt det pak, der myldrede efter Hendon; han var følgelig nødt til at følge med bagtroppen og tålmodigt finde sig i at være skilt fra sin trofaste ven og tjener. Han var selv kun med nød og næppe undgået at komme i gabestokken for at være antruffet i sådan et slet selskab, men var i betragtning af hans ungdom sluppet med en prædiken og en advarsel. Da skaren endelig standsede, trippede han ivrigt rundt fra sted til sted i kredsens yderste række for at finde en åbning at slippe igennem, og – efter en del frugtesløse anstrengelser – lykkedes det da også omsider. Der sad hans

stakkels ledsager i den nedværdigende gabestof, til spot og skive for en væmmelig hob af stedets værste udskud – han, selve majestætens livtjener! Edward havde vel hørt dommen forkynde, men kun forstået halvdelen af dens betydning. Hans vrede begyndte at stige, efter som det krænkende i den behandling, man her pålagde en medskabning, ret trængte til bunds i ham; den kulminerede, da han påfølgende øjeblik så et råddent æg komme flyvende gennem luften, dale ned og briste lige på Hendons kind og da han hørte pøbelens rå fryderåb over det; som en los fo'r han tværs over den åbne plads, stillede sig lige over for betjenten, der havde vagt, og råbte:

"Det er for galt! Dette er min tjener – sæt ham i frihed! Jeg er –"

"O, så ti dog!" udbrød Hendon i den dødeligste skræk. "I bringer jo ulykke over eders eget hoved. Bryd dig ikke om, hvad han siger, betjent, han er gal."

"Bryd du bare ikke din hjerne med, hvad jeg skal tage mig af, min gode mand. Jeg bryder mig ganske vist ikke stort om den purk; men give ham en gavnlig lære, det kunne jeg dog nok have lyst til." Dermed vendte han sig om til en underordnet og sagde: "Giv denne tosse en lille mundsmag af din svøbe, for at han kan lære at opføre sig en kende sømmeligere en anden gang."

"En fem-seks stykker vil forslå bedre endnu," foreslog sir Hugh, der et øjeblik i forvejen var kommet ridende for at se, hvordan sagerne stod.

Kongen blev grebet. Han forsøgte ikke engang at gøre modstand, så forfærdet var han blevet ved den blotte tanke om den umådelige skændsel, man havde vovet at foreslå udført på hans hellige og ukrænkelige person. Historien havde allerede

måttet optegne beretningen om én engelsk konge, der var blevet pisket; det var jo dog en utålelig tanke, at netop han skulle være den, der gav det andet eksempel på et sådant tilfælde. Han var imidlertid fanget, der var ingen hjælp at vente sig; enten måtte han altså tage straffen eller bede om nåde. Det var hårde betingelser; men han kom dog snart til det resultat, at han måtte tage pryglene – det kunne en konge dog til nød finde sig i, men nåde kunne ingen konge nedlade sig til at bede om.

Imidlertid løstes knuden uventet af Miles Hendon. "Lad barnet gå i fred," sagde han. "I hjerteløse hunde, ser I ikke, hvor ung og spinkel han er? Lad ham være i fred, siger jeg, – så tager jeg hans straf."

"I sandhed, et udmærket indfald – tak for det!" udbrød sir Hugh, idet hans ansigt oplystes af en satanisk glæde. "Lad den små tiggerunge gå igen, og giv denne tyv en halv snes stykker i stedet for; – men forsvarligt skal det være, læg ham dem ud med kraft, og snyd ham ikke for et eneste slog." Kongen ville lige til at lukke munden op på ny for at nedlægge en kraftig protest, men sir Hugh bragte ham hurtigt til tavshed ved denne afgørende bemærkning: "Ja, tal kun frit, min gut, let kun dit hjerte og gener dig ikke; men husk dog vel på, at for hvert ord, du udtaler, får han seks slag i tilgift."

Hendon blev nu udløst af gabestokken, hans ryg blottet, og mens svøben blev svinget, vendte Edward ansigtet bort uden at forsøge at standse de højst ukongelige tårer, der piblede ned ad hans kinder: "Ak, den brave, ærlige karl," sagde han ved sig selv, "denne hengivne dåd skal aldrig nogen stund gå mig af minde. Aldrig skal jeg glemme det, det sværger jeg – og lige så lidt skal disse uslinge komme til at glemme denne stund!" tilføjede han

lidenskabeligt. Mens han stod fordybet i disse tanker, blev erkendelsen af det højmodige i det offer, Hendon havde bragt, efterhånden mere og mere levende hos ham, og hans taknemmelighed steg dermed. Atter sagde han til sig selv: "Den, som frelser sin fyrste fra sår og livsfare – og dette har han gjort for mig – udfører en ædel handling; men det er dog kun lidet, ja intet, når det vejes imod den handling, som den mand udfører, der frelser fyrsten fra skændsel!"

Hendon gav ikke en lyd fra sig under svøben, men bar de tunge slag med soldatermæssig styrke. Dette, i forbindelse med den omstændighed, at han frivilligt havde påtaget sig drengens straf, tiltvang ham endog agtelse hos den sammenløbne og usle hob, der havde indfundet sig for at nyde skuespillet; dens vræl og hujen døde bort, og tavsheden afbrødes kun af lyden fra de faldende slag. Denne stilhed, der nu rugede over hele scenen, selv efter at Hendon på ny var blevet indsat i gabestokken, stod i en skærende modsætning til de højrøstede fornærmelser, der havde lydt trindt om så kort i forvejen. Kongen listede sig sagte hen til Hendons side og hviskede ind i øret på ham:

"Konger kan ikke adle dig, du store, trofaste sjæl, thi han, der står over alverdens konger, har for længst påtrykt dig adelsmærket; men en konge kan bekræfte dit værd og din adel for mennesker." Dermed tog han pisken op fra jorden, berørte Hendons blødende skuldre med den og fortsatte: "Edward af England slår dig hermed til jarl!"

Hendon følte sit hjerte røres og tårer vældede frem i hans øjne; ikke desto mindre indvirkede hele situationens og scenens tragiske komik i den grad på hans virkelige, alvorlige sindsstemning, at han kun med nød og næppe var i stand til at

holde sin munterhed i tømme og forhindre, at den blev synlig for de tilstedeværende. At blive – således som han her lå, halvnøgen og blodig, i den nedværdigende gabestok – at blive herfra hævet til den skyhøje tinde af herlighed, jarlsværdigheden gav, forekom ham næsten som toppunktet af al latterlighed. Han tænkte: "Nu er jeg da til gavns blevet pyntet med flitterstads! Ridderen af drømmenes land er altså steget til jarl af samme rige! – det kan man rigtignok kalde en svimlende flugt for en uvant vinge! Går det fremdeles fremad på den måde, så ender det vel med, at jeg bliver hængt inden ret lang tid som en sand majpæl med alskens forloren pragt og – Gud ved hvilke – hædersbevisninger. Men jeg sætter alligevel pris på det, hvor værdiløst det end kan være, på grund af det kærlige sindelag, det er udsprunget af. Mere hæderlige er dog måske disse mine tomme værdigheder, som er kommet til mig, uden at jeg selv har bedt om dem, fra en ren, ubesmittet hånd og skænket af et ærligt sindelag, end mangen en virkelig titel, der købes ved at krybe og gives af en smålig og egenkærlig magthaver."

Den frygtede og hadede sir Hugh sporede sin hest omkring og jog bort igen, idet den levende mur tavs veg til side og gav plads for ham, hvorefter den lige så tyst lukkede sig på ny. Og således vedblev den at forholde sig; ingen vovede sig så vidt som til at fremkomme med nogen bemærkning til forsvar for fangen eller til hans ros; men alligevel: alene det, at man afholdt sig fra enhver som helst forhånelse, var jo i og for sig hyldest og anerkendelse nok. En efternøler, der ikke ret var blevet sat ind i sagens omstændigheder og som ville lette sit hjerte med et skældsord mod "bedrageren", samt var på nippet til at ledsage

dette udbrud med handling ved at kaste en død kat i hovedet på ham, blev i en fart slået til jorden og sparket af vejen uden noget forklarende ord, hvorefter den afbrudte tavshed på ny indtrådte.

29. Til London igen

Da Hendons straffetid i gabestokken var udløbet, blev han løsladt med befaling til at forføje sig bort og aldrig oftere sætte foden i denne egn. Hans sværd blev dem tilbagegivet tillige med muldyret og æslet. Fulgt af kongen besteg han da atter sit dyr. Mængden veg ærbødigt tilbage for at lade ham slippe igennem og adspredte sig derefter, da begge rytterne var forsvundet.

Hendon var snart fordybet i sine egne tanker. Der var spørgsmål af største vigtighed at afgøre. Hvad skulle han nu foretage sig? Hvorhen skulle han begive sig? En mægtig beskytter måtte nødvendigvis påkaldes, hvor han så end skulle finde ham; ellers kunne han lige så godt straks opgive ethvert håb om at komme i besiddelse af sin arv og måtte desuden lade den skamplet blive siddende på sig, at være blevet beskyldt for bedrageri.

Men hvor kunne han gøre sig håb om at finde den nødvendige indflydelsesrige bistand? Det var netop knuden. Efterhånden vågnede der dog noget inden i ham, noget, der måske kunne blive et håb at støtte sig til – rigtignok endnu kun et såre hårfint og tvivlsomt, men dog nok værd at overveje, i alt fald indtil der viste sig noget bedre. Han erindrede sig, hvad den gamle Andrews havde sagt om den unge konges gode hjerte og lyst til at træde i skranken for de uretfærdigt behandlede og ulykkelige. Hvorfor ikke drage til ham, forsøge at få ham i tale og bede ham om retfærdighed? Men – på den anden side – var det vel tænkeligt, at en så eventyrlig landstryger, som han så ud til at være, skulle kunne få foretræde for monarkens høje person? Lige meget – den tid den sorg; det var jo noget, der nok

ville vise sig, når han var kommet så vidt. Han var jo en gammel feltsoldat, vant til selv at lempe omstændigheder og optræden efter forholdene; det ville da vel også nok her lykkes ham at finde den rette vej og måde. Det var dermed altså afgjort, at London skulle være målet. Muligvis ville hans faders gamle ven, sir Humphrey Marlow, hjælpe ham derinde, den gode gamle sir Humphrey, overinspektør over kongens køkken, stalde eller noget lignende, han mindedes nu ikke længere så nøje hvilket. Og nu, da han havde fundet et mål for sin energi, et tydeligt betegnet mål at stræbe efter, nu lettede sig også efterhånden den ydmygelsens og nedtrykthedens tåge fra hans sind, der så længe havde knuget det; nu kunne han atter hæve sit hoved og se sig om. Forbavset opdagede han da, hvor langt han allerede var nået; den fædrene landsby lå allerede bagude i det utydelige fjerne. Lige i hælene på ham humpede kongen, hvis hoved ligeledes var bøjet forover i dybe tanker; derinde tumledes også en mængde store planer og beslutninger. En ængstelig anelse fo'r gennem Miles' sind og blæste næsten den nyfødte livslyst bort på ny, for mon nu også drengen ville være villig til at følge ham tilbage til hovedstaden, hvor han jo – gennem hele sit korte liv – aldrig havde set andet end mishandling og yderlig nød? Dog, loddet måtte kastes, afgørelsen tålte ingen opsættelse; derfor holdt Hendon sit dyr an og udbrød:

"Men jeg har jo rent glemt at spørge om målet for vor rejse. Hvad befaler I nu, herre?"

"Til London!"

Med et sind, lettet for en svar byrde ved dette svar, det alligevel forbavsede ham til en vis grad, red Hendon videre.

Hele rejsen forløb, uden at nogen hændelse af betydning indtraf undervejs. Men lige ved dens ende hændte der dog noget alligevel. Den 19. februar, hen imod klokken ti om aftenen, trådte de begge atter ud på London Bridge, midt i den myldrende, fremad trængende sværm af hylende og råbende menneskestrøm, hvis glade ansigter, oppustede og ophidsede ved nydelsen af øl, tegnede sig skarpt i skæret fra en uoverskuelig mængde fakler – og just i samme øjeblik skete det da, at hovedet af en eller anden hensmuldrende hertug eller anden tidligere stormand tumlede ned fra sit stillads, traf Hendon på albuen og derefter trillede ind under de hastigt fremilende fødder, der fulgte med ham over broen. Hvor skrøbeligt og forgængeligt er dog ikke menneskenes værk her i denne verden! Den gode hensovede konge havde næppe ligget tre uger i sin kiste og tre dage i sin grav, og allerede viste nu disse prydelser, som han dog havde gjort sig så megen umage med at udvælge blandt rigets mere fremtrædende hoveder for ret at smykke sin bro – allerede nu viste disse prydelser tydelige tegn på forfald. En borgermand snublede over hjerneskallen og kom derved til at dunke sit eget hoved eftertrykkeligt mod sin nærmeste formands, der til tak derfor hurtigt vendte sig om og knubsede den første den bedste, han kunne få fat på, i stenbroen, hvorefter han ikke mindre ekspedit selv blev besørget samme vej af dennes ven. Stemningen var netop særdeles moden til en sådan fornøjelig lille privat batalje, for morgendagens – kroningsdagens – festligheder var allerede begyndt. Enhver følte sig i en ualmindelig grad opildnet af drik og patriotiske følelser; inden fem minutter vel var forløbet, var kampen i fuld gang og havde allerede omspændt et betydeligt

terræn, og inden ti eller tolv minutter til var omme, strakte den sig over en hel acre og var vokset til en fuldstændig tumult. Ved dette tidspunkt var Hendon og kongen allerede for længst blevet håbløst skilt fra hinanden og opslugt i spektaklet og virvarret af den brølende menneskemasse. Under disse omstændigheder vil vi foreløbig tage afsked med dem.

30. Toms fremskridt

Mens den virkelige konge vandrede omkring i landet, dårligt klædt, ofte ernærende sig kummerligt, puffet og hånet af landstrygere, og til andre tider stuvet sammen i et fængsel med tyve og mordere, foruden at alle anså ham for en idiot eller bedrager, førte den falske konge, Tom Canty, en tilværelse af en ganske anden beskaffenhed.

Da vi sidst beskæftigede os med ham, havde kongeværdigheden netop begyndt at fremvise en enkelt lysende egenskab for ham. Dette lyspunkt tiltog i udstrækning med hver følgende dag; inden at ret lang tid endnu var forløbet, kom han så vidt, at hele livet næsten blev lutter solskin og glæde. Frygten forsvandt, hans bange anelser trængtes tilbage eller ophørte at vise sig, hans forvirring ophørte og gav plads for en naturlig og tillidsfuld holdning. Den guldmine, han havde opdaget i sin prygledreng, blev kraftigt bearbejdet hver dag og gav stadig større og større udbytte.

Nu befalede han lady Elisabeth og lady Jane Grey at indfinde sig hos ham, når som helst han ønskede at lege eller at sludre, og affærdigede dem atter, når han havde fået tilstrækkeligt af deres selskab, alt sammen med en mine som den, der fra vuggen har været vant til sådanne manerer. Der var heller ikke længere noget spor af forvirring eller usikkerhed over ham, når disse højtstående personer kyssede ham på hånden eller snakkede med ham.

Efterhånden blev det ham endog en nydelse at lade sig føre til sengs om aftenen i stort optog, så vel som at lade sig påklæde om morgenen med vidtløftige og indviklede ceremonier. Det

var en tilfredsstillelse for hans stolthed at marchere til taffels, ledsaget af et glimrende følge af opvartende kavalerer og gentleman-drabanter, ja endog i den grad tiltalte dette ham, at han fordoblede antallet på sine gentleman-drabanter fra halvtreds til hundrede. Det frydede hans hjerte at lytte til hornene, når de lød langs ned ad de rummelige slotsgange, efterfulgt af de gjaldende råb: "Plads for kongen!"

Ja, det gik endda så vidt, at det blev ham en kilde til glæde at sidde i pomp og pragt på tronsædet i statsrådet og lade, som om han i virkeligheden var andet og mere end lord rigsforstanderens ekko, eller at modtage fornemme ambassadører med deres pragtfulde følge og lytte til de veltalende ord, hvormed de overbragte ham bud fra berømte, mægtige, udenlandske potentater, der benævnede ham "broder". Ak, Tom Canty, nylig kommet fra Offal Court, hvilken forandring i dit liv er dog ikke alt dette!

Han fornøjede sig over sine kostbare klæder og beordrede endnu flere anskaffet; han fandt sine fire hundrede tjenere for få til opvartning af hans egen stormægtige person og forøgede deres antal til det tredobbelte. At blive hyldet med dybe buk og ydmyge talemåder af sine hoffolk blev ligeledes, efterhånden som tiden skred frem, til en herlig musik i hans øren. Under alt dette blev han dog mere og mere venligt sindet, ja viste sig fremdeles som en kraftig og ihærdig forkæmper for enhver undertrykt og forurettet. Han vedblev ufortrødent at gøre jagt på alle uretfærdige lovbestemmelser. Ved given lejlighed, når han følte sig trådt for nær, kunne han endog vende sig mod en eller anden jarl eller selv en hertug og sende den pågældende et blik, der bragte denne til at skælve. En gang, da hans kongelige

"søster", den skummelt-hellige lady Mary, gav sig til at ræsonnere med ham om det betimelige i hans vane at tilgive og benåde så mange mennesker, der ellers ville være hjemfaldne til at fængsles, hænges eller brændes, og mindede ham om, at deres berømte faders fængsler undertiden havde rummet tres tusinde fanger ad gangen, samt at han under sin berømmelige regering havde overgivet to og halvfjerds tusinde tyve og røvere i dødens arme ved sine bødlers hjælp, fyldtes ynglingens hjerte af en sådan forbitrelse, at han befalede hende straks at forføje sig til bedekammeret for der at anråbe Gud om at blive befriet for den sten, hun havde fået i brystet, og bønfalde om et hjerte med menneskelige følelser i stedet for.

Mon Tom Canty dog aldrig følte sig urolig over den retmæssige lille prins' skæbne, da han dog var blevet behandlet så vennesælt af ham, og prinsen endog med så ædel en harme var stormet ud for at hævne den fornærmelse, den uforskammede skildvagt ved paladsets indgangsport havde tildelt Tom? Jo, i de første nætter og dage, efter at han var indtrådt i sin nye værdighed, vendte de pinefulde tanker meget ofte tilbage til den forsvundne prins, og han længtes da inderligt efter, at han skulle vende tilbage og med jubel og glæde blive genindsat i sine nedarvede rettigheder og herligheder. Men nu, efter som tiden forløb og prinsen stadig udeblev, blev Toms sind mere og mere optaget af alt det nye, han oplevede, og lidt efter lidt svandt da mindet om den fortabte monark af hans tanker, indtil det endog kom så vidt, at han, når de fra tid til anden på ny indfandt sig, forjog dem fra erindringen som uvelkomne fantomer, der kun bragte ham uro og skamfølelse.

På samme vis måtte også Toms moder og søstre drage ud fra deres plads i hans hjerte. I begyndelsen pintes han af længsel og sorg, men senere hen gøs han ved den blotte tanke om, at de skulle indfinde sig ved en eller anden lejlighed i al deres armod og ynkelighed, forråde ham ved deres kærtegn, drage ham ned fra den svimlende plads, han havde indtaget, og føre ham tilbage til den tidligere elendighed og uhumskhed. Til aller sidst ophørte de så godt som ganske at plage hans samvittighed, og han var tilmed glad over, at dette var tilfældet, for når som helst deres sørgelige skikkelser anklagende viste sig for hans bevidsthed, følte han sig næsten endnu elendigere og foragteligere end den orm, der krøb i støvet.

Hen imod midnat den 19. februar var Tom Canty netop i færd med, hvilende i sin rigtsmykkede seng i paladset, at synke i søvnens arme, bevogtet af sine trofaste undergivne og omringet af al kongemagtens pragt: En lykkelig dreng! for den påfølgende dag var det, at han højtideligt skulle krones som konge af England. Og i samme stund hændte det for Edward, den sande, retmæssige monark, sulten og tørstig, tilsølet, udaset af rejsens besværligheder og klædt i laser – det sidste resultatet af hans ufrivillige andel i tumulten på London Bridge – at han blev flyttet med trængslen hen imod Westminster Abbey, hvor folkeskaren med den mest levende interesse betragtede de klynger af travle håndværkere, der så ivrige som myrer strømmede ud og ind ad kirkens døre for at lægge den sidste hånd på forberedelserne til den kongelige kroning.

31. Kroningsoptoget

Da Tom Canty vågnede næste morgen, var luften allerede opfyldt af et dumpt, summende spektakel, der lød både fjernt og nær. For hans øren var dette den frydeligste musik, for det betød jo, at det engelske folk var mandstærkt på benene for at byde den betydningsfulde dag et velment velkommen.

Efter kort tids forløb befandt vor lille ven sig atter som hovedfiguren i at vidunder-optog på Themsen, for i følge gammel skik og sædvane skulle kronings-processionen udgå fra Tower gennem byen, og derhen begav han sig nu.

Da han ankom foran slottets ærværdige mure, så det pludselig ud, som om den gamle borg på en gang blev flænget i revner fra øverst til nederst, og fra hver åbning skød sig en flammende ildtunge, efterfulgt af røgsøjler. En øredøvende torden påfulgte, hvori mængdens råb fuldstændig druknede og hvorunder jordbunden rystede; flammerne, krudtrøgen og knaldet blev gentaget den ene gang efter den anden med en næsten utrolig hurtighed, så at gamle Tower snart forsvandt i tunge, hvidgule skyer og kun den øverste tinde, det slanke spir, det hvide tårn med sine vajende bannere stak op gennem den tætte damp, som en klippespids over et skylag.

Tom Canty, iført en pragtfuld dragt, besteg en fnysende stridshingst, hvis rige skaberak og rustning næsten nåede helt ned til jorden; hans "onkel", rigsforstanderen, lorden af Somerset, der red en lignende, tog plads umiddelbart bag ved ham; den kongelige drabant-livvagt dannede geledder på hver side af ham, alle klædt i luende rustninger; efter rigsforstanderen fulgte så en tilsyneladende endeløs procession

af glimrende adelsmænd, ledsagede af deres undergivne; efter dem kom lord mayoren og samtlige stadens oldermænd i karmoisinrøde fløjlskjortler med guldkæder over kors på brystet og efter disse igen alle de overordnede og menige medlemmer af Londons gildelag, ligeledes kostbart klædte og hver førende sin specielle korporations banner. Ligeledes deltog i optoget gennem staden som en særlig æresvagt det gamle og højt ærede artilleri-kompagni – en institution, som den gang allerede var tre hundrede år gammel, og var den eneste militære afdeling i England, der havde fået (og stadig er i besiddelse af) det privilegium, at være uafhængigt af Parlamentets befalinger. Det var i sandhed et glimrende skue og blev da også hilset alle vegne med begejstrede bifaldssalver, efterhånden som toget højtideligt drog frem gennem de tætte skarer af borgere. Krønikeskriveren siger om det: "Da Hans Nåde kongen holdt sit indtog i byen, blev han modtaget af folket med bønner, velkomstråb og kærlige ord samt ethvert tegn, der kunne udtrykke undersåtters oprigtige hengivenhed for deres suveræne herre, og kongen selv frembød sit gladeste ansigt til de fjernere stående, medens han udtalte de venligste, nådigste ord til dem, der stod Hans Højhed nær, hvorved han viste sig ikke mindre taknemmelig ved at modtage sit folks velmente hyldest end de ved at yde den. Til enhver, der udtalte gode ønsker for hans fremtid, sagde han Tak. Til dem, der bad: "Gud skærme Hans Nåde!" svarede han: "Guds nåde være med eder alle", og tilføjede, at "han takkede dem af sit inderste hjerte". Særdeles rørt og lykkeligt følte folket sig ved Hans Højheds nådige svar og miner."

I Fenchurch Street stod "et dejligt barn i kostelige klæder" på en tribune for at byde Hans Majestæt velkommen i staden. Det sidste vers i denne hilsen lød således:

> "Velkommen, Englands drot!" er hele folkets tanke,
> "Velkommen, elskte drot!" er vore tungers råb,
> velkommen i *vor* kreds, din trones værn og skranke,
> dig følge varigt held, det er vort faste håb.

Folket brød ved den sidste strofe ud i stormende glædesråb og gentog med én stemme, hvad barnet havde udtalt. Tom Canty stirrede vidt ud over den bølgende hob af begejstrede ansigter, hans hjerte svulmede af salighed, og han følte nu tydeligt, at der fandtes ét eneste mål, som det var værd at leve for, det nemlig, at blive en konge og være forgudet af sit folk. I samme stund opdagede han i nogen afstand nogle af sine gamle, pjaltede kammerater fra Offal Court – den ene hans tidligere første admiralitetslord i lege-hofstaten, den anden hans første opvartende kammerherre fra samme periode, og hjertet bankede endnu voldsommere end før. O! om de nu havde kunnet genkende ham under disse omstændigheder! Hvilken aldeles ubeskrivelig fryd ville det ikke være, hvis de havde opdaget, hvem de her egentlig havde for sig, og om de altså havde fået syn for sagn, at den så grusomt spottede drømme-konge fra skarnet og smågaderne var blevet en virkelig hersker med berømte hertuger og prinser til opvartende tjenere og hele den engelske befolkning for sin fod! Men på dette ønskes opfyldelse måtte han hurtigt give afkald, hvor meget han end kunne ønske at få det opfyldt, for når alt kom til alt, ville dog sådan en genkendelsesscene koste ham mere, end den ville indbringe; derfor vendte han hastigt

ansigtet bort igen og lod begge de pjaltede tiggerbørn fortsætte deres råb og glædesfagter, lidet anende, hvem de således ødslede deres hyldest på.

Hvert øjeblik lød det fra mængden: "En gave! Skænk os en gave!" hvilke råb Tom besvarede ved at kaste en håndfuld skinnende nye småmønter ud i trængslen.

Krønikeskriveren beretter fremdeles: "Ved den øvre ende af Gracechurch Street, ud for et skilt med en ørn på, havde byens borgere oprejst en pragtfuld æresport, inden for hvilken der fandtes en tribune, som strakte sig tværs over gaden. På denne var der udstillet et historisk skue, som forestillede kongens nærmeste stamfædre. Der sad Elisabeth af York midt i en umådelig stor, hvid rose, hvis blade og blomsterstængler faldt ned omkring hende i rige folder; ved hendes side sad Henrik den Syvende, der udgik fra en vældig rød rose, arrangeret på lignende måde; dette kongelige pars hænder var sammenføjede og bruderingen var vist på en særdeles iøjnefaldende måde. Fra den røde og hvide rose udsprang en træstamme, der nåede op til tribunens øvre etage, som var optaget af Henrik den Ottende, der var placeret i en rød og hvid rosenkalk, med billedet af den nye konges moder, Jane Seymour, ved sin side. Fra dette par udsprang en gren, der strakte sig endnu højere, til den tredje afsats af tribunen, og på denne sad en skikkelse, der forestillede Edward den Sjette selv, tronende i kongelig pragt; hele opstillingen var bekranset og omgivet af såvel røde som hvide roser."

Dette lige så besynderlige som uventede syn virkede i den grad elektriserende på folket, at dets bifaldsråb fuldstændigt overdøvede det lille barn, der befandt sig på tribunen, og hvis

bestilling det var i velvalgte vers at forklare meningen med figurerne. Men Tom Canty var ikke mindre glad af den grund, for dette højrøstede udbrud af hengivenhed var en langt sødere musik for hans øre, end selve rimene, lige meget hvor fortrinlige disse end i og for sig måtte være. I hvilken som helst retning han end vendte sit ungdommeligt strålende ansigt, genkendte de brave mennesker straks billedets nøjagtige lighed med originalens kød og blod, og nye bifaldsstorme bruste da frem.

Festprocessionen drog længere og længere frem, passerede gennem den ene triumfbue efter den anden og en endeløs række drastiske, symbolske tableauer, hvoraf hvert fremstillede en eller anden af den lille konges særlige dyder, talenter eller bedrifter. Gennem hele den lange gade Cheapside, fra hvert bislag og vindue, vajede bannere og vimpler; selve gaden var belagt med de kostbareste tæppetøjer og stoffer, på sine steder endog med guldbrokade, et synligt tegn på den umådelige velstand, der fandtes inden for i vedkommende butikker eller varelagre, og al den pragt, der udfoldedes i denne stadens hovedåre, blev trolig efterlignet, ja på enkelte steder endda overgået i de andre hovedgader.

"Og al denne vidunderlige stads og herlighed betyder blot en velkomst til mig – til mig!" mumlede Tom.

Denne uægte konges kinder glødede af begejstring, alle hans sanser var ægget til deres højdepunkt i glædesrusen. Just på dette punkt hævede han hånden for atter at udstrø sine rundelige gaver, da blikket med et standsede ved et blegt, fortumlet kvindeansigt, hvis ejerinde med feberagtig ivrighed syntes at ville trænge sig frem fra hobens baggrund og hvis øjne

var stift, ubevægeligt fæstede på ham. En betagende skræk fo'r gennem hans legeme; det var hans moder! Og op fo'r hånden mod ansigtet med fladen udad – den gamle, ufrivillige bevægelse, der skrev sig fra hans tidligste, længst forsvundne barndom og senere var blevet til en indgroet vane. I næste øjeblik havde kvinden presset sig gennem de foranstående rækker, passeret vagterne og stod nu ved hans side, heftigt omklamrede hun hans ben, dækkede det med kys og råbte: "Ak, mit elskede, elskede barn!" idet hun vendte et ansigt, der strålede med et forklaret glædesudtryk op imod ham. I samme øjeblik red en officer af livvagten til, greb hende i armen, idet han udstødte en ed, og sendte hende med et kraftigt stød tilbage til det sted, hvorfra hun var kommet. Ordene: "Kvinde, jeg kender eder ikke!" faldt i det samme fra Toms læber, idet dette ubehagelige optrin forefaldt; men det skar ham i hjertet at se hende så råt behandlet. Og da hun for sidste gang vendte sit åsyn mod ham for endnu en gang at opfange et blik af ham, inden folkeskaren opslugte hende i sin midte og derved skjulte hende for drengen, så hun så ydmyget, så fortvivlet ud, at en skamfølelse greb ham, forjog hans stolthed som støv for vinden og udslukte glæden ved den forlorne kongeværdigheds pragt. Storhedsfølelsen var som blæst bort, den forekom ham at falde fra hans person som hensmuldrende pjalter.

Optoget drog videre, forbi stadig nye og prægtige dekorationer, gennem tættere og tættere, jublende skarer, men for Tom Canty var det, som red han i en ørken. Han hverken så eller hørte. Purpuret havde mistet sin tillokkelse og sødme, den glans, der fulgte i dets spor, stod for hans sjæl som en bebrejdelse. Angeren gnavede i hans hjerterod. Uvilkårligt

sukkede han: "Give Gud, at jeg var udløst af mit gyldne fangenskab."

Uden at tænke over det kom han altså herved til at gentage den sætning, der var undsluppet ham den første dag, han tilbragte i sin ufri storhed.

Og det strålende følge slyngede sig videre som en skinnende, lang slange ned gennem de bugtede og krogede stræder i den løjerlige gamle by, gennem den jublende stimmel; men kongen sad stille på sin ganger, med bøjet hoved og et åndsfraværende blik, kun seende sin moders smertelige træk.

"Gaver, gaver!" lød det omkring hans intet hørende øren.

"Længe leve Edward, konge af England!" Det syntes, som om jordbunden rystede under den bifaldsorkan, der fulgte på dette råb, men fra kongen kom der intet svar. Han fornemmede det kun som en fjernt rullende torden, for hans indre beherskedes af en anden lyd, der kom fra en langt mere nærliggende kilde, nemlig hans eget bryst, hvori den onde samvittighed huserede – en lyd, der ideligt gentog de usalige ord: "Kvinde, jeg kender eder ikke!"

Disse ord hamrede i hans hjerte, som drønene fra ligklokkens slag hamrer i hjertet på den, der ved en vens båre mindes et hemmeligt forræderi, han har udøvet mod den, der nu er draget bort herfra.

For hver omdrejning til en ny gade udfoldede sig stadig nye vidundere, ny pragt kom ham i møde, salutbatterier udsendte bedøvende salver, nye henrykkelsesudbrud vældede frem fra de ventende skarers struber; men kongen gav intet tegn til genhilsen, den anklagende, fordømmende røst, der martrede hans stønnende sjæl, var den eneste lyd, han anede og forstod.

Efterhånden undergik glædesudtrykket hos folkeskarerne en kendelig forandring, afløstes af en vis tilbageholden ængstelse; en nedgang i kraften af bifaldsråbene blev også mærkbar blandt dem. Lord rigsforstanderens hurtige blik opfangede snart disse tegn og var ligeledes hurtig til at finde årsagen. Han sporede sin hest, bøjede sig dybt i sadlen, aftog sin baret og sagde:

"Herre konge, øjeblikket er ilde valgt til at hengive eder til drømmerier. Folket lægger mærke til eders nedslåede mine og skyerne, der har lejret sig om eders pande, og tager det for et dårligt varsel. Lyt til mit råd: lad kongemagtens sol stråle frem på ny og skinne på denne trykkende tåge, så vil den adsplittes og forsvinde. Hæv atter eders hoved og smil til eders folk."

Med disse ord udstrøede hertugen en håndfuld penge til højre og venstre og trak sig tilbage til sin plads. Den falske konge adlød mekanisk opfordringen, men der var ikke længere nogen varme i smilet, skønt få af iagttagerne var ham nær nok eller skarpsynede nok til at opdage forskellen. Hans fjerdækkede hoveds bevægelser var fulde af ynde og mildhed, de gaver, hans hånd udsåede, var fuldt ud kongelige. Folkets frygt forsvandt derfor atter, og begejstringen lød på ny i lige så kraftige råb som før.

Endnu en gang, forinden processionen var nået til målet, blev det nødvendigt for hertugen at ride frem og minde sin herre. Han hviskede:

"Strenge, mægtige herre, ryst dog fra eder dette skumle mismod og værdiges at mindes, at verdens øjne i dette nu hviler på eder."

Derpå tilføjede han for sig selv med indædt harme:

"Gid al landsens ulykker må times den tossede tiggerkvind! Hende var det dog, der forstyrrede Eders Højheds glæde."

Den pragtfulde skikkelse, til hvem han henvendte disse ord, drejede sit glansløse øje om mod hertugen, idet den med hul stemme udtalte disse ord:

"Hun var min moder!"

"Min Gud," sukkede rigsforstanderen, idet han holdt sin hest an for at indtage sin plads på ny. "Varslet talte kun alt for sandt. Han er blevet vanvittig på ny."

32. Kroningen

Lad os gå nogle få timer tilbage og tage plads i Westminster Abbey klokken fire om morgenen på denne mindeværdige kroningsdag. Vi vil ikke kunne beklage os over mangel på selskab, for endskønt det endnu ikke er lyst, er de af fakkelblus oplyste gallerier stærkt i færd med at fyldes af folk, der beredvilligt finder sig i den ubehagelighed at sidde stille og vente i syv eller otte timer for at opleve et syn, som de efter al rimelighed kun kunne gøre sig håb om at se højst to gange i deres liv – nemlig en konges kroning. Ja, London og Westminster havde været på færde, siden alarmkanonens drøn indviede festen klokken tre om morgenen, og allerede nu strømmede i skarer de rige, men ubetitlede borgerfolk til de respektive indgange, efter at de i dyre domme have erhvervet sig retten til at se at finde sig en siddeplads oppe i kirkens øvre etager.

Timerne drager sig møjsommeligt hen. Enhver bevægelse er efter en vis tids forløb nu ophørt, al den stund gallerierne for længst er blevet stuvende fulde. Vi kan nu altså sidde og betragte omgivelserne i ro og mag. Vi har således fra vor plads, til trods for katedralens halvmørke, udsigt i flere retninger over dele af mange gallerier og balkoner, pakket fulde af folk, mens andre dele er skjult af de mellemstående søjler og arkitektoniske udbygninger. Vi kan se ned over det store nordre sideskib; – det er endnu tomt og venter på at modtage Englands privilegerede klasser. Vi kan ligeledes betragte det rummelige midterskib eller platformen, hvorpå tronen er placeret. Denne er anbragt lige midt på platformen og op til

den fører fire brede trappetrin. I stolens sæde findes indsyet en ru, flad klippeblok – Stone of Scone –, på hvilken i mange slægtled de skotske konger har siddet, når de blev kronet, og som derved i tidens løb er blevet hellig og værdig nok til også at kunne bruges på samme måde af de engelske monarker. Så vel tronen som dens fodskammel er beklædt med et kostbart guldbrokades tæppe.

Tavshed hersker. Faklerne blinker døsigt, tiden slæber sig tungt fremad. Men langt om længe tiltvinger det gryende dagslys sig dog sin ret, lysene slukkes og et blødt lysskær breder sig ud over det mægtige rum. Alle de forskellige dele af bygningen kan nu ses, men dæmpet og mat, for solen er dækket af lette skylag.

Klokken syv brydes den ensformige tavshed for første gang, for på dette klokkeslæt indtræder den først ankomne adelsdame, klædt som Salomon i al sin pragt, og føres til den for hende bestemte plads af en funktionær, der er iført lutter fløjl og atlask, mens en tro kopi af samme skikkelse løfter ladyens lange slæb, følger hende og anbringer det over hendes skød, så snart hun har taget sæde. Dernæst flytter hun hendes skammel således, som hun måtte ønske, og lægger endelig hendes krone på et sted, hvorfra hun bekvemt kan nå den, når tiden er kommet til, at alle de adelige samtidig skal sætte kronerne på deres hoveder.

Efterhånden myldre nu alle de andre adelsdamer ind som en glimrende, funklende strøm, mens de fløjls- og atlask-klædte vimser omkring over alt og fører dem til deres pladser. Billedet er nu allerede livligt nok. Der er liv og bevægelse over alt. Efter en stunds forløb indtræder der dog atter tavshed, alle ladyerne

er nu nemlig ankommet og bænkede, over en hel acre spredes de med deres blomster, mangefarvede dragter og tindrende diamanter, der blinker som en mælkevej af stjerner. Alle aldre findes repræsenteret her: rynkede og hvidhårede enke-ladyer, der i deres erindringer kan gå tilbage og atter tilbage ad tidens strøm og mindes Richard den Tredjes kroning samt hine tiders uroligheder; tækkelige, midaldrende damer; elskværdige, yndefulde unge fruer og blide, skønne møer med strålende øjne og blomstrende roser på kinderne, – sikkert vil disse på grund af situationens fuldstændige nyhed for dem og den spænding, de uden tvivl allerede nu føler, når det højtidelige øjeblik endelig kommer, bære sig grumme kejtet ad med at sætte diademerne på deres hoved. Dog er det alligevel tænkeligt, at det kan løbe heldigt af for disse unge novicer, for deres frisurer er i forvejen blevet arrangeret med det særlige mål for øje, hurtigt og bekvemt at kunne få kronen anbragt, så snart signalet bliver givet.

Vi har vel set, at denne umådelige række adelsdamer er tykt oversået med diamanter, og skønner vel, at det er et glimrende skue – men ret nu bliver vor forbavselse dog først vakt for ramme alvor. Omtrent klokken ni brydes skylaget pludselig og et bundt solstråler skyder sig gennem den disede luft; langsomt flyder lysskæret hen over damernes rækker, og hver række, det når, brister da med et i en mangefarvet, luende, blændende glød, der glitrer og glimrer, så at selv vore fingre bevæges som af et elektrisk stød ved den overraskelse, der så betagende bryder gennem os. Straks derefter viser sig en ambassade fra en eller anden fjern afkrog af Orienten; den marcherer frem sammen med hele skaren af udenlandske sendebud, krydser

solstrålerne og – åndeløse stirrer vi da, for pragten, der stråler og lyner omkring dem, er aldeles overvældende, idet de pågældende viser sig at være fuldstændig indfattede i ædelstene, som kaster deres lysskær rundt ved den mindste bevægelse.

Lad os forandre stilen for ikke at blive for besværlige. Tiden sneglede sig altså afsted på ny – en, to, to og en halv time; da forkyndte endelig artilleriets dumpe skud, at kongen og hans store optog omsider til de ventendes inderlige glæde var ankommet. Vel vidste alle besked med, at der endnu forestod et ophold, for Hans Majestæt skulle jo først forberedes og omklædes til den højtidelige handling; men denne tidsfrist ville blive afbrudt på det behageligste ved synet af rigets stormænd og adelsherrer i deres festdragter, der i mellemtiden ville samle sig i kirken. Disse blev nu også med mange ceremonier ført til deres pladser og deres kroner ligeledes bekvemt placeret for dem, og under alt dette bølgede mængden oppe i gallerierne, idet den med den mest levende interesse fulgte enhver bevægelse, for størsteparten af de tilstedeværende fik nu for første gang hertuger, jarler og baroner at se: adelsmænd, hvis navne havde haft historisk klang i nationen gennem flere hundrede år. Da enhver langt om længe var kommet til sæde, kunne man der oppe fra først ret nyde skuet, et pragtfuldt skue i sandhed, og vel værd at erindre i fremtiden.

Nu åbnedes atter en portal og ind trådte alle kirkens øverste, iført rober og mitraer og efterfulgt af deres underordnede; de indtog ligeledes de for dem bestemte pladser på platformen. Efter dem fulgte lord rigsforstanderen og nogle andre høje personer, og efter dem atter en stålklædt afdeling af livvagten.

En forventningsfuld pause herskede herefter; på et givet signal brød den brusende musik frem og Tom Canty, iført en lang, guldindvirket kåbe, viste sig i døren øverst oppe og skred frem mod platformen. Hele det talrige, tilstedeværende selskab rejste sig op og kroningens indlednings-ceremoni tog sin begyndelse.

Efter dens afslutning brusede *Te-Deum*'s melodiske toner gennem den mægtige kirkebygning og under dettes afsyngelse førtes Tom op til tronen. De nedarvede gammeldags ceremonier gik deres gang med gribende højtidelighed, mens tilskuerne stirrede og stirrede; men alt efter som det afgørende øjeblik nærmede sig, blev Tom mere og mere bleg, indtil endelig en dyb og uovervindelig fortvivlelse bemægtigede sig hans sjæl og brødebetyngede hjerte.

Omsider var afgørelsen umiddelbart forestående. Ærkebiskoppen af Canterbury hævede Englands kongekrone fra puden, hvorpå den lå, og holdt den frem over den uretmæssige konges skælvende hoved. I samme øjeblik slog et regnbuefarvet strålebundt sin glans ud over transepten, derved, at alle lorderne og ladyerne løftede deres funklende kroner og holdt dem svævende over deres egne hoveder – i hvilken stilling de forblev stående.

Ikke en lyd hørtes nu i kirken. I dette højtidelige øjeblik blev scenen dog med et afbrudt af en uventet fremtoning – en fremtoning, som ingen før havde lagt mærke til, førend den nu viste sig, hastigt ilende op ad hovedgangen. Det var en dreng, barhovedet og med flængede sko, klædt i en simpel, grov dragt, der hang i laser om hans legeme. Med en højtidelighed og værdighed, der kun dårligt stod i samklang med hans snavsede

og sørgelige forfatning, hævede han hånden og råbte med advarende røst:

"Jeg forbyder dig at sætte kronen på dette hoved, der er hjemfaldent til lovens straf. *Jeg* er kongen!"

I samme nu havde allerede adskillige hænder grebet knægten; men lige så hurtigt gjorde Tom Canty i sin kroningspragt et skridt fremad på tribunen og råbte med gennemtrængende stemme:

"Slip ham – og giv ham fri! Han er virkelig kongen!"

En panisk forfærdelse greb alle de tilstedeværende, der til dels forlod deres pladser og i målløs forvirring stirrede snart på hinanden og snart på hovedfiguren i denne uventede scene, ligesom om de tvivlede om, hvorvidt de virkelig var vågne eller drømte. Lord rigsforstanderen var lige så betaget som de øvrige, men han fattede sig dog snart og udbrød med myndig røst:

"Tag intet hensyn til Hans Majestæts ord – sygdommen har atter bemægtiget sig ham – grib knægten!"

Hans befaling ville uden tvivl hurtigt være blevet efterkommet, men Tom Canty stampede nu heftigt i gulvet og tordnede:

"Det gælder eders liv! Rør ham ikke; det er kongen selv!"

De fremstrakte hænder drog sig tilbage, en slags forstening bemægtigede sig hele forsamlingen, ingen vovede at bevæge et lem, ingen ytrede et ord, ja ingen vidste hverken ud eller ind eller hvad der skulle gøres under så usædvanlige og uforudsete omstændigheder. Mens således sindene gærede for at komme til den rette erkendelse, gik drengen stadig videre frem med stolt holdning og en tillidsfuld, sikker mine; han havde ikke

vaklet lige fra begyndelsen, og mens alle endnu stod ubestemte og rådvilde, trådte han op på platformen, hvor den uretmæssige majestæt løb ham i møde og faldt på knæ for ham, idet han sagde:

"O, min herre og konge, lad stakkels Tom Canty være den første, der sværger eder troskab og lydighed og som siger til eder: "Sæt kronen på eders hoved og træd atter ind på eders rette plads."

Rigsforstanderens blik fæstede sig alvorligt og strengt på den nysankomne; men pludseligt forsvandt det strenge udtryk igen og gav plads for den mest levende forbavselse. Samme forandring foregik med de andre høje embedsmænd, der befandt sig i nærheden. De så stift og længe på hinanden og trådte alle uvilkårligt og som på et givet tegn et skridt tilbage. Tanken, der bevægede sig i dem alle, var den samme: "Hvilken påfaldende lighed!"

Lord Hertford grundede et minut eller to rådvild, og sagde så i en alvorlig, høflig tone:

"Med tilladelse, min gode, jeg ønsker nok at forelægge eder visse spørgsmål, som –"

"Som jeg skal besvare, mylord."

Der rettedes derefter en række spørgsmål om hoffet, den afdøde konge, prinsen, prinsesserne – men drengen besvarede alt nøjagtigt og uden at betænke sig. Han beskrev stadsværelserne i paladset, den højsalige konges gemakker samt prinsen af Wales' lejlighed.

Dette var virkelig forunderligt, ja mere end forunderligt, det var næsten uforklarligt – det mente også alle, der hørte på eksaminationen. Strømmen var i færd med at slå om, og Tom

Cantys håb steg, men lord rigsforstanderen rystede på hovedet og sagde:

"Dette, indrømmer jeg, er særdeles mærkeligt, men det er dog alligevel ikke andet, end hvad vor herre kongen også kan gøre." Denne bemærkning og betegnelsen som konge, der fremdeles blev bibeholdt, bedrøvede Tom Canty igen og håbet svandt på ny bort under hans fødder. "Der foreligger dog ikke endnu noget bevis," tilføjede hertugen.

Atter løb stemningens strøm meget hurtigt, særdeles hurtigt endda – men denne gang den modsatte vej; den efterlod stakkels Tom strandet på en trone, mens hans modpart atter førtes ud i det åbne hav. Rigsforstanderen overvejede for sig selv – rystede på hovedet – tanken slog ham med styrke. "Det er farligt for staten og for os alle at beskæftige os med et så gådefuldt problem som dette; man udsætter sig endog for at splitte nationen i partier og at undergrave tronens anseelse." Derpå vendte han sig om og befalede:

"Sir Thomas! – arrester denne – nej, stands dog endnu et øjeblik!" Hans træk opklaredes og han vendte sig mod den lasede prætendent med spørgsmålet:

"Hvor ligger det store segl? Besvar mig dette tilfredsstillende, så er gåden løst; for kun den, der i virkeligheden har været prins af Wales, formår at afgøre dette spørgsmål! Og af en så ringe genstand afhænger nu tronen og måske dynastiets fremtidige skæbne."

Det var et lykkeligt indfald, et særdeles godt indfald. At de tilstedeværende statsembedsmænd var af samme mening, det viste også tydeligt de tavse bifaldsnik, der udveksledes mellem dem. Ja, rigtigt; ingen uden den sande prins kunne forklare den

hårdnakkede forsvinden af det store segl; – den lurvede lille bedrager kunne have lært sin lektie aldrig så godt, over for dette problem måtte enhver påtagen rolle briste, for hans læremester selv kunne jo umuligt besvare spørgsmålet. – Derfor var det også så aldeles udmærket udspekuleret og skikket til inden ret lang tid at gøre ende på denne kedsommelige og tillige farlige historie! Derfor nikkede de også så småt og smilede indvendigt af tilfredshed, spændte på at se den dumdristige fyr slået og lammet af brødefuld forvirring. Men hvor forbavsedes de ikke ved at opdage, at det aldeles ikke gik som forventet – hvor forundredes de ikke ved at høre ham tage ordet i en bestemt og tillidsfuld tone og sige:

"Der er intet ved denne gåde, som er vanskeligt." Derefter vendte han sig om uden så meget som at sige "med forlov" og gav en befaling med en utvungenhed, som kun den er i besiddelse af, der har været vant til at befale fra barnsben af: "Min gode lord St. John, begiv eder til mit private kabinet i paladset – for det kender jo ingen bedre end I – og tæt nede ved gulvet i det venstre hjørne, længst borte fra døren til forværelset, vil I finde i muren en messingknap, tryk på den, da vil en dør gå op, der lukker for et lille juvelskrin, som I aldrig har set eller hørt tale om – I, så lidt som nogen anden i verden, undtagen jeg selv og den tro håndværker, der indrettede det for mig. Det første, der da falder eder i øjnene, vil være det store segl; tag det og bring det herhen."

Hele selskabet undredes over denne tale og ikke mindre over den resoluthed og sikkerhed, hvormed den lille tiggerunge henvendte sig til den rette lord; man måtte uvilkårligt tro, at han havde kendt den pågældende hele sit liv. Lorden var selv så

forvirret, at han var lige ved at adlyde straks på minuttet, ja han gjorde endog en bevægelse som for at gå, men kom hurtigt til sin besindelse igen og indtog på ny sin rolige afventende holdning, skønt ikke uden at rødme. Tom Canty vendte sig om, fikserede ham skarpt og sagde:

"Hvorfor tøver I? Var Hans Majestæts ordre måske ikke tydelig nok? Gå!"

Lord St. John bukkede dybt, – og det blev bemærket af alle, der så det, at bukket var særdeles og påfaldende forsigtigt og ikke kompromitterende, for det henvendtes ikke direkte til nogen bestemt af de to konger, men til den neutrale zone omtrent midt imellem dem, – hvorefter han begav sig bort.

Aldrig så snart var han ude af syne, førend de enkelte personer af hin glimrende embedsstab, der havde samlet sig omkring Tom, langsomt og forsigtigt, næppe mærkeligt, men dog som uimodståeligt draget af en stærkere magt, begyndte en bevægelse af samme art, som man ser i et kalejdoskop, der langsomt drejes rundt og hvorunder de forskellige dele af hvert strålende billede falder fra hinanden og forener sig i nye grupperinger, en bevægelse, der i det foreliggende tilfælde havde den virkning, at Toms pragtfulde følge langsomt opløstes og derefter på ny samlede sig i nærheden af den nyankomne. Tom kom derved til at stå næsten alene. En kort forventningsfuld venten påfulgte, – i hvilken de enkelte ængstelige skikkelser, der endnu trofast havde holdt stand imod den almindelige folkevandring, efterhånden skrabede sig sammen en smule mod og mandshjerte, og derpå – en efter en – sluttede sig til de andre overløbere. På den måde kom Tom Canty i al sin kongelige, diamantbesatte pragt til at stå ganske

adskilt fra det øvrige selskab, en iøjnefaldende skikkelse, der på en tiltalende måde optog hele den ene side af platformen.

Lidt efter så man lord St. John komme tilbage. Jo længere han avancerede op ad midtergangen, med desto mere opmærksomhed fulgte alles øjne ham; til sidst ophørte ganske den svage, hviskende samtale, der var blevet ført mellem herrerne indbyrdes, og en dyb, forventningsfuld stilhed påfulgte, en åndeløs stilhed, gennem hvilken ridderens faste skridt rungede vidt og bredt igennem kirken. Hvert øje fæstedes på ham. Han nåede platformen, standsede et øjeblik, vendte sig derpå mod Tom Canty med en underdanig bøjning og sagde:

"Sire, det store segl fandtes ikke på det angivne sted!"

En skare nysgerrige kunne ikke hurtigere flygte bort fra en tilskadekommen, som det pludselig bliver oplyst om, at han er slået med spedalskhed, end klyngen af de forsigtige og skrækslagne hofmænd forsvandt fra den lille, lurvede tronprætendents nærhed. Inden et minut var forløbet, var det hans tur at stå ganske alene uden nogen ven eller beskytter, en skive, på hvilken der nu fæstedes en mængde harmfulde, lynende blikke. Med heftig vrede udbrød lord rigsforstanderen:

"Kast den tigger ud på gaden og pisk ham ud af byen – den elendige kæltring er ikke mere opmærksomhed værd!"

Nogle officerer af livvagten sprang frem for at udføre befalingen, men med en håndbevægelse standsede Tom Canty dem og råbte:

"Tilbage! Hver den, der rører ham, skal have sit liv forbrudt!"

Forbavset i en aldeles ubeskrivelig grad spurgte hertugen sin sidemand, lord St. John:

"Så I vel efter? – dog, hvorfor spørge så dumt. Dette overgår langt al menneskelig forstand. Jeg kan forstå, at småting, bagateller naturligvis kunne slippe ud af ens erindring og at man ikke tillægger tabet af dem noget overraskende, men hvorledes en så iøjnefaldende genstand som landets store signet kan forsvinde så sporløst, at ingen levende sjæl kan finde det igen – en sådan svær, massiv guldplade –"

Med tindrende øjne sprang Tom frem og udbrød: "Det er nok! Var det rundt? – og tykt? – og havde indgraverede bogstaver og tegn på sig? – Ja, siger I? O! nu ved jeg godt, hvad det betyder med dette segl, som der har været så megen tale og undren om i den senere tid. Havde I blot beskrevet mig det før, så kunne I have haft det tilbage for hele tre uger siden. Vel ved jeg besked med, hvor den ting ligger, men mig er det alligevel ikke, der har lagt det på sin nuværende plads – fra først af."

"Hvem da, herre konge?" spurgte lord rigsforstanderen.

"Ham, der står der – den retmæssige konge af England. Og han skal også selv sige eder, hvor det findes – så vil I også selv indse, at han ikke kan have sin underretning derom fra nogen udenforstående. Tænk eder vel om, herre – anspænd eders hukommelse – det var den sidste – den aller sidste handling, – I udførte hin dag, da I stormede ud fra slottet, iført mine pjalter, for at straffe soldaten, der havde fornærmet mig."

En forventningsfuld tavshed påfulgte atter, uforstyrret af nogen bevægelse eller hvisken; alles øjne var stift rettet på den lille fremmede, som stod der med sænket hoved og rynkede bryn, mens han arbejdede sig frem i sin hukommelses labyrint gennem en masse ligegyldige erindringer, for at finde en eneste lille omstændighed, der for ham nu havde fået den betydning,

at den, – såfremt han kunne få den draget frem, – ville sætte ham på tronen, men i modsat fald for bestandig ville fordømme ham til tiggeri og hjælpeløshed. Det ene øjeblik forløb efter det andet – minutterne svandt – stadig kæmpede drengen med sig selv, uden at give noget tegn. Endelig drog han et dybt suk, rystede tungsindigt på hovedet og udbrød med dirrende læber og fortvivlet stemme:

"Jeg genkalder mig tydeligt hele scenen – hver omstændighed – men om seglet formår jeg ikke at mindes noget." Hermed så han op og fortsatte med mild værdighed:

"Mine lorder og herrer, er det virkelig eders hensigt at fornægte eders retmæssige herre og konge på grund af denne ene omstændighed, som han ikke er i stand til at give tilfredsstillende oplysning om, så er min plads ikke længere her, så må jeg altså – da jeg jo for tiden er magtesløs –"

"O, vist ikke, dette er jo afsindigt, min høje konge," udråbte Tom Canty forfærdet, "vent dog lidt endnu – tænk eder om! Opgiv ikke sagen så hurtigt, men lyt til mine ord. – Følg nøje, hvad jeg nu vil sige, – jeg skal genkalde for eder hele den omtalte morgens hændelser, hver lille biting, just som det foregik. Vi talte sammen; jeg beskrev for eder mine søstre, Nan og Bet, – ikke sandt, det erindrer I jo? – fortalte om min bedstemoder og de løjer, drengene i Offal Court havde for – nu husker I jo også nok det? Nu vel, følg mig fremdeles, så kommer resten sikkert også. I gav mig højmodigt mad og drikke og havde endog den bevågenhed at sende tjenerskabet bort, for at jeg ikke i min ringe stilling skulle skamme mig overfor dem – se, dette vil I også nok kunne mindes."

Alt efter som Tom afslørede disse detaljer og den anden dreng nikkede bifaldende til det, stirrede de højtstående tilhørere mere og mere forbavsede på hinanden; fortællingen lød jo i og for sig rimelig nok, men alligevel, hvorledes kunne der ud af dette opstå den forbytning af en prins og en tiggerdreng, som jo var sagens egentlige kerne? Aldrig har nogen forsamling været så forvirret og samtidig så interesseret, så spændt på at få en forklaring.

"For spøgs skyld byttede vi klæder, min prins. Derefter vil I mindes, at vi stod sammen foran spejlet, og så påfaldende lignede vi da hinanden, at vi begge måtte indrømme, at der tilsyneladende slet ingen forandring var foregået – ikke sandt? Så var det, at I bemærkede, hvordan soldaten havde skamferet min hånd – se her! arret sidder der endnu, fingrene er så stive, at jeg end ikke er i stand til at skrive med dem. Ved synet af dette fo'r Eders Højhed op, lovede mig hævn og løb hen imod døren – derved kom I til at passere et bord; den ting, I kalder seglet, lå netop der; – I greb det, så eder omkring i værelset, som for at finde et sted at gemme det, – eders øje faldt på –"

"Stop, det er nok! – Gud være evig lovet!" udbrød den pjaltede tronprætendent, rystende over hele kroppen af indre bevægelse. "Gå, min gode St. John, – i en armskinne på den milanesiske rustning, der vil I finde det omspurgte segl."

"Rigtigt, herre konge, fuldkommen rigtigt!" råbte Tom Canty, "så er da nu endelig Englands scepter med rette kommet i eders hånd igen, det kan der nu heldigvis ikke længere være mindste tvivl om! Gå, il, min brave lord St. John, flyv afsted så hurtigt, som om I havde vinger!"

Hele forsamlingen var nu på benene og var næsten ude af sig selv af lutter spænding og frygt. På kirkegulvet brød stemningen ud i en højrøstet tale, og i en rum tid var der ikke en eneste, der hverken tænkte på andet, hørte andet eller brød sig om noget andet end det, naboen råbte ham ind i øret, eller han selv råbte ind i sin respektive nabos øren. Tiden løb – ingen lagde mærke til, hvorledes det hændte – upåagtet og ubenyttet. Endelig vendte da pludselig den tidligere tavshed tilbage, netop i samme øjeblik St. John kom tilbage og trådte op på platformen med landets store segl højt hævet i sin hånd. Da brast det med et ud af alle i et begejstret råb:

"Længe leve vor retmæssige konge!"

I fulde fem minutter rystedes bygningen ligefrem af leveråbene og musikfanfarer, medens en hel sky af hvide lommetørklæder flagrede ud fra balkoner og gallerier. Midt i hele dette almindelige røre stod nu en laset dreng, ham, som alle landets interesser var koncentrerede om, lykkelig, stolt og med blussende kinder på platformen, medens alle Englands stormænd ærbødigt knælede ned omkring ham.

Da alle atter havde rejst sig, sagde Tom Canty:

"Og nu, nådige herre, værdiges I at tage disse kongelige prydelser tilbage; giv da eders tjener, den lille, uanselige Tom, sine egne laser tilbage."

Lord rigsforstanderen hævede nu sin stemme:

"Lad denne lille kæltring blive klædt af og kastet i Towers fængsel!"

Men den retmæssige konge holdt ham tilbage og svarede:

"Således er det ikke min vilje. Havde han ikke hjulpet mig, så ville jeg i denne stund ikke have besiddet min krone; – ingen

vover at lægge hånd på ham eller at tilføje ham noget ondt. Og til dig, min gode onkel, min lord rigsforstander, vil jeg kun sige, at din opførsel mod denne knøs just ikke vidner om nogen høj grad af taknemmelighed, for jeg har erfaret, at han har udnævnt dig til hertug" – rigsforstanderen rødmede – "dog var han alligevel ikke konge, og hvad er din skønne titel derfor værd nu? I morgen skal du komme til at ansøge mig – men gennem ham her – om at få den bekræftet, ellers bliver der intet af hertugværdigheden, men slet og ret jarl må du da nøjes med at forblive."

Ved denne irettesættelse traf Hans Nåde hertugen af Somerset sig uvilkårligt nogle skridt tilbage fra den iøjnefaldende plads, han havde indtaget. Kongen vendte sig derefter om til Tom og spurgte venligt:

"Min lille ven, sig mig dog, hvorledes er det muligt, at du kunne huske, hvor jeg havde gemt dette signet, siden jeg selv så fuldstændigt havde forglemt det?"

"Ak, herre, det var mig en let sag, al den stund jeg har brugt det adskillige gange siden."

"Brugt det – og dog kunne du ikke forklare, hvor det lå?"

"Jeg vidste jo slet ikke, at det var *det*, man mente. ingen forklarede mig, hvorledes den forsvundne genstand så ud, Eders Majestæt."

"Hvortil brugte du det da?"

Forvirringens rødme begyndte at stjæle sig frem på Tom Cantys kinder; han sænkede blikket og blev stående tavs.

"Tal kun frit og lige ud, min brave dreng og frygt intet," sagde kongen. "Hvad har du brugt Englands store segl til?"

Et øjeblik stod Tom og stammede frem og tilbage i den grænseløseste befippelse, men endelig slap det da ud af ham:

"Til at knække nødder med!"

Stakkels fyr! Den lavine af skoggerlatter, der påfulgte, havde nær bragt ham til at synke i knæ. Men hvis nogen endnu havde beholdt den ringeste tvivl tilbage om, hvorvidt Tom Canty dog ikke var landets konge og vant til at omgås alle kongemagtens attributter, så bidrog i hvert fald hans svar her til, at den hurtigst muligt og for bestandigt måtte forsvinde.

Imidlertid var den pragtfulde kroningskåbe blevet afført Tom og hængt over kongens skuldre, hvorved dennes lurvede dragt ganske skjultes for mængdens blikke.
Kroningshøjtidelighederne blev fortsat, den sande regent blev salvet og kronen sat på hans hoved, medens kanonerne udtordnede denne nyhed for folket, og hele London syntes at ryste af bifaldssalver.

33. Edward som konge

Miles Hendon frembød et højst malerisk syn, allerede førend han ufrivilligt kom med i slagsmålet på London Bridge – men endnu mere, da han kom ud af det igen. Kun få penge havde han i lommen, førend han betrådte broen, slet ingen, da han atter forlod den. Det sørgede lommetyvene for, der tog alt med lige til den sidste farthing.

Men for ham var det alt sammen lige meget, forudsat, at han blot kunne finde drengen igen. Da soldaterskik var hans natur, så gik han ikke derved frem på nogen ubestemt, vakkelvorn måde, men tog først og fremmest fat på at lægge en bestemt slagplan for sine efterforskninger.

Hvorhen var det nu sandsynligt, at drengen havde begivet sig? Hvor ville hans instinkt føre ham hen? Ja – tænkte Miles – rimeligvis ville han vel begive sig til sit gamle tilflugtssted, således bar jo altid de forrykte mennesker sig ad, når de ikke havde noget andet hjem at ty til, lige så vel forresten som de fornuftige. Og hvor lå nu hans gamle tilflugtssted? Hans pjalter i forbindelse med den simple karl, der syntes at kende ham og som jo endog gjorde fordring på at være hans fader, antydede tilstrækkelig klart, at hans hjem snarest måtte søges i byens fattigste og usleste kvarter. Mon det da ville være så vidtløftigt eller besværligt at finde ham der? Nej, ingenlunde, tværtimod ville det vistnok vise sig at være en overmåde simpel sag. Han behøvede jo slet ikke at støve rundt efter drengen, blot passe på, hvor folk gjorde opløb; midt i sådan et opløb ville han da sikkert før eller senere finde sin lille ven, hvor han da vel ville være skiven for pøbelens plagerier og drillerier og hvor han

formodentlig som sædvanlig ville stå og udråbe sig selv til konge. Det eneste, Miles Hendon da ville have at gøre, var simpelthen at slå et par af disse jammerlige karle fordærvet, tage fyren i forvaring og for resten se at live ham op på ny ved venlighed og skånsom tiltale, og så skulle de aldrig mere skilles i dette liv.

Efter dette program satte Hendon sig altså i bevægelse. Den ene time efter den anden traskede han gennem alle tænkelige stræder og gyder, ransagende hver en folkeklynge, han kom forbi – og dem var der sandelig nok af – men uden at finde mindste spor af den, han søgte. Dette forbavsede i høj grad den gode mand; men tog dog på ingen måde modet fra ham. Efter hans eget skøn var slagplanen fremdeles fuldstændig korrekt; den eneste fejlregning, der kunne være tale om at indrømme, var den, at dens udførelse så ud til at ville blive langvarig, i stedet for at han selv havde tænkt den tilendebragt på kort tid.

Da dagen endelig brød frem på ny, havde han travet mange mil omkring, gennemstøvet utallige folkestimler, men det eneste resultat, der var opnået, bestod i, at han derved var blevet temmelig træt, temmelig sulten og gruelig søvnig. Lidt frokost ville ikke have været af vejen, men han så ingen udvej til at få nogen. At bede om det faldt ham nu aldeles ikke ind; hvad den ting angik at låne penge på sit sværd, så ville han hellere have skilt sig ved sin borgerlige ære og hæder end ved sin trofaste hjælper. – Nogle enkelte klædningsstykker ville han vel nok kunne skille sig ved; men hovedvanskeligheden her bestod i, at det sandsynligvis ville være forholdsvis lettere at finde en lysthavende til en smitsom sygdom end til sådanne klæder som dem, han bar på kroppen.

Den kommende middagsstund fandt ham stadig vandrende rundt blandt alt det pak og skrab, der fulgte i hælene på det kongelige optog til kroningsfesten, for det havde han fundet ud af i mellemtiden, at hans lille galehuslem sikkert ville føle sig særlig tiltrukket af al denne udfoldelse af den kongelige pragt. Gennem alle de forskellige veje og stier, processionen bevægede sig ad, fulgte han troligt efter, helt op til Westminster Abbey. Her slentrede han videre på kryds og tværs gennem de mange forskellige opløb, der havde samlet sig i slottets umiddelbare nærhed; det var en uendelig lang og kedsommelig tid, og, mere og mere skuffet og forvildet, forlod han så til sidst stedet igen, spekulerende på en ny og bedre metode til at nå målet på. Da han endelig atter ret kom til besindelse, opdagede han, at byen selv var lagt langt bagude, og at det allerede var blevet højt oppe på dagen. Han befandt sig da tilfældigt tæt ved floden og ude på landet; rundt om ham lå flere smukke landejendomme og herresæder – just ikke steder, hvor folk med hans påklædning kunne vente at blive synderligt vel modtaget.

Koldt var det egentlig ikke; derfor strakte han sig på jorden bag ved en hæk for at hvile sig og samle sine tanker, men øjnene blev snart tunge, sanserne sløvedes, den fjerne og svage buldren af kanonskuddene lød dæmpet for hans øren og han tænkte derved: "Nu er da den nye konge blevet kronet," hvorefter han hurtigt faldt i en tryg søvn. I mere end de sidste tredive timer havde han ikke hvilet sig, end sige lukket et øje; derfor vågnede han heller ikke førend højt op på den næste formiddag.

Stiv og øm i kroppen samt halvt ødelagt af sult stod han op, vaskede sig, tilfredsstillede foreløbig mavens krav med en pot vand eller to og traskede så atter ind imod Westminster, gnaven

og brummende i skægget over al den lange tid, han havde spildt til ingen nytte. Sulten hjalp nu hans tanker på gled og fik ham til at prøve på at få en samtale med gamle sir Humphrey Marlow, låne et par mark sølv af ham og så – dog, dette var allerede plan nok for øjeblikket; siden ville der jo være tid til at udvikle den videre, når dette første skridt var gjort. –

Hen imod klokken elleve nåede han paladset, og skønt en hel sværm fine, fornemme folk her vrimlede om ham i alle retninger, var det dog ingenlunde så, at hans skikkelse ikke blev bemærket – det sørgede hans påklædning tilstrækkeligt for. Med stor opmærksomhed gav han sig nu først til at studere disse menneskers ansigter i håbet om at finde en velvillig sjæl, der ville påtage sig ulejligheden med at besørge hans navn og ærinde til den gamle herre, for hvad det angik at komme ind i slottet ved egen hjælp, så lå dette simpelt hen helt uden for mulighedernes grænse.

Netop på denne tid kom vor lille ven, prygledrengen, forbi; han drejede sig hurtigt rundt på hælen og fikserede skarpt Hendons skikkelse, idet han ved sig selv bemærkede:

"Nåda, er dette ikke netop den samme landstryger, som Hans Majestæt går og er så forhippet på at få fat i, så er jeg også det største fæhoved, der eksisterer på jorden – skønt det har jeg da for den sags skyld allerede tidligere vist, jeg var. Han svarer jo til beskrivelsen lige til den aller mindste las, – og at Vorherre skulle have sat to sådanne fænomener i verden, det ville da ligefrem være en utilbørlig ødslen med mirakler. Blot jeg dog kunne finde et rimeligt påskud til at give mig i snak med ham."

Miles Hendon sparede ham imidlertid her ulejligheden, for han vendte sig selv om, – som det sædvanligt går, når nogen

elektricerer os ved at stirre alt for vedholdende på vor ryg, – og da han opdagede den synlige interesse, hvormed han blev iagttaget af ynglingen, nærmede han sig og sagde:

"Jeg ser, at I kommer lige fra slottet; med forlov – hører I måske til der?"

"Ja, Deres Velbårenhed."

"Så kender I måske også sir Humphrey Marlow?"

Drengen stirrede endnu mere forbavset end før og tænkte: "Nu har jeg hørt det med – min egen salig fader!" Dermed tilføjede han højt: "Å jo – ret godt, Eders Velbårenhed."

"Godt – bor han ikke derinde?"

"Jo-o," svarede knøsen, mens han denne gang for sig selv tilføjede: "Derinde i graven, vel at mærke."

"Ville det da være ubeskedent af mig at bede eder om at forebringe ham mit navn og sige ham, at jeg indtrængende anmoder ham om et par minutters samtale under fire øjne?"

"På ingen måde, herre, det skal jeg med fornøjelse påtage mig at besørge."

"Vær da så god at sige ham, at Miles Hendon, søn af sir Richard, står her udenfor, – jeg vil da være eder yderst forbunden, unge mand."

Ved at høre dette navn så drengen en kende slukøret ud. "Kongen kaldte ham ikke således, synes mig," tænkte han – "men lige meget, så må det vel være hans tvillingbroder, og han kan da vel i hvert tilfælde give underretning om den anden sir Gudvedhvem – det tør jeg dø på." Derfor svarede han Miles:

"Vær så god at træde her indenfor et øjeblik, gode sir, og at vente, til jeg kommer tilbage med besked."

Hendon trak sig tilbage til det angivne sted, en slags fordybning eller kasemat i den ydre slotsmur med en stenbænk – i dårligt vejr et tilflugtssted for skildvagterne. Næppe havde han imidlertid taget plads, førend nogle hellebardister, anført af en officer, kom forbi. Denne opdagede ham, lod sine folk gøre holdt og befalede Hendon at komme frem. Ordren blev naturligvis øjeblikkelig adlydt, hvorefter vor ulykkelige ven straks blev anholdt som en mistænkelig person, der uden lovligt forehavende sneg sig om indenfor paladsets enemærker. Sagen begyndte virkelig at se lidt betænkelig ud. Stakkels Miles ville just til at forklare sig, men befalingsmanden bragte ham på en brutal måde til tavshed, befalede folkene at afvæbne ham og gav sig til at ransage lommerne.

"Gud give, at det må lykkes dem at finde noget," tænkte arme Miles. "Jeg har gjort mit bedste, men uden held, og dog trænger jeg vist mere end de."

Der kom heller intet for dagen uden et dokument. Officeren rev det op, og Hendon måtte uvilkårligt smile, da han genkendte sin tabte lille vens "kragetæer", forfattede hin skæbnesvangre ankomstdag på Hendon Hall. Eftersom officeren imidlertid kom længere frem i den engelske del af brevet, blev hans mine mørkere og mørkere, mens Hendons som en modsætning dertil ved at høre indholdet blev blegere og blegere.

"Nå, her har vi altså atter en ny tronprætendent," udbrød befalingsmanden. "De skyder op som paddehatte i dag, lader det næsten til. Grib denne slyngel, folkens, og pas på, at I holder godt fast på ham, mens jeg bringer dette vigtige dokument ind, for at kongen kan få det at læse."

Dermed ilede han bort og efterlod sin fange i hellebardisternes kløer.

"Så, nu er da ulykkens bæger endelig blevet fuldt til randen," sukkede Hendon. "Enden bliver da uden tvivl, at jeg kommer til at dingle i en tovende, og det bare for den smule skriveri. Og hvad vil der så blive af min stakkels, kære dreng – ak ja, det ved kun den gode Gud."

Kort efter så han officeren komme tilbage i største hast, hvorfor han samlede alt sit mod for dog som en mand at møde, hvad der ville komme. Til hans forbavselse fik soldaterne imidlertid ordre til at slippe ham. Sværdet blev ham tilbageleveret og endelig sagde officeren, idet han bukkede ærbødigt:

"Behag at følge mig, sir."

Hendon fulgte altså, men mumlede dog undervejs: "Var det ikke så, at jeg jo omtrentlig allerede er på rejsen til død og dom, og derfor må passe på og ikke begå flere synder end højst nødvendigt, så kunne jeg virkelig fristes stærkt til at kværke denne karl for hans spottende, ironiske høflighed."

Begge passerede først en indre gård, opfyldt af mennesker, nåede dernæst paladsets store hovedindgang, og her afleverede officeren Hendon til en pragtfuldt udstyret embedsmand, der ligeledes modtog ham i den aller dybeste underdanighed og ledede ham gennem en rummelig forhal, hvor der langs begge længdevæggene stod en hel række spraglede lakajer, der bukkede dybt, alt eftersom de passerede forbi, men straks derefter vred sig i undertrykte, krampagtige latteranfald ved synet af det fugleskræmsel, der gik forbi dem. Hans ledsager førte ham ad en bred trappe, gennem en sværm fine, fornemme

personer og endelig ind i et stort værelse, hvor han banede ham en vej gennem den her forsamlede engelske adel, og med en høflig påmindelse om at tage hatten af, samt på ny bukkende dybt, forlod han ham. Hendon opdagede da først, at han stod midt i salen, en skive for alles blikke, – hvoriblandt alt for mange højst uvelvillige – samt tillige for en overflødighed af ironiske og hånlig smil.

Vor gamle ven var fuldstændig ør i hovedet. Der sad den unge konge under en pragtfuld tronhimmel, ikke mere end fem skridt fra ham. Hans Majestæts hoved var sænket og drejet til side, idet han førte samtale med en eller anden menneskelig paradisfugl – en hertug måske. Miles gjorde da for sig selv den bemærkning, at det allerede var hårdt nok i og for sig, at han skulle høre sin dødsdom, mens han endnu stod i sin manddoms fulde kraft, så hårdt, at man egentlig ikke havde behøvet at tilføje ham denne farlige, offentlige ydmygelse. I samme øjeblik hævede Hans Majestæt sit hoved en smule og Hendon fik derved lejlighed til at se ham ind i øjnene. Synet var lige ved at tage vejret fra ham! Som en forstenet stod han og stirrede på det ungdommelige, smukke ansigt og udbrød endelig:

"Du min Gud og skaber! Der sidder jo skinbarlig herren i skyggernes og drømmenes kongerige lyslevende på sin trone!"

Endnu stadig mere bedøvet end ved sine fulde sanser som en følge af den aldeles overvældende forbavselse, han var faldet i, drejede han øjnene rundt i alle retninger, gloede fra den glimrende skare til alle de andre kostbare omgivelser i salen og mumlede derefter: "Men dette ser rigtignok forbistret *virkeligt*

ud, dette er dog ikke skygger – og drømme *kan* jeg dog vel ikke i dette øjeblik!"

Atter og atter stirrede han på kongen, tænkte så igen: "Jo vist må det være en drøm … eller skulle det virkelig være muligt, at han var Englands virkelige konge og ikke den stakkels venneløse, forrykte purk, som jeg antog ham for – hvem løser mig dog denne gåde?"

Med et fo'r et lykkeligt indfald ham gennem hovedet. Med lange skridt gik han til væggen, greb en stol, bragte den hen til den plads, han tidligere selv havde indtaget, satte den der hårdt i gulvet og tog så sæde på den!

Et almindeligt råb af harme lød rundt om fra alle kanter, en kraftig hånd lagde sig tungt på hans skulder og en stemme råbte:

"Op, du ubehøvlede nar! – vover du at sætte dig i Hans Majestæts nærværelse?"

Støjen tiltrak sig kongens opmærksomhed; han så i vejret, men rakte øjeblikkelig hånden beskyttende frem og råbte:

"Rør ham ikke, han er i sin fulde ret!"

Mængden trak sig forbavset tilbage. Kongen fortsatte:

"Så vid da dette, I, som er her til stede, lorder, ladyer og gentlemen, at dette er min trofaste og elskede tjener Miles Hendon, der med sit gode sværd frelste sin fyrste fra legemlig overlast, ja muligvis endog fra døden – og at han for den dåd er af kongen selv blevet slået til ridder. Vid fremdeles, at på grund af en endnu større dåd, den nemlig, at han frelste sin konge fra slag og skændsel, idet han tog straffen på sine egne skuldre, er han blevet ophøjet til pair af England, jarl af Kent, og at vi agter at skænke ham guld og gods, passende til den værdighed, han

nu beklæder. Ja, endnu mere – det privilegium, han ret nu har benyttet sig af, er ham lovformelig skænket, for vi har forordnet, at denne slægts ældste overhoved skal have og beholde retten til at sidde i Hans Majestæts høje nærværelse, fra nu af og fremdeles til alle tider, så længe Englands rige består. Denne mand nyder herefter vor særlige beskyttelse."

To personer, der ved en eller anden tilfældig forsinkelse først var kommet til hovedstaden samme morgen, og derfor kun havde opholdt sig de sidste få minutter i audienssalen, stod nu og lyttede til kongens ord, mens de samtidig i målløs forfærdelse stirrede frem og tilbage fra kongen til fugleskræmslet, der lå knælende foran tronen. Disse personer var ingen andre end sir Hugh og lady Edith. Men den nye jarl opdagede dem slet ikke; hans blik var endnu stift hæftet på monarken og læberne bevægede sig i en sagte mumlen:

"Du gode Gud," sagde han, "så dette et min tiggerdreng! Mit galehuslem! Dette er altså den purk, som jeg ville give et begreb om storhed ved at vise ham mit hus med halvfjerds værelser og syv og tyve tjenere! Og ham er det, om hvem jeg troede, at han aldrig havde haft andet at pynte sig med end laser, ikke kendt andet end spark og puf til daglig behandling og affald til at mætte sig på! Og ham var det, jeg ville have adopteret som min egen søn og gjort en respektabel mandsperson ud af! Bare jeg dog havde en sæk til at skjule mit skamfulde hoved i."

Men pludselig vendte dog besindelsen tilbage og dermed hans medfødte anstand, atter bøjede han knæ for herskeren, lagde sin hånd i dennes og svor ham troskab og lydighed for len og lenstitel, hvorefter Miles på ny rejste sig op og ærbødigt veg

til side, fremdeles en skive for alles øjne – og misundelse oven i købet.

I samme nu opdagede Edward sir Hugh og med tindrende blikke og tordnende stemme udbrød han:

"Grib denne røver, affør ham hans falske pynt, han er afsat fra sine stjålne værdigheder og besiddelser; under lås og lukke skal han forvares, indtil han og jeg nærmere tales ved!"

Den afsatte sir Hugh blev dermed ført bort.

Nu hørtes atter en støj i hallens modsatte ende; forsamlingen veg til side og Tom Canty, i et særegent, men kostbart kostume, stred med en marskal foran sig ned langs disse levende mure. Ærbødigt knælede han for kongen, der tiltalte ham med følgende ord:

"Jeg har erfaret, hvad der er sket i disse sidst forløbne uger, og er vel tilfreds med din opførsel. Du har regeret landet med al mulig – og ægte kongelig – mildhed og nåde. Nu har du jo genfundet din moder og dine søstre, ikke sandt? Nu vel – for deres fremtid skal der blive sørget, og hvis du ønsker det og loven i øvrigt samtykker, skal din fader blive hængt – det lover jeg dig også. Og vid så alle I, der hører min stemme: fra denne dag af, således befaler jeg, skal alle de, der får ly og herberge i Christ's Hospital og nyder godt af de kongelige legater, som hører til stiftelsen, have næring såvel for ånden og hjertet som for deres lavere organer. Og denne dreng skal bo der steds; han er udnævnt til overhoved for anstaltens ærespræsidenter, så længe han lever. Og desårsag, at han har udøvet kongens magt, så er det ejheller mere end sømmeligt, at han også skal have nogen særlig udmærkelse. Lægger derfor nøje mærke til denne hans festdragt; ved den skal han kendes, og kun han må bære

den. Hvor som helst han da siden færdes, skal folk derved mindes om, at han en gang har indtaget kongens sæde, og befaler jeg enhver herefter at vise ham al skyldig ærbødighed og hørighed. Han har kronens særlige beskyttelse, og han skal herefter kendes og nævnes ved den ærestitel, jeg giver ham: Kongens myndling."

Den lykkelige, glædestrålende Tom Canty rejste sig og kyssede kongens hånd, hvorefter han atter blev ført bort. Han spildte nu ikke tiden, men fløj af sted til sin gamle moder for at berette hende samt Nan og Bet alt, hvad der var hændet ham, og for at lade dem få del i sin lykke.

Slutning

Da det hemmelighedsfulde slør, der havde hvilet over lady Ediths opførsel, efterhånden hævedes ved sir Hughs tilståelser, kom det omsider for dagen, at hans hustru kun på sin mands befaling havde nægtet Miles' identitet hin mindeværdige dag på Hendon Hall – en forklaring, der blev ledsaget af den kun alt for sandsynlige forsikring, at hvis hun ikke erklærede Miles for en bedrager og i fremtiden holdt fast ved det, så ville han have dræbt hende. Hertil havde hun svaret, at han med glæde måtte tage hendes liv; det kunne ingen bedre anvendelse få, end at frelse Miles; fornægte ham ville hun derfor ikke. Men da skurken derefter erklærede, at han ville lade hende leve, men nok skulle sørge for, at broderen blev myrdet, så forandredes hendes holdning, hun gav sit ord og holdt det ærligt.

Hugh blev imidlertid ikke anklaget for disse trusler eller fordi han ulovligt havde sat sig i besiddelse af sin broders godser og titel, men det blev kun undgået derved, at Miles og Edith nægtede at aflægge vidnesbyrd imod ham; for ladyens vedkommende ville et sådant vidnesbyrd have været uden betydning i lovens øjne, selv om hun havde villet fremføre det. Men Hugh lønnede hendes godhed på den måde, at han forlod landet, så snart fængslet atter havde åbnet sig for ham, og drog over til fastlandet, hvor han imidlertid kort efter døde. Da sørgeåret var omme, giftede jarlen af Kent sig med hans enke. Det var en højtidelig og glædelig stund i Hendon Village, da de nygifte for første gang begav sig til deres slot.

Tom Cantys fader blev aldrig senere genfundet, lige så lidt som man nogen sinde senere hørte om hans skæbne.

Kongen lod den tidligere omtalte "slave" eftersøge, tog ham bort fra det slette levned, han førte i bandens selskab, og sørgede for, at han kom til at tjene sit brød som en ærlig mand.

Ligeledes fik han den gamle advokat udløst af fængslet og eftergav ham bøden. For de to baptistkvinders døtre – dem, hvis mødre var blevet brændt på bålet – sørgede han ikke mindre rundeligt. Desuden sørgede han for, at den betjent, der uden ret havde fugtlet hans trofaste Miles Hendon, blev eftertrykkeligt afstraffet.

Han frelste ligeledes fra galgen den ulykkelige handelslærling, der havde fanget den bortfløjne falk, samt konen, der havde stjålet en rest tøj fra en væver; derimod kom han ikke tids nok til at redde livet på manden, der var blevet overbevist om at have dræbt et dyr i de kongelige skove.

Dommeren, der havde taget så lempeligt på ham, da han var blevet anklaget for at have stjålet en gris, glemte kongen heller ikke. Tværtimod havde han den tilfredsstillelse at se, hvorledes manden, hjulpet frem af den kongelige nåde, steg i offentlig agtelse og blev en agtet og afholdt mand.

Så længe Edward levede, var det en af hans største fornøjelser at fortælle om sine hændelser, lige den stund, da skildvagten havde jaget ham bort fra slotsporten, og indtil den skæbnesvangre midnatstime, da det endelig lykkedes ham at slippe ubemærket ind i Westminster Abbey, skjult mellem en flok arbejdere, og finde et gemmested i Edward Bekenderens mausoleum, hvor han sov så længe den næste dag, at han lige på et hængende hår var kommet for sent til kroningsceremonien. Han erklærede, at den hyppige gentagelse af denne fortræffelige historie nærmest havde til

hensigt at bringe den til at stå tydeligt i hans erindring, for at dens moral kunne komme hans folk til gode; derfor ville han også vedblive at fortælle den, så længe Gud undte ham at leve her på jorden, på det at de sørgelige minder ret kunne fæste sig i hans sind og barmhjertigheds-kilden hos ham stadig kunne forblive fuld til randen.

Miles Hendon og Tom Canty vedblev at være kongens yndlinge gennem hele hans korte regeringstid og var blandt de mest oprigtigt sørgende, da han døde. Den brave jarl af Kent besad alt for megen fornuft og takt til at misbruge sit særlige privilegium; men han hævdede det dog to gange endnu, inden sit endeligt: – første gang ved dronning Marias tronbestigelse, og sidste gang, da Elisabeth kom til regeringen. En af hans efterkommere udøvede den ligeledes, da James den Første besteg den engelske trone. Før end hans søn igen tog sig for at udøve den, var der næsten forløbet et kvart sekel, og "de Kenters privilegium" var allerede omtrent blevet helt glemt af den dalevende slægt; da derfor jarlen en dag viste sig for Charles den Første og hans hof og tog plads i majestætens nærværelse for at få sin rettighed bekræftet, var forbavselsen og harmen ikke ringe. Men sagens rette sammenhæng blev snart opklaret og privilegiet på ny anerkendt. Den sidste af slægtens jarler faldt i krigene på Cromwells tid, hvor han kæmpede på kongens side, og dermed uddøde da også dette mærkelige privilegium.

Tom Canty levede længe og blev en såre gammel mand med ærværdige hvide lokker og et i usædvanlig grad ærefrygtindgydende ydre. Så længe han eksisterede, var han stedse en genstand for alles hyldest, hvortil den omstændighed også bidrog, at han altid viste sig i sin særlige dragt, hvorved

folk mindedes om, at han i sin tid havde udøvet den kongelige magt og myndighed; hvor som helst han viste sig, veg mængden altid ærbødigt til side, gjorde plads for ham og hviskede til hinanden: "Hatten af, det er Hans Nåde kongens myndling!" Når de da havde hilst ham, fik de til gengæld hans venlige smil – noget, man satte stor pris på, på grund af det ry for hæderlig vandel og agtværdighed, han stod i.

Ja, kong Edward levede kun få år, stakkels fyr, men hans liv var et ualmindelig hæderligt, ærefuldt liv. Flere gange, når en eller anden af rigets mægtige, en eller anden af kronens mest glimrende lensherrer fremkom med indvendinger og modforestillinger imod hans eftergivenhed og dristede sig til at ytre, at en eller anden lovbestemmelse, som kongen havde til hensigt at forandre eller lempe, var god nok, som den var, og ikke for utålelig eller grusom for simple mennesker, vendte majestæten imod ham sine store, milde, veltalende øjne og svarede:

"Hvad kender vel I til lidelser og åg? Jeg og mit folk, vi ved af erfaring, hvad det betyder, men ikke I og eders lige."

Edward den Sjettes regering var som et mildt fredeligt pust, der velsignende fo'r hen over den ellers så hårdhjertede tidsalder. Nu, da vi hermed tager afsked med ham, lad os drage os dette til minde og huske, at æren derfor tilkommer ham selv.

Om "Prinsen og tiggerdrengen"

Forfatter: Mark Twain (1835-1910).
Org.udgave: *The Prince and the Pauper.* A Tale For Young People of All Ages. Chatto and Windus, London 1881.
Denne udgave efter: *Fyrsten og Tiggeren.* Roman for Ungdommen af Mark Twain. Oversat af C L. With. J. H. Schubothes Boghandel, København 1882.
Oversætter: Carl Ludvig With-Seidelin (1850-1924).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af William Hatherell (1855-1928): *The little prince of poverty passed in.*

ISBN 978-87-7628-331-5
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-554-9 (Ølstykke 2017).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Temple Bar: var en ældgammel port, som indtil 1878 stod for enden af City. På portens afsætninger udstilledes tidligere hovederne af henrettede landsforrædere. Den nedrevne port blev bevaret, og er i 2004 genopført ved Paternoster Square i nærheden af St. Pauls Cathedral. *Udg. anm.*

Note 2:

Det smukke kors, som en for længst afdød konge havde ladet opføre: Charing Cross kaldes stedet endnu; det ligger tæt ved den nuværende rigeste del af byen, Westend, ikke langt fra det sted, hvor det gamle regeringsslot, Westminster, lå. Af dette findes nu kun abbediet, Westminster Abbey, og en stump af paladset, der er indrettet til kirke og kaldes det kongelige kapel (Chapel Royal). *Overs. anm.*

Note 3:

Farthing: 1/4 penny i det gamle engelske møntsystem. Oversætteren anslår det ca. 2 øre i dansk valuta i 1884. *Udg. anm.*

Note 4:

Mace: En slags kølle, der i England og Frankrig benyttedes som øvrighedens – såvel den borgerlige som den militære – myndighedstegn. *Overs. anm.*

Note 5:

Guildhall: Et palads, hvori Londons borgmester – the lord mayor – afholder stadens festligheder. *Overs. anm.*

Note 6:

Kongen befaler, at hertugen af Norfolk ikke skal dø!: Det er historisk, at hertugen af Norfolk, hvis dom allerede var undertegnet, ved Henrik den 8.s umiddelbart derpå følgende død undgik at blive halshugget. *Overs. anm.*

Note 7:

Baronet: Baronetterne i England fører betegnelsen "sir" foran deres navn; de er vel adelsmænd, men af en ringere art end lorderne; disse har medfødt ret til sæde i Parlamentets overhus, hvilket baronetterne ikke har. *Overs. anm.*

Note 8:

Beholde hovedbedækningen på lige over for landets regenter, fra nu af og så længe tronen står: Lorderne af Kingsale, efterkommere af de Courcy, nyder endnu i vore dage denne forunderlige forret. *Forf. anm.*

Note 9:

Wapping gamle trappe: En i nærheden af Tower værende trappe, der fører ned til Themsen. *Overs. anm.*

Note 10:

Vi vil herefter lade den gamle krønikeskriver fortsætte: Se Leigh Hunts bog "The Town": Citat fra en gammel krønikeskriver. *Forf. anm.*